

Β000

1 1

1

000 00

Les call

LES GALLICISMES

Groupés et traduits en grec avec des notes explicatives

par Christos Caravas

Professeur de français à l'École Polytechnique d'Athènes.

ΟΙ

ΓΑΛΛΙΣΜΟΙ

ΗΤΟΙ

ΙΔΙΩΤΙΣΜΟΙ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΛΛΕΓΕΝΤΕΣ

ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΘΕΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ

ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΩΝ ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΑΠΕΙΡΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ.

ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Ν. ΚΑΡΑΒΑ

ΠΤΥΧΙΩΤΟΥ ΤΗΣ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΤΟΥ ΕΝ ΔΙΩΝ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ
ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΤΩΝ ΓΑΛΛΙΚΩΝ ΕΝ ΤΩ ΕΘΝΙΚΩ Μ. ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΩ
ΤΑΚΤΙΚΟΥ ΚΑΘΗΓΗΤΟΥ ΕΝ ΤΗ ΑΝΩΤΕΡΑ ΣΧΟΛΗ ΤΩΝ Τ.Τ.Τ.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΑΛΑΖΟΥΔΑΚΗ
ΑΘΗΝΑΙ—1920

IDIOTISMES
ET EXPRESSIONS FIGURÉES DE LA LANGUE FRANÇAISE

Traduits en grec et enrichis de notes explicatives

1920
KAP
ΔΔΙ

ΙΔΙΩΤΙΣΜΟΙ
ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ
ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΜΕΤΑ ΠΟΛΛΩΝ ΠΑΡΟΙΜΙΩΝ, ΠΛΕΙΣΤΩΝ ΕΠΕΞΗΓΗΜΑΤΙΚΩΝ
ΚΑΙ ΙΣΤΟΡΙΚΩΝ ΣΗΜΕΙΩΣΕΩΝ ΩΣ ΚΑΙ ΑΠΕΙΡΩΝ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΩΝ
ΕΙΛΗΜΜΕΝΩΝ ΕΚ ΤΩΝ ΚΑΛΙΤΕΡΩΝ ΓΑΛΛΩΝ ΣΥΓΓΡΑΦΕΩΝ.

ΣΥΛΛΕΓΕΝΤΕΣ
ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΘΕΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ

ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Ν. ΚΑΡΑΒΑ

Πτυχιούχου τῆς Φιλολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν DIJON Πανεπιστημίου.
Καθηγητοῦ τῶν Γαλλικῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μ. Πολυτεχνείῳ, ἐν τῇ
Ἄνωτέρᾳ Σχολῇ τῶν Τ. Τ. Τ. καὶ ἐν τῇ Προπαρασκευαστικῇ
Τηλεγραφικῇ.

ΤΥΠΟΙΣ ΑΔΕΛΦΩΝ ΜΠΛΑΖΟΥΔΑΚΗ ΟΔΟΣ ΕΥΡΥΠΙΔΟΥ 3

ΑΘΗΝΑΙ

*Tout exemplaire non revêtu de la signature de
l'auteur sera réputé contrefait.*

Πάν αντίτυπον μὴ φέρον τὴν ἰδιόχειρον ὑπογρα-
φὴν τοῦ συγγραφέως θεωρεῖται ὡς ἐκ κλεψιτυλίας
προερχόμενον.

Tous droits réservés pour tous les
pays,

ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΟΝ ΒΟΗΘΗΜΑ ΠΑΝΤΟΣ ΓΑΛΛΟΜΑΘΟΥΣ ΕΙΝΑΙ ΤΟ ΕΝΤΕΛΟΣ ΠΡΩΤΟΤΥΠΟΝ ΕΡΓΟΝ :

ΟΙ ΓΑΛΛΙΣΜΟΙ

(LES GALLICISMES)

ἦτοι

ΙΔΙΩΤΙΣΜΟΙ & ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

ΣΥΛΛΕΓΕΝΤΕΣ ΚΑΙ ΕΡΜΗΝΕΥΘΕΝΤΕΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗΝ

μετὰ πολλῶν ἐπεξηγηματικῶν σημειώσεων καὶ παραδειγμάτων

ΥΠΟ

ΧΡΗΣΤΟΥ Ν. ΚΑΡΑΒΑ

Πτυχίουχου τῆς Φιλολογικῆς Σχολῆς τοῦ ἐν Dijon Πανεπιστημίου
Καθηγητοῦ τῶν Γαλλικῶν ἐν τῷ Ἐθνικῷ Μ. Πολυτεχνεῖο
Τακικοῦ Καθηγητοῦ ἐν τῇ Ἀνωτέρῃ Σχολῇ τῶν Γ.Τ.Τ.

Οὐδενὸς ἀνεπτυγμένου ἀνθρώπου διαφεύγει τὴν ἀντίληψιν ὅτι τὸ σπουδαιότερον μέρος ἐν τῇ ἐκμαθήσει τῆς γαλλικῆς γλώσσης ἀλλὰ καὶ ὁ μᾶλλον δυσυπέροβατος σκόπελος σανάμα διὰ πάντα γαλλομαθῆ εἶναι τὸ μέγα πλῆθος τῶν ιδιωτισμῶν καὶ μεταφορικῶν ἐκφράσεων τῆς γλώσσης ταύτης. Δύναται δὲ νὰ λεχθῆ ἄνευ ὑπερβολῆς ὅτι ὁ μὴ γνωρίζων τοὺς γαλλισμοὺς δὲν γνωρίζει τὴν γαλλικὴν.

Δυστυχῶς τὸ πλεῖστον τῶν γαλλομαθῶν λεγομένων Ἑλλήνων γνωρίζουσιν ἀτελῶς τὴν γαλλικὴν εἴτε ἔνεκεν κακῆς διδασκαλίας εἴτε, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, ἐξ ἑλλείψεως παντελοῦς μέχρι τοῦ νῦν βιβλίου εἰδικοῦ ὁποῦ νὰ περιέχῃ, ἀναλύη καὶ ἐρμηνεύῃ ἑλληνιστὶ τοὺς ἐν χρῆσει γαλλισμοὺς.

Τὴν τοιαύτην σπουδαιοτάτην ἀληθῶς ἑλλειψιν θέλων νὰ πληρῶσω, ἀνέλαβον τὸ λίαν δυσχερὲς ἔργον τῆς συντάξεως βιβλίου εἰδικοῦ διὰ τὸν ἀνωτέρω σκοπὸν, χωρὶς ποσῶς νὰ φεισθῶ κόπων καὶ ὅπερ ἐξέδωκα ὑπὸ τὸν τίτλον "ΟΙ ΓΑΛΛΙΣΜΟΙ".

Εἰς τὰς 450 σελίδας τοῦ συγγράμματός μου τούτου ταξινομοῦνται, ἀναλύονται λεπτομερῶς καὶ ἐρμηνεύονται ἑλληνιστὶ πέντε ὀλόκληροι χιλιάδες (5000) γαλλισμῶν. Δὲν ὄκησα

δὲ νὰ πλουτίσω τὸ σύγγραμμά μου τοῦτο καὶ διὰ πολλῶν παραδειγμάτων, εἰλημμένων ἐξ ἔργων κρατίστων γάλλων συγγραφέων, ἅτινα διασαφηνίζουσι τελείως τὸν τρόπον τῆς χρήσεως ἑνὸς ἐκάστου γαλλισμοῦ.

Πεποιθὼς ὅτι ἐν τῷ ἄνω πονήματί μου, τῷ ἐντελῶς πρωτοτύπῳ διὰ τὴν Ἑλλάδα, θέλουσι εὖρει οἱ περὶ τὴν ἐκμάθησιν τῆς γαλλικῆς γλώσσης ἀσχολούμενοι πολῦτιμον ἀληθῶς βοήθημα πρὸς τελειοποίησίν των.

Διατελῶ μεθ' ὑπολήψεως
Χρῆστος Ν. Καραβᾶς

ΚΡΙΣΕΙΣ ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ "ΟΙ ΓΑΛΛΙΣΜΟΙ,"

Εὐθὺς ἅμα τῇ ἐκτυπώσει τοῦ ἔργου μου ἔσπευσα νὰ ἀποστείλω ἀνὰ ἐν ἀντίτυπον εἰς διάφορα σημαίνοντα ἐν τοῖς γράμμασι πρόσωπα δυνάμενα νὰ ἐκφράσωσιν ἔγκυρον γνώμην περὶ τούτου. Ἐκ τῶν μέχρι τοῦδε ληφθεῖσων ἐπιστολῶν, αἷτινες εὐρίσκονται εἰς τὴν διάθεσιν παντὸς ὅστις ἤθελε ζητήσῃ νὰ τὰς ἴδῃ, παραδέτω κατωτέρω ἀποσπάσματά τινα χαρακτηριστικά τῆς ἄκρως εὐμενοῦς, τῆς ἐνθουσιώδους ὑποδοχῆς ἧς ἔτυχε τὸ ἐν λόγῳ ἔργον μου.

Ἐξ ἀποσταλείσης μοι ἐπιστολῆς τῆς Α. Ε. τοῦ Πρέσβεως τῆς Γαλλίας κ. R. de Billy ἀποσπῶ ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: « Σᾶς εὐχαριστῶ διὰ τὴν ἀποστολὴν τοῦ ἔργου ὑμῶν διὰ τὸ ὅποιον ἔλαβον ζωνηρὸν ἐνδιαφέρον καὶ ὄπερ θὰ συντελέσῃ, εἶμαι πεπεισμένος, εἰς τὸ νὰ γίνῃ κάλλιον γνωστὴ ἐν Ἑλλάδι ἡ γαλλικὴ γλῶσσα ».

Ὁ κ. G. Paillard καθηγητῆς τοῦ ἐν Λωζάννῃ Πανεπιστημίου εἰδικῶς μετακληθεὶς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως διὰ τὴν διοργάνωσιν τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Ἑμπορικῶν Σπουδῶν, μοι γράφει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: « Ἔσχον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ λάβω τὸ ἔξοχον ἔργον σας ἐπὶ τῶν Γαλλισμῶν, ὅπερ εἶχετε τὴν εὐγενῆ καλωσύνην νὰ μοι ἀποστείλητε. Αἰσθάνομαι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ σᾶς ἐκφράσω διὰ τῆς παρούσης ὄλην μου τὴν εὐχαρίστησιν ὡς καὶ τὰ εἰλικρινῆ μου συγχαρήτήρια διὰ τὸ ἔργον σας τοῦτο ὄπερ

τιμῆ τόσον ὑμᾶς ὅσον καὶ τὴν Ἀνωτάτην Σχολὴν τῆς ὁποίας
ἔσθε καθηγητῆς».

Ὁ κ. Collin καθηγητῆς τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τοῦ Nancy μοι γράφει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: «
Ἐκτιμῶ τὰ μέγιστα τὸν ὄγκον τῆς ἐργασίας σας καὶ **κολακεύομαι ὡς Γάλλος** διὰ τὸν κόπον ὃν κατεβάλατε ἵνα καταστήσετε πλήρως προσιτοὺς εἰς τοὺς συμπατριώτας σας τοὺς ἰδιωτισμοὺς τῆς γλώσσης μας. Δὲν ἦτο βεβαίως οὐδόλως εὐχερὲς ἔργον νὰ καθορίσητε τὴν σημασίαν τοσοῦτων ἐκφράσεων, νὰ ὑποδείξητε τὴν προσέλευσίν των καὶ νὰ εὔρητε τὴν ἀντίστοιχον ἔννοιαν εἰς ξένην γλῶσσαν. Ἐκ τῆς μελέτης ἦν ἕκαμον τοῦ βιβλίου ὑμῶν **ἐπετύχατε ἄριστα ἐν τῇ προσπαθείᾳ σας** Δὲν ἀμφιβάλω ὅτι θὰ προσφέρητε ὑπηρεσίας εἰς τοὺς συμπατριώτας σας».

Ὁ κ. Coullurier καθηγητῆς, εἰδικῶς μετακληθεὶς ὑπὸ τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ὡς διευθυντῆς τοῦ Λυκείου τῶν Καθηγητῶν τῆς γαλλικῆς ἐν τοῖς Γυμνασίοις τοῦ Κράτους, μοι γράφει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: «Ἐλαβον καὶ διέτρεξα μετ' ἀπείρου εὐχαριστήσεως τὸ ὄρατόν σας ἔργον ἐπὶ τῶν Γαλλισμῶν καὶ σπεύδω νὰ σᾶς ἐκδηλώσω ὅλην τὴν καλὴν ἐντύπωσιν ἣν ἀπέκομισα **Ἀνελάβετε καὶ ἐφέρατε εἰς αἴσιον πέρας ἔργον ἐξόχως εὐσχερὲς** Παρητήρησα ὅτι ἐξελέξατε πάντοτε τὴν μᾶλλον ἀπλὴν καὶ μᾶλλον φυσικὴν ἐξήγησιν ἐκάστου γαλλισμοῦ καὶ εἶμαι πεπεισμένος ὅτι τὸ βιβλίον σας ἀνταποκρίνεται εἰς πραγματικὴν ἀνάγκην Τὸ ἐν λόγῳ ἔργον ἀποδεικνύει ὅτι ἔχετε ἐντελῶς **ἐξαιρετικὴν γνῶσιν τῆς γλώσσης μας τῆς τῆς τόσον πλουσίας ἀλλὰ καὶ τόσον δυσκόλου πρὸς ἐκμάθησιν**».

Ὁ κ. T. Colardeau καθηγητῆς τῆς Ἑλληνικῆς Φιλολογίας ἐν τῷ ἐν Grenoble Πανεπιστημίῳ, μοι γράφει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: « **Σᾶς συγχαίρω θερμότατα** διὰ τὸ ἔργον σας ὁπερ θὰ προσφέρῃ ὑπηρεσίας τόσον εἰς τοὺς ἐν Ἑλλάδι ταξιδεύοντας Γάλλους ὅσον καὶ εἰς τοὺς συμπατριώτας σας—τοὺς λίαν πολυαριθμοὺς ὡς γνωρίζω—οἵτινες ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Τὸ ἔργον σας τοῦτο, **παριστὸν μέγα ποσὸν ἐργασίας**

καὶ εὐσυνειδήτων ἐρευνῶν ἀξίζει νὰ ἐξαντληθῇ ταχέως καὶ
τυπωθῇ εἰς δευτέραν ἔκδοσιν».

Ὁ ἀείμνηστος καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ μας Πανεπιστημίου
Νικόλ. Πολίτης μοὶ γράφει ἐπὶ λέξει τὰ ἑξῆς: « καὶ
ἔρχομαι νὰ σᾶς εὐχαριστήσω τοσοῦτο μᾶλλον προθύμως καθ' ὅσον
καὶ ἐκ τῆς ἀπλῆς ἐξετάσεως σελίδων τινῶν τοῦ βιβλίου σα
ἐπίσθην περὶ τῆς ἀξίας αὐτοῦ καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι ἐπιμε
λεστέρα μελέτη, ἣν προτίθεμαι νὰ κάμω, θὰ ἐνισχύσῃ μᾶλλον
ἀντὶ νὰ κλονίσῃ τὴν τοιαύτην μου κρίσιν».

Ἐπίσης εὐμενέστατα καὶ ὑπὸ τὸ αὐτὸ ὡς ἀνωτέρω πνεῦμ
περίπου ἐξεφράσθησαν οἱ κ. κ. Picard διευθυντῆς τῆς Γαλλικῆς
Ἀρχαιολογικῆς Σχολῆς, Roussel ὑφηγητῆς Πανεπιστημίου καὶ
καθηγητῆς τοῦ Ἀνωτέρου Ἰνστιτούτου τῶν Γαλλικῶν Σπου
δῶν, Ed. Driault ὁ διάσημος γάλλος ἱστορικός, Μπασιάς πρόην
ὑπουργός, βουλευτῆς καὶ ἄλλοτε δικηγόρος ἐν γαλλικοῖς δικαστη
ρίοις, Β. Αἰγινήτης καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου κ.λ.π.

Ἠγοράσθησαν μέχρι τοῦδε ὑπὲρ τὰ ἑξακόσια ἀντίτυπα διὰ τὰς βιβλιοθη
κὰς τῶν τμημάτων ὑπὸ τῶν Σῶν Ὑπουργείων τῶν Ἐξωτερικῶν, τῆς Γεωργίας
τῆς Ἐθνικῆς Οἰκονομίας, τῆς Παιδείας, τῆς Συγκοινωνίας, καὶ τῆς Δικαιοσύ
νης ὡς καὶ ὑπὸ πλείστων ἐταιριῶν, τραπεζῶν καὶ ἄλλων ἰδρυμάτων.

ΠΩΛΕΙΤΑΙ εἰς ὅλα τὰ Βιβλιοπωλεῖα Ἀθηνῶν καὶ παρ
τῶ συγγραφεῖ. Εἰς τοὺς ἐν ταῖς Ἐπαρχίαις ἀποστέλλεται
ἔναντι ταχυδρομικῆς ἐπιταγῆς δραχ. 12,50 ἀποστελλομέ
νης ἀπ' εὐθείας εἰς τὸν συγγραφέα (ὁδὸς Μαιζῶνος 29).

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Δὲν θὰ ἐπεκταθῶ εἰς μακρολογίας, ὅπως καταδείξω τὴν μεγίστην χρησιμότητα τοῦ παρόντος βιβλίου, καθότι νομίζω, ὅτι αὐτὸς οὗτος ὁ τίτλος του δηλοῖ ἑναργῶς, ὁποῖον σπουδαιότατον καὶ ἀπαραίτητον βοήθημα θέλει εἶσθαι διὰ τοὺς ὅπωςδήποτε ἀσχολουμένους μὲ τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν. Οὐχ ἦτον δὲν θεωρῶ περιττὸν νὰ ἐπιστήσω ἐν βραχυλογίᾳ τὴν προσοχὴν τῶν ἀξιοτίμων ἀναγνωστῶν μου ἐπὶ τινῶν κυρίων σημείων τοῦ παρόντος πονήματός μου, καταδεικνύοντων σαφέστερον τὴν χρησιμότητά του.

Ὁ κύριος, ὁ δυσυπέρβατος οὗτος εἰπεῖν σκόπελος διὰ πάντα ἐπιζητοῦντα νὰ ἐκμάθῃ τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν εἶναι τὸ μέγα πλῆθος τῶν ιδιωτισμῶν καὶ μεταφορικῶν ἐκφράσεων, εἰς οὓς κυρίως ὀφείλεται ἡ κομψότης καὶ ἡ ἁρμονία τῆς γλώσσης ταύτης, καὶ ἄνευ τῆς γνώσεως τῶν ὁποίων ἀφ' ἑνὸς μὲν καθίσταται ἀδύνατος ἡ πλήρης κατανόησις τῶν γάλλων πεζογράφων καὶ ποιητῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ εἶναι πάντῃ ἀνέφικτον εἰς τὸν μὴ κάτοχον τούτων τὸ ὁμιλεῖν καὶ γράφειν ὀρθῶς καὶ καλλιεπῶς τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν. Ὁ ἀγνοῶν τοὺς ιδιωτισμοὺς τούτους μοιραίως θὰ ἀναγκάζεται νὰ μεταφράζῃ τὰς ἑλληνικὰς φράσεις εἰς τὴν γαλλικὴν ἐπὶ λέξει καὶ μὲ τὴν ἑλληνικὴν τῶν *tournaire*, προσφέρων οὕτως εἰς τὰ ὦτα τῶν ἀκουόντων αὐτὸν **φραγμοφορεμένα ἑλληνικά**. Δυστυχῶς πολλοὶ τῶν Ἑλλήνων εὐρίσκονται εἰς τὴν ἀνωτέρω δυσάρεστον θέσιν, εἴτε ἕνεκα κακῆς διδασκαλίας εἴτε, ὅπερ καὶ πιθανώτερον, ἐξ ἑλλείψεως βιβλίου τοιούτου ὅπερ νὰ παρέχῃ αὐτοῖς συγκεντρωμένους πάντας σχεδὸν τοὺς ιδιωτισμοὺς καὶ μεταφορικὰς ἐκφράσεις τῆς γαλλικῆς, οἷτινες μέχρι τοῦ νῦν εὐρίσκονται ἐγκατεσπαρμένοι

τῆδε κάκεισε ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ πολυτόμοις ἐγκυκλοπαιδικοῖς λεξικοῖς τῆς γαλλικῆς γλώσσης τοῖς μὴ προσιτοῖς εἰς πάντας διὰ τὸ ὑπέρογκον τῶν τιμῶν των. Τὴν τελευταίαν ταύτην ἔλλειψιν τολμῶ νὰ πιστεύω ὅτι πληροῖ τὸ ἀνά χειρας ἔργον μου, προῖόν μόχθων πολλῶν καὶ ἐπισταμένης μελέτης.

Τὸ παρὸν ἔργον μου περιέχει πάντας σχεδὸν τοὺς ἐν χρήσει, τῆς τε χυδαίας, καθωμιλημένης καὶ ἐπιστημονικῆς γαλλικῆς γλώσσης, ἰδιωτισμοὺς, μεταφορικὰς ἐκφράσεις καὶ πλείστας παροιμίας μετ' ἀπείρων παραδειγμάτων, δι' ἓνα ἕκαστον ἰδιωτισμὸν, εἰλημμένων ἐκ κλασσικῶν καὶ νεωτέρων γάλλων συγγραφέων καὶ διασαφηνιζόντων τελείως τὸν τρόπον τῆς χρησιμοποίησεως ἑκάστου τῶν ἰδιωτισμῶν τούτων.

Δὲν παρέλειψα ἐπίσης νὰ πλουτίσω τὸ ἔργον μου καὶ διὰ πολλῶν ἐπεξηγηματικῶν καὶ ἱστορικῶν σημειώσεων, σχετικῶν πρὸς τὴν ἀρχὴν καὶ καταγωγὴν ἰδιωτισμῶν, μεταφορικῶν ἐκφράσεων καὶ παροιμιῶν τινων. Ἡ κατάταξις πάντων τούτων τῶν ἀνωτέρω ἐγένετο κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν, οὕτως ὥστε νὰ δύναται ὁ ἀναγνώστης νὰ εὐρίσκη ἀμέσως τὸ κεφάλαιον, ὅπερ ἤθελε τὸν ἐνδιαφέρει. Ὅσον ἀφορᾷ τὴν μετάφρασίν των εἰς τὴν ἐλληνικὴν, ἔπερ εἶναι τὸ μᾶλλον ἀκανθῶδες καὶ δυσχερὲς ἔργον, προσελάθησα, παντὶ σθένει, νὰ ἀποδώσω, ὅσον τὸ δυνατόν σαφέστερον καὶ κυριολεκτικώτερον, τὰς διαφόρους γαλλικὰς ἐννοίας εἰς τὴν εὐτυχῶς πλουσιωτάτην γλώσσάν μας. Ἐπαρίεμαι ἤδη εἰς τὴν εὐμενῆ κρίσιν τῶν ἀναγνωστῶν μου νὰ ἀποφανθῇ κατὰ πόσον οἱ μόχθοι μου ἐστέφθησαν ὑπὸ ἐπιτυχίας καὶ κατὰ πόσον θέλουσιν ἀποκτήσῃ πολύτιμον βοήθημα οἱ λάτραι τῆς εὐήχου γαλάτιδος φωνῆς.

Ἐγραφον ἐν Ἀθήναις.

ΧΡΗΣΤΟΣ Ν. ΚΑΡΑΒΑΣ

Καθηγητής.

ΙΔΙΩΤΙΣΜΟΙ

ΚΑΙ

ΜΕΤΑΦΟΡΙΚΑΙ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

ΤΗΣ ΓΑΛΛΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΗΣ

«Les idiotismes sont dans chaque langue, si je peux parler ainsi, les traits particuliers à sa physiologie.» (Boissonade).

A

Τὸ *à* (πρόθεσις) σημαίνει : 1) Κίνησιν· π. γ. Nous allons à Rome. — 2) Χρονικὴν σχέσιν· π. γ. On se lève toujours à six heures du matin. — 3) Τὴν ὕλην· π. γ. « Cette maison est bâtie à chaux ». — 4) Τρόπον· π. γ. « Nous parcourûmes à pied tout ce désert ». — 5) Σκοπὴν, προορισμόν· π. γ. Un sac à ouvrage. — 6) Τὸ μέσον· π. γ. On s'est battu à l'épée. — 7) Κτῆσιν· π. γ. Ce livre n'est pas à votre frère.

Τὸ *à* ἀκολουθούμενον ὑπ' ἀπαρεμφάτου ἰσοδυναμεῖ : 1) πρὸς τὸ ἐν ἀκολουθούμενον ὑπὸ ἐνεργητικῆς μετοχῆς· π. γ. « Je deviendrais suspect à parler davantage » (Corneille ἐν τῷ Cinna) = je deviendrais suspect *en parlant* davantage. — 2) πρὸς τὸ qui ἀκολουθούμενον ὑπὸ ὑποθετικῆς (conditionnel) ἢ ἄλλης ἐγκλίσεως· π. γ. « Ce n'était pas un homme à conquérir des royaumes » (Voltaire) = Ce n'était pas un homme qui conquerrait des royaumes, — « La couronne n'a rien à me rendre content » (Molière ἐν τῷ Don Garcie) = la couronne n'a rien qui me rende content.

Qu' est-ce à dire ? = Τί σημαίνει τοῦτο ; (ἐπὶ δυσαρσεαίαις).

A ma prière = Κατὰ παράκλησίν μου· π. γ. « Il s'empressa, à ma prière, de lui donner l'argent nécessaire ».

- ✓ *A peine* = Μόλις π. γ. «Les soldats, à peine arrivés, s'installent dans l'auberge...»
- ✓ *A quoi bon?* = Διὰ ποῖον σκοπόν; διὰ τί ὄφελος; π. γ. «Éclatez, mes douleurs; à quoi bon vous contraindre?» (Κορνήλιος ἐν τῷ Horace).
- ✓ *A la bonne heure!* = Ἐξοχα! λαμπρά! (ἐκφράζει εὐχαρίστησιν) π. γ. «A la bonne heure! Le voilà de retour!»
- ✓ *A ce que je crois* = Καθὼς πιστεύω, ὡς νομίζω.
- ✓ *A la* = Κατὰ τὸ ὑπόδειγμα, κατὰ τὸ σύστημα π. γ. *Cuisiner à la française* (= μαγειρεύω κατὰ τὸ γαλλικὸν σύστημα). — «*S'habiller à l'européenne*».
- ✓ *A la hâte* = Ἐν σπουδῇ, ἐσπευσμένως (τὸ *à* ἀντὶ *avec*).
- ✓ *A l'aide de* = Μὲ τὴν βοήθειαν. (τὸ *à* ἀντὶ *avec*) π. γ. «J'ai pu, à l'aide de ton frère, me tirer d'affaire».
- ✓ *A tout prendre* = Παρατηρῶν καὶ ἐξετάζων τὸ σύνολον τῶν γεγονότων ἐν συνόλῳ εἰπεῖν π. γ. «Quel état, à tout prendre, croyez-vous préférable de n'avoir presque rien à espérer et tout à craindre, ou presque rien à craindre et tout à espérer? Le premier état est celui des riches et le second celui des pauvres» (Bernardin de Saint-Pierre).
- ✓ *A vrai dire* = Ἴνα ἀληθῶς εἶπω, ἵνα ἐκθέσω τὰ γεγονότα ὡς ἀκριβῶς συνέβησαν π. γ. «A vrai dire, je ne l'ai pas trouvé de mon goût.» (ιδὲ καὶ Dire).

A b b a y e (= μοναστήριον)

- ✓ *Pour un moine l'abbaye ne se perd pas* (γνωμικ.): Τῆς ἐκφράσεως ταύτης γίνεται χρῆσις ὅπως ὑποδηλωθῆ ὅτι ἡ ἀπουσία ἀνθρώπου τινὸς δὲν εἶναι σπουδαῖον γεγονὸς καὶ δὲν δύναται νὰ διακόψῃ ἢ ματαιώσῃ ἐπιχειρήσιν τινα, σχέδιόν τι κλπ. (ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ παρ' ἡμῖν κοινολεκτούμενον: τὸ μοναστήρι αἰ εἶναι καλά, κι ἀπὲρ καλογέρους! . . .)

A b o i (=ύλακή)

Etre aux abois = Εύρίσκομαι εἰς μεγίστην δυσπραγίαν, ἔχω φθάση εἰς τὰ ἔσχατα (ιδίως ἐπὶ χρημάτων λέγεται)· π. χ. «Il nous surprend, nous assiège et fait un tel effort, que, la ville aux abois, on lui parle d'accord» (Κορνίλιος).

Les abois des créanciers = Αἱ ἐνοχλητικαὶ καταδιώξεις τῶν δανειστῶν· π. χ. «Je suis parti à l'anglaise pour éviter les abois, si agaçants, de mes créanciers».

Les abois de l'estomac = Αἱ διαμαρτυρίαι (!) τοῦ (κενοῦ) στομάχου· π. χ. «Les abois de l'estomac» (Rabelais).

Tenir quelqu' un en aboi = Δίδω τινὶ ψευδεῖς ἐλπίδας ἢ τὸν ἀφήνω ἐν τῇ ἀνησυχίᾳ· π. χ. «Ce n'était pas gentil de sa part de me tenir en aboi : je lui garde rancune».

Abondance (=ἀφθονία)

Parler d'abondance = Ὅμιλῶ ἄνευ προπαρασκευῆς, ἐκ τοῦ προχείρου· π. χ. «Ce député est très expérimenté et parle toujours d'abondance».

Parler avec abondance = Ὅμιλῶ μετ' εὐχερείας ἀναπτύσσων λεπτομερῶς τὰς ἰδέας μου.

La corne d'abondance = Τὸ τῆς Ἀμαλθείας κέρασ (ἀφθονοῦς ἀπόλαυσις ἀγαθῶν).

(Σημ. Κατὰ τὴν Ἑλλην. Μυθολογίαν τὸ κέρασ τῆς αἰγὸς Ἀμαλθείας, ἣτις ἐθῆλασε τὸν Δία, ἔλαβε παρ' αὐτοῦ τὴν χάριν νὰ παρέχη εἰς τὸν ἔχοντα τοῦτο πᾶν ὅ,τι ἠθέλεν ἐπιθυμήσῃ).

A b o u t i s s a n t

Les tenants et aboutissants (μετοχαὶ καταστάσαι οὐσιαστικά) : Λέγεται ἐπὶ πάντων ἐκείνων οἵτινες εὐρίσκονται εἰς σχέσιν τινὰ ἐνεκεν ὑποθέσεως ἢ συγγενείας. — Ἐπὶ παντὸς προσέτι πράγματος ἀναφερομένου εἰς ὑπόθεσιν τινὰ τὰ παρομαρτοῦντα, τὰ σχετικὰ (κοιν. ὄλα τὰ καθέκαστα τὰ μέσα καὶ τὰ ἔξω)· π. χ. «Les intriguants connaissent les tenants et aboutissants de tous ceux dont ils ont besoin».

Aboyer (= ὕλακτεῖν)

- ✓ *Aboyer après quelqu'un* = Ἐνοχλῶ τινα ἐπιμόνως· π. χ. «Nous avons de tous côtés des gens qui aboient après nous» (Μολιέρος ἐν Fourberies de Scapin).
- ✓ *Aboyer après une chose* = Ἐπιθυμῶ πραγμά τι διακαῶς, ἐπιδιώκω τι σφόδρα· π. χ. «Cet ambitieux aboie après les honneurs».
- ✓ *Aboyer à la lune* (γνωμικ.) = Κραυγάζω ἐπὶ ματαίῳ, ἄνευ ἀποτελέσματος· π. χ. «J' avais beau les ramener à l' impossibilité de chasser les jésuites ; ils persistaient, le dirai-je, à aboyer à la lune» (Saint-Simon).
- (Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλήφθη κατὰ μεταφοράν ἐκ τῶν κυνῶν, οἵτινες, κατὰ τινὰ λαϊκὴν παράδοσιν, γονυθίζουσι κατὰ τῆς σελήνης).
- Jamais bon chien n'aboie à faux* (γνωμικ.) = Φρόνιμος ἀνθρωπος οὐδέποτε κάμνει ματαίαις ἀπειλάς.
- Chien qui aboie ne mord pas* (παροιμ.) = (ιδὲ *Chien*).

Absence

Etre sujet à des absences (ἢ *avoir des absences*) = Ὑπόκειμαι εἰς σύγχυσιν πνεύματος, εἶμαι ἀφηρημένος· π. χ. «Les hommes les moins préoccupés peuvent avoir des absences» (La Harpe).

Accuser

- ✓ *Accuser ses péchés* = Ἐξομολογοῦμαι τὰς ἁμαρτίας μου.
- ✓ *Accuser son âge* = Ἐχῶ ἐξωτερικόν, φυσιογνωμίαν τοιαύτην ὥστε πᾶς τις δύναται νὰ μαντεύσῃ τὴν ἡλικίαν μου.
- (*Accuser réception* (ἐμπορ. ὄρος) = Ἀναγγέλλω τὴν λήψιν . . . ἐπιστολῆς, . . . χρημάτων κλπ.· π. χ. «La plupart commence par accuser la réception de ma lettre» (Mme de Sevigné).
- ✓ *Accuser juste ἢ faux* = Εἶμαι ἀκριβῆς (ἢ ἀνακριβῆς) ἐν τῇ ἀφηγήσει μου· π. χ. «La renommée accuse juste en contant ce que vous valez» (Μολιέρος ἐν Précieuses).

Achoppement

Pierre d'achoppement = 'Εμπόδιον, δυσκολία ἀπρόβλεπτος· πέτρα σκανδάλου· π. χ. «La pierre d'achoppement (à mon mariage) était la vocation de ma future» (St. Simon).

A c q u i t (= ἔξοφλησις)

Pour l'acquit de ma conscience = "Ἵνα ἔχω τὴν συνείδησίν μου ἐπαναπαυμένην.

(Σημ. εἶναι ταυτόσημον τῷ *par acquit de conscience*).

Pour acquit (ἔμπορ. ὄρος) = Πρὸς ἔξοφλησιν.

Par manière d'acquit = Μετ' ἀμελείας· ἵνα κυρίως ἀπαλλαγῶ ἔργου ἢ καθήκοντός τινος (τὸ κοινῶς παρ' ἡμῶν λεγόμενον : γιὰ τὸν τύπο)· π. χ. «Ce n'était que pour la forme et par manière d'acquit» (Βοσσουέτος ἐν ταῖς Variations).

A c t e (= προᾶξις, ἔγγραφον)

Faire acte de soumission = Δίδω διαζώσης φωνῆς ἢ ἔγγράφως δεῖγμα ὑποταγῆς· π. χ. «Après trente années de luttes, Witikind fit enfin acte de soumission envers Charlemagne».

Faire acte de présence = Παρουσιάζομαι εἰς μέρος τι ἐκ καθήκοντος ἢ καὶ ἀπλῶς ἐκ λεληθότητος· π. χ. «La grand' mère, après avoir fait acte de présence, elle se retira».

A d i e u

Adieu ! : Λέγεται περὶ πραγμάτων ἅτινα ἐγκαταλείπει τις καὶ ἀπὸ τῶν ὁποίων παραίτεται· π. χ. «Adieu joies de jeunesse !»

A f f a i r e

Avoir affaire de... = "Ἐχω ἀνάγκην τινός, χρειάζομαι τι· π. χ. «Vous n'avez pas trop affaire de ce détail» (Mme de Sevigné). — «Vous trouverez un statuaire ; mais vous n'en avez plus affaire». (Βολταῖρος).

Faire son affaire (εις εαυτόν) = Ἐπιτυγχάνω τι, προφυλάσσομαι ἀπό τι· π. γ. «Quand on connaît bien les péchés mortels, on tâche de ne pas commettre de ceux - là et l'on fait son affaire» (Montesquieu ἐν ταῖς Lettres Persanes).

Faire son affaire (εις ἄλλον, εις τρίτον τινά) = Τιμωρῶ τινά τοῦ δίδω ἐν καλὸν μάθημα· π. γ. «L' intrigant fut découvert et on lui fit son affaire».

C' est mon affaire = Τοῦτο ἀφορᾷ ἐμέ· ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν εὐθύνην τούτου· π. γ. «Ne t'en soucie pas; ça, c'est mon affaire».

C' est l' affaire à quelqu' un de = Ἀνήκει εἰς τινά νά, ὀφείλει τις νά· π. γ. *C' est l' affaire à votre professeur de vous apprendre l' histoire».*

Faire des affaires de tout = Ἀποδίδω σημασίαν, σπουδαιότητα εἰς πράγματα ἅτινα δὲν εἶναι ἄξια ταύτης.

Etre dans les affaires = Ἀσχολοῦμαι μετὰ τὸ ἐμπόριον, τὴν βιομηχανίαν ἢ τραπεζικὰς ἐργασίας.

Etre bien dans ses affaires (ἢ *au dessus de ses affaires*) = Ἐπιτυγχάνω εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις μου, κερδίζω χρήματα.

Etre au dessous de ses affaires = Ἀποτυγχάνω εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις μου.

Quelle affaire! ἢ Que d' affaires! = Πόσαι στενοχωρίαὶ δι' ἀσήμαντον πράγμα! Πόσαι μέριμναι διὰ τὸ ἐλάχιστον!· π. γ. «. *Quelle affaire! C' est chercher une aiguille en tout un champ de blé».* (V. Hugo).

Se tirer d' affaire (ἢ *sortir d' affaire*) = Ἀπομακρύνομαι, διαφεύγω κίνδυνον ἢ δυσχέριάν τινά· π. γ. «Il faut remercier Dieu du bonheur qui vous tira d'affaire» (Mme de Sévigné).

Cette position fait mon affaire = Ἡ θέσις αὕτη εἶναι τῆς ἀρεσεείας μου.

L' affaire est dans le sac = (idè Sac).

A f f r o n t (= ὕβρις, ὄνειδος)

Avaler (ἢ *essuyer* ἢ *recevoir*) *un affront* = Ὑφίσταμαι ὕβριν τινά· π. γ. «Je peux vous assurer qu' il n' est pas un homme à avaler un affront».

Faire affront à quelqu'un = Ἀτιμάζω τινά· περιποιῶ ὄνειδος εἰς τινα.

En avoir l'affront = Ἀποτυχάνω ἐν τινι ἐπιχειρήσει (τὸ παρ' ἡμῖν κοινολεκτούμενον· βγαίνω ντροπιασμένος)· π. γ. «S'il voulait m'aider à terminer cette affaire je crois que je n'en aurais pas l'affront» (Mme de Sévigné).

A f f û t (= ἐνέδρα, καρτέρι)

Être à l'affût = Κατοπτεύω τὰ συμβαίνοντα καιροφυλακτῶν τὴν κατάλληλον στιγμήν ὅπως προβῶ εἰς τι.

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τοῦ κυνηγίου)· π. γ. Mon frère était toujours à l'affût des occasions.

A g e (= ἡλικία, αἰών)

Le bas (le jeune ἢ le premier) âge = Ἡ παιδικὴ ἡλικία· π. γ. «Son fils encore en bas âge» (Λαφονταῖνος).

Le bel âge ἢ la fleur de l'âge = Τὸ ἄνθος, ἡ ἀκμὴ τῆς ἡλικίας.

Être entre deux âges = Δὲν εἶμαι οὔτε νέος οὔτε γέρον (δηλ. εἶμαι μεσιλιεῖ)· π. γ. «Elle était entre deux âges d'une figure fort noble» (J. J. Rousseau ἐν ταῖς Confessions).

Être d'un certain âge = Εἶμαι προκεχωρημένης ἡλικίας, οὐχὶ ὅμως καὶ γέρον (ταυτόσημον τῷ être sur l'âge).

Être sur l'âge (ἢ sur le retour de l'âge) = Εἶμαι ἄρκετὰ προκεχωρημένης ἡλικίας καὶ πλησιάζω πρὸς τὰ γηρατεῖα· π. γ. «Quoique père de famille et déjà sur l'âge. M. Caffé, s'obstina à rester sur le pont» (Σατωβριάνδος ἐν τῷ Itinéraire).

Figure qui n'a pas d'âge = Μορφή μὴ μαρτυροῦσα οὐδεμίαν ἡλικίαν.

Ne pas paraître son âge = Δὲν φαίνομαι ἔχων τὴν ἡλικίαν ἢν πράγματι ἔχω.

L'âge d'or = Ὁ χρυσοῦς αἰών· π. γ. «Le siècle de Périclès fut l'âge d'or de la Grèce».

A g n è s

✓ *Une Agnès* = Νεᾶνις ἀθώα καὶ συννεσταλμένη.

(Σημ. Ἐν τῇ «Σχολῇ τῶν Γυναικῶν» τοῦ Μολιέρου δίδεται τὸ ὄνομα τοῦτο εἰς τινα ἀθώαν καὶ ἀφελῆ κόρην. Agnès ἔγινε κύριον ὄνομα ἐκ τοῦ ἐλληνικοῦ ἐπιθέτου ἀγνής, ἐτέρας μορφῆς τοῦ ἀγνός.)

A g r é a b l e (= εὐχάριστος)

✓ *Avoir pour agréable* ἢ *avoir agréable* = Συγκατανεύω εἰς τι, εὐρίσκω τι καλόν π. χ. «Afin que vous ayez pour agréable qu'elle soit admise» (Βοσσουέτος)

✓ *Un agréable* (λαμβάν. οὐσιαστικῶς) = Πρόσωπον ἐπιζητοῦν γὰ ἀρέσκη, ὑποκεινόμενον εὐγένειαν π. χ. «Je vous apprendrai à connaître l'abbé que peut-être vous n'avez regardé que comme un agréable» (Diderot).

✓ *Faire l'agréable* = Καταβάλλω πολλάς προσπαθείας ὅπως φανῶ εὐχάριστος π. χ. «J'ai voulu faire l'agréable auprès d'une petite coquette» (Hamilton ἐν τῷ Grammont).

A i d e (= βοήθεια)

✓ *Venir en aide* ἢ *prêter aide* = Βοηθῶ, ἔρχομαι εἰς ἐπικουρίαν π. χ. «Nous devons prêter aide et protection aux malheureux».

✓ *A l'aide!* = Βοήθεια!

A i g r e (= ὀξύς, ξινός)

✓ *Le vin a tourné à l'aigre* = Ὁ οἶνος ἐξίτισε.

✓ *Il y a encore de l'aigre dans l'air* = Ὁ καιρὸς δὲν κατέστη ἐντελῶς εὐδιδος.

✓ *Paroles aigres* = Τραγεῖς, πικροὶ λόγοι.

A i g u i l l e (= βελόνη)

✓ *Cette femme vit de l'aiguille* = Ἡ γυνὴ αὕτη ζῆν διὰ τῆς ραπτικῆς, ἔχει ὡς πόρον ζωῆς τὴν διὰ τῆς βελόνης ἐργασίαν τῆς.

Chercher une aiguille dans une botte de foin = Ζητῶ προᾶγμα
τι λίαν δυσεύρετον (ψύλλους στ' ἄχυρα).

(Σημ. Ταυτόσημον τῷ ἀνωτέρω εἶναι τὸ chercher le pou dans la paille.)

Raconter de fil en aiguille = Δηγοῦμαι κατὰ τὴν οἰκειάν τάξιν
μετὰ πολλῶν λεπτομερειῶν π. γ. «Madame me pria de lui
conter de fil en aiguille le détail de cette célèbre ma-
tinée». (Saint-Simon)

Fournir quelqu' un de fil et d' aiguilles = Ἐφοδιάζω τινά
μὲ ὅλα τὰ ἀναγκαζιοῦντα αὐτῷ μέγχοι καὶ τῶν ἐλαχίστων ἀκόμη.

A i l e (= πτέρυξ)

Aile (ἐν τῇ καὶ οἶκον ὀμιλία) = Βραχίον.

A tire d' aile ἢ à tire d' ailes = Ὅσον τὸ δυνατόν ζωη-
ρότερον, ταχύτερον π. γ. «La calomnie marche à tire
d' aile» (Voltaire). — «Un vol de démons, d' élèves du
séminaire qui fuient à tire d' aile» (Th. Gautier).

Voler de ses propres ailes = Προάτω τι ἄνευ τῆς βοηθείας
οὐδενός.

Battre de l' aile = Ἐθρίσκομαι εἰς δυσχεροῦ θέσιν.

En tenir (ἢ *en avoir*) *dans l' aile* = Προσβάλλομαι ὑπὸ σο-
βαρᾶς ἀσθενείας· ὑποπίπτω εἰς δυσμένειάν τινα τῆς τύχης·
π. γ. «La France en a dans l' aile» (Loret ἐν τῷ Muse
Histor.).

Rogner les ailes à quelqu' un = Ἀφαιρῶ ἀπὸ τινος ἀίωμα
μέρος τοῦ κύρους του, μέρος τοῦ εἰσοδήματός του (κοιν. τοῦ
ψαλιδίζω τὰ πτερά)· π. γ. «Votre intendant qui m' a ro-
gné les ailes» (Μολιέρου ἐν τῷ Avare).

Voler de mêmes ailes = Ζῶ ὁμοῦ μετὰ τινος, ἐν πλήρει συμνοίᾳ.

Baisser l' aile = Εἶμαι λυπημένος, κεκμηκός, μελαγχολικός· π. γ.
«En vous voyant ainsi baisser l' aile, on dirait que vous
avez essuyé un grand revers de fortune».

Ne battre (ἢ *n' aller*) *que d' une aile* = Εἶμαι ἐν παρακμῇ,
εἰς ἀθλίαν κατάστασιν· π. γ. «Nos grands chefs
n' ont jamais battu que d' une aile» (ἐκ τῶν Mazarinades).

(Σημ. Ἡ μεταφορά, ἐν ταῖς ἀνωτέρω ἐκφράσεσιν, ἐλήφθη ἐκ τῶν
πτηγῶν).

A i r

- ✓ *L' air* (και ἐπέκτασιν) = Διαμονή, συναναστροφή, περιβάλλον· π. χ. «L' air de grandes villes est dangereux pour les jeunes gens inexpérimentés».
- ✓ *Prendre l' air* = Ἀναπνέω καθαρόν ἀέρα — και μεταφορικῶς : φεύγω π. χ. «ils prirent l' air sous couleur d' aller à la guerre» (D' Aubigné)
- ✓ *Se donner* (ἢ *se pousser*) *de l' air* = Φεύγω.
- Vivre de l' air du temps* = Ζῶ ἐν τῇ ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ, δὲν ἔχω τίποτε πρὸς διατροφήν μου.
- ✓ *Les airs* (εἰς τὸν πληθυντ.) = Ἡ ἀπέραντος ἔκτασις τῆς ἀτμοσφαιρας· π. χ. «L' immensité des airs».
- Cracher en l' air* = Κάμνω προᾶγμά τι ἀνωφελές, ἐπὶ ματαίῳ.
- ✓ *Etre toujours en l' air* ἢ *avoir un pied en l' air* = Εἶμαι ἐτοιμος πρὸς ἀναχώρησιν, πρὸς δρόμον, πρὸς πῆδημα.
- Bâtir en l' air* — Ἔχω ἐν νῶ, πλάττω σχέδια· χυμαιοικά (ταυτόσημον τὸ bâtir des châteaux en Espagne) π. χ. «Et bâtissant en l' air sur le malheur d' autrui» Κορνήλιος ἐν τῷ Horace).
- ✓ *Un air de famille* = Ὁμοιότης· π. χ. «Il y a entre eux un air de famille».
- ✓ *Le bel air* = Οἱ τρόποι, ἡ συμπεριφορὰ τοῦ συρμοῦ.
- ✓ *Avoir grand air* = Ἔχω παρουσιαστικὸν εὐγενές π. χ. «La duchesse de Bourgogne avait un grand air; une taille noble.» (Voltaire ἐν τῷ Louis XIV).
- ✓ *Avoir mauvais air* = Ἔχω ἐξωτερικὸν ἀμφιβόλου ποιότητος.
- ✓ *Avoir l' air* = Φαίνομαι, ὁμοιάζω... π. χ. «Ce récit a l' air d' une fable»
- Cela est dans l' air* = Τοῦτο εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα ἰδέα. Εἶναι γενικὴ γνώμη μέλλουσα νὰ ἐκδηλωθῇ παταγωδῶς.
- ✓ *Paroles en l' air* ἢ *Mots en l' air* = Λόγοι οὐδεμιᾶς σημασίας (ἀερολογήματα).

Prendre (ἢ se donner) des airs = Ὑποκρίνομαί τι παρ' ἄξιαν.
(κάνω τὸν σπουδαῖο)· π. χ. « Avec cela on fait le fier, on se
donne des airs » (Βολταῖρος).

Le grand air = (ἰδὲ grand).

A i r a i n (=χαλκός)

L'airain tonne = Ὁ κώδων, τὸ τηλεβόλον ἀντηγεῖ, κροτεῖ·
π. χ. « J'entends l'airain tonnant de ce peuple barbare »
(Βολταῖρος ἐν τῇ Alzire)

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἀποτελεῖ σχῆμα συνεκδοχῆς.)

Un coeur d'airain = (ἰδὲ Coeur).

Un soleil d'airain = Ἡλιος καυστικός.

Ciel d'airain = Ἀπόλυτος ξηρασία· καιρὸς καθ' ὃν οὐδὲ δρό-
σος κἂν ὑπάγει· π. χ. « Les cieux par lui fermés et deve-
nus d'airain ». (Ρακίνας ἐν τῇ Athalie).

A i s e

Se mettre (ἢ être) à son aise = Εἶμαι ἐν πλήρει ἀνέσει, ἐν
ἀναπαύσει.

Etre mal à l'aise = (ἢ ἀντίθετος τῇ ἀνωτέρω ἔννοια).

A l a m b i c (=σταλακτῆρ)

Passer (ἢ mettre) quelque chose à l'alambic = Ἐξετάζω τι ἐπι-
σταμένως, μετὰ λεπτολογίας (κοινῶς : τὸ ξελαμπικάρω)· π. χ.
« Ils mettent leur avis à l'alambic ... ». (Balzac).

A l l e r

Aller loin : Λέγεται ἐπὶ πράγματος ὅπερ διαρκεῖ πολὺ ἢ καὶ ἐνίοτε
ἔχει σοβαρὰς συνεπειάς· π. χ. « La polémique entre ces deux
journaux ira loin ».

Aller (συνοδευόμενον ὑπὸ ἀπαρεμφάτου) : σημαίνει τὸ μέλλον νὰ
συμβῆ λίαν προσεχῶς· π. χ. « Je vais t'écire une longue
lettre ».

Aller aux nues = Ἐχω ἐπιτυχίαν λαμπράν.

Aller (ἢ mener) grand train = Ζῶ πολυτελῶς, προβαίνω εἰς
ὑπερμέτρους δαπάνας.

Aller à tout vent = Δὲν ἔχω εὐστάθειαν γνώμης (εἶμαι ἀνεμοδείκτης) π. γ. «Le président était un homme [qui allait à tout vent]».

Aller par quatre chemins = Ἐνεργῶ μετὰ δραστηριότητος.

Aller à . . . ἢ aller jusqu' à . . . = Φθάνω μέχρι . . .

Aller de pair = Εὐρίσκομαι ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἐπιπέδου ἔχω τὰς ἰδίας ἀξιώσεις μετὰ τινά π. γ. «Ces deux peintres vont de pair et on les voit . . .». «Il va de pair, pour la dépense, avec les gens les plus riches» (Académie.) — «Cicéron va de pair avec Démosthène» (Proudhomme).

Ça me va = Τοῦτο μοι ἀρέσκει.

Il va sans dire que = Εἶναι φυσικόν, πασιδῆλον ὅτι . . . π. γ. «Il va sans dire que les hommes studieux et intelligents se font toujours distinguer par leur supériorité d' esprit»

Il va de soi que . . . = Εἶναι αὐταπόδεικτον, φανερόν ὅτι . . .

Il y va de = Ἰσχύει περὶ π. γ. «Il y va de ma gloire il faut que je me venge» (Κορνήλιος ἐν τῷ Cid).

Aller bon train = (ιδὲ Train)

Faire aller = Εἰσωνεύομαι.

Se laisser aller = Ἐγκαταλείπω, ἀφήνω ἑμαυτόν π. γ. «Les poètes se laissent aller au gré de leur imagination».

S' en aller (ἐπὶ ἀσθενοῦς) = Πλησιάζειν εἰς τὸν θάνατον.

Aller sur ses . . . (trente, quarante) ans = (ιδὲ Sur)

Tout chemin va (ἢ même) à Rome (παροιμ. ἔκφρασ.) = Διάφορα μέσα ἄγουσιν εἰς τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα.

Aller son petit bonhomme de chemin = (ιδὲ Chemin).

Vas-y !, Allez-y ! = Ἐμπρός ! Προχώρει !

(Σημ. Ἡ προστακτικὴ τοῦ ρήματος τούτου ἀκολούθημένη ὑπὸ ἀπαιρημάτων εἶναι παραπληρωματικὴ π. γ. «Ne vas pas croire que c' est moi qui ai écrit cette lettre = ne crois pas que c' est moi...»

Almanach

Un almanach de l' an passé (μεταφορ.) = Πράγμα μὴ ἔχον πλέον ἀξίαν (ὡς τὸ ἡμερολόγιον δηλ. τοῦ παρελθόντος ἔτους)

A m e (= ψυχή)

Avoir l' âme sur les lèvres ἢ *rendre l' âme* = Ἀποθνήσκειν.

π. χ. «Il a rendu l' âme entre les mains de monsieur de Condom» (Mme de Sévigné).

Etre l' âme d' une entreprise = Εἶμαι ὁ κύριος παράγων ἐπιχειρήσεώς τινος (ἢ ψυχῆ).

Etre l' âme damnée de quelqu' un = Εἶμαι εἰς τινα πιστότατα ἀφοσιωμένος, μέχρι τοιοῦτου σημείου ὥστε νὰ γίνωμαι ὄργανον τῶν ὀρέξεών του (συνήθως λέγεται ἐπὶ κακῆς σημασίας) π. χ. «Dans la suite, ils devinrent les instruments de l' abbé Dubois en beaucoup de choses, puis les confidants, et ce qu' en langage commun on appellerait les âmes damnées» (Saint-Simon).

Une étoffe qui n' a que l' âme = Ὑφασμα μὴ ἀνθεκτικόν.

Corps et âme = Ψυχῆ τε καὶ σώματι π. χ. « Cette femme s' est donnée à lui corps et âme ».

Etre tout âme = Εἶμαι ὅλος αἰσθηματικότης.

Ame qui vive = Οὐδείς π. χ. «Je suis entré dans une salle obscure où il n' y avait pas âme qui vive».

A m e n d e

Faire amende honorable = Ζητῶ δημοσίᾳ συγγνώμην διὰ τινα ὅπ' ἐμοῦ διαπραχθεῖσαν ἀδικίαν π. χ. «Il a fait une grande amende honorable de sa vie passée» (Mme de Sévigné).

A m u s e r (= τέρπειν)

Amuser le tapis (ἢ *la galerie*) = Ὀμιλῶ περὶ πραγμάτων ἀσημάτων π. χ. «Pendant une heure il n' a fait qu' amuser le tapis» (Académie).

S' amuser à la moutarde = Ἀσχολοῦμαι μὲ μηδαμινὰ πράγματα (ἐν ᾧ θὰ ἔπρεπε μὲ σοβαρώτερα).

A n e (= ὄνος)

Un pont aux ânes = Δυσκολία ἥτις εἶναι ἀνυπέροβλητος **μόνον** διὰ τοὺς ἀμαθεῖς καὶ ἥτις χρησιμεύει ὡς **κριτήριον** τῆς διανοητικῆς δυνάμεώς τινος.

C'est un âne bâté = Ἄνθρωπος τελείως ἀμαθής.

L'âne frotte l'âne : Λέγεται ἐπὶ δύο ἀμαθῶν οἵτινες ἀλληλοθανυμάζονται καὶ ἀλληλοεπαινῶνται.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη μεταφορικῶς ἐκ τῶν ὄνων οἵτινες ξέουσιν ἀλλήλους ὅταν ὑποφέρωσιν ἀπὸ κνησιμῶν).

Brider un âne par la queue = (ιδὲ Cheval)

Méchant comme un âne rouge = Ὑπερβαλλόντως κακός· π. χ.

«*Mais le mari était entêté comme un âne gris et méchant comme un âne rouge*» (F. Soulié)

(Σημ. Περὶ τῆς προελεύσεως τῆς ἀλλοκότου πωσ ταύτης ἐκφράσεως οὐδὲν ἠδυνήθημεν νὰ εὕρωμεν σχετικόν.)

C'est l'âne de Buridan : Λέγεται περὶ ἀνθρώπου ὅστις, εὐρισκόμενος μεταξὺ δύο πραγμάτων ἅτινα τῷ ἀρέσκουσι ἕξ ἴσου, δὲν γνωρίζει ποῖον ἐκ τῶν δύο νὰ προτιμήσῃ.

(Σημ. Ὁ Ἰωάννης Buridan ἦτο γάλλος φιλόσοφος, σχολαστικός, γενόμενος πρῶτον τῷ Πανεπιστημίου τῶν Παρισίων ἐν ἔτει 1324. Ἀναφέρουσιν ὅτι οὗτος ὑπεστήριξεν ὅτι, ἐὰν ὄνος τις, ἔχων ὑπερβολικὴν δίψαν καὶ πείναν, εὐρεθῆ μεταξὺ ἐνὸς δέματος ἀχύρου καὶ δοχείου ὕδατος, ἀπεχόντων ἀπ' αὐτοῦ ἕξ ἴσου, θὰ ἀπέθνησκε μὴ γνωρίζων ποῖον τούτων νὰ προτιμήσῃ).

A n g e (= ἄγγελος)

Mauvais ange = Πρόσωπον ὅπερ δίδει εἰς ἕτερον συμβουλὰς ὀλεθρίας, κακὸς σύμβουλος.

Parler (chanter etc) comme un ange = Ὁμιλῶ, ἄδω κ.λ.π. ἐξόχως ὠραῖα, θαυμασίως.

Etre aux anges = Εἶμαι ἐν χαρᾷ, ἐν ἔκστασει· π. χ. «*Je chante un roi devenu boeuf : surtout la cour en fut aux anges*» (Béranger),

Rire aux anges = Γελῶ βλακωδῶς καὶ ἄνευ αἰτίας τινός· π.χ. «*A qui en as-tu donc ? Ou si c'est aux anges que tu ris ?* (Hamilton ἐν τῷ Chev. Grammont).

Voir des anges violets (ἀπρηχαιωμ. ἔκφρ.) = Ἔχω αἰφνιδίας ἀστραπὰς πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου ἐκ βιαίου κτυπήματος ἐπ' αὐτῶν κατενεχθέντος (ταυτόσημον τῷ : voir trente-six chandelles).

(Σημ. Καὶ παρ' ἡμῶν ὑπάρχει ταυτόσημος ἔκφρασις : μὲ φάνηκε ὁ οὐρανὸς σφοντύλι).

A n g l a i s e

Partir à l'anglaise = Φεύγω χωρὶς νὰ εἶπω τίποτε, ξαφνικά.

A n g u i l l e (= ἔγγελος, κ. χέλυ)

Faire avaler des anguilles à quelqu'un = Προξενῶ εἰς τινα στενοχωρίας, λύπας (ταυτόσημον τῷ : faire avaler des couleuvres à quelqu'un).

Il y a quelque anguille sous roche = Ἐπὶ τοῦ προκειμένου ὑπάρχει τι τὸ κρυπτόν (ταυτόσημον τῷ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας : κάτι λάκκο κρύβει ἢ φάβα).

Femme se détourne mieux qu'anguille (παροιμ.) = Τὸ πνεῦμα τῆς γυναικὸς εἶναι πληρῶς εὐστροφίας πρὸς ἐξαπάτησιν, πρὸς ἀπόκρυψιν τῶν σχεδίων της (κ. ἡ γυναῖκα ξεγλιστρᾷει καλλίτερα ἀπὸ χέλυ).

Par trop presser l'anguille on la perd (παροιμ.) = Αἰτῶν τις πολλὰ κινδυνεύει νὰ μὴ ἐπιτύχη τίποτε, νὰ χάσῃ τὰ πάντα.

Rompre l'anguille sur le genou = Ἐπιχειρῶ πρῶγμα τι ἀδύνατον (ὅπως ὁ θέλων νὰ θραύσῃ ἔγγελον ἐπὶ τοῦ γόνατος).

A n s e

Un panier à deux anses : Λέγεται περὶ ἐκείνου ὅστις προσφέρει ἀμφοτέρους τοὺς βραχίονάς του εἰς δύο κυρίας, εἰς τὴν μίαν ἐξ ἀριστερῶν καὶ τὴν ἑτέραν ἐκ δεξιῶν, ὁμοιάζων οὕτω πρὸς κἀνίστρον μὲ δύο λαβὰς.

A n t a n (= τὸ πέρουσι)

Où sont les neiges d'antan ? (παροιμ. ἔκφρ.) = Τί ἀλέγιναν τὰ πρῶγματα τοῦ παρελθόντος ;

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἀποτελεῖ τὴν ἐμφῶδον τοῦ γίλλου ποιητοῦ Villon ἐν τῷ ποιήματι του τῷ ἐπιγραφόμενῳ «Ballade des dames

du temps jadis». Ἐν τούτῳ ἀναφέρει πολλάς ἐπιφανεῖς ἐπὶ κάλλει καὶ πνεύματι γυναῖκας τῆς παρελθούσης ἐποχῆς, ὧν δὲν ἐφείσθη ὁ θάνατος. Τὸ ἐκ τοῦ ποιήματος τούτου δίδαγμα εἶναι ἡ ματαιότης τῶν ἀνθρώπων).

Antichambre

Faire antichambre = Περιμένω ἐπὶ πολὺ εἰς τὸν προθάλαμον ὅπως γίνω δεκτὸς παρὰ τινι ἰσχύοντι προσώπῳ· π. χ. «Les postulants font antichambre pendant des heures entières».

Un pilier d' antichambre: Λέγεται περὶ ἐκείνου, ὅστις διάγει τὸ πλεῖστον τοῦ χρόνου εἰς τοὺς προθαλίμους τῶν σημανόντων προσώπων, ζητῶν πάντοτε ἀκρόασιν (λαμβάνεται μεταφορικῶς ἐνταῦθα· δηλ. ὅπως εἷς στῦλος παραμένει διαρκῶς εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν οὕτω συμβαίνει καὶ μὲ τοὺς ἀνθρώπους αὐτοῦ τοῦ εἴδους)· π.χ. «Qu' est — ce un gentilhomme? un pilier d' antichambre» (Ρακίνας).

Antienne (= ἀντίφωνον, ἐκκλήσ. ὄρος)

Chanter toujours la même antienne = Ἐπαναλαμβάνω τὰ ἴδια πάντοτε πράγματα (τὸ τῆς καθωμιλ. ψάλλω πάντα τὸ ἴδιο τροπάρι).

A o ù t (= Αὐγουστος)

Faire l' Août (μετωνομία· πεπαλαιωμένη ἔκφρασις χρησιμοποιουμένη πρὸ πάντων ἐν τῇ ποιήσει) = Θερίζω· π. χ. «Remuez votre champ dès qu' on aura fait l' Août». (La Fontaine).

En moissonnant se passe l' Août (παροιμ.): Λέγεται ὅταν θέλωμεν νὰ ὑποδηλώσωμεν ὅτι δὲν ἀντιλαμβάνεται τις τὴν διάρκειαν τοῦ χρόνου, ὅταν ἐργάζεται.

Apôtre

C' est un bon apôtre = Εἶναι ἀνθρώπος ἐκ τῶν ἐπιτηδείων ὑποκριτῆς, κακῆς πίστεως.

Faire le bon apôtre = Ὑποκρίνομαι τὸν τίμιον, τὸν εἰλικρινῆ,

ἄνθρωπον χωρὶς νὰ εἶμαι πραγματικῶς τοιοῦτος (τὸ παρ' ἡμῖν: κἀνὼ τὸν ἄγιο Ὀνούφριου): π. χ. «C' est à cause de ces dames que vous faites le bon apôtre» (T. Leclercq).

A p p a r e n c e

Il y a apparence que . . . = Φαίνεται ὅτι . . . π. χ. *Il y a apparence qu' on ira voir cette personne*» (Mme de Sévigné).

Sauver les apparences = Τηρῶ τὰ προσχήματα: π. χ. «Il y a des gens qui s' imaginent n' être pas coupables parce qu' ils ont su sauver les apparences». (J. J. Rousseau).

A p p é t i t

Un appétit de loup = Ὑπερβολικὴ ὄρεξις.

Demeurer (rester) sur son appétit = (ἐν κυριολεξίᾳ): Δὲν ἱκανοποιῶ τελείως τὴν ὄρεξίν μου. — (καὶ μεταφορικῶς): δὲν ἀφήνω ἀχαλιναγωγῆτους τὰς ἐπιθυμίας μου, τὰς μετριζῶ.

Il n' est chère, il n' est sauce que d' appétit = Ἡ πείνα ἀναγκάζει τινὰ νὰ εὐρίσκη καλὸν πᾶν ὅ,τι τρώγει.

(Σημ. Παρόμοιον εἶναι καὶ τὸ πικρ' ἀρχαίους ἀπαντώμενον λόγιον: ἅπανθ' ὁ λιμὸς γλυκέα πλὴν αὐτοῦ ποιεῖ).

L' appétit vient en mangeant (παροιμ.) = Δυνατὸν εἶναι νὰ καθίσῃ τις εἰς τὴν τράπεζαν ἄνευ ὀρέξεως, ἀλλ' εὐθὺς ἀπὸ τοῦ πρώτου φαγητοῦ νὰ τῷ γεννηθῇ τοιαύτη. — καὶ μεταφορικῶς: ὅσον περισσότερα ἔχει τις τόσον ἀκόμη περισσότερα θέλει νὰ ἀποκτήσῃ.

(Σημ. Ὁ γνωστὸς συγγραφεὺς τοῦ 16ου αἰῶνος καὶ μεταφραστὴς τοῦ Πλουτάρχου κληρικὸς Ἰάκωβος Ἀλύτος, εἰς παρατήρησιν τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Ἐρρίκου τοῦ Γ' ὅσα ἤγειρεν ὑπερβολικὰς ἀξιώσεις ζητῶν τὴν ἐπισκοπὴν τῆς Auxerre, ἐνῶ κατ' ἀρχὰς εἶχε φαγῆν τόσον ὀλιγαρκῆς, ἔκαμε, λίαν εὐρωῶς, χορῆν τῆς ἀνωτέρω ἐκφράσεως.)

A l' appétit de . . . = Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ νὰ φρεσθῶ . . . π. χ. «A l' appétit d' un écu il a laissé mourir un cheval de 50 louis» (Académ).

A p r è s (=μετά, κατόπιν)

Etre (ἢ se mettre) après quelqu' un = Ἐνοχλῶ τινα' π. χ.
«*Ils étaient une douzaine de possédés après mes chaus-*
ses» (Μολιέρου).

Attendre après quelqu' un (ἢ après quelque chose) = Περι-
μένω ἀνυπομόνως νὰ ἔλθῃ τις (ἢ νὰ ἐπισυμβῇ πραγμά τι).
Après la pluie le beau temps (παροιμ. ἔκφρ.) = Ἡ χαρὰ δια-
δέχεται τὴν λύπην.

A p p u y e r (=στηρίζειν)

Appuyer sur un argument = Ἐπιμένω σφόδρα εἰς τι ἐπι-
χείρημα.

S' appuyer (ἢ mettre son appui) sur un roseau = Ἐμπι-
στεύομαι ἑμαυτὸν εἰς πρόσωπον ἢ πραγμά τι ὅπερ οὐδεμίαν
δύναται νὰ μοι παράσχῃ βοήθειαν (ὅπερ δηλ. εἶναι ἀσθενὲς
ὡς κάλαμος, roseau).

A r b r e

Entre l' arbre et l' écorce il ne faut pas mettre son doigt
(παροιμ) = Δὲν πρέπει ἐπ' οὐδενὶ λόγῳ νὰ ἐπεμβαίνη τις
εἰς ζωηρὰν φιλονικίαν ἢ συνδιάλεξιν λεπτῆς φύσεως, πρὸ
πάντων προκειμένου περὶ φίλων καὶ συγγενῶν.

Quand l' arbre est tombé chacun court aux branches (παροιμ.)
= Πάντες σπεύδουσιν ὄψω; ἀπογυμνώσωσι, βλάψωσι τὸν ἐκ-
πεπτωκότα ἄνθρωπον (τὸ τῆς ἀρχαίας: Δρυὸς πεσοῦσης πᾶς
ἀνὴρ ξυλεύεται).

L' arbre ne tombe pas du premier coup (παροιμ) = Ἀπαι-
τεῖται χρόνος, φροντίδες, προσπάθειαι ὄψω; ἐπιτύχη τις ἔν τινι
ὑποθέσει.

A r c (=τόξον)

Tendre trop l' arc = Δεικνύω πολὺ μεγάλην ἀστηρότητα ἐν τῇ
ἐνασκήσει τῆς ἐξουσίας μου (τὸ τῆς καθωμιλ. τὸ παρατεν-
τώνω τὸ σχοινί).

Avoir plus d' une corde (ἢ deux, ἢ plusieurs cordes) à son

arc = "Έχω συγχρόνως πολλά έπαγγέλματα, μεταχειρίζομαι πολλά μέσα πρὸς ἀπόκτησιν χρημάτων, ἢ πρὸς εὐρεσιν διεξόδου ἐν δυσχερεῖ τι περιστάσει· π.χ. «Peste! je vous croyais bien un peu Corse, beaucoup contrebandier, fort habile intendant, mais je crois que vous avez encore d'autres cordes à votre arc» (Alex. Dumas).

A r c h e t

Un coup d'archet = Γεγονὸς ἔξαιρετικὸν καὶ ἀπρόβλεπτον· π.χ. «Il y a, dans chaque siècle, des temps marqués, des coups d'archet, ou, si l'on veut des coups de tonnerre» (Sté-Beuve).

A r g e n t (= τὰ χρήματα)

Prendre quelque chose pour argent comptant (ἢ *pour de bon argent*) = Πιστεύω ἀφελῶς, χωρὶς νὰ ἐξετάσω, ἐκεῖνο ὅπερ λέγουσιν οἱ ἄλλοι (κοιν. τὸ παίρνω ἕνα πράγμα τοῖς μετρητοῖς!)

Un bourreau d'argent = Ἄνθρωπος ὑπερμέτρως σπάταλος.

Qui a de l'argent a des coquilles (παροιμ. ἑκφρ.) = Διὰ τῶν χρημάτων δύναται τις νὰ ἀποκτήσῃ πᾶν ὅ,τι ἐπιθυμεῖ (ἰδὲ καὶ Coquille).

Faire argent de tout = Μεταχειρίζομαι πᾶν μέσον, πᾶν τέχνασμα, πρὸς ἀπόκτησιν χρημάτων· π.χ. «La vanité fait argent de tout» (Σατωβριάνδος).

Y aller bon jeu, bon argent = Ηράττω, ἐνεργῶ μετ' εὐλοχίας, ἄνευ ὑστεροβουλίας· π.χ. «Je vois qu'il y va bon jeu, bon argent». (Scribe)

A r i s t a r q u e

Un Aristarque (μεταφ.) = Σοφὸς κριτικὸς ἄλλ' αὐστηρὸς.

(Σημ. Ὁ Ἀρισταρχος, ἕλλην κριτικὸς καὶ γραμματικὸς, ἐπιφανὴς διὰ τὰς ἐπὶ τῶν ἔργων τοῦ Ὀμήρου ἐργασίας του, ἦτο αὐστηρὸς ἀλλὰ δίκαιος κριτικὸς. Ἐγενήθη ἐν Σαμοθράκῃ κατὰ τὸ 181 π. Χ.)

A r l e q u i n

C'est un arlequin: Λέγεται περὶ ἀνθρώπου ὅστις δὲν ἔχει ἀρχάς,

ιδέας σταθεράς, ἀλλ' ἀλλάσσει διαρκῶς γνώμην' π. χ. «Les arlequins de la vie politique finissent par envier le bonheur, quand ils sont désabusés sur les grandeurs sociales». (Balzac).

A r m e (= ὄπλον)

Un fait d'armes = Στρατιωτικὸν κατόρθωμα.

Etre sous les armes (*en armes*), ἢ *se mettre sous les armes* : (*ἐν κυριολεξίᾳ*) = Εἶμαι ἔτοιμος πρὸς μάχην, ὑπὸ τὰ ὄπλα. (μεταφορικῶς) = Ἔχω ἐντεταμένην τὴν προσοχίην μου ὅπως δυνηθῶ νὰ ἀντεπεξέλθω εἰς ὅ,τι μοῦ συμβῆ̄.

Passer l'arme à gauche (*καθωμιλ. ἔκφρ.*) = Ἀποθνήσκειν.

Faire arme de tout = Μεταχειρίζομαι πᾶν μέσον' π. χ. «Eusèbe qui fait arme de tout, eût cité ce passage avec emphase». (Voltaire).

Faire ses premières armes = Κάμνω ἀρχὴν πράγματός τινος' π. χ. «Ils faisaient ainsi leurs premières armes ; leur apprentissage, était un chef-d'oeuvre» (Balzac).

Se disputer les armes d'Achille : Λέγεται ἐπὶ πύλης, ἀγῶνος διεξαγομένου ἑκατέρωθεν μετὰ πολλοῦ πείσματος.

(Σημ. Κατὰ τὸν Ὅμηρον, δεινὴ ἔρις ἔλαβε χώραν μετὰ τοῦ Ὀδυσσεύος καὶ τοῦ Αἴαντος, περὶ τοῦ τίς θύε λάβη εἰς τὴν κατοχὴν τοῦ τὰ ὄπλα τοῦ Ἀχιλλεύου, ὅστις εἶχε φονευθῆ ἔν τῇ μάχῃ).

A r t (= τέχνη)

Faire de l'art pour l'art = Καλλιεργῶ τὴν τέχνην ἄνευ προσδοκίας κέρδους τινός.

Artichaut (= ἀγκινάρα)

Faire d'une rose un artichaut = Κάμνω, ἐκ πράγματός τινος ὄρσιον, πρᾶγμα τι πρακτικόν, ἄχαρι, ἐπικερδές.

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐγενήθη ἐκ τοῦ ἔξης γεγονότος : ἀνεπιτήδειός τις ζωγράφος, ἐπιφορτισμένος νὰ ζωγραφήσῃ ἐπὶ τῆς πινακίδος καπηλείου τινός ἐν ρόδον, ἔκμπε τοιαύτην κακὴν ἀνάμειξιν χρωμάτων ὥστε τὸ ἐρυθρὸν χρῶμα ἐξηρμάνισθη καὶ ἀπεκράτησε τὸ πρᾶσιγον' οὕτω λοιπὸν τὸ ρόδον παρίστατο μᾶλλον ὡς ἀγκινάρα).

Coeur d'artichaut = (ιδὲ *Coeur*).

Faire l'article = Προσπαθῶ νὰ δώσω ἀξίαν εἰς τι ἐμπο-
ρευμα ἐκθειάζων τοῦτο πολὺ· (κατ' ἐπέκτασιν δὲ ἐν τῇ κατ'
οἴκον ὁμιλίᾳ) = περιβάλλω τινὰ ἢ προᾶγμά τι δι' ἐπαίνων
ἐπὶ σκοπῷ συμφεροντολογικῷ· π. χ. «On voit qu' il de-
mande à marier sa fille: Il fait l'article»,

L'article de la mort = Ἡ ὥρα τοῦ θανάτου, τὰ λοίσθια· π. χ.
«Il dit que c' est assez si l' on aime Dieu à l' article de
la mort» (Pascal).

A s s e z

Assez peu = Οὐχὶ πολὺ· π. χ. «C' est un homme assez peu
éloquent».

Assiette (= situation, ἐκ τοῦ Λατιν. ad-situs).

Etre dans son assiette = Εἶμαι εὐδιάθετος, εὐχαριστημένος·
π. χ. «Enfin me voilà à peu près dans mon assiette.»
(G. Flaubert).

Sortir de son assiette = Ἀποβάλλω τὸν συνήθη χαρακτήρα μου
χάνω τὴν γαλήνην μου.

Un pique - assiette (*assiette*=πιτάκιον) = Εἰς παράσιτος ὅστις
ἀπρόσκλητος γευματίζει εἰς τὰς οἰκίας ἄλλων.

Avoir l' assiette au beurre = Εἶμαι ἐν τῇ εὐμαρείᾳ, ἐν ταῖς
τιμαῖς· ἔχω εὐνοϊαν τύχης.

A s s o m m o i r (= ὀπάλον)

C' est un assommoir, un véritable assommoir!: Λέγεται περὶ
ἀνθρώπου εἰς τὸ ἔπακρον ἐνοχλητικοῦ (τὸ τῆς χυδαίας: εἶναι
κακὸς μπελᾶς!)

A t o u t

Donner un atout = Δίδω κτύπημά τι.

Avoir de l' atout = Ἔχω θάρρος· π. χ. «Je ne me plains pas,
tu es un cadet qui as de l' atout». (E. Sue).

Avoir tous les atouts dans son jeu = Ἔχω πλείστας ὄσας ἐλ-
πίδας ἐπιτυχίας.

Jouer son dernier atout = Ἐξαντλῶ καὶ τὸ τελευταῖον μέσον ὁ μοὶ ἀπέμεινε (ταυτόσημον τῷ: *Brûler ses dernières cartouches*).

A t t a c h e r

Attacher le grelot = Διακινδυνεύω πρῶτος ἐν ἐπιχειρήσει δυσκόλῳ καὶ ριψοκινδύνῳ· π. χ. «Ah! cher maître, vous qui avez tant d'autorité, vous devriez bien attacher le grelot» (Gus. Flaubert.).

(Ση. Ἡ παροῦσα ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τοῦ γνωστοῦ μύθου τοῦ Λαφονταίνου «Conseil tenu par les rats», καθ' ὃν οἱ πογτικοὶ οἰκίας τινὸς συνῆλθον εἰς σύσκεψιν, πρὸς ἐξεύρεσιν τρόπου ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τῶν καταδιώξεων τοῦ γάτου τῆς οἰκίας. Τέλος, ἀπεφάσισαν νὰ κρεμάσωσιν εἰς τὸν λαμῶν τοῦ γάτου ἓνα κωδωνίσκον, ὅπως ἡ προσέγγισις του γίνεται ἀκουστή μακρόθεν. Οὐδεὶς ὅμως τῶν πογτικῶν ἐρριψοκινδύνευσε νὰ προβῇ εἰς τὸ τόλμημα τοῦτο, καὶ οὕτως ἡ ἀπόφρασις ἔμεινεν ἀνεκτέλεστος).

A t t e n d r e (=περιμένειν)

Le chemin de fer et la marée n'attendent pas (παροιμ.) = Πρέπει νὰ εἶναι τις ἀκριβῶς τὴν προσδιορισμένην ὥραν διὰ νὰ μὴ χάσῃ τὸ τραῖνον ἢ τὸ ἀτμόπλοιον.

Attendez-moi sous l'orme: Λέγεται προκειμένου περὶ συνεντεύξεως εἰς ἣν δὲν θέλει τις νὰ ὑπάγῃ, ἢ περὶ ὑποσχέσεως ἣν δὲν θέλει νὰ τηρήσῃ (ιδὲ καὶ *Orme*).

A u j o u r d ' h u i (=σήμερον)

Aujourd'hui chevalier demain vacher (παροιμ.) = Σήμερον ἰσχυρὸς καὶ πλούσιος, καὶ αὔριον πτωχὸς (ἀντίστοιχος πρὸς τὴν καθ' ἡμᾶς: ἀπὸ δήμαρχος κλητήρας).

Aujourd'hui en chère, demain en bière = Σήμερον ζῶν ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀπολαύσεων, αὔριον νεκρὸς. (*bière* = τὸ φέρετρον).

Un bon aujourd'hui vaut mieux que deux demains (παροιμ.) = Ἡ κατοχὴ ἑνὸς ἀγαθοῦ ἀξίζει κάλλιον τῆς ἐλπίδος πρὸς ἀπόκτησιν πλειόνων ἀγαθῶν· (τὸ τῆς καθωμιλ: «Κάλλιο πέντε καὶ στὸ χέρι παρὰ δέκα καὶ καρτέρι».)

A u n e (= πῆχυς)

Savoir ce qu' en vaut l' aune = Γνωρίζω ἐκ πείρας τὴν δυσκολίαν ἢ κίνδυνον, ὅστις ἐνυπάρχει ἐν τῇ ἐπιτεύξει πραγμάτων.

Mesurer les autres à son aune = Κρίνω τοὺς ἄλλους ἐξ ἰδίων, ἀπ' ἑμαυτοῦ (συνήθως ἐπὶ κακῆς ἐννοίας).

(Σημ. Ἀπαρτᾶται καὶ παρ' ἡμῖν: Ἐξ ἰδίων κρίνει τὰ ἀλλότρια).

A u t a n t

Autant de têtes, autant d' avis (παροιμ.) = Ὅσαι κεφαλαὶ καὶ γινῶμαι.

Autant en emporte le vent (παροιμ.): Λέγεται προκειμένου περὶ ὑποσχέσεων εἰς ἃς δὲν δίδει τις πίστιν, ἢ περὶ ἀπειλῶν εἰς ἃς δὲν δίδει προσοχὴν (ιδὲ καὶ ἐν τῷ Εη).

Autant vaut trainer que porter (παροιμ.) = Προκειμένου νὰ ἐπισυμβῇ τι, καὶ μὴ οὔσης ἐφικτῆς τῆς ἀναχαιτίσεώς του ὀλίγον ἐνδιαφέρει ὁ τρόπος καθ' ὃν θὰ γίνη.

A u t e l (= βωμός, παρὰ χριστ. Ἁγία Τράπεζα)

Ami jusqu' aux autels = Φίλος ἱκανὸς νὰ κάμῃ τὰ πάντα, ἐκτὸς ἐκείνων ἅτινα ἀντίκεινται τῇ θρησκείᾳ.

Il prendrait sur l'autel: Λέγεται περὶ ἀνθρώπου ἀπλήστου ὅστις ἀρπάζει τὰ πάντα, ὅπου καὶ ἂν εὐρεθῶσι, μὴ δισταῖον οὐδὲ πρὸ ἱεροσουλίας.

(Σημ. ταυτοσημον τῷ παρ' ἡμῖν: αὐτὸς κλέβει τῆς Παναγιᾶς τὰ μάτια).

Brûler de l' encens sur l' autel de quelqu' un = Ἐγκωμιάζω τινά, ἀποτίω φόρον θαυμασμοῦ, τῷ καίῳ θυμίαμα.

A u t o r i t é

Faire autorité = Χρησιμεύω ὡς ὑπόδειγμα, ἐπιβάλλομαι διὰ τῶν γνώσεων ἢ τῆς νοημοσύνης μου· π. χ. «Voltaire faisait autorité dans son temps».

A u t r e (= ἕτερος, ἄλλος)

De temps à autre ἢ de temps en temps = Ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρόν.

L' autre jour = Ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων τούτων ἡμερῶν (τὸ τῆς καθωμιλ : τὸς προάλλες) π. χ. « Je l' ai rencontré l' autre jour au café ».

A d' autres ! (ἔλλειπτ.) = Εἶπατε τοῦτο εἰς ἄλλους μᾶλλον ἀνοήτους καὶ εὐπίστους, καθότι παρ' ἡμῖν δὲν γίνεται τοῦτο πιστευτὸν (τὸ τῆς καθωμιλ : ἄλλοῦ αὐτά!)

Autre part = Ἀλλάχοῦ.

Autres temps, autres moeurs = Τὰ ἥθη καὶ ἔθιμα εἶναι ἄλλοῖα ἐν ἐκάστω χρόνῳ.

A u t r u c h e (=στρουθοκάμηλος)

Il a un estomac d' autruche : Λέγεται περὶ ἀνθρώπου πολυφάγου (καθότι ὁ στόμαχος τῆς στρουθοκαμήλου δύναται νὰ χωνεύσῃ καὶ τὰς σκληροτέρας οὐσίας).

A v a l e r (=καταπίνειν)

Avaler sa langue = 1) Βαρύνομαι, χασμῶμαι ὑπερμέτρως. 2) Σιωπῶ. 3) Ἀποθνήσκω.

Avaler un affront = (ιδὲ Affront).

Faire avaler des couleuvres (ἢ des anguilles) à quelqu' un = (ιδὲ Anguille).

Faire avaler (une chose à quelqu' un) = Κάμνω τινὰ νὰ ἀνεχθῆ, νὰ ὑπομείνῃ δυσάρεστόν τι πρᾶγμα (νὰ τὸ καταπιῆ) π. χ. « Pour faire avaler le soufflet » (Sévigné).

A v o i n e (=βρώμη)

Il a bien gagné son avoine (Παροιμ.) : Λέγεται περὶ ἀνθρώπου ὅστις εἰργάσθη ὑπερμέτρως καὶ ὅστις εἶναι πολὺ καταλεπονημένος ὅταν ἔλθῃ ἡ ὄρα τοῦ φαγητοῦ (κοιν. τὸ κέρδισε τὸ ψωμί του μὲ τὸν ἰδρωτὰ τοῦ προσώπου του).

Etre entre l' orge et l' avoine (παροιμ.) = Εὐρίσκομαι μεταξὺ δύο πραγμάτων, ἐξ ὧν διστάζω ποῖον νὰ προτιμήσω π. χ. « Voilà don mon fils entre l' orge et l' avoine » (Mme de Sévigné.)

En avoir dans l' aile = Εἶμαι τρελλὰ ἐρωτευμένος μὲ πρόσωπόν τι.

A v o i r

Avoir vent de . . . = (ιδὲ Vent).

Contre qui (ή à qui) en avez - vous? = Ἐναντίον τίνος εἶσθε ὠργισμένοι; κατὰ τίνος ἀπευθύνονται αἱ ἐπικρίσεις σας: π. χ. «Je ne sais à qui il en avait» (Mme de Sévigné).

Il y a (ἀπρόσωπος ἔκφρασις ἀντικαθιστώσα τὸ ρῆμα être) = Ὑπάρχει — οὐσι π.χ. «Il y a, dans cette bibliothèque, de beaux livres» = De beaux livres sont dans cette bibliothèque.

Avoir faim = Πεινῶ.

» *soif* = Διψῶ.

» *froid* = Κρυώνω.

» *chaud* = Θερμαίνομαι.

Quand on n' a pas ce que l' on aime, il faut aimer ce que l' on a (παροικία) = Ὅταν δὲν ἔχῃ κανεὶς ὅ,τι ἐπιθυμεῖ πρέπει νὰ ἀρέσκειται εἰς ὅ,τι ἔχει.

(Σημ. Παρ' Ἐπικτητῶ ἀπαντᾶται ὁμοίως: Μὴ ζῆτει τὰ γενόμενα γενέσθαι ὡς θέλεις, ἀλλὰ θέλε τὰ γινόμενα ὡς γίνονται καὶ εὐροήσεις).

A v r i l

Un poisson d' Avril = Τὸ ὄνομα τοῦτο δίδεται εἰς ἀστειότητος ἢ εἰς χάριν παιδιᾶς ψεύδη ἐν χρήσει κατὰ τὴν πρώτην Ἀπριλίου (τὸ πρωταπριλιάτικο ψεῦμα).

(Σημ. Ἐν Γαλλίᾳ συνηθίζουσι νὰ ἀποστέλλωσιν εἰς τοὺς γνωρίμους των κατὰ τὴν πρώτην Ἀπριλίου ὁμοίωμα ἰχθύος χάρτινον ἢ ξύλινον.

Ἡ συνήθεια αὕτη ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 16ου αἰῶνος, ὅτε ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Κάρολος ΙΧ καθώρισεν ὅτι ἕκαστον νέον ἔτος δὲν θα ἀρχεται πλέον, ὡς μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, ἀπὸ 1ης Ἀπριλίου, ἀλλ' ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου. Ὡς ἦν λοιπὸν ἐπόμενον, τὰ πρωτοχρονιάτικα δῶρα θὰ ἐδίδοντο τοῦ λοιποῦ κατὰ τὴν 1ην Ἰανουαρίου ἀντὶ τῆς 1ης Ἀπριλίου. Ὁ λαὸς ἐν τούτοις ἐξηκολούθησεν ἕκτοτε νὰ ἀπευθύνῃ κατὰ τὴν 1ην Ἀπριλίου συγχαρητήρια χάριν ἀστειότητος καὶ νὰ δίδῃ ψευδῆ δῶρα. Ἐπειδὴ δὲ κατὰ τὸν μῆνα Ἀπρίλιον ὁ ἥλιος ἐξέρχεται τοῦ Ζωδιακοῦ σημείου τῶν Ἰχθύων, ἐδόθη εἰς τὰ ψευδῆ ταῦτα δῶρα καὶ τὰ χάριν ἀστειότητος συγχαρητήρια τὸ ὄνομα «ἰχθύς τοῦ Ἀπριλίου». Ὑπάρχουσιν ὡσαύτως καὶ ἄλλαι ἔτυμολογίαι τῆς ἀνωτέρω ἐκφράσεως).

B

Ne savoir ni a ni b = Δὲν γνωρίζω ἀπολύτως τίποτε, δὲν ἔχω οὐδὲ τὰς στοιχειώδεις γνώσεις.

Etre marqué au B : Λέγεται περὶ ἀνθρώπου χωλοῦ (boiteux), ἢ κυφοῦ (bossu), ἢ μονοφθάλμου (borgne), ἢ τραυλοῦ (bègue), καὶ ἐν γένει ἔχοντος ἐν ἡ πλείοτερα τῶν ἐλαττωμάτων τῶν ἀρχομένων ἐν τῇ γαλλικῇ ἀπὸ *b*. — (χυδ. ἄνθρωπος σημαδεμένος, σημειωμένος).

B a g a g e (=ἀποσκευή)

Bagage littéraire = Τὸ σύνολον τῶν ἔργων συγγραφέως τινός.

Le bagage = Τὸ σύνολον τῶν γνώσεών τινος· π. χ. «Un peu d'histoire et d'arithmétique voilà tout son bagage».

Plier bagage = 1) Ἀπέρχεσθαι· 2) ἀποθνήσκειν· π. χ. «Par la raison, Monsieur, qu'il faut plier bagage» (Μολιέρος ἐν τῷ «Μισανθρώπῳ») (ταυτόσημον τῷ ἀνωτέρῳ εἶναι καὶ τό : bouclier sa malle).

B a g a t e l l e

Bagatelle ! : Ἡ ἐπιφώνησις αὕτη χρησιμεύει πρὸς ἔκφρασιν ἀμφιβολίας, ἀρνήσεως, περιφρονήσεως, εἴτε ὅταν ὀμιλῇ τις σοβαρῶς, εἴτε ὅταν ἀστειεύηται· π. χ. Ce qui importe dans le mariage c' est la dot ; quant à l' inclination des parties, BAGATELLE !

S' amuser à la bagatelle = Ἀσχολοῦμαι εἰς πράγματα μηδαμινὰ καὶ ἀνωφελῆ· π. χ. «Laissons - les s' amuser à la bagatelle et profitons de l' occasion qui nous est présentée».

Les bagatelles de la porte = Τὰ ἄνευ οὐδεμιᾶς σπουδαιότητος πράγματα.

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν λαϊκῶν θεάτρων τῆς ἀγορᾶς, εἰς τὰς θύρας τῶν ὁποίων διάφοροι ἀγύρται ἀπαγγέλλουσι παντὸς εἶδους ἀνοησίας, ὅπως προσελκύσωσι κόσμον).

B a g u e (=δακτύλιος)

Cela lui va comme une bague à un chat = Τοῦτο δὲν τῷ ἀομόζει παντάπασι (δὲν τοῦ πηγαίνει καθόλου): π. γ. «Ce chapeau lui va comme une bague à un chat».

Bague - es: Ἐν τῇ ἀρχαίᾳ γαλλικῇ ἐσήμεναι *ἀποσκηναι* (bagages): π. γ. «Il courut tant qu'il put y donner du secours et emporter les bagues» (Rabelais).

(Σημ. Ἡ λέξις *bague* κατήντησε νὰ σημαίη σὺν τῷ χρόνῳ τὰ γυναικεῖα κοσμήματα Ἀπὸ δὲ τοῦ 15ου αἰῶνος ἡ σημασία της ἔγινεν ἔτ στενωτέρα καὶ ἡ λέξις *bague* ἐσήμαινε πλέον *δακτύλιον*).

B a g u e t t e (=μικρὰ ῥάβδος)

Baguette magique, baguette de fée ἢ ἀπλῶς baguette = Μικρὰ ῥάβδος ἣν μετεχειρίζοντο πρὸς θαυματουργίαν αἱ νηρηίδες, οἱ μάγοι, οἱ θαυματοποιοί (ᾄρα τὴν κατωτέρω ἔκφρασιν).

D'un coup de baguette! = Ὡς διὰ μαγικῆς ῥάβδου, παρευθύν, ὡς ἐκ θαύματος!

Se laisser mener (ἢ obéir) à la baguette = Ὑπακούω, ὑποτάσσομαι δουλοπρεπῶς εἰς τὰς θελήσεις ἄλλου τινός.

Faire marcher (ἢ mener) à la baguette = Ἀρῶ ἀνοικτιρόνως, τυραννεύω: π. γ. «Néron était un despote sanguinaire qui menait ses sujets à la baguette».

B â i l l e r (=χάσκω, χασμῶμαι)

Bâiller (κατ' ἐπέκτασιν): π. γ. *Une porte qui bâille* = Θύρα μὴ κλείουσα καλῶς, ἡμιανεφογμένη.

Bâiller sa vie = Διέρχομαι ἐν ἀνία τὴν ζωὴν μου: π. γ. «J'ai bâillé ma vie» (Chateaubriand).

La bâiller belle (bâiller = δίδειν) = Προσπαθῶ νὰ κάμω τινὰ νὰ πιστεύσῃ ψευδές τι: π. γ. «Tu me l'as bâillée belle, coquin! = Καλὰ μοῦ τὴν ἔφτιαξες, ἀλιτῆριε!

B a i n (=λουτρόν)

Chaud comme un bain (ἔκφρασις τῆς κατ' οἶκον ὀμίλιας): Λέγεται περὶ ποτοῦ μὴ δροσεροῦ, θερμοῦ.

Envoyer quelqu'un au bain = Κάμνω τινά νά ἐννοήσῃ ὅτι μοι εἶναι ὀχληρός.

B a i s e m a i n s

Accepter une proposition à belles baisemains (ἐκφρασις ἀπρηχαιωμένη) = Ἀποδέχομαι πρότασιν τινα μετ' ἐξαιρετικῆς προθυμίας, μετ' εὐγνωμοσύνης.

Venir à baisemains (ἐκφρ. ἀπρηχαιωμ.) = Ὑποτάσσομαι.

B a i s e r (= ἀσπάζεσθαι)

Baiser les mains = Ἀπευθύνω λόγους φιλόφρονας, χαιρετισμούς.

(Σημ. Ἡ ἐκφρασις αὕτη χρησιμοποιεῖται εἰς τὸ τέλος ἐπιστολῆς· π. χ. «Sur ce, je baise très humblement les mains» (Mme de Sévigné).

Baiser Lamourette = Συνδιαλλαγὴ ἐρήμερος καὶ ἐλάχιστα εἰλικρινής.

(Σημ. Ἐνταῦθα γίνεται ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν γενικὸν καὶ ἀδελφικὸν ἐναγκαλισμὸν ὅστις ἔλαβε χώραν ἐν τῇ Νομοθετικῇ Συνελεύσει τὴν Ἰουλίου 1792, κατόπιν λόγου τινὸς τοῦ Ἀββᾶ Λαμουρέτ. Ἐν τούτοις βραδύτερον, ἀνεπτύχθησαν μίση καὶ ἐγεννήθησαν διχογνωμίαι, ἧ δὲ ἀνάμνησις τοῦ γεγονότος ἐκείνου περιεβλήθη κωμικὸν χαρακτήρα. Οἱ συγγραφεῖς μεταχειρίζονται πολλάκις τὴν ἀνωτέρω ἐκφρασιν).

B a l

Bal de têtes = Χορὸς καθ' ὃν οἱ προσκεκλημένοι φέρουσι μὲν ἐπίσημον ἔνδυμα, ἀλλ' ἔχουσι τὰς κεφαλὰς τῶν χονδροειδῶς μετημφιεσμένας.

Bal blanc = Χορὸς μεταξὺ νέων καὶ νεανίδων, καθ' ὃν οἱ καὶ αἱ ὑπανδροὶ δὲν χορεύουσι.

B a l a i (= σάρωθρον)

Donner du balai à quelqu'un = Ἐκδιώκω, ἐκβάλλω τινά τῆς οἰκίας, ἀποπέμπω (τὴν διώχνω μὲ τὸ σκουπόξυλο).

Faire balai neuf : Λέγεται περὶ ὑπαλλήλων, περὶ ὑπηρετῶν οἵτινες κατὰ τὰς πρώτας ἡμέρας τῆς προσλήψεώς των δεικνύουσι ζῆλον καὶ ἐπιμέλειαν.

Rôtir le balai : κατὰ λέξιν σημαίνει = Ἐναγκάζομαι νὰ καύσω, ἐλλείπει ξύλων, τὸ σάρωθρόν μου διὰ νὰ θεριμανθῶ· καὶ κατ' ἐπέκτασιν = 1) Διέρχομαι τὴν ζωὴν μου ἀφανῶς, ἐν ἔνδειά. 2) Διάγω βίον ἐλαφρόν, τρελλόν καὶ ἔκφυλον· (αὕτη εἶναι καὶ ἡ συνηθεστέρα σημασία)· π. χ. «La Duchesse de Ferté avait une fille qui avait un peu rôti le balai» (Saint - Simon).

B a l a n c e

Être en balance = Διστάζω, εἶμαι ἀναποφάσιτος· π. χ. «Quand

l'esprit est en balance, un rien le peut faire pencher»

Tenir la balance égale ἢ *Porter droite la balance* = Δεικνύομαι ἀμερόληπτος.

Emporter la balance = Πλεονεκτῶ, ὑπερισχύω· π. χ. «De quelcôté que le monarque se tourne, il emporte et précipite la balance». (Montesquieu ἐν *Esprit des Lois*).

Mettre en balance = Θέτω ἐκ παραλλήλου, συγκρίνω (ἀντιπαραβάλλον τοὺς λόγους, τὰ ἐπιχειρήματα κλπ).

Tenir la balance = Εἶμαι ὁ διαιτητῆς καὶ δικαστῆς μεταξὺ δύο ἀντιφρονούντων· π. χ. «Misérable, le Dieu vengeur de l'innocence, tout prêt à te juger, tient déjà la balance.» (Ρακίνας).

B a l a n c e r

Sans balancer = Ἄνευ δισταγμοῦ· π. χ. «C'était un amusant coquin qui s'élança sur moi sans balancer» (Ἄββᾶς Πρεβῶ ἐν *Manon Lescaut*).

B a l a y u r e s (=σαρώματα, σκουπίδια)

Il y a des balayures à chaque porte (μεταφορ.) = Ἐκάστη οἰκογένεια ἔχει τὰς θλίψεις, τὰς στενοχωρίας τῆς.

B a l l e (=σφαῖρα)

La balle (λαϊκὴ ἔκφρασις) = Ἡ κεφαλή, ἡ μορφή· π. χ. «Rien de ce que tu peux laisser à Paris ne vaut une heure passé» au Vatican. Mets - toi ça dans la balle (Γουσταῖος Φλωμπέρ).

A vous la balle = Τοῦτο ἀπευθύνεται πρὸς ὑμᾶς· σεῖς ὀφείετε ν' ἀποκριθῆτε.

Prendre la balle au bond = Ἐπωφελοῦμαι, μετ' ἐπιδεξιότητος εὐκαιρίας τινός· π.χ. *Je te rends grâces: tu verras si je sais prendre la balle au bond*. (Le Sage.)

La balle cherche le bon joueur = Ἡ εὐκαιρία παρουσιάζεται πάντοτε εἰς ὄντινα γνωρίζει νὰ ἐπωφεληθῆται ταύτης.

Avoir la balle = Ἔχω εὐνοϊαν τύχης, ἐπιτυχῶν λαμπρὰν εὐκαιρίαν.

Enfant de la balle: Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλέγεται ἄλλοτε περὶ τοῦ τέχνου παίκτης τινός τῆς σφαίρας. Σήμερον λέγεται περὶ παντός προσώπου διδασκομένου ἐκ μικρᾶς ἡλικίας καὶ προοριζομένου διὰ τὸ ἐπάγγελμα τοῦ πατρὸς· π.χ. «*Mon père m' a donné des leçons, je suis un enfant de la balle*». (Ἐδμόνδος Ἄμπρῦ).

(Σημ. Αἱ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἔχουσι ληφθῆ ἐκ τοῦ παιγνίου τῆς σφαίρας (jeu de paume).

Ballon

Un ballon d'essai = Πρᾶξις γυνομένη, ἢ λόγος κοινολογούμενος πρὸς ἐπιστότητα τῆς κοινῆς γνώμης, ἢ πρὸς ἐκτίμησιν, ἐκ τῶν προτέρων, τῆς ἐπιτυχίας ἢν δύναται τις νὰ ἔχη ἐν τινὶ ὑποθέσει.

(Σημ. Μεταφορὰ ἐκ τῶν μικρῶν ἀεροστάτων ἅτινα ἐξαπολύουσιν ὅπως γνωρίζωσι τὴν διεύθυνσιν τοῦ ἀέρος.)

Ban (= ἔξορία, φυγή)

Etre au ban de la société = Δὲν ἀπολαύω ἐκτίμησεως, δὲν ἔχω θέσιν ἐν τῇ κοινωνίᾳ.

Bande (= ἀγέλη, σπεῖρα)

Faire bande à part = Χωρίζομαι ἀπὸ τῶν ἄλλων μεθ' ὧν ἀπετέλουν τὴν αὐτὴν ομάδα καὶ εἶχον κοινότητα συμφερόντων π.χ. «*Cet architecte qui aurait pu être quelque chose s' il s' était laissé conduire par vous, s' avise de faire bande à part*». (Voltaire).

B a n n i è r e (= σημαία)

'A bannière levée = Εἰς φανεράν, ἀπροκάλυπτον ρῆξιν, διάστασιν· π. γ. «Les seigneurs furent souvent Á BANNIERE LEVEE contre Richelieu».

Bannière (ἐν τῇ λαϊκῇ γλώσσῃ) = Τὸ ὑποκάμισον· π. γ. »Se promener en bannière».

B a n q u e r o u t e (= χρεωκοπία)

Faire banqueroute à... = Παραλείπω, ἀμελῶ γὰ ἐκτελέσω τὰ ὑπεσχημένα· π. γ. «Je fais, par cet hymen, banqueroute à tous les autres» (Κορνήλιος ἐν τῷ Menteur).

B â p t i s e r (= βαπτίζειν)

Bâptiser (προκειμένου περὶ ποταῶν) = Ἀναμιγνύειν εἰς ποτόν τι ὕδωρ· π. γ. Du vin bâptisé.

C'est un enfant bien difficile à bâptiser (παροιμ.) = Εἶναι ὑπόθεσις πολὺ δύσκολος πρὸς περάτωσιν.

B a r b e (= γενειάς)

Se faire la barbe = Ἀποκόπτω τὸ γένειόν μου· π. γ. «Selon Sterne, les idées d'un auteur qui s'est fait la barbe différent de celles qu'il avait auparavant» (Balzac).

Avoir de la barbe au menton : Λέγεται περὶ τινος ὅστις ἔχει φθάση εἰς τὴν ἀνδρικήν ἡλικίαν, ἢ μᾶλλον ἀνήκει εἰς τὸ ἀνδρικὸν φῦλον.

A la barbe de... = Παρησιάζομαι, κατενώπιον καὶ μετὰ θάρρους· π. γ. «Et je m'en vais être homme à la barbe de gens» (Μολιέρου ἐν Les Femmes Savantes).

Rire dans sa barbe = Αἰσθάνομαι κακεντρέχῃ εὐχαρίστησιν ἢν ἀποκρύπτω ὑπογελῶ (ταυτόσημ. Rire sous cape.).

Faire la barbe à quelqu'un = Πλεονεκτῶν, εἶμαι ὑπέρτερός τινος (ταυτόσημον πρὸς τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας : τοῦ βάζω τὰ γυαλιά)· π. γ. «Je ne connais en Europe aucun ministre ni plénipotentiaire qui soit capable de faire la barbe à ce capucin quoique il y ait belle prise.» (Richelieu)

Barre (ράβδος μακρά, μοχλός)

C'est une barre de fer : Λέγεται περί προσώπου ὅπερ δὲν κάμπτεται, δὲν ὑποχωρεῖ.

Mander quelqu'un à sa barre (δικαστ. ὄρος). = Καλῶ τινα νὰ ἀπολογηθῆ ἐπὶ τινος κατηγορίας.

C'est de l'or en barre : Λέγεται περί ἀξίας τινὸς ἀσφαλοῦς ἢ καὶ περί προσώπου ὀπολύτου τιμιότητος καὶ νομιμοφροσύνης, ἐπὶ τοῦ ὁποίου δύνανται τις νὰ βασίζηται π. γ. *Voilà certainement un effet fort bizarre. Oh ! s'il n'était pas mort, c'était de l'or en barre* (Régnard ἐν τῷ *Joueur*).

Gagner (ἢ Prendre ἢ Avoir) barres sur quelqu'un = Ὑπερέχω τινός, ἐξασκῶ ἐξουσίαν ἐπὶ τινος.

Ne faire que toucher barre = Διέρχομαι χωρὶς νὰ σταθῶ εἰς ὄρισμένον τόπον.

Jouer aux barres : Λέγεται προκειμένου περί προσώπων ἀναζητούντων ἄλληλα χωρὶς ἐν τούτοις νὰ δύνανται νὰ συναντηθῶσιν.

(Σημ. Αἱ ἀνωτέρω τρεῖς ἐκφράσεις ἔχουσι ληφθῆ ἐκ τοῦ γνωστοῦ παιγνίου τῆς «Μπάρας» ἢ «Ἀμπάρας».)

Bas (= χαμηλός)

Faire main basse sur = Δηῶ, καταστρέφω τι τελείως (μεταφορικῶς δὲ) = Μεταχειρίζομαι ἄνευ οἴκτου π. γ. «On épargne souvent les vices : mais on fait main basse sur les défauts.»

Les eaux sont basses (παροιμ. ἐκφρ.) = Ἐξηντλήθησαν τὰ χρηματικά μέσα· ἐλάχιστα χρήματα ὑπάρχουσιν.

'A bas ! (κραυγὴ ἀποδοκιμ.) = Κάτω ! Κάτω ! π. γ. *à bas le tyran !*

Au bas mot = (ιδε Mot).

Bas (= περικνημῖς)

Un bas bleu = Γυνὴ ἀσχολουμένη, μετὰ ζήλου καὶ σχολαστικότητος, εἰς τὴν φιλολογίαν.

(Σημ. Ὁ χαρακτηρισμὸς οὗτος τῆς «κυανῆς περικνημίδος» εἰσῆχθη ἐξ Ἀγγλίας, ἔνθα, κατὰ τὸ ἔτος 1781, ὑπῆρχε φιλολογικὸς τις σύλλογος, οὗ σημαίνον τι μέλος ἔφερε κυανᾶς περικνημίδας. Ὅσάκις τὸ πρόσωπον τοῦτο ἀπουσίαζεν, ἔλεγον : «Δὲν δυνάμεθα νὰ πράξωμεν οὐδὲν ἄνευ τῶν «κυανῶν περικνημίδων». Διάφοροι ἄλλοι φιλολογικοὶ σύλλογοι ἰδρῦθησαν ὑπὸ τὸν ἀνωτέρω τίτλον καὶ κατέληξε τέλος οὗτος νὰ σημαίῃ τὰς ἀσχολουμένας μὲ τὴν φιλολογίαν γυναῖκας).

B à t (= σάγμα)

Porter le bât = Διατελῶ ἐν δουλείᾳ, ὑπόκειμαι εἰς βαρεῖας ὑποχρεώσεις.

Rembourré comme le bât d' un mulet : Λέγεται περὶ ἀνθρώπου φέροντος πολλὰ ἐνδύματα καὶ ἔχοντος ταῦτα κουμβωμένα (τὸ τῆς καθωμιλ. «Παραγεμισμένος σὺν ἀραβοσίτῃ»).

C' est là que le bat le blesse = Ἴδου ἐκεῖνο ὅπερ τὸν στενοχωρεῖ ἢ ἐνοχλεῖ (αὐτὸς εἶναι ὁ κρυφὸς τοῦ καϊμός).

B a t e a u

Arriver en trois bateaux = Ἐρχομαι μετ' ἐξαίρετικῆς πομπῆς, ἐπιδεικτικῶς.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἐκφρασις λέγεται καὶ περὶ τινος ἀτόμου πεφροσιμένου, ὅπερ λαμβάνει παρ' ἀξίαν ὕρος πομπῶδες καὶ θέλει νὰ προκαλῆ θόρυβον περὶ τὸ ὄνομά του. Ἡ μεταφορὰ αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς συνηθείας τοῦ νὰ συνοδεύηται ὑπὸ πολεμικῶν πλοίων τὸ φέρον ἐπίσημον τι πρόσωπον ἀτόμπλοιοι.)

Monter un bateau à quelqu' un = 1) Καταπονῶ τινὰ δι' ἀστείότητος ἐπ' ἄπειρον ἐπαναλαμβανομένης· 2) Κάμνω τινὰ νὰ πιστεύσῃ γελοῖον τι πρᾶγμα.

Être du dernier bateau : Λέγεται περὶ ἀτόμου ἐνδυομένου κατὰ τὸν τελευταῖον συρμόν· π. γ. *Ce freluquet est du dernier bateau.*

B à t i r (= οἰκοδομεῖν)

Bâtir en l' air = (Ἰδὲ Air).

Être bâti à chaux et à sable (μεταφορ.) Εἶμαι ἰσχυρᾶς κράσεως ἄνθρωπος· π. γ. *Ce vieillard est bâti à chaux et à sable.*

Bâtir sur le sable = Ἀρχίζω ἐπιχείρησίν τινὰ ἢ σχηματίζω γνώ-

μην ἐπὶ σαθρῶν βάσεων π. γ. «On s'attendait à sa ruine : on voyait bien qu'il bâtissait sur le sable».
Se bâtir une fortune = Σχηματίζω περιουσίαν.

B â t o n— s

Sortir le bâton blanc à la main : (ἐν κροιολεξία) = Ἐξέρχομαι ἔκ τινος φρουρίου ἄνευ ὀπλῶν καὶ ἀποσκευῶν. — (καὶ μεταφορ.) = Ἀποσύρομαι πτωχός, ἀπεστερημένος τῶν ἀγαθῶν μου.
Mettre les bâtons dans les roues = Ζητῶ νὰ φέρω ἐμπόδια εἰς ὑπόθεσιν τινα, νὰ παρακωλύσω τὴν περαιώσιν της π. γ. «Celui qui est venu un mois avant mon mariage, mettre les plus gros bâtons dans les roues, c'est ton frère».
Battre l'eau avec un bâton = Καταβάλλω πολλοὺς κόπους χωρὶς νὰ ἐπιτυγχάνω τίποτε, ἐπὶ ματαίῳ.
Tour de bâton = Κέρδος μυστικῶν καὶ ἀθέμιτων.
À bâtons rompus = Ἐκ διαλείμματων, οὐχὶ συνεχῶς π. γ. «Une conversation à bâtons rompus».

B a t t a n t

Tambour battant = Ὑπὸ τοὺς ἤχους τοῦ τυμπάνου. — (καὶ μεταφορικῶς) = Ἐν τῷ ἄμα καὶ μετὰ ζωηρότητος π. γ. «Dès que nous faisons notre apparition nous sommes chassés tambour battant».
Tout battant neuf = Τελείως, καθ' ὀλοκληρίαν καινουργήσ π. γ. Un habit tout battant neuf.
Les deux battants d'une porte = Τὰ δύο φύλλα θύρας τινός.

B a t t e r i e

Batterie de cuisine = Τὰ μαγειρικὰ σκεύη.
Batterie électrique = Ἡλεκτρικὴ συστοιχία.
Les Batteries : (κωδία σημασ) = Ὅπως ἐν ᾧ ἔχουσι τοποθετηθῆναι τὰ τηλεβόλα ὅπως ρίπτωσιν ἔκ τοῦ ἀσφαλοῦς (καὶ μεταφορικῶς) = Σκοποί, μέσα ἐνεργείας.
Préparer (ἢ dresser) ses batteries = Παρασκευάζω τὰ μέσα ἐνεργείας π. γ. «Le parti de l'opposition a déjà dressé ses

batteries pour la prochaine discussion, qui aura lieu, dans la Chambre des députés, à propos du Budget».

Changer de batteries = Ἀλλάσσω τρόπον ἐνεργείας πρὸς ἀσφαλεστέραν ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ μου· π. γ. «Sans changer de discours changeons de batteries». (Κορνήλιος).

Masquer ses batteries = Ἀποκρύπτω τὰς πράξεις μου, τὰς ἐνεργείας μου.

(Σημ. Αἱ ἀνωτέρω ἐκφράσεις ἔχουσι ληφθῆ κατὰ μεταφορὰν ἐκ τοῦ πυροβολικοῦ).

B a t t e u r

Un batteur de ranc = Ἀνθρώπος τις ἀργόσχολος, ὀκνηρὸς, ὅστις διέρχεται τὸν καιρὸν του εἰς τὰς ὁδοὺς.

Un batteur des vaches liées = Ψευδοπαλληκαροῦς, ἐγκανθόμενος διὰ τὰ μᾶλλον ἀπλᾶ καὶ εὔκολα πράγματα.

B a t t r e

Battre les ennemis à plate couture = Νικῶ τοὺς ἐχθροὺς κατὰ κράτος.

Battre de l'aile = (ιδὲ Aile)

Battre l'eau avec un bâton = (ιδὲ Bâton).

Battre en brèche = (ιδὲ Brèche).

Battre le rappel = (ιδὲ Rappel).

Battre la charrade : (κρητολεκτικῶς) = Κτυπῶ τὸ τέμπανον κατ' ἰδιάζοντά τινα τρόπον, ὅπως εἰδοποιήσω τὸν πολιορκητήν, ὅτι θέλω νὰ συνθηκολογήσω—(καὶ μεταφορ.) = Ἀποσυρομαι ἐκ τινος συζητήσεως ἢ ἐπιχειρημάτων.

Battre les buissons = (ιδὲ Buisson)

Battre la campagne : (κρητολεκτ.) = Διατρέχω τοὺς ἀγρούς ἀναζητῶν τι (καὶ μεταφορ.) = Παραλογίζομαι· π. γ.

«Quel esprit ne bat la campagne ?

Qui ne fait châteaux en Espagne ?»

(Λαφονταῖνος) (ιδὲ Château).

Battre la breloque = Παραλογίζομαι· π. γ. «Mais monsieur, vous battez la breloque» (E. Sue).

(Σημ. Ἡ λέξις *brelaque* (=τυμπάνισμα πρὸς διάλυσιν τῶν στοιχείων τῶν στρατιωτῶν) εἶναι ἴσως ὀνοματοπεποιημένη, ἐκ τοῦ χαρακτηριστικοῦ καὶ ἀκανονίστου ἐκείνου ἤχου τοῦ τυμπάνου).

Battre le chien devant le lion = Ἐπιπλήττω τινὰ ἔμπροσθεν ἀνωτέρου προσώπου, πρὸς ὃ ἢ ἐπιπλήξῃς αὐτῆ πραγματικῶς ἀπευθύνεται, χωρὶς ὁμῶς νὰ τολμῶ νὰ τὴν κάμω ἀπ' εὐθείας. Σημαίνει προσέτι: Κατηγορῶ προᾶγμά τι, οὗ εἶμαι ἔνοχος, πρὸς ἀποφυγὴν ἐπιπλήξεων.

Battre le chien devant le loup: Λέγεται περὶ ἀτόμων ἅτινα προσποιῶνται, ἐνώπιον τρίτου, ὅτι ἐρίζουσι πρὸς ἄλληλα, ἐπὶ τῷ σχολῶ νὰ τὸν ξεαπατήσωσι.

Battre le fer pendant qu' il est chaud = Ἐποφελουῖμαι εὐκαιρίας τινός. Περαιτῶ μετὰ σπουδῆς ἐκείνο ὄπερ ἀνέλαβον· π.χ. «Il n'y a pas de temps à perdre; il faut, comme on dit, battre le fer quand il est chaud» (Scribe).

Battre son plein (ἀνυγχορονος ἔκφρ.): Λέγεται περὶ ἐορτῆς, πανηγύρεως, συμποσίου εὐδρισκομένου ἐν πλήρει ζωηρότητι, ἐν τῇ λαμπροτέρῃ στιγμῇ· π. χ. «La fête battait son plein quand nous entrâmes dans...»

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις λέγεται ἐν κυριολεξίᾳ ἐπὶ τῆς παλιουροίας (marée), ἣτις ὑψοθεῖσα μένει στάσιμος ἐπὶ τινὰ χρόνον, πρὶν ἢ ἀρξίσῃ νὰ κατέρχῃται).

Battre froid à quelqu' un = Ὑποδέχομαι τινὰ μετὰ ψυχρότητος· π. χ. «Lorsque cet hypocrite venait, toute la famille lui battait froid».

Battre monnaie (κυριολεκτ.) = Κατασκευάζω νόμισμα ἢ ἔχω τὸ δικαίωμα πρὸς τοῦτο·—(καὶ μεταφορ). = Προμηθεύομαι χρήματα διὰ τινος μέσου· π. χ. «La reine déchue l'Angleterre, Henriette, battait monnaie en vendant ses bijoux».

Battre en ruine (ἐν κυριολεξίᾳ) = Κτυπῶ τι εἰς τρόπον ὥστε νὰ τὸ καταστρέψω.—(καὶ μεταφορικ.) = Ἐκηρδενίζω.

Battre la dèche (χρδ. ἔκφρ.) = Εἶμαι ἐν ἀθλιότητι, ἐν ἐσχάτῃ ἐνδείᾳ.

Se battre contre des moulins à vent = Παλαίω πρὸς ἀνυπάρκτους καὶ φαντασιώδεις κινδύνους

(Σημ. Ἡ παρούσα ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τοῦ γνωστοῦ συμβεβηκότος

τοῦ Δὸν Κιζώτου, ὅστις ἐξέλαβε τοὺς ἀνεμομύλους ὡς γίγαντας καὶ ἐπειτέθη κατ' αὐτῶν.)

Se battre les flancs = Καταβάλλω πολλὰς προσπαθείας ἢ ὑποκρίνομαι μέγαν ζῆλον· π. γ. «Je me bats les flancs pour trouver quelque chose de spirituel qui pourrait égayer l'assistance».

Le chemin battu = Τὰ συνήθη μέσα (ἢ πεπατημένη ὁδός)· π. γ. «Vous n'avez qu'à suivre le chemin battu pour réussir dans vos affaires».

B a y e r

Bayer (ἢ *béer*) *aux corneilles* = Παρατηρῶ βλακωδῶς πρὸς τὰ ἄνω κρατῶν τὸ στόμα ἀνοικτόν.

(Σημ. *béer* ἀγγλ. γαλλ.=χάσκω).

Bayer aux chimères = Ὀνειρεύομαι πράγματα χιμαϊρικά.

B e a u (οὐσιαστικὸν)

Un beau = Ἄνθρωπος ἐπιτηδευόμενος τὰ τῆς ἐνδυμασίας καὶ ἀποδίδων εἰς ταύτην μεγάλην σημασίαν· π. γ. «J'ai vu l'aimable et noble Wilhelmine, le désespoir des beaux de Berlin, mépriser l'amour et se moquer de ses folies».
(Beyle).

Le temps est au beau (ἢ *se met au beau*) = Ὁ καιρὸς εἶναι ὥραϊος (ἢ καθίσταται ὥραϊος).

B e a u (ἐπίθετον)

Avoir beau (ἀκολουθούμενον ἐπ' ἀπαρεμφάτου) = Ματαίως πράττω τι, καταβάλλω ματαίαις προσπαθείαις· π. γ. «On a beau dire du bien de nous, nous en pensons encore davantage» (Petit Senn).—*J'avais beau la regarder* (Mme de Sévigné).

Voir beau jeu = Ὑφίσταμαι ἐπίπληξιν, αἰκίαν.

Donner beau jeu = Παρέχω εἰς τὸν ἀντίπαλόν μου, τὰ μέσα τοῦ νὰ με πολεμήσῃ ἐπιτυχῶς τοῦ νὰ ἐνεργήσῃ ὡς βούλεται· π. γ. «En se mettant en colère, il m'a donné beau jeu pour prouver qu'il avait tort».

Ne pas être dans de beaux draps = Είμαι περιπλεγμένος εις κακήν τινα υπόθεσιν· εὐρίσκομαι εις λίαν δυσχερῆ θέσιν, εις ἀμηχανίαν· π.χ. «On voit bien que vous n'êtes pas dans de beaux draps après la perte d'argent que vous avez subie».

Il y a beau temps (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἐρὸ πολλοῦ χρόνου.

Un beau joueur = 1) Παίκτης γάνων εις τὸ παιγνίδιον χωρὶς νὰ παραπονηται. 2) Ἄτομον ὑπομένον τὰς καταδρομὰς τῆς τύχης·

Il ferait beau voir. . . . = Ἦθελεν εἶσθαι παράδοξον, κομικὸν νὰ ἴδῃ τις. . . . π.χ. «Il ferait beau voir une pareille audace.

Tout beau! = Ἡρόεμα!

Au plus beau = Κατὰ τὴν μᾶλλον σπουδαίαν στιγμὴν, τὴν μᾶλλον ἐπίσημον· π.χ. «S' arrêter court au plus beau le son récit».

Etre sur son beau dire = Ὀμιλῶ μετὰ ποιῆς τινος ἐξάρσεως περὶ θέματος οἰκείου ἢ ἀρεστοῦ.

Voir tout en beau = Βλέπω τὴν καλήν, τὴν εὐχάριστον ὄψιν προσώπου ἢ πράγματος. Πιστεύω εἰς τὴν ἐπιτυχίαν τῆς ὑποθέσεως ἣν ἀνέλαβον (ὄλα τὰ βλέπω ρόδινα.)

B e l

Bel et bien = Ὀριστικῶς, θετικῶς, σαφῶς· (κ. ὁρθὰ κοφτά)· π.χ. «Il lui lit bel et bien qu'il avait l'intention de partir»

C'est bel et bon. . . . mais (εἰρων. ἔκφρ.) = Εἶναι ἀνωφελές, (τὸ τῆς καθωμιλ. : ὄλα καλά, ἀλλά. . .!)

«Tout ce que vous prêchez est bel et bon,

»Mais je ne saurais moi parler votre jargon.»

(Μολιέρως ἐν ταῖς «Femmes Savantes»)

B e l l e

La belle affaire! : Λέγεται περὶ πράγματος ὅπερ οὔτε δύσκολον εἶναι οὔτε ἐκπληκτικόν· (κ. σπουδαῖο τὸ πρᾶγμα!)· π.χ. «Le ver un poids le 10 livres? LA BELLE AFFAIRE!»

Mourir de sa belle mort = Ἀποθνήσκειν θάνατον φυσικὸν (κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὸν βίαιον τοιοῦτον).

La bailler belle = (ιδὲ Bailler).

- A la belle étoile* = Εἰς τὸ ὑπαιθρον ἐν καιρῶ νυκτός· π. γ. «Les araches couchent, le plus souvent, à la belle étoile.»
- La manquier belle* (ἐλλειψ.) = Ἀφήνω νὰ μοῦ διαφύγη εὐνοϊκῆ τις εὐκαιρία· π. γ. «Sapristi! Je l'ai manqué belle».
- (Σημ. Ἡ μετοχὴ μένει ἀμετάβλητος).
- De plus belle* = Ἐκ νέου μετ' ἐπαυξήσεως· π. γ. «Souffrir de plus belle».
- (Σημ. *Ἐλεγον ἄλλοτε «de plus beau», ἀλλ' ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι νῦν ἐν ἀχρηστία·).
- L'échapper belle* = Διαφεύγω, ὅπως ἐκ τύχης ἐκ σπουδαίου κινδύνου· π. γ. «Tu l'as échappé belle! (τὸ τῆς καθωμ. Φθηνὰ τὴν ἐγλύτωσες!)— «Je l'ai souvent échappé belle dans le cours de cette campagne». (P. Louis Courrier).
- En dire* (ἢ *en conter* ἢ *en faire*) *des belles* = Λέγω, κάμνω παραλογισμούς, παραδόξους μοφίας.
- La belle plume fait le bel oiseau* (παροιμ.) = Τὰ κοσμῆματα, τὰ πολυτελῆ ἐνδύματα ἐπαυξάνουσι τὸ κάλλος. Προσέτι: δίδουσι τοιοῦτον πολλὰκις καὶ εἰς τὰ ἄτομα τὰ ἔσπερημένα.
- 'A belles dents* = Μετὰ μανίας, διὰ σκληροῦ τρόπου· π. γ. «Se déchirer à belles dents».
- Jouer la belle*: Λέγεται περὶ δύο παικτῶν ὧν ἕκαστος ἔχει κερδίση ἀνὰ ἓν παιγνίδιον καὶ οἷτινες παίζουσι τρίτον ὅπως μείνη τελικὸς νικητὴς εἰς τῶν δύο· (καθωμ. παίζουσι τὴν καλή!)
- En conter des belles sur quelqu'un* = Δηγοῦμαι περὶ τινος πράγματα σοβαρὰ καὶ σκανδαλώδη· π. γ. «On m'en a conté des belles sur votre conduite d'hier».

B e a u c o u p

- C'est beaucoup si..., ἢ c'est beaucoup que..., ἢ c'est beaucoup de...* = Μόλις... εἶναι εὐχάριστον ἐὰν... π. γ. «C'est beaucoup qu'il vous regarde.—C'est beaucoup de rencontrer un ami véritable.»
- De beaucoup*: (ἐκφράζει ἀξιόλογοι διαφορὰν ποσότητος)· π. γ. — «La langue française est de beaucoup plus répandue dans le monde que la langue allemande».

(μαλὶς ἀσπῆ)

'A beaucoup près = Πολὺ ὀλιγώτερον ἢ... π. γ. «Je ne suis pas à beaucoup près aussi courageux que mon frère.»

B e c

✓ *Bec* (οἰκογ.) = Στόμα, χεῖλη, ὀδόντες.

Un sal bec (χυδ. ἔκφρ.) = Γυνὴ δύσμορφος.

✓ *Bec à bec* (λαϊκ. ἔκφρ.) = Κατέναντι π.γ. «Se rencontrer bec à bec avec quelqu'un.

Blanc - bec = Νεανίσκος ἄπειρος τῶν τοῦ κόσμου (ιδὲ Béjaune) π. γ. «Et que nous provoquons tous les blancs-bees qui, par faveur, se font admettre parmi les purs Gascons...» (Ed. Rostand ἐν Cyrano de Bergerac).

Bon bec (ιδίᾳ ἐπὶ γυναικ.) = Φλύαρος καὶ ἐτοιμὴ πρὸς ὕβρεις καὶ αὐθαδεΐας.

✓ *Le morceau au bec* = Εὐθὺς μετὰ τὸ φαγητόν. (τὸ παρ' ἡμῖν κοινολεκτούμενον «μὲ τὴν μπουκιά στὸ στόμα»).

✓ *Avoir bec et ongles* = Ἔχω τὰ μέσα καὶ εἶμαι ἱκανὸς νὰ ὑπερασπισθῶ ἑμαυτὸν καὶ διὰ λόγων καὶ δι' ἔργων π. γ. «Sachez, mon ami, que j'ai bec et ongles», (Le Sage).

Donner un coup de bec = (ιδὲ Coup).

Tenir quelqu'un le bec dans l'eau = Κάμνω τινὰ νὰ περιμένῃ.

Se prendre le bec ἢ avoir une prise de bec (καθωμλ. ἔκφρ.) Φύλονεικῶ, διατελῶ ἐν διενέξει κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ζωηρῶ.

Avoir le bec gelé = Δὲν λέγω οὐδὲ λέξιν, μένω ἐνεὸς, δεῖν ἔχω τί νὰ ἀπαντήσω π.γ. «Ah! je vois ce que c'est; le saisissement lui aura gelé le bec» (Piron).

Clorre le bec = Ἀναγκάζω τινὰ νὰ σιωπήσῃ, τὸν ἀποστομῶ π. γ. «.....qui tâche en vain de lui clorre le bec» (La Fontaine).

Bécasse (=σκολόπαξ. κοιν. μπεκάτσα)

Une bécasse!: Λέγεται ἰδίᾳ περὶ γυναικὸς πνεύματος νοσηροῦ, ἧτις πιστεύει ἀφελῶς τὰ πάντα.

(Σημ. Ἡ σκολόπαξ (κοιν. μπεκάτσα) εἶναι πτηνὸν ὅπερ σὺλλαμβάνεται εὐκόλως εἰς πᾶσαν παγίδα.

- Sourd comme une bécasse* = Τελείως, καθ' ὁλοκληρίαν κωφός.
Brider la bécasse = Περιπλέκω εἰς τὰ δίκτυά μου, ἀπατῶ τινα μὴ διακρινόμενον ἐπὶ εὐφροσύνη· π. γ. «Ma foi, Monsieur, la bécasse est bridée» (Μολιέρος).
Tendre le sac aux bécasses (παροιμ. ἔκφρ.) = Στήνω εἰς τινα παγίδα· ζητῶ νὰ τὸν βιάρω.

B é g u i n

- C'est mon béguin!* = Εἶναι ἐκεῖνος ὃν (ἢ ἐκείνη ἣν) προτιμῶ, ὑφ' οὗ (ἢ ὑφ' ἧς) ἐλκύομαι (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας· εἶναι τὸ μεράκι μου!).
Avoir un béguin pour quelqu'un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἔχω ἰδιαίτεράν προτίμησιν εἰς τινα, εἰσθάνομαι πρὸς αὐτὸν ἰδιαίτεράν κλίσιν· (ταυτὸς. τῷ être coiffé de quelqu'un).
(Σημ. Βέγουιν σημαίνει κυρίως μικρὰν καλύπτραν τῆς κεφαλῆς· διὰ τὰ νήπια. Ἐπειδὴ δὲ αὕτη συνήθως καταπίπτει πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, ἐμποδίζουσα οὕτω τὴν ὄρασιν, ἢ λέξις béguin κατήντησε νὰ σημαίῃ τὸ τυφλὸν πάθος, τὴν τυφλὴν ὁρμὴν).
Laver (ἢ rincer) le béguin à quelqu'un (χυδ. ἔκφρ.) = Ἐπιπλήττω τινα· (ταυτόσημον πρὸς τὸ παρ' ἡμῶν· τὸν ἔλουσα).

B é j a u n e (ἐκ τοῦ bec-jaune)

- Un béjaune* = Νεανίας ἄπειρος· π. γ. «Mille béjaunes sont obsédés de l'idée du suicide qu'ils pensent être la preuve de leur supériorité». (Σατωβριάνδος).
Montrer son béjaune à quelqu'un = Δεικνύω εἰς τινα ὅτι δὲν ἔχει πείραν, ὅτι εἶναι ἀμαθής.
(Σημ. Αἱ ἀνωτέρω ἔκφράσεις ἔχουσι ληφθῆ ἐκ τῶν πετηῶν ἄτινα, ὅταν εἶναι μικρά, ἔχουσι τὸ ῥάμφος τῶν κίτρινον. Τὰ μικρὰς ἡλικίας πτηνὰ εἶναι τοσοῦτον ἐστερημένα πείρας τῆς ζωῆς ὥστε οὐδὲ νὰ τραφῶσι μόνον τῶν δύνανται).

B é n é f i c e (= κέρδος)

- Il n'a ni office ni bénéfice* (καθωμιλ. ἔκφρ.) : Λέγεται περὶ ἀνθρώπου οὐδένα ἄλλον πόρον ζωῆς ἔχοντος· πλὴν τῆς ἐργασίας του.

Sous (ἢ Par bénéfice) d'inventaire : Ἐν κυριολεξίᾳ εἶναι νομικὸς ὄρος. — Μεταφορικῶς δὲ σημαίνει ὅτι, πρὶν ἀποδεχθῶ γνώμην τινά, ἐπιφυλάσσομαι νὰ ἐξακριβώσω τὸ ὄρθον ἢ μὴ ταύτης· π. γ. «J'accepte votre proposition sous bénéfice d'inventaire». — «Les ambassadeurs de toutes les puissances amies de la France, sous bénéfice d'inventaire étaient en ce moment réunis...» (Balzac).

B é n i t (= ἡγιασμένος)

Eau bénite καὶ ἰδίᾳ eau bénite de cour = (ἰδὲ Eau)

C'est pain bénit (μεταφορᾶ) = Ἔχει γίνῃ (τι) καλῶς. Εἶναι εὐχάριστον! θαυμάσιον! π. γ. «Ses parents la gâtent beaucoup : tout ce qu'elle fait, c'est pain bénit».

B é n i t i e r

Diabte dans un bénitier : Λέγεται περὶ ἀτόμου μὴ ἀρεσκομένου παντάπασιν εἰς ἣν θέσιν εὐρίσκεται καὶ μὴ δυναμένου ἐπομένως νὰ παραμείνῃ ἐν αὐτῇ· (τὸ παρ' ἡμῖν κοινολεκτούμενον : σὰν τὸ διάβολο στὴν κολυμπήθρα)· π. γ. «Se démenier comme le diable dans un bénitier».

(Σημ. Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τοῦ διαβόλου, ὅστις, ὡς πιστεύεται κοινῶς, αἰσθάνεται μεγίστην ἀποστροφὴν πρὸς τὸ ἡγιασμένον ὕδωρ καὶ τρέπεται εἰς φυγὴν).

B e n o î t o n

Une madame Benoiton = Γυνὴ ἣτις οὐδέποτε παραμένει ἐν τῇ οἰκίᾳ της (κ. γυρίστρα).

(Σημ. Ὁ ἀνωτέρω χαρακτηρισμὸς ἐλήφθη ἐκ κωμῆδος τινὸς τοῦ Σαρδοῦ ἐν ἣ ἀναφέρεται τὸ ὄνομα τοῦτο παριστάνον τὸν ὡς ἄνω τύπον γυναικός).

B e r c e r (= λικνίζεῖν)

Bercer quelqu'un d'espérances, de promesses = Παρηγορῶ τινά, καταπαύω τὸν ψυχικὸν πόνον τινὸς δίδων αὐτῷ ἐλπίδας,

ὑποσχέσεις· π. χ. «Mais ce sont des chimères dont on berce les pauvres provinciaux». (Voltaire ἐν ταῖς Lettres).

Se bercer de..... = Βαυκαλίζομαι ὑπό τινος ἐλπίδος, ὑπό τινος φαντασιοπληξίας· π.χ. «J'aime à me bercer dans mes châteaux en Espagne» (I. I. Ρουσσώ).

B e r g e r (=βροσκός)

Berger-e (ἐν τῇ ποιήσει) = ὁ ἔραστής — ἢ ἐρωμένη· π. χ. «Faire des vers pour sa bergère».

L'heure du berger (ποιητικ.) = Ἡ ὥρα καθ' ἣν ὁ ἔραστής πηγαίνει πρὸς συνάντησιν τῆς ἀγαπητῆς του (ἥτις καὶ ἀνταποκρίνεται εἰς τὸν ἔρωτά του).

B e r n e r

Berner (ἐν τῇ καθωμιλ. μεταφορικῶς) = Εἰδωνεύομαί τινα, ἐμπαίζω, ἀπατῶ μὲ γελοῖα ψεύδη· π. χ. «C'est pour moi un plaisir bien piquant que de berner un fat que je hais». (Destouche).

Besace (=τὸ δισάκκιον τοῦ ἐπαιτου)

Réduire (ἢ *Mettre*) *quelqu'un à la besace* = Περιάγω τινά εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν (τὸν ἀναγκάζω νὰ ἐπαιτῇ ὅπως ζήσῃ).

Etre réduit à la besace: Εἶμαι τελείως κατεστραμμένος οἰκονομικῶς.

Chacun a sa besace (ἀρχαῖκ. ἔκφρ.) = Οὐδεὶς εἶναι τελείως εὐτυχής· πᾶς τις ἔχει τὰς στενοχωρίας του (παράβ. Balayure).

Besogne (= ἔργον, ἐργασία)

Abattre de la besogne ἢ *aller vite en besogne* = Ἐκτελῶ πολλὴν ἐργασίαν ἐν ὀλίγῳ χρόνῳ· ἐργάζομαι εὐχερῶς καὶ μετὰ ζέσεως.

Faire de la belle besogne (εἰρων.) = Κάνω κακὴν ἐργασίαν· διαπράττω μωρίαν τινά (κ. κάνω προκομμένη δουλεία!)· π. χ. «Vous avez fait là de la belle besogne, pendant les quinze jours que je viens de passer à la campagne» (Picard).

S'endormir sur la besogne = Δὲν προχωρῶ ἐν τῇ ἐκτελέσει τῆς ἐργασίας μου, βαίνω μετὰ νοηλείας.

Aimer la besogne faite : Λέγεται περί τινος ὅστις δὲν ἀγαπᾷ τὴν ἐργασίαν· θέλει νὰ ἐπωφεληθῆται τῆς ἐργασίας τῶν ἄλλων (κοιν. θέλει νὰ τὰ βρῖσκη ἔτοιμα).

B e s o i n

Faire besoin = Εἶμαι χρήσιμος, ἀναγκαῖος, ἀπαραίτητος· π. γ.

«*Quand nous faisons besoin, nous autres misérables,*

«*Nous sommes les chéris et les incomparables*» (Μολιέρος)

Au besoin ἢ en un besoin = Ἐν ἀνάγκῃ, ἐὰν τοῦτο εἶναι ἀναγκαῖον.

B ê t e (= ζῷον)

Bête noire (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Πρόσωπον ἢ πράγμα ὃ μισεῖ τις καὶ πρὸς ὃ αἰσθάνεται ἀκατάσχετον ἀπέχθειαν· π. γ. «*Le mariage était la bête noire de Fourier*». (Π. Λερού).

C'est la bête du bon Dieu! (καθωμιλ. ἔκφρ.) : Λέγεται περὶ ἀτόμου ἀγαθοῦ τὴν ψυχὴν ἄλλ' ἐστερημένου βουλήσεως (ταυ· τόσημον τῷ παρ' ἡμῖν : εἶναι ἓνα πρόβατο τοῦ Θεοῦ!)

Remonter sur sa bête (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἐπανακτῶ τὴν ὑγιάν ἢ τὴν περιουσίαν ἢ τὴν θέσιν ἣν εἶχον ἀπολέσῃ.

Quand Jean Bête est mort il a laissé bien des héritiers (καθωμιλ. παροιμ. ἔκφρ.) = Ὑπάρχουσιν ἀκόμη εἰς τὸν κόσμον ἡλίθιοι πολλοί.

Chercher la petite bête (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ζητῶ πράγμα τι ποῖν ἐπουσιῶδες καὶ δυσεύρετον συνάμα (παράβαλε : *Chercher le pou dans la paille*).

B e u r r e (= βούτυρον)

Faire ses beurres (καθωμιλ. ἔκφρ. ὀλίγον χυδαία) = Ἐλωφε· λοῦμαι εὐκαιρίας τινὸς πρὸς πρόσκτησιν ἀθεμίτου κέρδους· π. γ. «*Vois-tu la balle (la figure) du jardinier faisant ses beurres chez les bourgeois*» (Γουστ. Φλωμπέρ).

Promettre plus de beurre que de pain = Δίδω εἰς τινα ὑπερβολικὰς ὑποσχέσεις ἃς δὲν δύναμαι ἢ δὲν θέλω νὰ τηρήσω

On ne saurait manier du beurre qu'on ne s'en graisse les doigts (παροιμ. ἔκφρ.) : Λέγεται περὶ ἐκείνων οἵτινες διαχε

ρίζονται ξένα χρήματα και φροντίζουν συνάμα να κατακρα-
τώσι μέρος τούτων προς ἴδιόν των ὄφελος· (ἀντίστοιχος τῆ
καθ' ἡμᾶς : ποιὸς ἔχει τὸ μέλι στὰ δάχτυλα και δὲν τὸ γλείφει!)

B i a i s

Un biais = Τρόπος πλάγιος κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἔντεχνος
πρὸς ἐπίτευξιν πράγματός τινος ἢ σκοποῦ τινος (πλάγια μέσα).
π.χ. «Vous avez pris le bon biais pour toucher son cœur»
(Μολιέρου ἐν τῷ Bourgeois Gentilhomme).
«Je ne sais quel biais ils ont imaginé» (Ραζήνας ἐν Les
Plaideurs).

B i e n

Bel et bien = (ιδὲ Bel).

Etre bien dans ses affaires = (ιδὲ Affaire).

Etre bien = 1) Ἔχω τρόπους εὐγενεῖς· ἔχω μορφὴν εὐχάριστον·
π.χ. «Cette femme est encore bien» 2) Εἶμαι, διατελῶ
ὑπὸ τὴν εὐνοίαν τινος· π.χ. Mon frère est bien auprès du
ministre.

Etre bien avec soi-même = Ἔχω ἡσυχον τὴν συνείδησίν μου,
δὲν αισθάνομαι τύψεις συνειδήσεως (εὐρίσκομαι ἐν τάξει ἀπέ-
ναντι τοῦ ἑαυτοῦ μου).

Il y a bien = Τοῦλάχιστον· π.χ. «Il y a bien deux kilomètres
d'ici à ma maison».

Vouloir bien = Δίδω τὴν συγκατάθεσίν μου, παραδέχομαι νὰ
γίνῃ τι.

Hé bien ! ἢ Eh bien ! (ἐπιφων. ἔκφρ.) : Αἶ ἐκφράσεις αὗται τί-
θενται πρὸς δήλωσιν ἐκπλήξεως, ἐρωτήσεως, παρορησεως,
παραχωρήσεως· π.χ. «Eh bien ! consentez-vous ? — Eh bien !
qu'attendez-vous ? κ.λ.π.»

(Σημ. Τὸ e h b i e n ! ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἰδικόν μας ἔ λ ο ι π ὄ ν ! .

Ah bien oui ! : Ἀναφώνησις ἣν μεταχειριζόμεθα ὅπως δεῖξωμεν
πόσον ἕτερός τις ἀπατάται, πόσον μεγάλη ἀπόστασις ὑπάρχει
μέχρι τῆς πραγματοποιήσεως σκοποῦ τινος, πόθου ἢ ιδέας·
π.χ. «Vous espérez contenter tout le monde ? . . . Ah
bien oui !

Aller à bien = Ἐπιτυγάνειν π. γ. «La chose allait à bien par son soin diligent» (Λαφονταῖνος).

Mener à bien = Συντελῶ πρὸς ἐπιτυχίαν (ὑποθέσεώς τινος.)

En bien = Εὐνοϊκῶς π. γ. Je prends en bien vos conseils.

Faire bien ἢ *bien faire* = Πράττω, ἐνεργῶ ὡς τίμιος ἄνθρωπος π. γ. «Ceux qui font bien mériteraient seuls d'être enviés» (La Bruyère).

Tout est bien qui finit bien (παροιμ.): Λέγεται περὶ ἐπιχειρήσεώς τινος, ἥτις ἐπέτυχε παρὰ τοὺς περὶ τοῦ ἐναντίου ὑπάρχοντας φόβους.

B i l e

Bile (μεταφορ.) = Ὀργή, δυσαρέσκεια, παραφορά.

Se faire de la bile = Συγχύζομαι, ταράττομαι, ἀνησυχῶ π. γ. «Cette femme est très sensible; elle se fait de la bile pour les moindres choses.»

Echauffer (ἢ *émouvoir* ἢ *remuer*) *la bile* = Παραοργίζω π. γ. «Finissons ce discours qui m'échauffe la bile» (Μολιέρος).

Tempérer (ἢ *modérer*) *la bile* = Κατευνάζω τὴν ὀργήν, τὴν παραφοράν.

Avoir de la bile = Εἶμαι δυσηρεστημένος π. γ. «De vos façons d'agir je suis mal satisfait, contre elles dans mon cœur trop de bile s'assemble» (Μολιέρος ἐν τῷ *Misanthrope*).

B i l l e t

Un billet doux = Ἐρωτικὴ ἐπιστολὴ γεγραμμένη συνήθως ἐπὶ χάρτου μικροῦ σχήματος, ὅπως ἡ μεταβίβασίς τῆς εἶναι εὐκολωτέρα (ιδὲ Poulet).

Prendre un billet de parlerre (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Πίπτω.

Ah! Le bon billet qu'a La Châtre!... : Γίνεται χοῆσις τῆς ἐκφράσεως ταύτης πρὸς δῆλωσην τοῦ ὅτι βεβαίως ἢ ὑπόσχεσίς τις εἶναι ἐλάχιστα ἀσφαλής.

(Σημ. Ἴδου τὸ ἱστορικὸν τῆς ἀνωτέρω ἀναφωνήσεως: ὁ Μαρκήσιος Λασάτρ ἔσχε τὴν εὐτυχίαν νὰ χρηματίσῃ ἐραστής τῆς ὄραίας Ninon de Lenclos. Μέλλον δὲ νὰ ἀναχωρήσῃ διὰ τὸν πόλεμον καὶ θέλον νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν εἰς αὐτὸν πίστιν τῆς ἐρωμένης του κατὰ τὴν ἀπουσίαν του ὑπεχρέωσε ταύτην γὰρ δόση γραπτὴν ὑπόσχεσιν, ὅαι δὲν θὰ

τὸν ἀπατήσῃ. Μετ' ὀλίγας ἡμέρας ὁμοῦς ἡ φιλήδονος καὶ ἄστατος Νίνοι παρεβή τὴν ὑπόσχασίν της, ἀναφωνοῦσα συγχρόνως ὡς ἀνωτέρω, κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἐρρίπτετο εἰς τὰς ἀγκάλας ἄλλου).

B i n e t t e

Une binette (καθωμιλ. καὶ ὀλίγον τι χυδ. ἔκφρ.) = Μορφὴ χονδροειδῆς, γελοία.

(Σημ. Ἡ λέξις αὕτη παρήχθη ἐκ τοῦ Binet, ὅστις ἦτο κουρεύς τοῦ Λουδοβίκου 14ου καὶ ἐφευρέτης ὑπερμεγέθων φενακῶν, ἃς ἔφερον κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην).

B i s c u i t

S'embarquer sans biscuit (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἐπιχειρῶ ταξείδιον ἄνευ ἐπαρκῶν προμηθειῶν — καὶ μεταφορικῶς : Ἀναλαμβάνω ἐπιχειρήσιν τινα ἄνευ τῶν ἀναγκαίων προφυλάξεων καὶ μέσων.

B l a g u e (=καπνοθήκη)

Une blague (καθωμιλ. καὶ σύγχρονος ἔκφρ.) = Ψεῦδος, ἀπάτη γινομένη χάριν ἀστειότητος καὶ οὐχὶ μὲ κακὰς προθέσεις· π. χ. «Ma pénurie me forcera à inventer une blague quelconque ce que je regrette fort» (Γ. Φλωμπέρ).

(Σημ. Ἡ λέξις αὕτη καθήνησε νὰ σημαίῃ ψεῦδος, ἀπάτη ἐκ τοῦ ἕξης γεγονότος : Αἱ καπνοθήκαι κατασκευάζοντο τὸ πρῶτον ἐκ τοῦ θύλακος ὃν οἱ πελαργοὶ ἔχουσιν ὑπὸ τὸ ράμφος. Ἐπειδὴ δὲ ὁ πελαργὸς εἶναι σπάνιον πτηνόν, καὶ ἐπομένως μία τοιαύτη καπνοθήκη εἶχεν ὑπέρογκον τιμὴν, μόνον οἱ πλούσιοι ἠδύνατο νὰ ἔχσι τοιαύτας. Ἡχοισαν λοιπόν, ἕνεκα τούτου, νὰ κατασκευάζωσι καπνοθήκας ἐκ κύστεων χοίρων, ἃς καὶ ἐπώλουν ὡς γνησίας ἐκ πελαργῶν. Ἐντεῦθεν ἡ ἔννοια τοῦ ψεύδους, ἢ δοθεῖσα εἰς τὴν λέξιν blague).

Avoir de la blague = Ἔχω εὐχέρειαν λόγου, ἔχω τὸ δῶρον τοῦ ὁμιλεῖν μετὰ πνεύματος καὶ χάριτος.

B l a n c

Etre tout blanc (ἢ *être blanc*) *comme neige* = Εἶμαι καθ' ὁλοκληρίαν ἀθῶος ἢ θεωροῦμαι τοιοῦτος.

(Σημ. Ἐν τῇ ἑλληνικῇ λέγομεν ὁμοίως περὶ τινος : εἶναι ἄσπιλος, λευκὸς ὡς ἡ χιών).

Dire tantôt blanc, tantôt noir = Λέγω ἄλλα τὴν μίαν στιγμὴν καὶ ἄλλα τὴν ἄλλην· ἀλλάσσω γνώμην ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν.

Avoir mangé le pain blanc le premier (παροιμ.) = (ιδὲ Pain).

C'est bonnet blanc et blanc bonnet (παροιμ.) = Ταῦτα εἶναι δύο πράγματα ἐντελῶς ὅμοια, οὐδεμιᾶς διαφορᾶς ὑπαρχούσης μεταξὺ αὐτῶν.

Regarder quelqu'un dans le blanc de l'oeil = Παρατηρῶ τινα μετὰ προσοχῆς (κ. κατόματα).

De but en blanc = Ἐνευ προοιμίου, ἄνευ λογικῆς ἀλλήλουχίας, ἐξαίφνης· π. χ. «On ne parle pas comme cela de but en blanc à Angélique» (Μολιέρου).

Un blanc bec = (ιδὲ Bec).

Magasin de blanc = Κατάστημα ἀσπροροούχων.

Chauffer à blanc = Θερμαίνω μέχρι λευκοπυρακτώσεως.

Tirer à blanc = Ρίπτω ἄσφαιρα πυρά· π. χ. «La patrouille tira à blanc pour nous intimider...»

Saigner quelqu'un à blanc = (χρυσολεκτικῶς): Ἀφαιρῶ ἀπὸ τινος αἷμα μέχρις ὅτου ἀρχίσῃ τοῦτο νὰ καθίσταται ὀλιγότερον ἐρυθρόν. — (καὶ μεταφορικῶς): Κάμνω εἰς τινα γενναίαν χρηματικὴν ἀφαίμαξιν.

Voir tout en blanc = Βλέπω ὅλα τὰ πράγματα ὑπὸ εὐχάριστον μορφῆν.

Se manger le blanc des yeux = Φύλονεικῶ.

B l a n c h e

Donner (ἢ laisser) carte blanche à quelqu'un = Δίδω εἰς τινα πλήρη ἐλευθερίαν, πλήρη ἐξουσίαν (τὸ τῆς χυδαίας: τοῦ δίνω κάρτα μπιάνκα)· π. χ. «Ayant ainsi carte blanche, les artistes firent des prodiges» (Θεόφ. Γκωτιέ ἐν τῷ Voyage en Espagne).

Passer une nuit blanche = (ιδὲ Nuit).

B l a n c h i r

Ne faire que blanchir = Χάνω ἀδίκως τοὺς κόπους μου, οὐδὲν ἀποτέλεσμα φέρω, δὲν καταλήγω εἰς τίποτε· π. χ. «Voilà des raisons qui ne valent rien; tout cela ne fait que blanchir» (Μολιέρου).

Se blanchir = Ἀποδεικνύω τὴν ἀθωότητά μου, ἐμβάλλω εἰς σύγχυσιν τοὺς κατηγοροῦς μου· π.χ. «L'inculpé est parvenu à se blanchir.»

B l é (= σῖτος)

Crier famine sur un tas de blé (παροιμ.) = Παραπονοῦμαι καίτοι ζῶ ἐν ἀνέσει, καίτοι εἶμαι πλούσιος.

Ne vous mettez pas au gland quand nous avons du blé (παροιμ.) = Μὴ ζητεῖτε νὰ ἐπιναφέρητε κατάστασιν πολὺ χειροτέραν τῆς παρούσης.

Manger son blé en herbe (παροιμ.) = Ἐξοδεύω τὸ εἰσόδημά μου προκαταβολικῶς.

B l e u

Un conte bleu = (ιδὲ Conte).

Un petit bleu = Τηλεγράφημά τι κλειστόν· π. χ. «Les petits bleus sont en très grand usage à Paris».

Passer au bleu (καθωμλ. ἐκφρ.) = Ἐξαφανίζω χωρὶς νὰ γνωσθῆ ἰνὶ τρόπῳ· π. χ. «Cet héritage est depuis longtemps passé au bleu.»

N'y voir que du bleu = Δὲν βλέπω, δὲν ἐννοῶ τίποτε· π. χ. «Madame son épouse-se moque de lui qu'il n'y voit que du bleu».

En être bleu = Διατελῶ κατάπληκτος ἐκ τινος πράγματος· π. χ. «J'ai, par hasard, assisté à l'assassinat du roi ; j'en suis encore bleu.»

B o e u f (= βοῦς)

Avoir un boeuf sur la langue (παροιμ. ἐκφρ.) = Ἐχὼ λάβη χορήματα, ἔχω δωροδοκηθῆ ὅπως μὴ κάμω παντάπασι λόγον περὶ τινος πράγματος (τὸ τῆς ἀρχαίας: βοῦς ἐπὶ γλώσσης βέβηκε).

(Σημ. Ἡ ἐκφρασις αὕτη ἐγεννήθη ἐκ τῆς ἀρχ. ἐλληνικῆς λέξεως βοῦς, ἣτις ἐσημαινε νόμισμά τι φέρον τὴν εἰκόνα τοῦ κερασφόρου τούτου ζώου).

Être le boeuf = Εἶμαι τὸ θῆμ. ἐφίστα, τι ὑνιθῶς δι' ἄλλους τὸν κόπον, τὴν ζημίαν ἢ τὰ ἔξοδα ἐπιχειρήσεώς τινος.

B o i r e (= πίνειν)

Boire sec = (ιδὲ Sec).

C'est la mer à boire = (ιδὲ Mer).

Il ne faut pas dire : Fontaine je ne boirai pas de ton eau (παροιμ.) = Περὶ οὐδενὸς πράγματος πρέπει νὰ δίδῃ τις ρητὴν ἔνορμον ὑπόσχεσιν, διότι ἀναγκάζεται ἐνίοτε νὰ παραβῆ ταύτην.

Qui fait la faute la boit (παροιμ.) = Ὅστις διαπράξῃ σφάλμα ἢ ἀφροσύνην τινά, αὐτὸς φυσικῶ τῷ λόγῳ φέρει τὴν εὐθύνην καὶ ὑφίσταται τὰς συνεπείας.

B o i s (= ξύλον)

Faire flèche de tout bois = Θέτω τὰ πάντα εἰς ἐνέργειαν, μεταχειρίζομαι ὅλα τὰ μέσα πρὸς ἐπιτυχίαν σκοποῦ μου τινός.

On verra de quel bois je me chauffe ! (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Θὰ ἴδωσι τί δύναμαι νὰ κάμω! (λέγεται πρὸ πάντων ἐπὶ ἀπειλῆς).

Aller au bois sans cognée = Ἀναλαμβάνω πρᾶγμα τι ἄνευ τῶν πρὸς ἐπιτυχίαν καταλλήλων μέσων (bois ἐνταῦθα σημ. δάσος).

Etre du bois dont on fait... = Ἔχω τὰ ἀπαιτούμενα προσόντα ὅπως γίνω....π. γ. «Il n'est pas du bois dont on fait les ministres».

Etre du bois dont on fait les flûtes = Εἶμαι πολὺ συγκαταβατικός, εὐκολόπιστος.

Trouver visage de bois = (ιδὲ Visage καὶ Nez).

Avoir la gueule de bois (χρδ. ἔκφρ.) : Τῆς ἐκφράσεως ταύτης γίνεται χοῆσις τῇ ἐπαύριον τῆς νυκτὸς ἐκείνης καθ' ἣν δὲν ἐκοιμήθη τις ἀλλὰ διεσκέδαζεν.

Deménager à la cloche de bois (χρδ. ἔκφρ.) = Μετακομίζω τὸς ἀποσκευάς μου, ἔκ τινος οἰκίας, κούφα κατὰ τὴν νύκτα χωρὶς νὰ πληρώσω τὸ εἰς τὴν οἰκοδέσποιναν ὀφειλόμενον ἐνοίκιον.

B o i s s e a u (= μόδιος, μέτρον σιτηρῶν)

Mettre (ἢ cacher) la lumière sous le boisseau = Ἀποκρύπτω τὴν ἀλήθειαν, τὸ πνευματικὸν φῶς.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς).

Boîte (= κυτίον)

La boîte (Ἐν τῇ λαϊκῇ γλώσσῃ) = Οἶκος στενόχωρος.

Mettre quelqu'un à la boîte (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἐγκλείω τινά ἐν τῇ φυλακῇ.

Fermer sa boîte = Σιωπῶ.

(Σημ. Ἐν γένει ἡ λέξις boîte σημαίνει, ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ: 1) διὰ τοὺς ὑπαλλήλους=γραφεῖον, 2) διὰ τοὺς ἐργάτας=ἐργοστάσιον, 3) διὰ τοὺς μαθητάς=σχολεῖον κλπ.).

Ce jeune homme semble sorti d'une boîte = Ὁ νέος οὗτος εἶναι ἀμέμπτως ἐνδεδυμένος (τὸ τῆς καθωμιλ.: φαίνεται σὰν νὰ ἐβγήκε ἀπὸ τὸ κουτί).

Bombe

Tomber comme une bombe (καθωμιλ. ἔκφρ.)=Φθάνω ἐξαπίνης χωρὶς νὰ μὲ περιμένουν (τὸ τῆς καθωμ. πέφτω σὰν μπόμπα).

Nom d'une bombe! Mille bombes!: Εἴδη στρατιωτικῶν βλαστημῶν.

Faire la bombe (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Διασκεδάσω θορυβωδῶς (κοινῶς: τὰ κάμνω θάλασσα!) π. γ. «Hier, au soir, j'étais avec mes copains, et nous avons fait la bombe».

Bon—ne

C'est bon! = Ἐχει καλῶς! Ἄρκεϊ!

(Σημ. Ἡ ἐπιφώνησις αὕτη τίθεται πρὸς ἔκφρασιν εὐχαριστήσεως, ἐπιδοκιμασίας, ἢ τοῦναντίον ἀδιαφορίας ἢ καὶ ἀκόμη πείσματος).

Pour de bon ἢ tout de bon = Σοβαρῶς, ἀνυποκρίτως (κοιν. στ' ἀλήθειαν) π. γ. «Il vit bien qu'elle lui parlait tout de bon» (Hamilton ἐν τῷ Grammont).

A quoi bon (ιδὲ Α)

Mettre sur un bon pied = Ὑποχρεῶ τινα εὐθὺς ἐξ ἀρχῆς νὰ πράττῃ τὸ καθήκον του (τοῦ δίνω καλὴ σειρά, τὸν βένω σὲ καλὸ δρόμο) π. γ. «Les parents doivent mettre leurs enfants sur un bon pied».

Il fait bon = Κάμνει καλὸν καιρόν· ἢ εἶναι εὐχάριστον νὰ...π. γ. «Il fait bon dormir quand on est fatigué».

Tenir bon = Ἀντέχω π. γ. «Ce vieillard tient encore bon».

Bon = Μέγας, ἀξιόλογος (δηλ. περισσότερος ἢ), πλήρης π. γ.

Bon nombre—Faire quatre bons kilomètres—Attendre un bon quart d'heure.

Etre bon à..... = Εἶμαι ἰκανὸς νὰ....

Jouer bon jeu ἢ bon argent } = Ἐνεργῶ ἐν πάσῃ ἐμπιστοσύνῃ
Y aller bon jeu ἢ bon argent } καὶ εἰλικρινείᾳ.

Une bonne fois = Ὅριστικῶς (κοιν. μιὰ γιὰ πάντα) π. γ. «Je lui ai dit une bonne foi de ne plus venir chez moi.

A la bonne heure! = Ἐξοχα! Λαμπρά! (ἐκφραζέει εὐχαρίστησιν).

A la bonne = Ἀφελῶς, καλοκαγάθως.

B o n d (= σκίρτημα. ἀναπήδησις)

— *Entre bond et valse* = Ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι.

— *Faire faux bond* (μεταφορ.) = Ἀμελῶ νὰ ἐπιτελέσω ὑποχρέωσιν ἢ νὰ παρερθεῶ εἰς συνέντευξίν τινα (ιδὲ *Faire banqueroute à*) π. γ. «Je l'attendais en vain à l'heure fixée; elle me fit faux bond.

B o n h e u r

Par bonheur ἢ de bonheur = Κατ' εὐτυχῆ σύμπτωσιν.

Avoir un bonheur insolent: Λέγεται περὶ ἐκείνου τοῦ ἀνθρώπου οὗτινος πᾶσαι αἱ πράξεις στέφονται ὑπὸ ἐπιτυχίας (ἔχει διαβολεμένη τύχη).

Mettre son bonheur à... = Εὐρίσκω μεγάλην εὐχαρίστησιν νὰ ... π. γ. «L'empereur Vespasien mettait son bonheur à converser avec ses sujets.»

Au petit bonheur = Εἰς τὴν διάθεσιν τῆς τύχης ὡς γίνῃ ὅτι γίνῃ π. γ. «Les épisodes se succèdent sans lien, sans raisons, sans utilité appréciable, au petit bonheur» (René Doumic).

B o n n e t (= κεκρούφαλος)

— *Avoir la tête près du bonnet* = Εἶμαι ζοηρός, παράφορος, εὐἔξαπτος π. γ. «Où sont donc ces têtes si près du bonnet?» (Sév.)

— *Prendre quelque chose sous son bonnet* = Ἀναλαμβάνω τὴν εὐθύνην πράγματός τινος. (γ. τὸ παίγων ἅπ. σου μοι).

— *Parler à son bonnet* = Ὀμιλῶ καὶ ἑμαυτὸν (χωρὶς δηλ. νὰ

ἀποτείνωμαι εἰς ἄλλον) π. γ. «Je parle...je parle à mon bonnet» (Μολιέρος).

Mettre son bonnet de travers = Δὲν εἶμαι εὐδιάθετος· ἀργίζω νὰ ὀργίζωμαι.

Jeter son bonnet par dessus les moulins = Ἀψηφῶ τὰς ἐπικρίσεις τῆς κοινωνίας, περιφρονῶ τὴν κοινὴν γνώμην, καὶ ὑπερβαίνω πολλάκις τὰ ὅρια τῆς καλῆς συμπεριφορᾶς.

(Σημ. Λέγεται σχεδὸν ἐπὶ γυναικῶν μόνον).

Un gros bonnet = Πρόσωπον σπουδαῖον ὡς ἐκ τῆς θέσεώς του ἢ τῆς παρουσίας του· π. γ. «Les supérieurs (des Jésuites) consultèrent les gros bonnets à quatre vœux et le résultat fut...etc.» (Saint-Simon)

Un coup de bonnet = Χαιρετισμὸς δι' ἀποκαλίψεως τῆς κεφαλῆς.

Ce sont deux (ἢ trois) têtes dans un bonnet: Λέγεται περὶ δύο ἢ περισσοτέρων προσώπων, ἅτινα ἔχουσι πάντοτε τὴν αὐτὴν γνώμην καὶ τὰ αὐτὰ αἰσθήματα· π. γ. «Trois bonnes, têtes dans un bonnet, la vôtre, celle de l'Empereur des Romains et celle du roi de Prusse» (Βολταῖρος).

B o n s o i r

Dire bonsoir à la compagnie (λαϊκῆ ἔκφρασις) = Ἀποθνήσκειν.

Bonsoir! (καθωμὴ ἔκφρ.) = Ἐτελείωσε! Ἡ ὑπόθεσις ἀπέτυχε. Δὲν εἶμαι ταύτης τῆς γνώμης· π. γ. «Je vais donc dialoguer le mieux possible, après quoi bonsoir! Je reviens à des choses sérieuses» (Γ. Φλωμπέρ).

(Σημ. Ἐντὶ bonsoir (ἐκ τοῦ bon soir) ἔλεγον ἄλλοτε bonvêpre π. γ. «Je donne le bonvêpre à l'honorable famille» (Ρακίνας).

B o r d

Etre du même bord = Ἀνίρω εἰς τὴν αὐτὴν ὀμάδα, εἶμαι τῆς αὐτῆς γνώμης· π. γ. «Vous avez bonne grâce à parler des libéraux, vraiment! Ne dirait-on pas que vous n'avez jamais été de leur bord?» (Th. Leclercq).

Courir un mauvais bord = Εἶμαι ἐν κακῇ φυσικῇ καὶ ἠθικῇ κατ'στάσει.

Viver de bord (κυρίως εἶναι ναυτικὸς ὄρος): μεταφορικῶς ση-

μαίνει : 'Αλλάσσω ομάδα, εἰς ἣν πρότερον ἀνῆκον, ἢ γνώμην ἣν πρότερον εἶχον, ἢ καὶ διαγωγὴν.

(Σημ. 'Απαντᾷται ὡσαύτως ἡ ἔκφρασις *revirer de bord*, ἣτις ὁμοίως εἶναι ἐσφαλμένη καὶ ἀποτελεσμα ἀγνοίας τοῦ καθιερωμένου ναυτικοῦ ὄρου).

Un rouge bord = Ποτήριον πλήρες μέχρι τῶν χειλέων π. γ.
«A cette question Pradeline vida lestement un rouge bord» (Eug. Sue).

B o r g n e (=μονόφθαλμος)

Un hôtel (ἢ un caharet) borgne = Ξενοδοχεῖον ἢ καπηλεῖον κακοῦ ἔξωτερικοῦ, μὴ ἀπολαῦτον καλῆς φήμης.

Jaser comme une pie borgne = Φλυαρῶ διαρκῶς.

Changer (ἢ troquer) son cheval borgne contre un aveugle (παροιμ. ἔκφρ.) = 'Ανταλλάσσω θέσιν ἢ προᾶγμά τι μέτριον ἀντὶ χειροτέρου.

B o s s e (=ῦβρος, καμποῦρα)

Se flanquer une bosse de rive (λαϊκ. ἔκφρ.) = Γελῶ ὑπερομέτω.

Rouler sa bosse (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ταξειδεύω πολὺ.

Avoir la bosse de... (λαϊκὴ ἔκφρ. ληφθεῖσα ἐκ τῆς Φροινολογίας) = 'Ἐχω ἔνστικτον, φυσικὴν κλίσιν πρὸς... π. γ. «Avoir la bosse du dessin»

B o t t e (=ὑπόδημα)

Chercher une aiguille dans une botte de foin = (ιδεὶ Aiguille).

(Σημ. 'Ἐν τῇ ἐκφράσει ταύτῃ ἡ λέξις *botte* δὲν σημαίνει ὑπόδημα ἀλλὰ δέσμη).

A propos de bottes (λαϊκ. ἔκφρ.) = 'Ἄνευ οὐδενὸς λόγου ἄνευ οὐδεμιᾶς ἀφορμῆς, παραλόγως π. γ. «Ils se sent querellés à propos de bottes (=ἐφιλονείκησαν γιὰ ψύλλου πήδημα).

(Σημ. Πολλὰ φημιδρὰ ἀνέκδοτα ἀναφέρουσι σχετικῶς μετὰ τὴν προέλευσιν τῆς ἐκφράσεως ταύτης. 'Ἰδοὺ ἔν: Αὐλικὸς τις τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας Φραγκίσκου τοῦ Α' ἔλασε σπουδαίαν τινὴ ἀγωγὴν. Θέλων δὲ νὰ παρισπασθῇ εἰς τὸν βασιλέα διὰ τὴν ἄδικον, ὡς ἐφφώνει, ἀποσπασθῆναι τῆς ἀγωγῆς του, διέπραξε χονδροειδῆ βαρβαρισμόν, μεταφράσας τὸ λατινικὸν ῥῆμα *debotare* (=ἀπορριπτεῖν, ἀποκρούειν ἀξίως) οὐκ διὰ τοῦ ἀντιστοίχου γαλλικοῦ *debouter*, ἀλλὰ διὰ τοῦ *botter* (=ἀφαιρεῖν τὰ ὑπόδηματα). 'Ο βασιλεὺς ἐγέλασε πολὺ μετὰ τῆς

παραδόξον ταύτην μετάφρασιν, καὶ θέλων νὰ μὴ διαπραττονται πλέον ὑπὸ τῶν διαδίκων τοιοῦτοι χονδροειδεῖς βαρβαρισμοί, ἀπηγόρευσε τοῦ λοιποῦ τὴν χρῆσιν ἐν τοῖς δικαστηρίοις τῆς λατινικῆς γλώσσης, ἣν μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης ἐχρησιμοποιοῦν. Τὸ τοιοῦτον ἔκαμε τοὺς δικανικοὺς τῆς ἐποχῆς ἐκείνης νὰ εἴπωσι μετὰ τινος σαρκασμοῦ ἄλλὰ καὶ πικρίας συνάμω, ὅτι ἡ κατάργησις τῆς γλώσσης τῶν Ρωμαίων ἔγινεν à propos de bottes, διὰ πρᾶγμα δηλαδὴ οὐδενὸς λόγου ἄξιον).

Haut comme ma botte (λαϊκ. ἔκφρ.) : Λέγεται περὶ παιδὸς ἢ ἀτόμου μικροῦ ἀναστήματος.

Y laisser ses bottes (λαϊκ. ἔκφρ.) = Χάνομαι, καταστρέφομαι.

Mettre (ἢ avoir) du foin dans ses bottes (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἔχω χοῦμα, περιουσίαν.

Graisser ses bottes (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Προετοιμάζομαι, σκοπεύω νὰ κάμω μέγα ταξείδιον· π. χ. «Madame de Louvois graisse ses bottes pour aller à Tonnerre et à Ancy-le-Franc.» (Fustel de Coulanges) — καὶ μεταφορικῶς = Πρὸκειται ἐντὸς ἐλαχίστου νὰ ἀποθάνω· π. χ. «Cet homme est plus malade qu'il ne pense ; il faut qu'il graisse ses bottes»

Lécher la botte de quelqu'un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Κολακεύω τινά, φέρομαι πρὸς τινά δουλοπρεπῶς.

Botter

Ce costume me botte (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Τοῦτο τὸ ἔνδυμα μου πηγαίνει καλὰ.

Un singe botté : Λέγεται περὶ ἀνθρώπου μικροσώμου, ἔχοντος κακὴν διάπλασιν σώματος καὶ γελοιωδῶς ἐνδεδυμένου.

Se botter = 1) Φορῶ τὰ ὑποδήματά μου, — 2) Ἐτοιμάζομαι πρὸς ἀναχώρησιν.

Bouche (=στόμα)

Faire la petite bouche = Συστέλλω τὰ χεῖλη μου ὅπως φανῶ ὅτι ἔχω μικρὸν στόμα· 2) Τρώγω ὀλίγον ἢ ὄρισμένα ἐκλεκτὰ φαγητά· 3) Ὑποκρίνομαι τὸν ἀκατάδεκτον, τὸν δύσκολον δηλ. ἄνθρωπον, ὃν δὲν εἶναι εὐκόλον νὰ εὐχαριστήσῃ τις· π. χ. «Faire ici de la petite bouche ne sert de rien». — «Les Pontchartains ne firent pas la petite bouche de l'homme qu'ils recevaient» (Saint-Simon).

Faire bonne bouche à quelqu'un = Λέγω εἰς τινα πράγματα εὐχάριστα· τῷ ἐπιδαιψιεύῳ περιποιήσεις ὅπως ἀποκτήσω τὴν ἐμπιστοσύνην του.

Cela fait venir l'eau à la bouche: Λέγεται περὶ πράματος εἰς χαρίστου τὴν γεῦσιν καὶ ὄπερ, καὶ ὅταν ἀκόμη τὸ ἀναπόλητις, διεγείρει τὴν ὄρεξιν (τὸ τῆς χυδαίας· μὲ κάνει νὰ πέφτουν τὰ σάλλα μου)· π. χ. «L'eau leur vient à la bouche» (Λαφονταῖνος).

De bouche = Διὰ ζώσης φωνῆς.

A pleine bouche = Φανερώς, εὐλικρινῶς.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις δὲν λέγεται σήμερον μεταφορικῶς ἀλλ' ἐν τῇ κυρίᾳ σημασίᾳ της).

Faire la bouche en coeur = Κάμνω ἀκισμούς (κοιν. νάμα (idè Coeur).

A bouche que veux-tu = Ἐν ἀρβυονία, ἐν μεγάλῃ ὕλικῇ ἀνεξαστησίᾳ· π. χ. «Quand on a connu la misère et qu'on est dans une maison où l'on est à bouche que veux tu...» (V. Cherbuliez).

Etre sur sa bouche ἢ être sujet à sa bouche = Εἶμαι λαίμαργος· π. χ. «Ma compagne de couche fut, comme son père fort sujette à sa bouche» (Σκαρρών).

Avoir le coeur sur la bouche = Ἐκφράζομαι ὡς σκέπτομαι ὀμιλῶ μετ' εὐλικρινείας (κ. ἔχω τὴν καρδιά στὰ χεῖλη).

Dans la bouche de quelqu'un = Κατὰ τὸ λέγειν τινός· π. χ. «Le Tartufe bane leur bouche, est une pièce qui offense la piété» (Μολιέρος).

Etre fort en bouche = Ὀμιλῶ μετὰ παρησιίας, μετ' αὐθαδεῖα ἀκόμη

Etre dans la bouche de tout le monde ἢ être dans toutes les bouches = Εἶμαι τὸ ἀντικείμενον γενικῆς ὀμιλίας.

Etre (ἢ Rester, ἢ Demeurer) bouche close = Μένω ἀφωνος

Rester bouche béante = Μένω ἐκπληκτος, κερηνῶς ἐκ τῆς ἰσχῆρῶς ἐντυπώσεως ἣν μοὶ προξενεῖ πρᾶγμα τι.

Garder quelque chose pour la bonne bouche (καθωμ. ἐκφρ.) = Φυλάττω πρᾶγμα τι τελευταῖον ὡς τὸ καλλίτερον· π. χ. «Notre

repas était très copieux· c'est du faisán qu'on avait gardé pour la bonne bouche» (καὶ μεταφορικῶς) π. γ. «Au banquet le meilleur discours fut gardé pour la bonne bouche».

La déesse aux cent bouches = Ἡ φήμη.

B o u c h e r (ὀῆμα=ἐμφράττω)

Un esprit bouché = Πνεῦμα ἐλάχιστα εἰσφύεσ· π. γ. «L'esprit le plus court et le plus bouché s'étend et s'ouvre à proportion de sa bonne volonté» (φενελών).

Se boucher les yeux ή les oreilles = Ἀρνοῦμαι νὰ ἴδω ή νὰ ἀκούσω τι.

B o u c h o n

Un bouchon: Ἡ λέξις bouchon λέγεται περὶ παντὸς σημείου (κλάδου βαίτου ή δέσμης γλόης) ἐπικεκολλημένου ἐπὶ τινος οἰκίας ὅπως δηλωθῆ ὅτι ἐντὸς πωλεῖται οἶνος. Κατ' ἐπέκτασιν δὲ σημαίνει αὐτὸ τοῦτο τὸ καπηλεῖον· π. γ. *Fréquenter des bouchons.*

Un bouchon de carafe (λαϊκ. ἔκφρ.) = Μέγας ἀδάμας ψευδής.

A bon vin il ne faut point de bouchon (παροιμ.) = Τὰ καλὰ ἐμπορεύματα δὲν εἶναι ἀναγκαῖον νὰ ἐκθειάζονται.

B o u d e r (=ἀγανακτεῖν, κ. χολιάζειν)

Bouder contre son ventre (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἀποστερῶ ἐμαυτόν, ἐκ πείσματος, φαγητοῦ τινος, καὶ κατ' ἐπέκτασιν, οἷου δήποτε πράγματος προξενουῦντος εὐχαρίστησιν ή διεγείροντος τὴν ὄρεξιν.

B o u d i n (=λουκάνικον)

S'en aller en eau de boudin (καθωμιλ. ἔκφρ.): Λέγεται περὶ πράγματος ὅπερ ἔχει κακὸν τέλος· ὅπερ ἀποτυγχάνει· ὅπερ δὲν φέρει οὐδὲν ἀποτέλεσμα.

(Σημ. Ἡ Ἀκαδημία λέγει, ὅτι eau de boudin εἶναι τὸ ὕδωρ, ἐν ᾧ ἔχουσι πλὴθῆ λουκάνικα (boudins) καὶ ὅπερ καθίσταται πλέον ἐντελῶς ἀχρηστον).

Ce n'est pas pour toi que le boudin grille (καθωμιλ.): Τὴν ἔκφρασιν ταύτην μεταχειρίζομεθα ὅπως δώσωμεν εἰς τινα νὰ ἐννοήσῃ ὅτι ἕτερος θέλει προσπορισθῆ τὰ ἐκ τινος ὑποθέσεως.

ὠφελήματα (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς λαϊκ. γλώσσης : αὐτὸ δὲν εἶναι
γιὰ τὰ δόντια σου !)

Bouffer

Bouffer ἐν τῇ λαϊκῇ γλώσσῃ σημαίνει : τρώγω ἀπλήστως,
καταβροχθίζω.

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη προήλθεν ἀναμφιβόλως ἐκ τῆς ἐξογκώσεως
καὶ τῆς στρογγυλότητος τῶν παρειῶν καθ' ἣν στιγμὴν ἔχει τις
τρώγων, τὸ στόμα πλήρες.

Bouffer de colère (λαϊκ. ἔκφρ.) = Εἶμαι σφόδρα ὠργισμένος (τὸ
τῆς καθωμιλ. : σκάζω ἀπὸ τὸν θυμόν).

Bouillir (= βράζειν)

Bouillir de colère (ἢ *d'impatience*) = Εἶμαι σφόδρα ὠργισμένος
(ἢ ἀδημονῶ).

Il n'est bon ni à rotir ni à bouillir (παροιμ.) : Λέγεται περὶ
ἀτόμον τινὸς ὅπερ δὲν εἶναι ἱκανὸν διὰ τίποτε (ὅπως δηλ.
καὶ τὸ κρέας ἐκεῖνο ὅπερ δὲν εἶναι καλὸν οὔτε διὰ βραστὸν
οὔτε διὰ ψητόν).

Bouillon

✓ *Le bouillon* = Ἐξαίρεσις, βιαία ἐκδήλωσις πάθους· π. γ. «*Les
bouillons de colère, du patriotisme*» (Μισραμπώ).

✓ *Boire* (ἢ *avaler*) *un bouillon* = Χάνω σημαντικὸν χρηματι-
κὸν ποσόν.

✓ *A gros bouillons* = Κῆμα, μεγάλη ποσότης ὑγροῦ τινος π. γ.
«*Ruisseau qui tombe à gros bouillons pleins d'écume*».

✓ *Bouillon qui chauffe* = Βροχὴ μέλλουσα ἐντὸς ὀλίγου νὰ ἀρχίσῃ
(κρυῖος, ὅταν ὁ ἥλιος εἶναι πολὺ καυστικός, ἐπαπειλεῖται βροχῇ).

✓ *Bouillon de onze heures* = Ποτὸν περιέχον δηλητήριον.
(Σημ. Ἄγνωστος μᾶς εἶναι ἡ προέλευσις τῆς φράσεως).

Boule

✓ *Boule de neige* = 1) Προᾶγμα αὐξάνον κατ' ὄγκον, (καθὼς
σφαῖρα ἐκ χιόνος κυλιομένη ἐπὶ ταύτης)· π. γ. «*La dette en
faisant la boule de neige finit par écraser l'emprunteur*»

2) (εἰρωνικῶς ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ) : Νέγρος, αἰθίοψ.

Perdre la boule (λαϊκῇ ἔκφρασις) = Χάνω τὸ λογικόν μου, δὲν

γνωρίζω πλέον τί πράττω (idè Perdre la tête καὶ Perdre la boussole ἢ le nord, ἢ la carte). ✓

B o u q u e t

C'est le bouquet! = Τοῦτο εἶναι ἡ κατακλείς, τὸ κορύφωμα! — (ειρωνικῶς): Τὸ χεῖριστον. ✓

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς σπηθείας, ἣν ἔχουσι, νὰ θέτωσιν ἐπὶ τῆς κορυφῆς οἰκίας ὑπὸ κατασκευὴν ἀνθοδέσμην, τὴν ἡμέραν καθ' ἣν ὁ ξύλινος σκελετὸς τῆς στέγης ἔχει περαιοθῆ.)

Avoir du bouquet (ἐπὶ οἶνον) = Ἐχειν ἄρωμα (κατὰ παρομοίωσιν πρὸς τὸ ἄρωμα τῆς ἀνθοδέσμης)· π.χ. «Béni sois-tu, vin détestable, bien qu' au maître de ce banquet des flatteurs vantent ton bouquet» (Βσανζέρος). ✓

B o u q u i n

Un bouquin (ἐν τῇ καθωμλ.) = Παλαιόν τι βιβλίον εἰς ὃ δὲν ἀποδίδομεν καὶ μεγάλην ἀξίαν. ✓

B o u r r e r

Bourrer le crâne (d' un écolier de grec et de latin) = Παραγεμίζω τὸν ἐγκέφαλον (μαθητοῦ τινος μὲ ἑλληνικὰ καὶ λατινικά). ✓

B o u r r i q u e

Bourrique (ἐν τῇ καθωμλ.) = Πρόσωπον ἐντελῶς ἀμαθές. — ἐν τῇ γλώσσῃ δὲ τοῦ λαοῦ: ὄνος. ✓

Faire tourner en bourrique = Καταθλίβω, ἐνοχλῶ τινα διὰ πειραγμάτων· π.χ. « désespérant Davyl, qui tournait en bourrique» (Παῦλ. Ἄραιν).

B o u r s e (= βαλάντιον)

Bourse plate (καθωμλ. ἔκφρ.) = Βαλάντιον ἰσχνόν. ✓

Sans bourse délier (καθωμλ. ἔκφρ.) = Χωρὶς νὰ υποβληθῶ εἰς οὐδὲν ἔξοδον· π.χ. «Le domaine, ayant , avait acheté leurs meilleures possessions sans bourse délier» (Βολταῖρος). ✓

Toutes les bourses me sont fermées = Δὲν ἔχω ποῦ νὰ καταφύγω, ὅπως ζητήσω χρηματικὴν βοήθειαν. ✓

- ✓ *Faire bon marché de sa bourse* (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Κανχῶμαι ὅτι ἐπλήρωσα διὰ τὴν ἀπόκτησιν πράγματός τινος ποσὸν κατώτερον τῆς πραγματικῆς του ἀξίας.
- ✓ *Tenir serrés les cordons de sa bourse* = Εἶμαι ὑπερβολικὰ οἰκονόμος.
- ✓ *Ami jusqu' à la bourse* (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Φίλος, οὕτινος ὄμως ἢ φιλία δὲν ἐξικνεῖται μέχρι τοῦ σημείου νὰ προβῇ εἰς χρηματικὴν τινα θυσίαν.
(Σημ. Οἱ Λατῖνοι ἔλεγον ἐπὶ τοῦ προκειμένου : Amicus usque ad crumenam).
- ✓ *Faire bourse commune* : Ἡ ἔκφρασις αὕτη λέγεται προκειμένου περὶ πολλῶν ἀτόμων, ἅτινα συννεοῦσι τὰ χρήματά των καὶ ἀναλαμβάνουσι τὰ ἔξοδα ἀπὸ κοινοῦ· π. γ. «Autrefois, tu t'en souviens, nous faisons bourse commune» (Scribe).

B o u s s o l e

- ✓ *Perdre la boussole* = Τὰ ἔχω χαμένα (ζοιν. χάνω τὸ μπούσουλα).
(Σημ. Ταυτόσημα : Perdre le nord ἢ la tramontane ἢ la carte).

B o u t (= ἄκρον, ἔσχατιά)

- Etre à bout de* = Εἶμαι ἐξηντλημένος ὡς πρὸς
π. γ. être à bout de force, de patience, de courage κλπ.
- A bout portant* = κυριολεκτικῶς : ἐξ ἔλαχίστης ἀποστάσεως, ἐκ τοῦ σύνεγγυς. — μεταφορικῶς : παρρησίᾳ, ἄνευ περιστροφῶν· π. γ. «On a vu le mot étrange, à bout portant, que Tonnerre, évêque comte de Noyon, lâcha au roi en plein petit couvert» (Saint Simon).
- ✓ *Avoir un mot sur le bout de sa langue* = Ἐναζητῶ ἐν τῇ μνήμῃ μου λέξιν τινά, ἣν νομίζω ὅτι κατέχω καὶ ἣν δὲν δύναμαι ἐν τούτοις νὰ ἀναπολήσω.
- ✓ *Rire du bout de ses lèvres ἢ des dents* = Γελῶ κατ' ἐπίφρασιν μόνον.
- Montrer (ἢ laisser voir) le bout de l'oreille* = Ἀφήνω νὰ μαντεύσῃ τις, ἀκουσίως μου, τὸν ἀληθῆ χαρακτῆρά μου, τὴν πρόθεσίν μου, τὴν σκέψιν μου.
(Σημ. Ἐν τῇ προκειμένῃ ἔκφρασει γίνεται ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν μῦθον τοῦ Λαφονταίνου «Ὁ ὄνος φέρων λεοντήν».)

- Ne voir plus loin que le bout de son nez* = κυριολεκτικῶς : Ἔχω τὴν ὄρασιν πολὺ ἀσθενῆ. — μεταφορικῶς : Στεροῦμαι παντάπασι φρονήσεως καὶ προβλεπτικότητος (τὸ καὶ παρ' ἡμῶν κοινολεκτούμενον : δὲν βλέπει παραπέρα ἀπὸ τῆς μύτης του) π. γ. «Celui-ci ne voyait pas plus loin que son nez» (Λαφονταῖνος).
- A tout bout de champ* = Ἐν ἐκάστη στιγμῇ, εἰς πᾶσαν εὐκαιρίαν π. γ. «A chaque bout de champ vous mentez comme un diable» (Corneille)
- Jusqu' au bout* = Μέχρι τέλους π. γ. «Vous êtes généreux, soyez—le jusqu' au bout» (Κορνήλιος ἐν Polyeucte).
- Mettre à bout* = Ἐξερεθίζω, καταπονῶ, παρατείνω τὴν ἀδημοσύνην τινός π. γ. «Et tu me mets à bout par ces contes frivoles» (Μολιέρως ἐν Etourdi). — «Il met sa patience à bout» (Βοσσουέτος). — «Sitôt qu' il aura mis ma patience à bout» (Κορνήλιος ἐν Agésilas).
- Pousser à bout* = Ἐξερεθίζω, ὠθῶ τινα εἰς τὰ ἄκρα ἢ φέρω τινὰ εἰς τοιαύτην θέσιν ὥστε νὰ μὴ δύναται νὰ ἀπαντήσῃ π. γ. «On pousse ma douleur et mes soupçons à bout» (Μολιέρως ἐν Misanthrope). — «Il fallait pousser à bout de tels imposteurs» (Πασχάλ.).
- Venir à bout de quelque . . . dessein entreprise etc.* = Ἐπιτυγχάνω, περατῶ αἰσίως σχέδιόν τι, ἐπιχείρησίν τινα κλπ. π. γ. «Ils n'entreprennent rien qu' ils n' en viennent à bout» (Ρενιέ ἐν ταῖς Satires). — «L' église est enfin venue à bout d' exterminer cette superstition, mais il lui a fallu du temps» (Φοντενέλος).
- Au bout du compte* = Ἀφοῦ ἐξετάσωμεν τὰ πάντα (τὸ τῆς καθομιλ. «στὸ κάτω-κάτω τῆς γραφῆς») π. γ. «On vous fait de grandes promesses; mais au bout du compte qu' avez-vous obtenu?».
- Prendre une affaire par le bon bout* = Ἀρχομαι καλῶς ὑποθέσεώς τινος, εἰς τρόπον ὥστε ἡ ἐπιτυχία τῆς νὰ εἶναι ἐξησφαλισμένη.

Prendre quelqu' un par tous les bouts = Προβαίνω εἰς πᾶσαν ἐνέργειαν παρά τινι, μετέρχομαι πάντα τρόπον, ὅπως τὸν πείσω ἢ τὸν ἀναγκάσω νὰ δὴμιλήσῃ ἢ νὰ πράξῃ τι π. χ. «Elle ne manqua pas de le prendre par tous les bouts pour le persuader»

Ne savoir par quel bout prendre cet homme = Δὲν γνωρίζω τί μέσον νὰ μεταχειρισθῶ ὅπως κατορθώσω τι, ἐπιτύχω τι, παρά τοῦ ἀνθρώπου τούτου.

Le haut bout = Ἡ πλέον τιμητικὴ θέσις π. χ. «A table, au plus haut bout, il veut qu' il soit assis» (Μολιέρου).

Economie de bouts de chandelle = Φειδωλία μικροπρεπής. — (ιδὲ παράδειγμα ἐν τῇ λέξει Chandelle).

Joindre les deux bouts ἢ Nouer les deux bouts (ἐπονοεῖται de l' an) = Μόλις καὶ μετὰ βίας ἔχω τὰ πρὸς τὸ ζῆν ἀναγκαῖα π. χ. «Mr Péchoin avait de bons prés et de bonnes vignes au soleil ; il n' était pas obligé de compter sur la vente pour nouer les deux bouts.» (Ἄνδρ. Theuriet).

Manger du bout des dents = Τρώγω ἄνευ ὀρέξεως.

B o u t e i l l e (= φιάλη)

✓ *C' est la bouteille à l' encre* (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἐπὶ τοῦ προκειμένου, δὲν δύναται τις νὰ ἐννοήσῃ, νὰ ἀντιληφθῇ τίποτε, καθότι εἶναι ὑπόθεσις σκοτεινὴ περιπελεγμένη.

✓ *Ne rien voir que par le trou d' une bouteille* (παροιμ. ἔκφρ.) = Δὲν ἔχω οὐδεμίαν γνῶσιν τῶν πραγμάτων τοῦ κόσμου, ἔχω ἰδέας περιορισμένας π. χ. «Je vous dis encore une fois qu' il n' y a qu' à rire de cela ; Vous ne voyez les choses que par le trou d' une bouteille» (Voltaire).

B o u t i q u e

Ouvrir ἢ fermer boutique = Ἀρχίζω ἢ παύω ἐμπορίον τι.

✓ *Toute la boutique* (λαϊκὴ ἔκφρ.) = Πάντα τὰ παρεπόμενα. (ιδέ: tout le tremblement, καὶ le diable et son train).

✓ *Faire de son corps une boutique d' apothicaire* (παροιμ. ἔκφρ.) = Λαμβάνω φάρμακα ἀκαίρως καὶ ἄνευ δεδικαιολογημένης αἰτίας.

Bouton (= κομβίον)

Presser (ἢ Serrer) le bouton à quelqu' un = Ἐξασκῶ ἐπί τινος βίαν ἰσχυράν, ὅπως ἐπιτύχω παρ' αὐτοῦ ἐκεῖνο ὅπερ ἐπιθυμῶ (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς: τοῦ σφίγγω τὸ κομπί). π. γ. «Je lui ai serré le bouton et fait remarquer la différence de ce qu' il me disait» (Σαῖν-Σιμών).

Ne tenir qu' à un bouton: Λέγεται περὶ πράγματος ἐπισφαλοῦς π. γ. «La colère du roi fit peur aux Bouillon; leur rang et leur échange ne tenaient qu' à un bouton» (Σαῖν-Σιμών).

Boyaux (= ἔντερον)

Râcler le boyau (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Παίζω ἄθλια ἔγχορδόν τι ὄργανον (τὸ τῆς καθωμιλ. «ξύνω ἄντερα»). π. γ. «En râclant le boyau nous chantions méthodiquement notre partie et cela suffisait». (Le Sage).

Aimer quelqu' un comme ses boyaux ἢ comme ses petits boyaux (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἀγαπῶ τινα ὡς ἐμαντόν, ἀγαπῶ τινα τρυφερῶς.

Avoir six aunes (πήγεις) de boyaux vides (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Εἶμαι πάντοτε πειναλέος, ἔτοιμος νὰ φάγω.

(Σημ. Ἡ λέξις boyaux σημαίνει προσέτι μεταφορικῶς δίοδον στεγνὴν καὶ μακράν· π. γ. Cette chambre est un boyau).

Braise (= ἀνθρακιά)

Donner quelque chose chaud comme braise (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Αἰσθάνομαι κακεντρεχῆ εὐχαρίστησιν εἰς τὸ νὰ ἀναγγεῖλω πρῶτος εἰς τινα κακὴν εἴδησιν.

Tomber de la poêle dans la braise (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Μεταπίπτω ἀπὸ ἀθλίας καταστάσεως εἰς ἔτι χείρονα· π. γ. «Je tombai, par malheur, de la poêle dans la braise» (Régnier ἐν ταῖς Satires).

Etre sur ses braises ἢ sur ses charbons (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Διατελῶ ἐν ἐσχάτῃ ἀμηχανίᾳ, ἐν ζοηρᾷ ἀγωνίᾳ (τὸ παρ' ἡμῖν: κάθομαι σ' θναμμένα κάρβουνα).

Passer sur quelque chose comme un chat sur la braise = Ἀ-

ναφέρω ζήτημα, πράγμα τι, διεξοδικῶς, καθότι ἔχω λόγους νὰ μὴ ἐπιμένω πολὺ ἐπ' αὐτοῦ· π. γ. «Il faut courir là-dessus comme chat sur braise» (Beaumarchais).

Le rendre chaud comme la braise = Ἐκδικουμαί τινα αὐτο-
στιγμεί· π. γ. «Il me fit un affront, mais je le lui rendis
chaud comme la braise.»

B r a n c h e

Ma vieille branche! (λαϊκ. ἔκφρ.) = Παλαιέ μου φίλε!

Sauter de branche à branche = Μεταπηδῶ εὐκόλως ἀπό τι-
νος ἀντικειμένου εἰς ἕτερον ἢ ἀπὸ πράγματός τινος εἰς ἄλλο,
χωρὶς νὰ ἐνδιατρίψω ἐπὶ μακρόν.

Etre comme l'oiseau sur la branche = Εὐρίσκομαι ἐν θέσει
προσκαίρω, ἐπισφαλεῖ, ἀβεβαία.

Où allez — vous la branche ? (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ποῖον
προσπαθεῖς νὰ γελᾷσῃς; (καθωμ. Ποῦ τὴν πᾶς τὴν κλάρα;).

B r a n l e (= δόνησις, κλονισμός)

Donner (ἢ mener ἢ ouvrir) le branle = Ἀρχομαι πράγμα-
τός τινος, δίδω τὸ παράδειγμα· π. γ. «La roulette commen-
ce, ils lui donnent le branle, ils la mettent en danse»
(*Ἄλφ. Musset).

Se mettre en branle = Τίθεμαι εἰς κίνησιν.

B r a n l e r

N'oser branler = Μένω ἀκίνητος ἕξ αἰτίας τοῦ φόβου ὃν ἔχω·
π. γ. «Personne n'osa branler, et la plupart opinèrent
de la tête (Saint Simon).»

Branler au manche (ἢ dans le manche): Λέγεται περὶ ἀτόμου,
οὔτινος ἢ ζωῆς, ἢ περιουσίας, ἢ θέσις εἶναι ἐλάχιστα ἐξησφαλι-
σμένα, καὶ διατρέχουσι κίνδυνον· π. γ. «L' ministre, m'a-
t-il dit, branle dans le manche» (Le Sage).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρσις λέγεται ἐν κυριολεξίᾳ περὶ ἐργαλείου ὄπερ
δὲν εἶναι στερεῶς ἐφηρμοσμένον ἐπὶ τῆς λαβῆς (manche).

B r a s (= βραχίων)

Prêter (ἢ refuser) son bras à une affaire = Παρέχω (ἢ ἀρ-
νοῦμαι νὰ παράσχω) βοήθειαν, προστασίαν, ἐν τινι ὑποθέσει.

Le bras séculier = Ἡ πολιτικὴ Δικαιοσύνη, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν τοιαύτην.

(Σημ. Κατὰ τὸν μεσαίωνα τὸ ἐκκλησιαστικὸν δικαστήριον τὸ δικάζον τὰς αἵρέσεις δὲν ἠδύνατο καὶ γὰρ προβῆ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν τῶν καταδικαστικῶν ἀποφάσεών του, ἐὰν ἐν ταύταις περιλαμβάνοντο κατασχέσεις περιουσιῶν ἢ σωματικὰ βασανιστήρια ἢ καταδίκαι εἰς θάνατον. Προσέφευγε λοιπὸν τότε εἰς τὴν λαϊκὴν δικαιοσύνην, δηλ. εἰς τὴν ἐκτελεστικὴν ἐξουσίαν. Οὕτω καὶ ἡ εἰς τὸν διὰ πυρᾶς θάνατον καταδίκη τῆς Ἰωάννας Δίρκ, ἀπορροισθεῖσα ὑπὸ τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ δικαστηρίου ὑπὸ τὴν προεδρίαν τοῦ ἐπισκόπου τῆς Beauvais, ἀνετέθη ὅπως ἐκτελεσθῆ εἰς τὴν λαϊκὴν δικαιοσύνην).

Avoir le bras long. (καθ' ὠμίλ. ἔμφρ.) = Ἐπολαύω μεγάλῃς ὑπολήψεως, ἐξασκῶ μεγίστην ἐπίδρασιν.

Faire les beaux bras = Προσποιοῦμαι, ἐπιτηδεύομαι μεγαλοπρέπειαν· ζητῶ νὰ κταστῶ εὐχάριστος διὰ τρόπων γελιοδῶς ἐπιπλάστων· π. χ. «Pourvu qu'il ne fasse pas trop les beaux bras, je serai très content» (Voltaire).

Avoir sur le bras = (προκειμένου περὶ ὑποθέσεώς τινος): Εἶμαι ἐπιφορτισμένος (μὲ ὑπόθεσιν τινα κοπιώδη καὶ ἀνιαράν). π. χ. «Nous n' aurions plus qu' une affaire sur les bras» (Balzac). — (προκειμένου δὲ περὶ προσώπων): Ἐχω ἀναλάβῃ τὴν φιλοξενίαν καὶ διατροφὴν τινος· π. χ. «Malheureux que je suis ! j'ai les cinq enfants de mon frère mort sur les bras».

Etre sur les bras de quelqu' un = Εἶμαι εἰς βάρος τινός, ἔχει ἄλλος τις ἀναλάβῃ τὴν συντήρησίν μου.

Ouvrir (ἢ tendre) les bras à quelqu' un = 1) Τείνω πρὸς τὴν τοὺς βραχίονάς μου, ὅπως ἔλθῃ καὶ ριφθῆ ἐν αὐτοῖς. 2) Βοηθῶ, προστατεύω, τινά. 3) Ὑποδέχομαι τινα μετὰ προθυμίας. 4) Παρέχω μεγαλόψυχον συγχώρησιν· π. χ. 1) «Rome tend les bras à César» (Βοσσουέτος). — 2) «Ainsi, je tends les bras à mon libérateur» (Πασχάλ.). — 3) «Ma mère en m' accueillant me tendit les bras». — 4) «Un père doit toujours tendre ses bras à son fils coupable, quand celui-ci se repent».

Recevoir (ἢ accueillir) quelqu' un à bras ouverts = Ὑποδέ-

- χομαί τινα μὲ ἀνοικτὰς ἀγκάλας, μετὰ προθυμίας ἐξαιρετικῆς·
π. γ. Mon frère m' a reçu à bras ouverts.
- Couper bras et jambes à quelqu' un* (καθωμιλ. εκφρ.) =
Ἀφαιρῶ ἀπὸ τινος τὰ πρὸς ἐπιτυχίαν μέσα ἢ προσέει ἀφαι-
ρῶ ἀπὸ τούτου πᾶν θάρρος, πᾶσαν αὐτενέργειαν. π. γ. «C' est
un homme très hardi ; mais le désastre de ses com-
pagnons lui coupa bras et jambes.
- Vivre de ses bras* = Ζῶ ἐκ τῆς ἐργασίας μου.
- Avoir des bras de coton* = Εἶμαι μαλθακός, ἀνανδρός.
- A tour de bras* = Μεθ' ὀλων τῶν δυνάμεών μου· π. γ. «Il était
en grand péril ; j'ai pu, à tour de bras, l' arracher à la
mort».
- A pleins bras* = Περισφίγγων διὰ τῶν δύο βραχιόνων (εἰς τρί-
πον ὥστε τὸ ἀντικείμενον ὑπερ κρατῶ ἐντὸς τούτων νὰ κατα-
λαμβάνῃ ὀλόκληρον τὸ μεταξὺ των διαστήμα)· π. γ. Elle sai-
sit la bayadère à pleins bras.
- A bras-le-corps* (ἐπιρρημ. εκφρ.) = Ἐκ τοῦ μέσου τοῦ σώματος·
π. γ. Saisir quelqu' un à bras-le-corps, et le jeter par
terre.
- A bras raccourci* = Μετὰ τῆς μεγαλυτέρας σφοδρότητος. (συμ-
πύσσων καὶ ἐκτείνων διαδοχικῶς τὸν βραχίονα ὕψος δώσω
ἰσχυρότερον κτύπημα)· π. γ. «Il le frappait à bras rac-
courci».
- Les bras m'en tombent* = Μένω τοσοῦτον ἐκστατικὸς ἐκ τινος
πράγματος, ὥστε ἀδυνατῶ νὰ κάμω καὶ τὴν ἐλαχίστην κί-
νησιν.
- Les bras de Morphée* = Αἱ ἀγκάλαι τοῦ Μορφέως, ὁ ὕπνος·
π. γ. «Est-ce dans les bras de Morphée que l' on doit d'
une amante attendre le retour?» (Jean-Baptiste Rous-
seau).
- B r a v e**
- Un brave homme* = Ἀγαθός, ἀπλοϊκός, τίμιος ἄνθρωπος· π. γ.
«Notre jardinier est un brave homme».
- Un homme brave* = Γενναῖος, ἀνδρεῖος ἄνθρωπος.
- Brave* = Ἄνθρωπος εὐκοιμῶς, ἐνδεδυμένος πολυτελῶς καὶ μετ'

ἐπιμελείας· π. χ. Riquet à la houppe se présente à elle, brave magnifique» (Perrault).

Un brave à trois poils = (ιδὲ Poil).

B r e b i s (= ἀμνάς)

Une brebis galeuse = Πρόσωπον οὐτινος ἢ συναναστροφὴ ἢ ἢ μετ' αὐτοῦ συναλλαγὴ εἶναι ἐπικίνδυνος, ἐπιβλαβής· π. χ. Fuir quelqu' un comme une brebis galeuse.

Repas de brebis (παροιμ. ἔκφρ.) = Γεῦμα καθ' ὃ τρώγει τις μόνον, χωρὶς νὰ πίνῃ· π. χ. «Notre souper ne fut pas un repas de brebis, puisque nous bûmes d' excellent vin» (Le Sage)

Faites-vous brebis le loup vous mangera (παροιμ.), ἢ *συνηθέστερον Qui se fait brebis le loup le mange* = Ἐκεῖνος ὅς τις ἔχει πολλὴν ἀγαθότητα, πολλὴν μειλιχίτητα, ἐνθαρσύνει τοὺς κακοὺς εἰς τὸ νὰ τὸν βλάβωσι. (παρ' ἡμῖν λέγεται : ὅποιος γίνεται πρόβατο τὸν τρώει ὁ λύκος).

Brebis qui bêle perd sa goulée (παροιμ.) = Ὅταν τις ὁμιλῇ πολὺ κατὰ τὴν ὥραν τοῦ φαγητοῦ, δὲν ἔχει καιρὸν νὰ φάγῃ καὶ μένει νῆστις.

B r è c h e

Faire une brèche = 1.) (κυριολεκτικῶς) = ἀνοίγω ρῆγμα εἰς τι οἰκοδόμημα ἢ τεῖχος διὰ κανονιοβολισμοῦ. - 2.) (μεταφορικῶς) = Προσβάλλω, προξενῶ βλάβην, μείωσιν εἰς τι πρᾶγμα· π. χ. «Les catholiques ont attaqué le monopole de l' Université ; ils ont fini par y faire brèche» (E. Λαμπουλέ).

B r e d o u i l l e

Revenir bredouille = Προσέβην εἰς διάβημά τι, χωρὶς τοῦτο νὰ στεφθῇ ὑπὸ ἐπιτυχίας· π. χ. «Si je reviens bredouille de ma chasse à l'amour, tu recevras les étrivières» (Théophile Gautier).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις λέγεται ἐν κυριολεξίᾳ περὶ κυνηγῶν οἵτινες ἐπιστρέφουσιν ἐκ τῆς θήρας μὲ κενὰς τὰς χεῖρας· π. χ. Les chasseurs d' Athènes se font transporter en voiture à six ou six

lieues de la ville, s'ils ne veulent pas revenir bredouilles. (El. About).

B r i c o l e

Bricole = Πονηρία, δόλος, ἀπατηλόν τι μέσον· π. γ. «La politique n'est qu'un jeu de bricole» (Μερσιέ).

Donner une bricole (λαϊκή έκφρ.) = Κάμνω πιστευτὸν ψευδές τι προᾶγμα, ὅπως ἀποκρούσω τὸ ἀληθές.

(Σημ. Αἱ ἀνωτέρω δύο ἐκφράσεις εἶναι εἰλημμένοι ἐκ τοῦ μιλιάρδου καὶ τοῦ πυροβολικοῦ, ἔνθα bricole σημαίνει κτύπημα μὴ διδόμενον ἀπ' εὐθείας).

B r i d e (= χαλινός)

A bride abattue ἢ *à toute bride* = (Φεύγω, τρέχω) πολὺ ταχέως, ὡς ἵππος ὃν ὁ χαλινὸς δὲν συγκρατεῖ πλέον· π. γ. «Un cavalier qui court à bride abattue. — (Μεταφορικῶς) = Μετὰ ζωνρότητος, ἀνεπιφυλάκτως· π. γ. «Bourdalous, qui frappe toujours comme un sourd, disant des verités à bride abattue» (Mme de Sévigné).

Lâcher la bride, ἢ *mettre à quelqu'un la bride sur le cou* = Ἀφήνω εἰς τινα πᾶσαν ἐλευθερίαν ἐνεργείας· π. γ. «Tantôt Dieu retient les passions, tantôt il leur lâche la bride» (Βοσσουέτος ἐν τῇ Histoire).

Tenir la bride haute (ἢ *courte*) *à quelqu'un* = Διοικῶ, μεταχειρίζομαι τινα μετ' αὐστηρότητος· π. γ. «Il est bon de lui tenir un peu la bride haute» (Μολιέρος ἐν Avare).

Tenir quelqu'un en bride = Συγκρατῶ, ποδηγετῶ τινα· π. γ. «Et pour tenir en bride un peuple sans raison» (Κορνήλιος ἐν τῇ Pulchérie). — «Ils tenaient les soldats en bride» (Βοσσουέτος).

B r i g a n d (= ληστής)

Un brigand de lettres = Λογοκλόπος (plagiaire). (λέγεται πρὸς ἀστεϊσμόν).

B r i l l e r (= λάμπειν)

Faire briller = 1) Δεικνύω τι ὡς δέλαρ ἢ ὡς ἀπειλὴν· π. γ. *Faire briller de l'or pour gagner ses juges.* 2) Προσδίδω

ἀγλήν, ἐπισημότητα εἰς τι προᾶγμα· π.χ. «Ce sont les grands malheurs qui ont fait briller toutes les grandes vertus».
(De Ségur).

Briller par son absence (εἰρωνικῶς) = Λάμπω διὰ τῆς ἀπουσίας μου, ἀπουσιάζω.

Tout ce qui brille n' est pas or (παροιμ.) = Δὲν πρέπει νὰ ἔχη τις ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν ἐξωτερικὴν ὄψιν πράγματος ἢ ἀτόμου τινός (διότι συνήθως τὰ πράγματα ἅτινα φαίνονται ἐξωτερικῶς ὡς τέλεια εἶναι κατ' οὐσίαν ἀτελέστατα).

B r i n

Un brin = Ὀλίγον τι. — (ἐν κυριολεξίᾳ = μικρὸν στέλεχος· χόρτου).

Brin à brin = Τὸ ἐν τεμίσχιον μετὰ τὸ ἄλλο. π.χ. «Marguerites que les enfants effeuillent brin à brin» (Ἄλφρε Musset).

B r i o c h e (= εἶδος πλακοῦντος)

Faire des brioches ἢ *faire des boulettes* : = Διαπράττω σφάλμα τι, ἀνοησίαν, ἀδεξιότητά τινα.

(Σημ. Τὴν ἔκφρασιν ταύτην μετεχειρίσθησαν τὸ πρῶτον ὅπως ὑποδηλώσωσι σφάλμα μουσικόν. Κατὰ τὴν ἐποχὴν τῆς ἰδρύσεως, ἐν Γαλλίᾳ, τῆς Ὀπερας, οἱ μουσικοὶ τόσον ὀλίγην προσοχὴν ἔδιδον κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν μουσικῶν τεμαχίων, ὥστε ἡ διεύθυνσις τῆς Ὀπερας ἐσκέφθη γὰ καταδικάζῃ εἰς πρόστιμον ἐκεῖνον ἐκ τῶν μουσικῶν, ὅστις θὰ παρέβαινε τοὺς κανόνας τῆς ἀρμονίας ἐν τῇ ἐκτέλει τοῦ δι' αὐτὸν προωρισμένου τεμαχίου. Ἐκ τοῦ ποσοῦ τῶν πρόστιμων τούτων ἠγόραζον, καθ' ἕκαστον μῆνα, ὑπερμεγέθη πλακοῦντα, ὃν ἔτρωγον πάντες ἀπὸ κοινοῦ. Ὅτε ἡ συνήθεια αὕτη κατέστη γνωστὴ παρὰ τῷ λαῷ, ἡ λέξις brioche (= πλακοῦς) κατέστη συνώνυμος τοῦ *faute* (= σφάλμα, ἀδεξιότης). Σήμερον γίνεται χρῆσις μᾶλλον τῆς λέξεως *boulette*).

B r i s é e s (= μεταφ. τὰ ἔχνη)

Suivre les brisées de quelqu' un = Ἀκολουθῶ τὸ παράδειγμα τινος (τὰ ἔχνη του), μιμοῦμαι τινα.

Courir (ἢ *aller* ἢ *marcher*) *sur les brisées de quelqu' un* = Ἐπιδιώκω τὸν αὐτὸν σκοπὸν, ἀνταγωνίζομαι πρὸς τινα.

π. γ. «Tu as l'audace d'aller sur mes brisées» (Μολιέρος ἐν *Avare*).

Reprendre ses brisées ἢ *revenir sur ses brisées* = Ἐπιναρχίζω ὑπόθεσιν τινα (ἢ τρόπον ζωῆς) ἢ ἐπιλαμβάνομαι ἐκ νέου ἀντικειμένου τινὸς ὃ εἶχον ἐγκαταλείψῃ· π. γ. «Il faut reprendre nos brisées» (Λαφονταῖνος).

(Σημ. Αἱ ἀνωτέρω ἐκφράσεις ἐλήφθησαν ἐκ τοῦ κυνηγίου, ἐνθα ὁ κυνηγὸς ἀποκόπτει, κατὰ τὴν διάβασίν του, κλάδους δένδρων ὅπως δυνηθῆ νὰ ἀναγνωρίσῃ τὸ μέρος, εἰς ὃ τὸ θήραμα παρέκκλινεν).

Broyer (= τρίβειν, συντρίβειν)

Broyer du noir = Κατέχομαι ὑπὸ μαύρων, θλιβερῶν σκέψεων.

Brûler (= καίειν)

Brûler d'envie de . . . ἢ ἀπλῶς *brûler de . . .* = Διαφλέγομαι ὑπὸ τῆς ἐπιθυμίας νὰ . . . π. γ. «Je brûle d'envie de revoir mon pays natal».

Brûler ses vaisseaux = Ἀναμιγνύομαι εἰς τινα ὑπόθεσιν κατὰ τοιοῦτον τρόπον ὥστε νὰ μὴ δύναμαι πλέον νὰ ἀποσυρθῶ· δὲν δύναμαι δηλ. νὰ μεταλλάξω ἀπόφασιν πρὶν ἢ φέρω εἰς πέρας ὅ,τι ἀνέλαβον· π. γ. «Toute déclaration qui ne brûle pas ses vaisseaux et qui ne me livre pas son homme pieds et poings liés est une poltronnerie qui me manque de respect» (᾽Οκτάβ. Feuillet).

(Σημ. Ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐκφράσει γίνεται ὑπαινιγμὸς εἰς τὴν συνήθειαν ἣν εἶχον οἱ μεγάλοι στρατηγοὶ τῆς ἄλλοτε, νὰ καίωσιν, ἅμα τῇ ἀποβίβασει των εἰς ξένην γινά ἀκτὴν, τὰ πλοῖά των δι' ὧν εἶχον ἔλθῃ ἐκεῖ, ἵνα οὕτως ἐξαναγκάσωσι τοὺς στρατιώτας των, στεροσμέτους διὰ τοῦ ἀνωτέρου τρόπου καταφυγίου, ἢ νὰ νικῶσιν ἢ νὰ ἀποθάνωσιν).

Brûler le papier = Γράφω μετ' οἰστρου, μετὰ ζέσεως.

Brûler une étape (ἢ *une station* κλπ.) = Καταργῶ, δὲν σταθμεύω ἐν τινι σταθμῶ ἢ στάσει· π. γ. «La caravane a brûlé toutes les étapes; tant elle était pressée!».

Brûler la politesse = Παραβγαίνω τοὺς κανόνας τῆς εὐγενεοῦς

συμπεριφορᾶς π. γ. «Pour un rien je leur brûlerais la politesse» (Ἰούλιος Σιμών).

A brûle-pourpoint = Παρευθὺς καὶ ἄνευ περισκέψεως.

Brûler ses dernières cartouches = Μεταχειρίζομαι, καταφεύγω εἰς τὰ ἔσχατα μέσα (τὸ καὶ παρ' ἡμῶν ἀπαντόμενον : καίω τὸ τελευταῖόν μου φυσίγγιον).

B r u n e

Sur la brune = Κατὰ τὸ λυκόφως, κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν ἀρχίζει νὰ σκοτεινιάξῃ π. γ.

«Hier au soir sur la brune,

»Un chat-huant. s'en vint votre fils enlever»

(Λαφονταῖνος).

Bûche (= τεμάχιον ξύλου, κούτσουρο)

Une bûche = Ἄνῆρ ἢ γυνὴ πνεύματος νωθοῦ καὶ ἡλιθίου.

π. γ. «Mon maître de piano, Herold, véritable allemand qui m'appelait piche, croyant dire bûche, quand il était mécontent». (Mme de Cavaignac).

B u f f l e

Un buffle = Ἄνθρωπος βλάξ π. γ. «Un seigneur qui avait la réputation d'être aussi buffle que pas un de sa qualité».

Buisson (= θάμνος)

Se sauver à travers les buissons = Ζητῶν, κατὰ τινα συζήτησιν καθ' ἣν ἤχθην εἰς ἀμηχανίαν, τρόπον ὑπεκφυγῆς.

Battre les buissons (ὄρος κυνηγίου) = (ἐν κυριολεξίᾳ) : Κτυπῶ διατρέχων τοὺς θάμνους ὅπως ἐξαναγκάσω τὸ θήραμα νὰ ἐξέλθῃ. — (μεταφορικῶς) : Προβαίνω εἰς δραστηρίας ἐνεργείας αἵτινες ὅμως μένουσι ἀτελεσφόρητοι π. γ. «Ceux qui auront le courage de recommencer pourront s'amuser la seconde fois à battre les buissons» (Ἰωάν. Ἰακ. Ρουσσώ).

Faire (ἢ trouver) buisson creux (ὄρος κυνηγίου) = (ἐν κυριολεξίᾳ) : Δὲν εὗρίσκω πλέον ἐντὸς τοῦ περιβάλλοντος τὸ θήρα-

μα, ὅπερ εἶχον ἀναγκάσῃ νὰ καταφύγῃ ἐκεῖ. — (μεταφορικῶς : Δὲν εὐρίσκω τὸ πρόσωπον ἢ πρᾶγμα ὅπερ ἤλθον νὰ ζητήσω).

Les buissons de la route = Τὰ καθ' ὁδὸν ἀτυχήματα. — μεταφορικῶς δέ : τὰ σφάλματα τοῦ βίου.

Bureau (= γραφεῖον)

Cette affaire est sur le bureau = Ἀρχίζουσι νὰ ἀσχολῶντο περὶ τῆς ὑποθέσεως ταύτης. (ἢ ὑπόθεσις αὕτη εἶναι ἐπὶ τῆς πητος).

Buse (= κίρκος, πτηνόν)

C'est une buse! = Εἶναι ζῶον, βλάξ π. χ. «*Pensent-ils donc que je sois quelque buse?*» (Λαφονταῖνος).
(Σημ. Τὸ πτηνὸν κίρκος εἶναι ἀδύνατον νὰ γυμνασθῇ πρὸς θήραν οὐ καὶ ἡ ἔννοια βλάξ).

But (= σκοπός, τέρμα)

But à but (ἐπιρρηματ. ἔκφρ.) = Ἄνευ κέρδους ἐκατέρωθεν π. χ. «*Reste à vous dire adieu; but à but, serviteur*». (Σημ. Ἡ ἔκφρασις remplir le but δὲν εἶναι ὀρθή. Προτιμότερον εἶναι νὰ λέγεται atteindre un but. Οὐχ ἦτιον ἡ προτιμότερη ἔκφρασις ἀπαντᾷ καὶ παρὰ δοκίμοις συγγραφεῖσι (Σαιν-Σιμόν Ρουσσὸ κλπ) π. χ. *Je ne remplirai pas le but de ce livre...* (Ρουσσὸ ἐν Confessions).

Butor (= πτηνόν, ὁ κοιν. μποῦφος)

C'est un butor = Εἶναι εἷς βλάξ! εἷς πρόστυχος! εἷς ἀδέξιος π. χ. *Un gros butor de valet que j'aurais volontiers écrasé* (Ρουσσὸ ἐν Confessions).

Butte (= λοφίσκος, ὕψωμα γῆς)

Etre en butte à... = Εἶμαι ἐκτεθειμένος εἰς..., ὑπὸ κειμαι εἰς... π. χ. «*Aux plus âpres tourments chrétien est en butte*» (Κορνήλιος ἐν Polyeucte).

C

C a b o c h e

Caboche (ἐν τῇ χυδαίᾳ γλώσσῃ) = Ἡ κεφαλὴ· π. γ. «En entrant je me heurtais la caboche et le pied» (Régnier ἐν Satires).

C a c h e r

Cacher un dessein ἢ *se cacher d'un dessein* = Ἀποκρύπτω, ἀποσιωπῶ σχέδιόν τι.

(Σημ. Αἱ δύο αὐται ἐκφράσεις εἶναι σχεδὸν ταυτόσημοι, ὑπαρχούσης ὁμοῦ μικρᾶς τινος διαφορᾶς· ἡ μὲν πρώτη σημαίνει ἀπλῶς ἀποκρύπτω σχέδιόν τι, ἡ δὲ δευτέρα σημαίνει ἀποκρύπτω τὸ σχέδιον τοῦτο διότι ἡ ἀνακοίνωσις του ἤθελε μοι περιάψει ὄνειδος).

C a c h e t

Avoir du cachet = Ἔχω ἰδιαίτερόν τι χαρακτηριστικὸν γνώρισμα εὐγενείας, κομψότητος, ἰδιοτροπίας· π. γ. «Ce jeune homme a beaucoup de cachet». (ἰδὲ *Avoir du chien*).

C a d e t

C'est le cadet de mes soucis = Τοῦτο τὸ πράγμα εἶναι ἐκεῖνο, ὅπερ ἐλάχιστα μὲ ἀνησχεῖ· π. γ. «Me marier? c'est le cadet de mes soucis».

C a d r a n (= πλὰξ ὥρολογίου)

Faire le tour du cadran = Κάμνω πράξιν διαρκοῦσαν ἀπὸ τινος ὥρας τῆς νυκτὸς μέχρι τῆς αὐτῆς ὥρας τῆς πρωΐας· π. γ. «Je me suis couché à huit heures et j'ai fait le tour du cadran» (Σαῖν-Σιμών). — Μεταφορικῶς δὲ σημαίνει : Διέρχομαι κύκλον ἰδεῶν (δηλ. ἀλλάσσω διαφόρους ἰδέας) καὶ ἐπιέρχομαι τέλος εἰς τὴν πρώτην ἀφ' ἧς ὥρμηθην.

C a l e n d e s

Renvoyer une affaire aux calendes grecques = Ἀναβάλλω

ὑπόθεσιν τινα διὰ τὰς ἑλληνικάς καλένδρας, δηλ. δι' ἐποχὴν ἣτις δὲν ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἔλθῃ ποτέ.
(Σημ. Οἱ Ἕλληνες δὲν ἐποιοῦντο χρῆσιν καλενδῶν ἐν τῇ χρονολογίᾳ των).

C a m a r d — e

Un nez camard = Ρῖς σιμή (ταυτόσημον τῷ *camus*).

La camarde (χρῶδ. ἔκφρ.) = Ὁ θάνατος· π. γ. «Il fut complimenté d'abord par le Sommeil et par la Mort; pour lui faire honneur, la camarde contre son humeur fut gail-larde» (Scarron).

(Σημ. Ἐπειδὴ συνήθως ὁ θάνατος παρίσταται διὰ σκελετοῦ, ὅστις στερεῖται βεβαίως ρινός, διὰ τοῦτο ἡ λέξις *camarde* κατήνησε νὰ σημαίῃ αὐτὸν τοῦτον τὸν θάνατον).

C a m p (= στρατόπεδον)

Etre en camp volant (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἔχω προχείρως, προσωρινῶς ἐγκατασταθῆ ἔν τι μέρει.

Lever (ἢ *prendre* ἢ *ficher*) *le camp* (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Μετακομίζομαι, φεύγω, ἀποσύρομαι π. γ. *Fiche—moi le camp* = Φύγε ἀπ' ἐδῶ.

C a m p a g n e

La rase campagne = Ἡ ἀνοικτὴ χώρα ἔνθα δὲν ὑπάρχουσιν οὔτε λόφοι οὔτε δένδρα.

Battre la campagne = (ιδὲ *Battre*).

Faire une partie de campagne = Πηγαίνω εἰς τὴν ἔξοχὴν, κάμνω ἐκδρομὴν.

En campagne = Ἐν ἐνεργείᾳ, ἐν δράσει· ὑπάρχων, ὑφιστάμενος· π. γ. «Je suis la plus trompée du monde ou il y a quelque amour en campagne» (Μολιέρου).

C a m p o s (ἐκ τοῦ λατινικοῦ *campus*)

Donner campos = Δίδω, παρέχω ἀδειαν εἰς τινα· π. γ. «Ma tante est absente, tant mieux! je vous donne campos d'après mes droits d'héritier et nous allons jaboter un peu des nouvelles du jour» (De St-Georges).

Canard (= νήσσα)

Un canard = 1) Μία ψευδής φήμη· τὰ ἀπίθανα καὶ ἀναληθῆ πράγματα τὰ ἀναγραφόμενα ἐνίοτε ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων. 2) Μουσικὴ παραφωνία.

(Σημ. Donner ἢ vendre un canard ἐσήμαινεν ἄλλοτε· κάμνω ψευδεῖς ὑποσχέσεις. Δίδουσι ἐν τούτοις εἰς τὴν λέξιν ταύτην ἄλλην ἐτυμολογίαν. Δημοσιογράφος τις Βέλγος ἐδημοσίευσεν ἕν τιμι ἐφημερίδι, ὅτι πρό τινος εἶχε κάμη πείραμα χαρακτηριστικὸν τῆς εἰς πάντας γνωστῆς βουλιμίας τῆς νήσσης (canard). Ἀφοῦ συνεχέντρωσεν, ὡς ἔλεγεν, εἴκοσι νήσσας, κατεκερμάτισε τὴν μίαν, χωρὶς κἂν νὰ ἀφαιρέσῃ τὰ πτίλα, καὶ τὴν ἔρριψεν εἰς τὰς ἄλλας αἰτινες τὴν κατεβρόχθισαν. Δέκα ὀκτὼ ἐκ τῶν ἄλλων νησσῶν ἔσχον τὴν αὐτὴν τύχην καὶ δὲν ἀπέμεινεν οὕτως ἢ μία, ἣτις εὐρέθη νὰ ἔχη φάγη δέκα ἐννέα ἐν βραχυτάτῳ χρονικῷ διαστήματι. Ἡ ἀστειότης αὕτη, διηγουμένη μετὰ πνεύματος, ἐλήφθη ὑπὸ σοβαρὰν ἔποψιν καὶ ἐπανελήφθη ὑπὸ τῶν ἐφημερίδων τῆς Εὐρώπης καὶ Ἀμερικῆς, αἰτινες οὕτως ἔπαθον ἀξιόλογον γκάφαν. Τὸ γεγονὸς τοῦτο παρέσχεν ἀφορμὴν γέλωτος, καὶ ἡ λέξις canard (νήσσα) ὑπεδήλωσεν ἔκτοτε τὰς προκαλούσας θόρυβον εἰδήσεις, τὰς συνήθως ψευδεῖς, ἃς δίδουσι αἱ ἐφημερίδες).

Plonger comme un canard = Κολυμβῶ (βουτῶ) ὡς νήσσα.-- (καὶ μεταφορ.) : Διαφεύγω (ξεγλιστρῶ) κίνδυνόν τινα.

Canne (= ράβδος ἐκ καλάμου)

Vivre la canne à la main = Ζῶ χωρὶς νὰ κάμνω τίποτε (ὡς εὐπορος ἀστὸς. δηλ. ποῦ κάμνει περίπατον μὲ τὴν ράβδον εἰς τὰς χεῖρας, διότι δὲν ἔχει ἀνάγκην νὰ ἐργασθῇ ἵνα ζήσει).

Cannelle

Mettre en cannelle (καθωμιλ. ἐκφρ.) = Ἐμβάλλω εἰς ἀταξίαν, καταθρυμματίζω εἰς μικρὰ τεμάχια ὡς τὰ τῆς καννέλλας (κοινῶς : τὰ κἂνω θρύψαλα) π.χ. «La voiture est en cannelle» (Βαγιάρ).

Cape (= ἐπενδύτης, καλύπτρα)

Rire sous cape = Αἰσθάνομαι, ὑποκρύπτω κακεντρεχῆ εὐχαρίστησιν διὰ τι γεγονός, ὑπογελῶ· π.χ. «Ne peut-il pas, sans qu'il le dise, rire sous cape de ces tours? (Λαφονταῖνος).- (ταυτὸς. τῷ Rire dans sa barbe).

Sous cape = Ἐν κρυπτῷ π. γ. «Et vous menez sous cape un train que je hais fort» (Μολιέρου ἐν Tartuffe).

N'avoir que la cape et l'épée = Δὲν ἔχω εἰμὴ μόνον τίτλους καὶ εὐγενὲς ἔξωτερικόν (ὡς Ἴσπανοὶ τινες ἰππῶται) π. γ. «Pour le petit marquis, je trouve qu'il n'y a rien de si mince que sa personne, et ce sont de ces mérites qui n'ont que la cape et l'épée» (Μολιέρου ἐν Misanthrope).

Capot

Faire quelqu'un capot (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἀποκτῶ, κερδιῶ πλεονέκτημά τι ὅπερ ταπεινοῦ τὸν ἀντίπαλόν μου π. γ. «Nos amis nous ont fait capot» (Βερανζέρου).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις χρησιμοποιεῖται κυρίως ὡς ὄρος του πανγίου πιζέτου).

Carabin

Un carabin (λαϊκ. ἔκφρ.) = Φοιτητὴς τῆς Ἰατρικῆς, μαθητευόμενος χειρουργός.

π. γ. «Quand nous mourrons vieux ou bambins...
»On vend le corps au carabin» (Βερανζέρου).

Carabiné

Une fièvre (ἢ un mal de tête ἢ une douleur κλπ.) carabinée
= Πυρετὸς (ἢ κεφαλαλγία ἢ πόνος) ἰσχυρότατος, ὀξύτατος.

Carême (= τεσσαρακοστή)

Mettre le carême bien haut = Ἀπαιτῶ πράγματα δύσκολα ἢ ὑπόσχομαι πράγματι ἀλώτατον.

Arriver comme Mars en carême = Φθάνω, ἔρχομαι ἀφ' εὐκτιως π. γ. J'arriverai comme mars en carême (ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ τῆς καθωμιλημένης μας : λείπει ὁ Μάρτης ἀπ' τῆ Σαρακοστής).

Cela arrive comme marée (ἰχθύες πωλούμενοι ἐν τῇ ἀγορᾷ) en carême = Τοῦτο ἔρχεται, συμβαίνει ἐπικαίρως, εἰς κατάλληλον στιγμήν π. γ. «Il vient comme marée en carême» (Balzac).

(Σημ. Τῷ ὄντι γίνονται λίαν εὐπρόσδεκτοι οἱ ἰχθύες, κατὰ τὴν Τεσ.

σαρακοστήν, καθ' ἣν ἀπαγορεύεται ἡ βρώσις κρέατος καὶ ἄλλω τροφῶν).

Face de carême = Ὀψις ὠχρά, χλωμή (τοιαύτη δηλ. οἷαν ἔχει τις μετὰ τὴν νηστείαν τῆς Τεσσαρακοστῆς)· π. χ. «Voyez cet autre avec sa face de carême» (Ρακίνας ἐν Plaideurs).

Amoureux de carême = Ἐραστὴς δειλός, ὅστις οὐδὲ νὰ ἐγ- γίση κἂν τολμᾷ τὴν ἐρωμένην του (ὡς καὶ ὁ εὐσεβής, ὅστις οὐδ' ἐγγίζει τὰ μὴ νηστήσιμα φαγητὰ κατὰ τὴν Τεσσαρακοστήν).

Un carême prenant = Ἀτομόν τι γελοιωδῶς ἐνδεδυμένον· π. χ. «Vous voulez donner votre fille à un carême prenant». (Μολιέρος ἐν Le Bourgeois-Gentilhomme).

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλήφθη, ἐκ τῆς ὑπαρχούσης συνηθείας ὅπως μεταμφιέζονται κατὰ τὰς τρεῖς ἡμέρας, αἵτινες προηγούνται τῆς Τεσσαρακοστῆς).

Carotte (= τὸ καρόττον, φυτόν)

Tirer une carotte à quelqu' un (λαϊκ. ἔκφρ.) = Λαμβάνω ἀπό τινος χρήματα διὰ μέσων ἥκιστα ἐντίμων.

Carotter le service militaire (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἐπιτηγάνω τὴν ἀπαλλαγὴν μου ἀπὸ τῆς στρατιωτικῆς ὑποχρεώσεως.

Carpe (= ὁ κυπρίνος, ἰχθύς)

Bâiller comme une carpe = Χασμῶμαι ὑπερμέτρως.

(Σημ. Πάντοτε σχεδὸν οἱ ἰχθύες κυπρίνοι ἔχουσι τὸ στόμα των ἀνοικτόν).

Etre muet comme une carpe = Εἶμαι ἄφωνος ὡς ἰχθύς.

Carreau

Mettre le coeur sur le carreau (λαϊκ. ἔκφρ.) = Κάμνω ἔμετον.

Coucher quelqu' un sur le carreau = Ρίπτω τινὰ νεκρὸν ἢ τροτυματισμένον· νικῶ τινά.

(Σημ. Carreau = Δάπεδον ἐπεστρωμένον διὰ πλακῶν τετραγωνικῶν).

Un valet de carreau (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἄνθρωπός τις ἀξιοκαταφρόνητος.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω σημασία προῆλθεν ἐκ τοῦ ὅτι εἰς τὰ ἀρχαῖα παιγνίσματα ὁ valet de carreau ἐλέγετο valet de chasse, δηλ. ὑπέρτης τοῦ κυνηγίου, ἐπομένως ἄνθρωπος οὐχὶ ἀξίος ἐκτιμήσεως).

Se garder à carreau (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Λαμβάνω προφυλα-

κτικὰ μέτρα πρὸς τὸ μέρος ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἐπαπειλεῖται κίνδυνος.

C a r r i è r e

Carrière = Τόπος περιτεταχισμένος, ἐν ᾧ ἐλάμβανον ἄλλοτε γώραν οἱ ἵππικοὶ ἀγῶνες.

Se donner carrière = Χειραφετοῦμαι· π. γ.

«Comme un jeune rat,

»qui cherche à se donner carrière». (Λαφονταῖνος).

Donner carrière à un sentiment = Ἀφήνω νὰ γίνη ἀντιληπτόν, νὰ ἐκδηλωθῇ αἴσθημά τι· π. γ. «Il a recommencé, pour ainsi dire la carrière de ses anciens amours» (J. J. Ρουσσώ).

Se donner carrière au dépens de quelqu'un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Εἰρωνεύομαι τινα ἀπροκαλύπτως.

Passer carrière = Ἀποδέχομαι ὄρους τινάς.

(Σημ. Αἱ ἀνωτέρω ἐκφράσεις ἐλήφθησαν κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν ἵππικῶν ἀγῶνων τῆς ἄλλοτε ἐποχῆς).

C a r o s s e (= ὄχημα)

Il est stupide (ἢ brutal) comme un cheval de carosse = Εἶναι ὑπερβολικὰ ἡλίθιος (ἢ κτηνώδης)· π. γ. «Comment grand cheval de carosse!» (Μολιέρως).

Rouler carosse = Ἐχω (κυρίως· κυλίω) ἰδιωτικὴν ἄμαξαν, δηλ. εἶμαι πλούσιος καὶ ὑποβάλλομαι εἰς μεγάλα ἔξοδα· π. γ. «Il est évident qu'un petit employé de commerce ne peut pas rouler carosse».

C a r t e

Donner carte blanche = (ιδὲ Blanche).

Jouer cartes sur table (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Πράττω, ἐνεργῶ τι ἀπροκαλύπτως.

Cacner ses cartes (καθωμιλ. ἔκφρ.) Δὲν ἀφήνω νὰ μαντεύσῃ τις τὰς προθέσεις, τοὺς σκοποὺς μου. — (μεταφορὰ ἐκ τοῦ χαρτοπαιγνίου).

Un château de cartes = (κυρία ἔννοια) : Χαρίεσσα ἔξοχικὴ ἔπαυλις, μὴ οὕσα ὅμως ἐκτισμένη ἐπὶ σταθερῶν θεμελίων. —

(μεταφορικῶς) : Προάγματα μάταια, ὀλίγη διαρκείας· σχέδια ἄβασίμα.

(Σημ. Ἐνταῦθα γίνεται παρομοίωσις πρὸς τὰ ἐκ χαρτονίων ἢ παιγνιοχάρτων ὁμοιώματα οἰκιῶν, ἅτινα κατασκευάζουσι πρὸς διασκέδασιν τὰ παιδιά).

Le dessous de (ἢ des) cartes = Τὸ μυστικὸν ὑποθέσεώς τινος· π.χ. «On ne peut juger les événements à moins de connaître le dessous de cartes» (Mme de Sévigné).

Tirer (ἢ faire) les cartes = Προλέγω τὰ μέλλοντα, συμβουλεύομαι τὰ παιγνιοχάρτα. (ρίχνω τὰ χαρτιά).

Perdre la carte (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Δὲν γνωρίζω πλέον τί πρέπει νὰ πράξω· ἢ νὰ εἴπω· χάνω τὴν διαύγειαν τοῦ νοῦ μου· π.χ. «Tu ne perds pas la carte et tu penses à tout» (Ἐρ. Lavedan).

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι συντόσημος ταῖς ἀκολουθοῦσι: *Perdre la tête*, *Perdre le nord*, *Perdre la tramontane* καὶ *Perdre la boussole*).

Saler la carte (λαϊκ. ἔκφρ. ἀναφερομένη εἰς τοὺς ξενοδόχους) = Ὑπερτιμᾶν τὰ φαγητά.

Carton (= χάρτης χονδρός, χαρτόνι)

Battre (ἢ manier ἢ graisser) le carton (λαϊκ. ἔκφρ.) = Παίζω εἰς τὰ χαρτιά.

Un homme ἢ une personne de carton (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἄνθρωπος ἢ πρόσωπόν τι, παίζων ἀσήμαντον ρόλον, καὶ τεθειμένον, εἰς τι μέρος χάριν ἐπιδείξεως μόνον.

Rester dans les cartons (ἐπὶ ὑποθέσεων) : Λέγεται περὶ ὑποθέσεως ἣτις παραμελεῖται, λησμονεῖται· π.χ. «Mes plaintes contre mon mari infidèle sont restées dans les cartons, et je n'ai pu obtenir le divorce».

C a s

Etre dans le cas de ... = Εἶμαι εἰς θέσιν νά... , εἶμαι ἱκανὸς νὰ... π.χ. «Je suis dans le cas de vous secourir».

Faire cas de ... = Ἐχω ὑπ' ὄψιν· ἐκτιμῶ πρόσωπον ἢ πράγμα τι· π.χ. «Je ne peux pas faire cas de cette règle» (Πασχάλ). — «Ma fille fait cas de vous» (Μολιέρος).

Un en cas (λαμβάνομεν. οὐδαιστικῶς) = Περᾶμά τι παρεσκευασμένον ἐκ τῶν προτέρων δι' ἐνδεχομένην ἀνάγκην. (Λέγεται πρὸ πάντων ἐπὶ τροφῆς)· π. γ. «Une volaille froide pour l' en cas de nuit».

Casaque (= ἐπενδύτης μὲ πλατείας περιχειρίδας)

Tourner casaque = Ἐγκαταλείπω τινά, ἀλλάσσω φατριάν, κόμμα· π. γ. «On me mande qu' il m' a tourné casaque publiquement» (Βολταῖρος).

C a s q u e

S'en donner dans le casque = Πίνω οἶνον ὀλίγον τι πλείονα τοῦ δέοντος, μεθύσκομαι· π. γ. «Ils allèrent dans un cabaret boire quelques pots de bon vin, si bien que le malheureux Jean s'en donna dans le casque».

C a s s e r (= θραύειν)

Casser la tête à quelqu' un = Ἐνοχλῶ τινά, κάμινων μέγαν θόρον ἢ φλυαρῶν· π. γ. «Le père Payen à qui on casse la tête».

Casser les vitres = Ἐνεργῶ ἄνευ οὐδεμιᾶς περισκέψεως κατὰ τινά ἐκρηξιν τῆς ὀργῆς μου (τὸ παρ' ἡμῖν κοινολεκτούμενον : τὰ κάνω γυαλιὰ καρφιά).

Casser sa pipe (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἀποθνήσκειν.

Casser du sucre sur la tête de quelqu' un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Κακολογῶ, ἐξυβρίζω τινά ἐν ἀπουσίᾳ του.

Casser une croûte (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Τρώγω βεβιασμένως καὶ ἄνευ ὀρέξεως ὀλίγον ἄρτον ἢ ἄλλο τι ἀσήμαντον ἔδεσμα.

Casser aux gages = Ἀπολύω τινά ἐκ τινος θέσεως· ἀποπέμπω τινά ὅστις ἔχασε τὴν ἐμπιστοσύνην μου (ιδὲ *Mettre à pied*)· π. γ. «Il m'avait congédié et cassé aux gages, moi, son barbier, moi, père de cinq enfants» (Scribe).

Se casser la tête = Βασανίζω τὸν νοῦν μου ὅπως εὖρω λέξιν, ιδέαν ἢ ἔκφρασιν τινά· π. γ. «Je le ferai avec toute la diligence possible sans pourtant me casser la tête (Bossuet).

Se casser le nez à la porte de quelqu' un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Δὲν εὐρίσκω τινά ἐν τῇ οἰκίᾳ του.

Un casse — cou = Μέρος ἔνθα κινδυνεύει τις νὰ πέσῃ μέρος τι ἐκινδυνον' π. χ. «*Cette ruelle est un véritable casse—cou*».

Payer les pots cassés = Ὑφίσταμαι τὰς συνεπείας ζημίας ἢ βλάβης τινὸς ἢν ἐπροξένησα.

Il faut casser le noyau pour avoir l' amande (παροιμ.) = Ἀδύνατος ἢ ἀπόκτησις ἀγαθοῦ ἄνευ κόπων. (ἀντίστοιχον τῷ ἡμετέρῳ : τὰ καλά κόποις κτῶνται, καὶ τῷ παρὰ Λατίνοις ἐν τῷ κομμοδιωγράφῳ Ἄκιω Πλαύτῳ ἀπαντωμένῳ : *Qui nucleum esse vult, frangit nucem*).

C a u s e

Cause = Ὑπόθεσις δίκης, διαφέρον.

Un avocat sans causes = Δικηγόρος ἄνευ ὑποθέσεων, ἄνευ πελατείας.

Agir en connaissance de cause = Ἐνεργῶ γνωρίζων καλῶς τὴν οὐσίαν τῆς ὑποθέσεως (τὸ ἀντίθετον : *agir sans connaissance de cause*).

Et pour cause (ζαθωμιλ.) = Οὐχὶ ἄνευ λόγου, δεδικαιολογημένως π. χ. «*Venez singe; parlez le premier, et pour cause*» (Λιφονταῖνος).

Mettre en cause la bonne foi de quelqu'un = Ἀμφιβάλλω, θέτω ὑπὸ ἀμφισβήτησιν τὴν καλὴν πίστιν τινός.

Avoir (ἢ donner) gain de cause = Ἐπιτυχάνω (ἢ παρὰ χωρῶ) πλεονέκτημά τι ἐν τινι δίκῃ ἢ συζητήσῃ π. χ. «*Il ne suffit pas pour obtenir gain de cause de ruiner un principe reconnu;*» (Prudhomme).

Prendre fait et cause pour ... = Τίθεμαι μὲ τὸ μέρος, ἀναλαμβάνω τὴν ὑποστήριξιν π. χ. «*Vous faites trop d'honneur à Marie de Rabutin Chantal de prendre son fait et cause*» (Mme de Sévigné).

Prendre une cause en mains = Κηρύσσομαι ὑπέρομαχός τινος ἀναλαμβάνω τὴν διαχειρισιν, ἐπιλαμβάνομαι ὑποθέσεώς τινος π.χ. «*S. Justin plaida la cause des chrétiens*» (Σατωβριάνδος ἐν τῷ *Génie du Christianisme*).

En tout état de cause = Ἐν πάσῃ περιπτώσει π. γ. «*En tout état de cause, un denonciateur qui se cache joue un rôle odieux*» (J. J. Rousseau).

C a v e

Un rat de cave = κυρίως : μικρὰ λαμπὰς χρησιμεύουσα διὰ τὴν κάθοδον εἰς τὴν οἶναποθήκην (cave). — καὶ κατ' ἐπέκτασιν πρὸς ὀνειδισμόν : ὑπάλληλός τις ἐπὶ τῶν ἀμέσων φόρων, ὅστις εἶναι ἠναγκασμένος νὰ κατέλθῃ εἰς τὴν οἶναποθήκην πρὸς καταμέτρησιν τῶν οἴνων καὶ ἀνάλογον κανονισμόν τῶν πληρωτέων φόρων π. γ. «*Je ferais mon chemin, j'aurais un bon emploi, je serais dans la suite un conseiller du roi, rat de cave ou commis*» (Régnard ἐν *Le Joueur*).

C e

Ce me semble (ὁμοιον τῷ : *il me semble*) = Μοὶ φαίνεται, νομίζω ὅτι . . . π. γ. «*Il a bien l'air, ce me semble, du bon Gusman de Done Elvire*» (Μολιέρος ἐν *Don Juan*).

C e n t

Faire les cent (ἢ *les quatre cents coups*) = (κυρία ἔννοια) κάμνω μέγαν θόρυβον. — (μεταφορικῶς) : προβαίνω εἰς πᾶν εἶδος διαβήματος ὅπως ἐπιτύχω τι π. γ. «*Ce qui est sûr, c'est que maintenant que tu as mis chourineur sous tes pieds, tu peux faire les quatre cents coups dans la cité*» (Eug. Sue).

Etre aux cent coups = Χάνω τὴν ψυχραιμίαν μου ἐν σιγῇ ἀμηχανίας, ταράσσομαι σφόδρα.

C e r v e a u (= ἐγκέφαλος)

Un cerveau brûlé = Ἄνθρωπος χαρακτηῆρος ὀλίγον τι ἀνησύχον, ἀλλὰ καρδίας μεγαλόφρονος π. γ. «*Il est ce que nos bourgeois appellent un cerveau brûlé, cela veut dire qu'il a l'âme républicaine, qu'il ne trouve pas la société juste et généreuse*» (Γεωργ. Σάνδη ἐν ταῖς *Lettres d'un voyageur*).

Cervelle (= μυελός)

Brûler (ή *faire sauter*) *la cervelle* = Φονεύω τινά διὰ σφαι-
ρας ἐπὶ τῆς κεφαλῆς.

Avoir une cervelle de lièvre = Στεροῦμαι μνήμης.

Se mettre quelque chose en cervelle = Φαντάζομαι πράγμα τι
(ὑπονοουμένης συνάμα καὶ ἀνησυχίας τινός)· (τὸ παρ' ἡμῶν:
τὸ βάνω σιὸ μυαλό μου) π. χ. «Ne vous mettez pas cela
en cervelle car vous serez bientôt détrompé».

Belle tête ! . . . , mais de cervelle point (παροιμ.) = Οἶα κε-
φαλή καὶ ἐγκέφαλον οὐκ ἔχει !

Chameau (= κάμηλος)

Chameau (ἐν τῇ γλώσσει τοῦ λαοῦ) = Γυνὴ κακῆς διαγωγῆς
(εἶναι βαρυντάτη ὕβρις ὅταν ἀπευθύνεται εἰς γυναῖκα). 2)
Ἄνθρωπος πανοῦργος ὅστις κατορθοῖ πάντοτε νὰ καταλαμ-
βάνῃ τὴν καλύτεραν θέσιν καὶ νὰ ἔχῃ τὴν μεγαλυτέραν ὠ-
φέλειαν καὶ 3) (μεταξὺ φοιτητῶν) Φοιτητὴς μὴ ἀποτελῶν μέ-
λος οὐδενὸς συνδέσμου.

Champ

Prendre la clef des champs = Εἶμαι ἐλεύθερος νὰ ἀναχω-
ρήσω· π. χ. «Ah ! la clef des champs ! . . . Où est-elle
cette clef qui donne accès à tant de joies?» (Ouida).

Un champ d'oignons (ἐν τῇ ἀργοτικῇ διαλέκτῳ τοῦ παρισιοῦ
λαοῦ) = Κοιμητήριον.

Donner le champ libre à quelqu'un = Ἀφήνω εἰς τινά
ἐλεύθερον πεδῖον δράσεως.

Courir les champs = 1) Περιπλανῶμαι τῆδε κάκεισε ἐν τῇ ἐ-
ξοχῇ· π. χ. «Mme de Mazarin court les champs de son
côté» (Mme de Sévigné). 2) Διαφεύγω, τρέπομαι εἰς φυγὴν.
3) Διατρέχω κίνδυνον· π. χ. «Son humeur? Il y a long-
temps qu'il court les champs».

Etre aux champs (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Εἶμαι κατωργισμένος,
ἢ εἶμαι ἐν μεγάλῃ ἀμηχανίᾳ· π. χ. «Voilà M. le Duc aux
champs et le roi en colère qui voulut savoir qui était
du souper» (Σαίν-Σιμών).

Battre aux champs (στρατ. ἔκφρ.) = 'Εκστρατεύω' π. γ. «L'armée est assez forte pour faire corps et battre aux champs» (Λαφονταῖνος).

Sur—le—champ (ἐπιρ. ἔκφρ.) = Παρευθύς· π. γ. «Je voulais sur-le-champ congédier l'armée» (Ρακήνας).

Chandelle (= λαμπάς)

Devoir à quelqu'un une belle chandelle = 'Οφείλω εἶς τινα εὐγνωμοσύνην.

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῆς συνηθείας· ἣτις ἐπικρατεῖ, νὰ προσφέρωσι λαμπάδας εἰς τὸν ἄγιον ἐκεῖνον εἰς μεσολάβησιν τοῦ ὁποίου πιστεύουσιν ὅτι ὀφείλεται ἐπιγενομένη τις εὐτυχία).

Brûler la chandelle par les deux bouts = Προβαίω εἰς παραλόγου; δαπάνας· διάγω βίον καταστρεπτικὸν καὶ εἰς τὴν ὑγείαν καὶ εἰς τὸ βαλάντιόν μου· π. γ. «Ils brûlaient la chandelle par les deux bouts» (Lesage ἐν τῷ Gil Blas).

Tenir la chandelle = Παίζω πρόσωπον (πολλάκις ἀκουσίως μου) μεσάζοντος (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας· κρατῶ φανάρι).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω φράσις λέγεται συνήθως περὶ τρίτου τινός, ὅστις, ἀκουσίως του πολλάκις, χρησιμεύει ὡς μεσάζων ἢ ὡς φύλαξ εἰς ἐρωτικὰς συνεντεύξεις).

Le jeu n'en vaut pas la chandelle = Τὸ ἀποτέλεσμα δὲν εἶναι ἱκανοποιητικὸν τοῦ κόπου, εἰς ὃν ὑπεβλήθη τις ὅπως τὸ ἐπιτύχη· π. γ. «Et le jeu, comme on dit, n'en vaut pas les chandelles» (Κορηήλιος ἐν τῷ Menteur).

La chandelle brûle = Ὁ χρόνος περνᾷ, ἡ ζωὴ βραχύνεται. (Σημ. Ἡ ζωὴ ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐκφράσει παραβάλλεται πρὸς φθίνουσαν ὀλονέν, λόγῳ τῆς καύσεως, λαμπάδα).

Souffler sa chandelle = Ἀποθνήσκειν.

Voir trente—six chandelles = Ἔχω ἀστραπάς, θάμβος πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν, προξενηθέν μοι λόγῳ σφοδροῦ κτυπήματος (ἀντίστοιχον τῷ καθ' ἡμᾶς· μοῦ φάνηκε ὁ οὐρανὸς σφοντύλι)· π. γ. «J'avoue que ce coup m'a fait voir trente—six chandelles».

(Σημ. Ἰδὲ· Voir des anges violets, ταυτοσημον τῇ ἀνωτέρω φράσει· ἐν τῷ Ange).

Economie de bouts de chandelle = Φειδωλία μικροπρεπής·
π. χ. «On dit que le contrôleur général a fait retrancher Ces ménages de bouts de chandelle ne sont peut-être pas ce qui fait fleurir un Etat» (Voltaire ἐν ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Damillaville).

Change

Change (κυνηγεῖ. ὄρος) = Ἡ παραπλάνησις, ἢ προσποίησης τοῦ θηράματος, ὅπερ, ὅπως ἀποφύγη τὴν καταδιώκουσαν αὐτὸ ἀγέλην κυνῶν, ἐξεγείρει ἄλλο ζῷον, ἵνα περισπάσῃ τὴν προσοχὴν τῶν διωκτῶν ἐπὶ τοῦ ζῴου τούτου.

Donner le change = Ἀπατῶ· π. χ.

«Je crois voir Annibal, qui, pressé des Romains,

»Met leurs chefs en défaut et leur donne le change».

(Λαφονταῖνος).

Prendre le change = Ἀφήνω ἐμαντὸν νὰ ἀπατηθῇ· π. χ.

«Je sais l'affaire et ne prends point le change» (Μολιέρους ἐν Tartuffe).

Changement

Changement de temps entretien de sot (παροιμία) = Ἐκεῖνος ὅστις δὲν ἔχει ἢ δὲν δύναται νὰ εἴπῃ τι ἐπωφελεῖται τῆς ἀλλαγῆς τοῦ καιροῦ ὅπως εὖρη θέμα συζητήσεως.

Chanson (= ᾠσμα)

Dire (ἢ chanter) toujours la même chanson (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἐπαναλαμβάνω πάντοτε τοὺς αὐτοὺς λόγους (κοιν. ψάλλει πάντα τὰ ἴδια). (ἰδὲ καὶ Antienne).

Mettre en chansons quelqu'un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Γελοιοποιῶ τινα· π. χ. «Faut-il que désormais à deux doigts l'on te montre, qu'on te mette en chansons?» (Μολιέρους).

Le ton fait la chanson (παροιμ. ἔκφρ.) = Ἡ σημασία πραγμάτων τινος ἐξαρτᾶται ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν τοῦτο λέγεται.

Chanter

Faire chanter quelqu' un = Ὑποχρεῶ, ἀναγκάζω τινὰ δι' ἐκφοβισμοῦ νὰ πράξῃ τι. — κατὰ νέαν δὲ ἐκδοχὴν: Ἀφαιρῶ ἀπὸ τινος χρήματα δι' ἀπειλῶν· π. χ. «Ils porteront le fer et le feu au cœur de la France et la feront chanter» (Leroux).

Pain à chanter = Ἡ ζύμη ἐξ ἧς κατασκευάζονται παρὰ τοῖς Ἀντικοῖς αἱ πρὸς μετάλῃσιν ὄστια.

Chanter de quelque chose = Ἐγκωμιάζω, ψάλλω, ἐξυμνῶ· π. χ. «Aussi bien chanter d' autre chose, ayant chanté de sa grandeur» (Malherbe).

Chanter victoire = Ἀλαλάζω νίκην· π. χ. «Ne chantez pas victoire avant d' être bien sûr du triomphe».

Une porte mal graissée chante (παροιμ.) = Πρέπει νὰ ἐξαγοράζῃ τις διὰ χρημάτων τὴν σιωπὴν τῶν ἀνθρώπων ἐφ' ὧν θέλει νὰ βασισθῇ ἢ εἰς οὓς ἔχει ἐκτεθῆ.

(Σημ. Τὸ ῥῆμα chanter ἐσήμαινεν ἄλλοτε, προκειμένου περὶ βιβλίου, *λεγεῖν ἢ περιέχειν*· (ἡ ἔννοια αὕτη διετηρήθη ἐν τῇ λαϊκῆς γλώσσῃ)· π. χ. Qu' est ce qu' elle chante cette physique» (Μολιέρο ἐν Le Bourgeois-Gentilhomme).

Chantier

Avoir quelque chose sur le chantier = 1) Ἀρχομαι πρῶ-γματός τινος, ἐργάζομαι ἐπ' αὐτοῦ. 2) ἐν τῇ γλώσσῃ τοῦ λαοῦ προκειμένου περὶ γυναικῶν λέγεται περὶ ἐκείνης ἣτις εἶναι ἐτοίμη νὰ γεννήσῃ· π. χ. Cette femme a deux enfants, et un troisième sur le chantier.

Chapeau

Chapeau bas = Μὲ τὸν πῖλον εἰς τὴν χεῖρα· π. χ. Je parle à mon professeur chapeau bas. — καὶ ἐπιφωνηματικῶς chapeau bas! = Κάτω τοὺς πῖλους! ἀφαιρέσατε τοὺς πῖλους σας!

Mettre son chapeau de travers = Λαμβάνω ἀπειλητικὸν ὕφος (τὸ τῆς καθωμιλ. βάνω τὸ καπέλλο μου στραβά).

Coup de chapeau = 1) Χαιρετισμὸς γινόμενος μετὰ σεβασμοῦ.

2) Φιλοφρόνημα· π. χ. «Ce n' était là qu' une politesse du métaphysicien et un coup de chapeau pour la forme» (Sainte—Beuve).

Enfoncer son chapeau = Λαμβάνω τολμηράν απόφασιν· δ-
πλίζομαι διὰ θάρρους. ὡσαύτως· λαμβάνω ὕφος θρασυ-
δείλου (ὡς ἐκεῖνος ὅστις, πρὶν ἢ ἐφορμήσῃ κατὰ τινος ἐ-
χθροῦ ἢ ριφθῆ εἰς κίνδυνον στερεώνει τὸν πῖλόν του ἐπὶ τῆς
κεφαλῆς· ἵνα τὸν ἐμποδίσῃ ἀπὸ τοῦ νὰ πέσῃ).

Chapelet (= κομβολόγιον)

Défiler son chapelet = Ἀναφέρω ἐν λεπτομερείᾳ καὶ ἄνευ
διακοπῆς πᾶν ὅ,τι γνωρίζω ἢ πᾶν ὅ,τι θέλω νὰ εἶπω.

Le chapelet se défile : Λέγεται περὶ οἰκογενείας, ἧς τὰ μέλη
ἀποθνήσκουσι τὸ ἓν μετὰ τὸ ἄλλο.

Chaperon

Un chaperon : Λέγεται περὶ ἀτόμου ἡλικιωμένου καὶ σοβαροῦ,
ὅπερ συνοδεύει νεαράν γυναῖκα χάριν εὐπρεπειᾶς· π. χ. «El-
le a pour chaperon une vieille tante qui la suit par-
tout» (Σαιν-Σιμών).

(Σημ. Chaperon ἐλέγετο κόμμωσις τις μὲ οὐράν ἣν ἔφερον οἱ τε ἄν-
δρες καὶ αἱ γυναῖκες· ὡσαύτως ἐκαλεῖτο οὕτω λωρὶς ὑφάσματος ἣν
αἱ γυναῖκες προσέδενον ἐπὶ τῆς κεφαλῆς των).

Chapitre

Chapitre = Τὸ συμβούλιον τῶν κανονικῶν (chanoines) μη-
τροπόλεως τινος.

Avoir voix au chapitre (καὶ ἐπέκτασιν) = Ἔχω δικαίωμα
ὅπως ὁμιλήσω, ὅπως ἀναμιχθῶ εἰς τινα ὑπόθεσιν· π. χ. «Si
l'on avait quelques voix au chapitre...»

Etre sur le chapitre de... = Ὅμιλῶ περὶ τινος ἀντικει-
μένου (ἢ περὶ τινος ἀτόμου) ὑπὲρ ἢ κατὰ (ἀλλὰ μᾶλλον κα-
τά)· π. χ. «On était hier sur votre chapitre chez M. de
Coulange» (Mme de Sévigné).

Chaque

Chaque tête chaque avis (παροιμ.) = (Ἰδέ: Autant de têtes
autant d'avis = Ὅσαι κεφαλαὶ καὶ γινῶμαι).

Char (= ἄρμα)

Tourner son char = Ἀλλάσσω τρόπον τοῦ διμλεῖν εἴτε ἐκ φόβου εἴτε ὅπως ἀποκρίψω τὴν γνώμην μου (ιδὲ καὶ *Retourner son char* ἐν τῷ *Retourner*).

Atteler (ἢ *enchaîner*) *quelqu' un à son char* = Γίνομαι κύνος τινος, δεσπόζω τινός (τὸν ἔχω ὄργανον τῶν ὀρέξεών μου) π. χ. «*La belle Marie l' a enchaîné à son char*».

Etre attaché au char de quelqu' un = Ὑπηριεῖω, περιποιουμαι τινα μετὰ τοσοῦτου ζήλου ὄσης καὶ ὑποταγῆς (τὸ καὶ παρ' ἡμῖν λεγόμενον : εἶμαι προσδεδεμένος εἰς τὸ ἄρμα του.)

Charbon

Etre sur des charbons ἢ *marcher sur des charbons* = Εἶμαι σφόδρα ἀνήσυχος. (κ. *πιτῶ* σὲ ἀναμιμένα κάρβουνα).

Charge

A la charge que . . . ἢ *à charge de* = Ὑπὸ τὸν ὄρον π. χ. «*Mais je te pardonne à la charge que mourras*». (Μολιέρου ἐν *Fourberies de Scapin*).

Etre à charge à quelqu' un, ἢ ἀπλῶς *être à charge* = Εἶμαι εἰς τινα πρόσκομμα, ἐμπόδιον ἐνοχλητικόν π. χ. «*Je n' ignore pas combien je te serai à charge*» (Φενελὼν ἐν τῷ *Télémaque*).

Etre à la charge de quelqu' un = Ἡ διατροφή μου ἐπιβιβύοναι ἄλλον τινά π. χ. «*Ce vieillard est à la charge de ses enfants*».

Revenir à la charge = Ἐπιμένω ἐκ νέου ζητῶ ἐκ νέου πράγμα τι ὅπερ μοι ἠρονήθησαν ἐπανέρχομαι ἐκ νέου ἐπὶ τὸ αὐτό π. χ. «*Il ne s'embarrassait pas de tous mes chagrins ; il revenait opiniâtement à la charge*» (Φενελὼν ἐν τῷ *Télémaque*).

Quelle charge ! (ἐν τῇ λαϊκῇ γλώσσῃ) = Ὅποιον ψεῦδος !

Charlemagne (= ὄρος παιγνίου)

Faire Charlemagne = Ἀφροῦ κερδίσω, ἀποσύρομαι ἐκ τινός παιγνίου χωρὶς νὰ χάσω τίποτε ἐκ τῶν κερδῶν μου π. χ.

«Si je gagne, par impossible, je ferai Charlemagné sans pudeur; et je ne me reprocherai point d'emporter dans ma poche la paie d'une famille» ('Εδμ. Ἀμποῦ).
(Σημ. Ἐν τῇ ἀνωτέρω φράσει γίνεται ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν δαφνοστεφῆ αὐτοκράτορα Καρολομάγνον ὅστις οὐδεμίαν τῶν κατωκτιήσεων, ἃς εἶχε κάμη, ἀπόλεσεν).

Charme

Rompre le charme = Διαλύειν τὴν ὀπτασίαν, τὴν γοητείαν π. γ. «Il n'appartient qu'à vous de rompre le charme qui les éblouit» (Fléchier). — «Rompez le charme fatal qui vous endort» (Massillon).

Se porter comme un charme = Ἀπολαύω θαυμασίας ὑγείας, εἶμαι ἀκραιψύτατος.

Charogne

Charogne = (κυρία σημασ.) : πτώμα ζώου ἀρχίζον ἤδη νὰ ἀποσυντίθεται. — (μεταφορ.) : βαρεία ὕβρις ἀπευθυνομένη εἴτε πρὸς γυναῖκα κακῆς διαγωγῆς εἴτε πρὸς ἄνδρα ἔκφυλον.

Charretier (= καρραγωγεὺς)

Jurer comme un charretier = Βλασφημῶ ὡς καρραγωγεὺς, δηλ. ἐκφέρω βαρυτάτας βλασφημίας.

Il n'y a si bon charretier qui ne verse (παροιμ.) = Δὲν ὑπάρχει ἄνθρωπος τοσοῦτον ἐπιδέξιος ὥστε νὰ μὴ διαπράττει σφάλμα ἢ πλάνην.

Charrette (= δίτροχος φορτηγὸς ἄμαξα)

Bien conduire sa charrette = Διοικῶ, διευθύνω καλῶς τὰς ὑποθέσεις μου π.γ. «J'ai félicité mon ami; j'ai trouvé qu'il conduit bien sa charrette».

Un avaleur de charrettes ferrées = Εἰς ἀλαζών, κομπαστής.

Mettre la charrette (ἢ la charrue) devant les boeufs (παροιμ.) = Ἀρχίζω ἀπ' ἐκεῖ ἔνθα ἔπρεπε νὰ τελειώσω· θέτω τὰ πράγματα ἀντιστρόφως.

Chasse

Donner une chasse à quelqu'un (λαϊκ. ἔκφρ.) Ἐπιπλήττω

τινά (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας : τὸν καταδιάζω, τὸν ἀποπαίρνω).

Chasser

Chasser le brouillard = Πίνω δόσιν τινα ποτοῦ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἐκ τοῦ ὕπνου ἐγέρσεως, ἴνα, οὕτως εἰπεῖν, διαλύσω τοὺς ἀτμοὺς τοῦ ὕπνου.

(Σημ. εἶναι ἔκφρασις τοῦ λαοῦ).

Un clou chasse l'autre (παροιμ.) = Πρόσωπα ἢ πράγματα νέα κάμνουσι νὰ λησμονηθῶσι τὰ παλαιὰ ἕτινα ἀντικατέστησαν.

Chat

Pas un chat! = Οὐδεὶς! (καθωμιλ. ἔκφρ.)· π. χ. «Est-ce qu'il habite quelqu'un dans cette maison? Pas un chat!»

Aller comme un chat maigre = Τρέχω πολὺ ταχέως· π. χ. «Lors dispois du talon je vais comme un chat maigre» (Régnier ἐν ταῖς Satires).

Emporter le chat = Φεύγω ἐκ τινος οἰκίας χωρὶς νὰ ἀποχαιρετίσω οὐδένα, χωρὶς νὰ εἶπω τίποτε (κατὰ παρομοίωσιν πρὸς τινα κλέπτοντα τὴν γάταν ἐκ τινος οἰκίας, ὅστις βεβαίως δὲν ἀποχαιρετᾷ οὐδένα).

Il n'y a pas là de quoi fouetter un chat = Τὸ σφάλμα τοῦτο δὲν εἶναι παντάπασι σπουδαῖον· εἶναι ἀσήμαντον.

Acheter chat en poche (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἀγοράζω πρῶγμά τι, χωρὶς νὰ ἐξετάσω τὴν καλὴν ἢ κακὴν αὐτοῦ ποιότητα (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας: ἀγοράζω γουροῦνι στὸ σακκί)· π. χ. «Vous êtes-vous mis en tête que Léonard de Pourceaugnac soit un homme à acheter chat en poche!» (Μολιέρου).

Passer comme un chat sur la braise = (ιδὲ Braise).

Etre comme chien et chat = Ζῶ ἐν διχονοίᾳ μετὰ τινος· (σὰν τὸ σκύλο μετὰ τῆς γάτας).

Jeter sa langue au chat ἢ aux chiens = Παραιτοῦμαι τοῦ νὰ μαντεύσω τι· π. χ. «Jetez-vous votre langue aux chiens?» (Mme de Sévigné).

Ecrire (ἢ *griffonner*) *comme un chat* = Γράφω δυσαναγνώστως.

Avoir un chat dans la gorge = Αἰσθάνομαι εἰς τὸν λάρυγγα δυσκολίαν τινὰ συνεπειὰ τῆς ὁποίας ἡ φωνή μου σταματᾷ τραυλίζω.

(Σημ. Ἀφηγοῦνται τὸ ἐξῆς εὐφυῆς φιλοφρόνημα σχετικὸν μὲ τὴν ἀνωτέρω ἔκφρασιν : Εἶναι γνωστὸν ὅτι ἐν τῇ γαλλικῇ ἡ λέξις *souris* σημαίνει ποντικὸς ἀλλὰ καὶ μειδιάμα. Νεανίς τις παρεπονεῖτο εἰς τινα κύριον ὅτι ὑπέφερε κατὰ τὸν λάρυγγα, λέγουσα : «*c'est terrible d'avoir un chat dans la gorge*» - «*mais c'est pourtant tout naturel, mademoiselle, τῇ ἀπήντησεν ὁ κύριος, puisque vous avez tant de souris sur la figure!*»).

Avoir un oeil à la poêle et l' autre au chat (καθώμιλ. ἔκφρ.) = Ἐπιτηρῶ δύο πράγματα συγχρόνως.

Appeler un chat un chat = Ὀνομίζω ἅ πλῶς τὰ πράγματα διὰ τοῦ ὀνόματός των (τὰ λέγω καθαρὰ καὶ ξάστερα) π. χ. «*j' appelle un chat un chat et Rollet un fripon*» (Boileau).

Réveiller le chat qui dort = Προκαλῶ, δημιουργῶ μόνος μου δυσκολίας ἢ κίνδυνον ὃν ἠδυνάμην νὰ ἀποφύγω.

C'est le chat ! : Τῆς ἐκφράσεως ταύτης γίνεται χρῆσις ὅταν θέλῃ τις νὰ δείξῃ εἰς ἕτερον ὅτι δὲν πιστεύει τὴν προβαλλομένην ὑπ' αὐτοῦ δικαιολογίαν ἢ ὅταν θέλῃ νὰ ἀρνηθῇ πράγματι π. χ. «*Qui a cassé ce vitre ? C'est le chat!*».

Avoir une mine de chat fâché = Φαίνομαι κατωργισμένος.

Musique de chat = Μουσικὴ ὀξεῖα καὶ κακόφωνος.

La nuit tous les chats sont gris : παροιμία λεγομένη περὶ γυναικῶν ἰδίᾳ, καὶ σημαίνουσα ὅτι τὴν νύκτα ὅλοι ὁμοιάζουσι πρὸς ἀλλήλας, καθότι, λόγῳ τοῦ σκοτοῦς, δὲν δύναται τις νὰ διακρίνῃ τὰς δυσμόρφους ἀπὸ τὰς ὁραίας.

Σημ. Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἔλεγον ὡσαύτως : Λύχνου ἀθρόεντος γυνὴ πᾶσα ἢ αὐτή).

Chat échaudé craint l'eau froide : Παροιμία ἀντίστοιχος τῇ παρ' ἡμῖν : ὅποιος καὶ στὸ χυλὸ φουσαίει καὶ τὸ γιαιοῦρε (παρ' Ὀβιδίῳ ἀπαντᾷ ὁμοίως : *Tranquillas etiam naufragus horret aquas*).

Château

Faire des châteaux en Espagne = Ἔχω ἐν νῶ σχέδια, ὄνειρα εὐτυχίας χιμαιρικῆ, φροῦδα π. χ. «*Quel esprit ne bat la campagne ? Qui ne fait châteaux en Espagne*» (Λαφοντ.)

Chaud

Tout chaud = Ταχύς, πρόσφατος· π. γ. «Une nouvelle toute chaude».

Avoir la main chaude = Κερδίζω πολλάς φορές κατὰ συνέχειαν ἔν τινι παιγνίῳ.

Il faut battre le fer quand il est chaud (παροιμ.) = Πρέπει νὰ ἐπωφεληθῆται τις τῆς ἐκάστοτε παρουσιαζομένης ἐυκαιρίας (ἰδὲ καὶ Battre).

Chauffer (= θερμαίνειν)

Ce n'est pas pour vous que le four chauffe = Τὸ παρασκευαζόμενον πρᾶγμα δὲν εἶναι δι' ὑμᾶς (ἰδὲ: ce n'est pas pour toi que le boudin grille ἔν τῇ λέξει Boudin).

Nous ne nous chauffons pas du même bois = Δὲν ἔχομεν τὰς αὐτὰς σκέψεις καὶ τὴν αὐτὴν γνώμην, διαφωνοῦμεν.

Chausse

Chausse = Εἶδος περισκελίδος ἔν χρήσει ἄλλοτε.

N'avoir pas de chausse (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Εἶμαι λίαν πτωχός· π. γ. «Mme de Mailly était une demoiselle de Poitou qui n'avait pas de chausse» (Σαιν-Σιμών).

Tirer ses chausse (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Φεύγω ὡς τίχιστα· π. γ. «Et me laisser tirer les chausse sans murmure» (Molière).

Etre après les chausse de quelqu'un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Καταδιόχω τινὰ κατὰ πόδας· π. γ. «Ils étaient une douzaine de possédés après mes chausse» (Μολιέρου).

Chausser (= φορεῖν ὑποδήματα).

Chausser le cothurne = Συνθέτω τραγῳδίαν, ἀσκοῦμαι εἰς τοὺς ῥόλους τραγῳδίας. — καὶ κατ' ἐπέκτασιν: μεταχειρίζομαι πομπῶδες ὕφος.

Chausser le brodequin = Συνθέτω κωμῳδίας· ἀσκοῦμαι εἰς τοὺς ῥόλους κωμῳδίας. π. γ.

Mais quoi! je chausse ici le cothurne tragique!

«Reprenons au plus tôt le brodequin comique.»

(Boileau ἔν ταῖς Satires)

(Σημ. Ὁ κόθορνος (cothurne) ἦτο ὑπόδημα ὅπερ ἐφόρουσαν οἱ τραγικούς ῥόλους παίζοντες ἠθοποιοί, τὸ δὲ brodequin ὑπόδημα τῶν κωμωδῶν).

N' être pas aisé à chausser : Λέγεται περὶ ἀτόμου ὅπερ εἶναι δύσκολον νὰ πείσῃ τις, νὰ εὐχαριστήσῃ· π. χ. «Esprits ruraux volontiers sont jaloux, et sur ce point à chausser difficiles.» (Λαφονταίνος).

Cela me chausse (λαϊκ. ἔκφρ.) = Τοῦτο μοῦ πηγαίνει καλὰ μοῦ ἔρχεται καλὰ (ταυτόσημον τοῖς: ça me va ἢ ça me botte).

Chausser sa tête = Ἰδέσθαι ἐν νῶ ἰδέαν τινὰ καὶ τὴν διατηρῶ ἐπιμόνως· π. χ. «J' aurai chaussé ma tête et l' on me contraindra! Ah! vous verrez comme on réussira» (Régnerd).

C h a u v i n

Un chauvin = κυρίως: στρατιωτικός τις πλήρης φανατισμοῦ. — καὶ κατ' ἐπέκτασιν: ἄνθρωπος δεικνύων ὑπέριμετρον, πολ- λάκις παράλογον πατριωτισμόν.

(Σημ. Ἡ λέξις αὕτη ἦτο τὸ ἐπώνυμον στρατιώτου τινὸς ἐπὶ Δημοκρατίας καὶ Αὐτοκρατορίας ὀνόματι Νικολάου Chauvin, ὅστις εἶχε λάβῃ ἐκ τῶν ἔμπροσθεν εἰς διαφόρους μάχας 17 ἐν ὄλῳ πληγὰς. Ὁ ἀτρόμητος οὗτος ἀγωνιστὴς διεκρίνετο πάντοτε μεταξὺ τῶν συστρατιωτῶν του, διὰ τὴν ἀφέλειάν του καὶ τὴν μέχρι παραλογισμοῦ πολλάκις φιλοπατρίαν του. Τὸ τοιοῦτον ἐγένετο ἀφορμὴ λοιδοριῶν ἐκ μέρους τῶν συναδέλφων του. Ἐκ τοῦ στρατοῦ ἡ φήμη τοῦ Νικολάου Chauvin διεδόθη καὶ εἰς τὸν λαόν. Καὶ αὐτὸ ἀκόμη τὸ θέατρον παρουσίασε τὸν τύπον τοῦτον, συντελέσαν οὕτως εἰς τὴν ἐκλαϊκεσίην του).

C h e f

Chef = 1) Ἀρχηγός· 2) Ἡ κεφαλή· π. χ. «Son chef couronné de cent fleurs de lis d' or» (Régnerd).

De son chef = Ἀφ' ἑαυτοῦ, αὐτεξουσίως· π. χ. «Il met de son chef des règles à tout ce qui nous est prescrit» (Montesquieu).

Mettre à chef = Φέρω εἰς πέρας· π. χ. «Jean Chatel n' a pas mis à chef son entreprise» (Βολταῖρος).

C h e m i n

Par voie et par chemin = Δι' ὄλων τῶν παρουσιαζομένων ὁδῶν, πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις· π. χ. «L' ambitieux ou si l' on veut l' avare, s' en va par voie et par chemin» (Λαφονταῖνος).

Sur les chemins = Καθ' ὁδόν, κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ταξιδίου· π. χ. «Sur les chemins que t' est-il arrivé!» (Μολιέρος).

Passer son chemin = Συνεχίζω τὴν πορείαν μου.

Prendre le chemin de... — Διευθύνομαι πρὸς...· π. χ. L' armée prit le chemin d' Italie» (Lavisse).

Etre en bon chemin ἢ en bonne voie = (ιδὲ Voie).

N' y pas aller par quatre chemins = Ἐξηγοῦμαι σαφῶς, ἀνεπιφυλάκτως, ἄνευ περιστροφῶν ἔνεργῶ τι μετ' ἀποφασιστικότητος· π. χ. «Je ne vais pas par quatre chemins, moi; j' aime la franchise» (Carmontel).

Prandre le chemin de l' école (ἢ des écoliers) = Ἀκολουθῶ τὴν πλέον μακρὰν ὁδόν· π. χ. «Le chemin que j' aime en amour c' est le chemin des écoliers».

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις προῆλθεν ἐκ τῆς συνηθείας τῶν μαθητῶν νὰ μὴ σπεύδουν νὰ φθάσουν διὰ τῆς συντομωτέρας ὁδοῦ εἰς τὸ σχολεῖόν των).

Aller toujours son chemin = Συνεχίζω, ἐξακολουθῶ τὴν ὑπόθεσίν μου χωρὶς νὰ σταματήσω ἢ νὰ ἐπιηρεασθῶ πῶς· π. χ. «J' irai toujours mon chemin» (Sévigné).

Aller son petit bonhomme de chemin (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Συνεχίζω, ἐξακολουθῶ ἡσύχως· π. χ. «La bêtise française continue son petit bonhomme de chemin» (Γουσταῦος Φλωμπέρ).

Le chemin battu = (ιδὲ Battre).

Aller son grand chemin (προκειμένου περί τινος ὑποθέσεως) = Προχωρεῖν ἀλματωδῶς καὶ ἄνευ δυσχερειῶν· π. χ. «Tels traités allaient leur grand chemin» (Λαφονταῖνος).

Vieux comme les chemins (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ὑπέρογητος·

π. χ. «Tout décrépit que vous êtes, on ne dira pas que vous êtes vieux comme un chemin» (Βολταῖρος).

Chemin de Damas = Γεγονός τι ἀπροσδόκητον μεταβάλλον αἰφνιδίως τὰς γνώμας, τὰ αἰσθήματα, ἅτινα μέχρι τοῦδε ἐπεκράτουν· π. χ. «Cet événement fut pour moi un chemin de Damas; dès lors j'ai cessé d'être son ennemi».

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τοῦ ὁράματος ὅπερ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης διώκτης ἀμείλικτος τοῦ Χριστιανισμοῦ, εἶδε πορευόμενος εἰς Δαμισκόν, καὶ συνεπαίει τοῦ ὁποίου κατέστη ὁ ἔνθερος θιασώτης καὶ κῆρυξ τοῦ Χριστιανισμοῦ).

Chemin faisant (προθετ. ἐκφρ.) = Κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς πορείας.

A chemin battu il ne croit point d'herbe (παροιμ.) = Δὲν ὑπάρχει ἐλπίς μεγάλου κέρδους ἐξ ἐμπορίου, εἰς ὃ ἀσχολοῦνται πολλοί.

Qui trop se hâte reste en chemin (παροιμ.) = Πρέπει νὰ φείδεται τις τῶν δυνάμεών του ὕψος φθάσει εἰς ἓνα σκοπὸν (τὸ τῆς καθωμιλημένης: ὅποιος βιάζεται σκοντάφτει).

Cheminée (= καπνοδόχος)

C'est une cheminée qui me tombe sur la tête = Μοῦ συμβαίνει ἀπρόοπτόν τι δυστύχημα· π. χ. «Tant de cheminées qui, pour ainsi dire, m'étaient tombées sur la tête en allant mon chemin» (Saint-Simon).

Sous la cheminée, ἢ sous le manteau de la cheminée = Ἐν τῷ κρυπτῷ.

Chemise (= ὑποκάμισον)

La chemise d'Hercule = Δῶρον ὀλέθριον· π. χ.

«Accorder ce présent à l'ardeur qui vous brûle,
»Ce serait vous donner la chemise d'Hercule».

(Mairet ἐν Sophonisbe).

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τῆς ἑλληνικῆς Μυθολογίας ἰδὲ Robe de Néssus ἐν τῇ λέξει Robe).

Mettre quelqu'un en chemise = Καταστρέφω τινά, τὸν περιάγω εἰς ἐσχάτην ἔνδειαν (τὸ τῆς καθωμιλημῆ: τὸν ἀφήνω μὲ τὸ πουκάμισο).

Changer quelque chose comme de chemise = Ἀλλάσσω
πράγμα τι πολὺ συχνὰ (ὅπως καὶ τὸ ὑποκάμισόν μου) π. χ.
«Ah! que j'ai de dépit que la loi n'autorise,
»A changer de mari comme on fait de chemise».
(Μολιέρου ἐν τῷ Sganarelle)

C h e r c h e r (= ζητεῖν)

Chercher midi à quatorze heures = Ζητῶ δυσκολίαν ἔκεῖ
ἐνθα δὲν ὑπάρχει τοιαύτη π. χ. «Il suit toujours le
grand chemin et ne va pas chercher midi à qua-
torze heures» (Μολιέρου).

Qui cherche trouve (παροιμ. ἐκφρ.) = Μία ἐπίμονος ἔρευνα
συνεπάγεται πάντοτε ἀνακάλυψιν τινα.

Chercher fortune = Ἐπιζητῶ νὰ ἀποκτήσω περιουσίαν,
ἀγαθά.

Chercher noise ἢ chercher querelle = Ἐπιζητῶ ἔριδα. (ἐκ
τοῦ λατιν. nocere = nuire = βλάπτειν).

*Chercher quelqu'un par terre et par mer (ἢ par monts
et vaux)* = Ἐπισκέπτομαι πλεῖστα μέρη, πλείστους τόπους
ὅπως ἀνεύρω τινά.

Chercher à.... = Προσπαθῶ νά..... π. χ. «Je cherche à
deviner vos pensées».

C h è r e (= τροφή)

Faire chère lie = Εὐωχοῦμαι, διάγω βίον τέρψεων π. χ. «Là,
vivant à discrétion, la galande fit chère lie» (La Fon-
taine).

Faire bonne chère = Εὐωχοῦμαι π. χ. «C'était un éclé-
siastique qui ne songeait qu'à bien vivre, c'est-à-dire
qu'à faire bonne chère» (Le Sage).

[Σημ. Lie εἶναι ἀρχαία λέξις σημαίνουσα: εὐθυμος, χαρούμενος].

C h e v a l

*Un cheval de carrosse ἢ un cheval de bât ἢ un gros
cheval* = (ιδεὶ Carrosse)

Fievre de cheval = Πυρετὸς σφοδρότατος.

Remède (ἢ médecine) de cheval = Φάρμακον πολὺ δραστικόν.

Brider son cheval (ἢ son âne) par la queue = Πράττω τὸ ἀντίθετον τοῦ πρόποντος· (ὄπως δηλ. ἐκεῖνος τοῦ δένει τὸ γάϊδαρο ἀπὸ τὴν οὐρά). Λαμβάνω τὰ πράγματα ἀντιστρόφως, παρανοῶ.

C'est un cheval échappé: Λέγεται περὶ νεανίου ὅστις κατ' οὐδὲν λογίζεται τῆς τε ἐξουσίας καὶ τῶν συμβουλῶν· περὶ νέου δυσηγίου, οὗτινος τὴν ὀρμὴν τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ συγκρατήσῃ· π. χ. «*Athamare est un cheval échappé, il est amoureux comme un fou*». (Voltaire).

C'est son cheval (ἢ son grand cheval) de bataille = εἶναι τὸ ἰσχυρότερόν του ἐπιχείρημα ἐφ' οὗ καὶ βασίζεται· εἶναι ἡ ἰδέα εἰς ἣν ἔχει προσκολληθῆ· π. χ. «*La cérémonie est le cheval de bataille de la noblesse canapagnarde*» (Hamilton).

Monter sur ses grands chevaux = Ἐξερεθίζομαι, ἐξοργίζομαι· π. χ. «*Voyant qu'elle montait sur ses grands chevaux*» (Hamilton).

[Σημ. Αἱ ἀνωτέρω δύο ἐκφράσεις προῆλθον ἐκ τῶν ἔξεων τῶν ἵππων τῆς ἄλλοτε ἐποχῆς. Οὗτοι ἐκέκτηντο δύο εἶδη ἵππων: ἐκείνους ὧν ἐπέβαινον καθ' ἐκάστην καὶ ἐκείνους ὧν ἐπέβαινον κατὰ τὰς ἡμέρας τῶν μαχῶν. Τὸ τελευταῖον τοῦτο εἶδος τῶν ἵππων ἦτο ἀναστήματος καὶ ρώμης μεγαλυτέρας τῆς τοῦ πρώτου εἴδους;].

Ecrire une lettre à cheval = Γράφω πρὸς τινα ἐπιστολὴν πλήρη παρατηρήσεων καὶ ἐπιπλήξεων.

Cela ne se trouve pas dans le pas d'un cheval = Τοῦτο εἶναι πράγμα σπάνιον, δυσκολοαπόκτητον· π. χ. «*Un demi-million ne se trouve point dans le pas d'un cheval*» (Théop. Gautier).

A cheval donné on ne regarde pas à la bouche (ἢ à la dent ἢ à la bride) (παροιμ.) = Δὲν πρέπει νὰ ἐπικρίνηται τὰ ἐλαττώματα τοῦ δώρου ὅπερ τῷ προσέφεραν (ἀντιστοιχεῖ πρὸς τὸ καθ' ἡμᾶς: κάποιου χαρίζαν γάϊδαρο, τὸν κῦτταζε στὰ δόντια).

Chevalier (= ἱππότης)

Se faire le chevalier de quelqu'un (ἢ *de quelque chose*)

= Γίνομαι ὁ ὑπερασπιστὴς ἢ ὁ ἐκθειαστὴς ἀτόμου (ἢ πράγματός τινος)· π. χ. «Je me fais le chevalier des opprimés».

Chevalier d'industrie = Ἄνθρωπος ζῶν δι' ἀτίμων μέσων, δι' αἰσχροκερδειῶν ἀγύρτης· π. χ. «Tu te dis chevalier; écoute je te prie: n'est-tu pas, en effet, chevalier d'industrie?» (L'Éreron).

Chevet (= προσκεφάλαιον)

Épée de chevet = (κυρία ἔννοια) Μάχαιρα ἣν εἶχον ἄλλοτε, ἐν καιρῷ νυκτός, κάτωθεν τοῦ προσκεφαλαίου —(μεταφ. ἔννοια)

1) Ἄτομον ὅπερ χρησιμοποιεῖ τις διὰ πᾶν εἶδος ὑποθέσεων.

2) Ἀντικείμενον ὅπερ φυλάσσει τις, συνήθως κατὰ τὴν νύκτα, πλησίον του. π. χ. «L'Iliade d'Homère était l'épée de chevet d'Alexandre (Ἀχιλλεύς).»

3) Ἀντικείμενον εἰς ὃ ἐπανέρχεται τις πάντοτε, περὶ οὗ ὁμιλεῖ συγγάκις· π. χ. «Toujours de l'argent! voilà leur épée de chevet: de l'argent!» (Μολιέρως).

Cheveu (= θρίξ)

Cheveu (ἐν τῇ γλώσῃ τοῦ λαοῦ) = Ἐμπόδιον δυσκολία· π. χ.

«Il y a un cheveu».

Avoir un cheveu pour une femme (λαϊκὴ ἔκφρ.) = Τρέφω ἔρωτα, ἐρωτικὸν πείσμα πρὸς τινα γυναῖκα.

Se prendre aux cheveux = Φιλονικῶ, συζητῶ μετὰ μεγάλης ζωνρότητος· π. χ. «Les mères, les maris me prendront aux cheveux, pour dix ou douze contes bleus» (Λαφονταῖνος).

Les cheveux de la vierge = Τὰ νήματα τῆς ἀράχνης.

Prendre (ἢ *saisir*) *l'occasion aux cheveux* = Ἐποφελουῦμαι δὲν ἀφήνω νὰ μοῦ διαφύγῃ εὐκαιρία τις· π. χ. «C'est une occasion qu'il faut prendre vite aux cheveux» (Μολιέρως ἐν τῷ *Avare*).

(Σημ. Ἰδὲ ταυτόσημον *Prendre la balle au bond*)

Cette chose fait dresser les cheveux = Τοῦτο τὸ προᾶγμα

ἐμποιεῖ φρίκην' π. γ. «Les cheveux me dressent à la tête, je suis saisi d'horreur» (Ρακίνας).

Couper (ἢ *fendre*) *un cheveu en quatre* = Κάμνω εἰς ἄκρον λεπτολόγους συλλογισμούς' π. γ. «Toutes ces analyses déliées, tous ces cheveux coupés en quatre» (Α. Vaquerie). — «Je l'ai dit du duc de Chevreuse, je le repète ici de ce chancelier (Aguesseau) il coupait un cheveu en quatre» (Saint-Simon).

Raisonnement tiré par les cheveux = Συλλογισμὸς βεβιασμένος, περιπλόκου λογικῆς, οὗ ἡ ἐνάργεια εἶναι ἀμφίβολος' π. γ. «C' eût été trop tirer les choses par les cheveux» (Bossuet).

Comme des cheveux sur la soupe (καθωμιλ. ἐκφρσις) = Ἄκαιρως, ἄνευ λόγου, κατὰ τρόπον γελοῖον' π. γ. «Ils vinrent comme des cheveux sur la soupe, et tout le monde en était mécontent».

Se faire des cheveux (καθωμιλ. ἐκφρ.) = Στενοχωροῦμαι, εὐρίσκομαι ἐν ἀνία.

A un cheveu de . . . = Πολὺ πλησίον (τὸ τῆς καθωμιλ: παρὰ τρίχα νὰ . . .) π. γ. «Mettre quelqu' un à un cheveu de sa perte».

Chèvre (= αἰξ)

Vin à faire danser les chèvres (καθωμιλ. ἐκφρ.) = Οἶνος πολὺ ὀξύς.

Il serait amoureux d'une chèvre coiffée (καθωμιλ. ἐκφρ.): Λέγεται περὶ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, ὅστις εὐρίσκει πᾶσαν γυναῖκα ἀρκούντως ὠρμίαν καὶ ὅστις καταθέλγεται ἐκ τῆς πρώτης τυχούσης.

Prendre la chèvre (καθωμιλ. ἐκφρ.) = Ἐξοργίζομαι, παραφέρομαι, ἄνευ εὐλόγου αἰτίας, ἢ ἔχω μίαν ἰδιοτροπίαν (καπρίτσιο) ὡς αἱ αἰγες' π. γ. «Mais c'est prendre la chèvre un peu bien vite aussi». (Μολιέρος).

Ménager (ἢ *sauver*) *la chèvre et le chou* = Περιποιεῦμαι καὶ τὰ δύο ἀντίθετα μέρη' κολακεύω δύο ἄτομα, ὧν τὰ συμ-

φέροντα ἄλληλοσυγκρούονται, ἵνα μὴ δυσαρεστήσω οὔτε τὸ ἓν οὔτε τὸ ἕτερον.

(Σημ. α. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τοῦ γνωστοῦ μύθου καθ' ὃν χωρικός τις ἔχων μεθ' ἑαυτοῦ ἓνα λύκον, μίαν αἶγα καὶ ἓν λάχανον πρόκειται νὰ διέλθῃ ρυακά τινα. Δὲν εἶναι ὁμως δυνατὸν εἰς αὐτόν, λόγῳ τῆς μικρᾶς χωρητικότητος τῆς λέμβου, νὰ μεταβιβάσῃ εἰς τὴν ἀντίπεραν ὄχθην καὶ τὰ τρία ὁμοῦ ἀλλ' ἓν ἕκαστον τούτων χωριστά. Ἐὰν μὲν λάβῃ, ὅπως μεταφέρει τὸ λάχανον, θὰ ἀπομείνουν ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὄχθης ὁ λύκος καὶ ἡ αἶξ, φυσικῶ δὲ τῷ λόγῳ ὁ λύκος θὰ καταβροχθίσῃ τὴν αἶγα. Ἐὰν ἀφ' ἐτέρου λάβῃ κατὰ πρῶτον τὸν λύκον, ἡ αἶξ θὰ καταβροχθίσῃ τὸ λάχανον. Ἐμνηστεύθη λοιπὸν τὸ ἔξῃς: λαμβάνει πρῶτον καὶ μεταβιβάζει εἰς τὴν ἀπέναντι ὄχθην τὴν αἶγα· ἐπανέρχεται κατόπιν καὶ μεταβιβάζει τὸν λύκον, λαμβάνει ὁμως μεθ' ἑαυτοῦ τὴν αἶγα καὶ τὴν ἐπαναφέρει εἰς τὴν ὄχθην εἰς ἣν εὗρισκετο ἐν ἀρχῇ· ἀφήνει τότε τὴν αἶγα καὶ λαμβάνει μεθ' ἑαυτοῦ τὸ λάχανον, ὅπερ μεταβιβάζει ἐπὶ τῆς ἐτέρας ὄχθης· τέλος ἐπιστρέφει καὶ μεταφέρει καὶ τὴν αἶγα. Τοιοῦτοτρόπως οὐδὲν ἐξημώθη),

(Σημ. β. Ἐν τῷ Σουῖδα ἀναφέρεται ἡ ἔξῃς φράσις: Δεξιὸν εἰς ὑπόδημα ἀριστερόν εἰς ποδονίπτρον, ἧτις ὑποκρύπτει ἀλληγορικῶς τὴν αὐτὴν ἔννοιαν.

Chien

N'être pas bon à jeter aux chiens (προκειμένου περὶ αἰόμου τινός) = Δὲν ἀξίζει τίποτε (κ. δὲν εἶναι οὔτε γιὰ τὰ σκυλλιά).
π. γ. «On ne me trouve pas bonne à jeter aux chiens».
(Mme de Sévigné).

Faire le chien couchant = Κολακεύω τινὰ ταπεινῶς ὅπως ἀποκτήσω τὴν εὐνοίαν του.

Il fait un temps à ne pas mettre un chien dehors = Κάμνει καιρὸς ἄθλιος.

Un temps de chien (ἢ un chien de temps) = Καιρὸς ἄθλιος.

Vivre comme un chien = Ζῶ ἔκδοτον βίον.

Mourir comme un chien = Ἀποθνήσκω περιφρονημένος καὶ ἐγκαταλειμμένος· ὡσαύτως καὶ ἄνευ ἐκκλησιαστικῶν τιμῶν (τὸ τῆς καθωμιλ: ψοφῶ σὰν σκυλλί).

Chien (ἐν τῇ γλώσσει τοῦ λαοῦ) = 1) Ἄτομον [αὐστηρὸν καὶ σκληρόν] π. γ. «Il n'est pas trop chien avec ses

domestiques». 2) ἀκολουθούμενον ὑπὸ οὐσιαστικοῦ εἶναι λέξις ὀργῆς ἢ ἀπλῶς ἐξευτελισμοῦ.

Entre chien et loup = Κατὰ τὸ λυκόφωσ ἢ τὸ λυκαυγές. (κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἡμέρας καθ' ἣν δύναται τις γὰ διακρίνει κύνα ἀπὸ λύκου)· π. γ. «A la brune, entre chien et loup, Villeneuve est un très joli pays» Châteaubriand).

(Σημ. Μεταχειρίζονται ὡσαύτως τὴν ἀν. φράσιν ὡς οὐσιαστικόν· π. γ. «Je crains l'entre chien et loup» (Mme de Sévigné).

Etre comme le chien du jardinier = Ἐμποδίζω νὰ ἀποκτήσωσιν οἱ ἄλλοι ἐκεῖνο ὅπερ δὲν δύναμαι νὰ ἔχω καὶ ἐγώ.

(Σημ. Ἡ παρομοίωσις γίνεται ἐνταῦθα πρὸς τὸν κύνα τοῦ κηπουροῦ, ὅστις διαφυλάττει ἀπὸ τοῦς κλέπτας τὰ πράγματα ἅτινα δὲν δύναται νὰ φάγη αὐτός).

Etre reçu comme un chien dans un jeu de quilles = Τυγχάνω κακῆς ὑποδοχῆς (ὡς κύων παρουσιαζόμενος κατὰ τὴν στιγμὴν καθ' ἣν παίζουσι τὸ γνωστὸν παίγιον τῶν κώνων).

Il y a trop de chiens après l'os : Λέγεται περὶ τινος ὑποθέσεως ἐν ἣ ὑπάρχουσι πολλοὶ μεριδιοῦχοι.

Chien qui aboie ne mord pas (παροιμ.) = Ἐκεῖνοι οἵτινες κραυγάζουσιν, ἀπειλοῦσι, δὲν εἶναι ἐπίφοβι (σκύλος ποῦ γαυγύζει δὲν δαγκάνει. Ὅμοίως οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον : κύων θωῦκτῆρ οὐ δάκνει).

Jamais bon chien n'aboie à faux = (ιδὲ Aboyer).

Rompres les chiens = Ἀλλάσσω ἀποτόμως θέμα ὀμιλίας· μεταφέρω ἐπὶ ἄλλου θέματος τὴν συνδιάλεξιν· π. γ. «Mais il parut regretter ses indiscretions et rompit les chiens» (V. Cherbuliez).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τοῦ κυνηγίου, καθ' ὃ, ἐν τῇ καταλήλφῃ στιγμῇ, ἀνακαλοῦσι τοὺς κύνας καὶ τοὺς ἀναγκάζουσι νὰ ἐγκαταλείψωσι τὸ ζῶον, ὅπερ κατεδίωκον).

Un chien de pays : Τὸ παρ' ἡμῖν λεγόμενον : παληότοπος.

Je lui garde un chien de ma chienne (παροιμ. χυδαία ἔκφρ.) = Μνησικακῶ κατὰ τινος καὶ περιμένω νὰ τὸν ἐκδικηθῶ εἰς τὴν πρώτην παρουσιασθησομένην εὐκαιρίαν.

Avoir du chien = Ἔχω ἴδιόν τι χαρακτηριστικὸν ἰδιοτροπίας ἢ κομψότητος· π. χ. «Il faut avouer que cette dame a vraiment du chien»

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη, ταυτόσημος πρὸς τὰς : avoir du chic ἢ avoir du cachet, ἐδημιουργήθη κατὰ τὸ 1880).

Sacré nom de chien: Εἶναι εἶδος βλασφημίας ἐλαφροῦς (ταυτόσημον τῷ: sacré nom d'une pipe).

Une charrue à chiens: Λέγεται περὶ ἐταιρείας ἢ συλλόγου ἔνθα βασιλεύει ἀταξία.

Chiffoner (= ῥυτιδῶ, κοιν. τσαλακώνω)

Un minois chiffonné = Μορφὴ ἣς τὰ χαρακτηριστικὰ εἶναι ἐλκυστικά, οὐχὶ ὁμῶς καὶ κανονικά.

Chimère (= χίμαιρα)

Entrer (ἢ vivre, ἢ se promener) dans le pays des chimères
= Βαυκαλίζω τὴν φαντασίαν μου με βλακώδη σχέδια, με παραλόγους ἰδέας, με χιμαίρας.

Se faire des chimères: Ἡ αὐτὴ ὡς ἄνω ἔννοια· π. χ. «La solitude exalte son imagination; j'ai observé que déjà sa tête était pleine de chimères» (Ἀνατολ. Φράνς).

Chorus

Faire chorus = Συμφωνῶ, τίθεμαι μετὰ τὴν γνώμην τινός· π. χ. «Quand il parlait des bois, je faisais chorus» (Ἀνδ. Theuriet).

Chose

Chose = 1) Πράξεις, ἐπιχειρήσεις, γεγονότα· π. χ. «Toutes les grandes choses coûtent beaucoup» (Voiture). — «Les choses n'arrivent quasi jamais comme on se les imagine» (Mme de Sévigné). — 2) (ἐν τῇ καθομιλ.) Ἄτομον ἢ πρᾶγμα οὐτινος δὲν γνωρίζουσιν ἢ δὲν θέλουσι νὰ εἰπωσὶ τὸ ὄνομα· π. χ. «C'est chose, votre ami, qui est venu!».

L'auteur des choses = Ὁ Θεός.

Etre pour quelque chose dans . . . = Συντελῶ κατὰ τὴν εἰς. . . π. χ. «J'étais pour quelque chose dans ce succès».

Être de quelque chose à quelqu'un = Συνδέομαι μετά τινος διὰ δεσμῶν συγγενείας· π.χ. «Il me semble qu'elle vous est de quelque chose (Mme de Sévigné).

Il y a quelque chose comme . . . = Ὑπάρχουσι περίπου· π.χ. «Dans ce tonneau il y a quelque chose comme 300 litres de vin».

Chou (= ἡ κρόμβη, κ. λάχανον)

Mon chou ! ἢ mon petit chou ! (καθωμιλ. ἔκφρασις τρυφερότητος) = Ψυχὴ μου ! καρδοῦλά μου !

Bête comme un chou (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Πολὺ βλάξ (κ. κουτὸς σὰν λάχανο).

Faire ses choux gras de . . . = Εὐωχοῦμαι· κερδίζω ἐκ . . . π.χ. «Ce vagabond fit ses choux gras de l'argent qu'il avait volé à tout le monde».

Aller à travers choux = Ἐνεργῶ, φέρομαι ἀπερισκέπτως.

Faire chou blanc = Ἀστοχῶ τοῦ σκοποῦ.

(Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη εἶναι κυρίως ὄρος τοῦ παιγνίου τῶν κόνων).

Tonner sur les choux = Προξενῶ μᾶλλον θόρυβον ἢ κακόν· π.χ. «Bon gentilhomme et qui, dans son courroux, n'avait encore tonné que sur les choux» (Λαφονταῖνος).

Une feuille de chou = Ἐφημερὶς οὐδεμιᾶς ἀξίας, σπουδαιότητος, κρομβόφυλλον (τὸ τῆς χυδαίας : παληοπατσαβοῦρα).

Chouette (= αἰγωλιός, πτηνόν)

C'est chouette ! (σύγχορος ἔκφρ. χυδαία) = Ἐπέτυχε θαυμάσια λαμπρά

Faire la chouette = Ἀντεπεξέρχομαι μόνος κατὰ πολλῶν· π.χ. «Ma correspondance avec la duchesse de Choiseul et sa compagnie est très active ; je fais la chouette à trois personnes» (Mme du Deffand).

Ciel (= οὐρανός)

Tomber du ciel (καθωμιλ.) = Ἐρχομαι ἀπροόπτως ἢ κατὰ τὴν κατάλληλον στιγμήν (πίπτω, οὐτως εἰπεῖν, ἐξ οὐρανοῦ)· π.χ. «Ce secours tombait bien véritablement du ciel».

Elever quelqu' un jusqu' au ciel (ἢ *justqu' aux nues*)
= Ἐκθειάζω τινα ὑπερμέτρως; (ἀνοψῶ τινὰ μέχρι τρίτου οὐρανοῦ)· π. χ. «Tel porte jusqu' au ciel leur vertu sans égale» (Κορνήλιος ἐν Horace).

Etre ravi au troisième ciel (ἢ *au septième ciel*) =
Αἰσθάνομαι ζωηράν, ἀνεκλάλητον χαράν.

Remuer ciel et terre (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Καταβάλλω πᾶσαν προσπάθειαν ὅπως ἐπιτύχω τι, κινῶ γῆν καὶ οὐρανόν.

Si le ciel tombait il y aurait bien des alouettes prises
(παροιμία): Λέγεται περὶ ἐκείνων οἷτινες κάμνουν μωρὰς προὑποθέσεις ἢ ἔχουν γελοίους φόβους.

(Σημ. Οἱ Λατίνοι ἔλεγον ὁμοίως: Si coelum caderet multae caperentur alaudae).

C i e r g e (= ἡ λαμπάς)

Se tenir droit comme un cierge (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἴσταμαι εὐθύς, ἀλύγιστος (ὡς λαμπάς).

Devoir un beau cierge à quelqu' un (τὸ ἄλλως λεγόμενον)
Devoir une belle chandelle à quelqu' un = (ἰδὲ Chandelle).

C i g o g n e (= πελαργός)

Cou de cigogne = Λαιμὸς μακρὸς καὶ ἰσχνός (ὡς ὁ τοῦ πελαργοῦ).

Contes de cigogne (ἢ *contes à la cigogne*) = Φλυαρίαί βλακώδεις· π. χ. «Seigneur docteur, ce que je vous dis ne sont point des contes de la cigogne (cigogne)». (Ἐκ τῆς Comédie des Proverbes).

C i r e (= κηρός)

Cire molle (ἢ ἁπλῶς *cire*) = Χαρακτῆρ ἠδύς, πρῶτος (ὡς ὁ κηρός, ὅστις εὐκόλως συνθλίβεται διὰ τῆς μεταξὺ τῶν δακτύλων πίεσεως)· π. χ. «De Brissac était un homme de cire» (Καρδινάλιος Ρέτσιος).

Venir (ἢ *aller*) *comme de cire*: Λέγεται περὶ πράγματος ὁ-

περὶ πηγαίνει, ἐφαρμόζει καλῶς· π. γ. «Cet habit vous va comme de cire».

Fondre comme la cire au soleil : Λέγεται περὶ τινος ἀνθρώπου ὅστις καθίσταται ταχέως ἰσχνός.

Clair (= διαυγής, φωτεινός)

Ne faire que de l'eau claire (καθωμιλ. ἔκφορ.) = Δὲν ἐπιτυγχάνω· π. γ. «Mais quoi! que feras-tu que de l'eau toute claire?» (Μολιέρου ἐν τῷ *Etourdi*).

Clair et net = Ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ, ἄνευ περιστροφῶν (τῆς καθωμιλ.: καθαρὰ καὶ ξάστερα).

Tirer au clair = Διασαφηνίζω, ἐπιξηγῶ, φέρω εἰς φῶς· π. γ. «On tire cette affaire au clair».

Le sabre au clair = Μὲ τὸ ξίφος ἐκτός τῆς θήκης· π. γ. «Attaquer son adversaire le sabre au clair».

Au clair de la lune = Ὑπὸ τὸ σεληνόφως· π. γ. Se promener au clair de la lune.

Claqu er

Claqu er sa galette (ἐν τῇ διαλέκτῳ *argot*) = Ἐξοδεύω τὰ χορήματα μου.

(Σημ. Galette εἶναι λέξις τῆς διαλέκτου *argot* καὶ σημαίνει: χορήματα. Ἡ διάλεκτος ἢ καλουμένη *argot* εἶναι ἐν χρήσει εἰς τοὺς κακούργους ἢ ἀπάχθες ἐν Γαλλίᾳ οὐχ ἦتون εἶναι ἐν πολλοῖς λίαν ἐκφραστικὴ).

Claqu er du bec (ἐν τῇ διαλέκτῳ *argot*) = Πεινῶ χωρὶς νὰ ἔχω νὰ φάγω τίποτε.

Claqu er (ἐν τῇ διαλέκτῳ *argot*) = Ἀποθνήσκω· π. γ. *Sapristi! tu vas claqu er, mon vieux, si tu ne te soignes pas* = Ἐ διάβολε! θὰ τὰ τινηᾶῃς, φιλαράκο μου, ἂν δὲν κυταχθῆς.

Clef (= κλείς)

Mettre quelque chose sous clef = Θέτω πρῶγμά τι εἰς μέρος κλειόμενον διὰ κλειδός· π. γ. *J' écris à Cramer et je lui mande qu' il mette les autres exemplaires sous la clef*. (Βολταῖρος).

Prendre la clef des champs = (ἰδὲ *Champ*).

Avoir la clef (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Γνωρίζω τὴν ἐξήγησιν πραγμάτων τινος μυστηριώδους· π.χ. «Nous aurions en mains la clef du mystère». (Βοσσουνέτος).

Mettre la clef sous la porte (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Μετοικῶ φεύγω λαθραίως συναποφέρων καὶ ἀλλότρια χρήματα· π.χ. «Le premier, mourant de faim, a mis la clef sous la porte et s'en est allé» (Παῦλος-Λουδοβίκος Courrier).

La clef de voûte = Ἡ κυρία βάσις, τὸ κύριον σημεῖον ὑποθέσεώς τινος· π.χ. «Les réglemens ne sont que le cintre de la voûte dont les moeurs forment la clef» (I. I. Ρουσσώ).

(Σημ. Κλείς θόλου (clef de voûte) λέγεται ἐν τῇ ἀρχιτεκτονικῇ ὁ κύριος λίθος θόλου τινός, ὁ κατέχων τὸ μέσον τούτου. Οὗτος, ὡς λεπτότερος κατὰ τὸ κάτω μέρος καὶ πλατύτερος κατὰ τὸ ἄνω, πιέζει καὶ συγκρατεῖ τοὺς ἄλλους).

C l e r c

Clerc = Ὑπάλληλος συμβολαιογραφείου, ἢ ἐν γένει καὶ δικαστικοῦ γραφείου, ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μικρᾶς πνευματικῆς ἀναπτύξεως.

Faire un pas de cleric = Κάμνω ἀδεξιότητά τινα.

C l o c h e (= κώδων)

Déménager à la cloche de bois = (ιδὲ Bois).

Sonner la grosse cloche (παροιμ.) = Θέτω εἰς ἐνέργειαν τὰ ἔσχατα καὶ ἀποφασιστικὰ μέσα· π.χ. «Plaisantez sur le ministère; c'est la grosse cloche, cela: on ne doit la sonner qu'à la dernière extrémité, et quand on est tout à fait sûr d'être mis à l'écart» (Th. Leclercq).

(Σημ. Ἡ μεταφορὰ ἐλήφθη ἐκ τῆς ἐκκλησίας).

Entendre les deux cloches: Πρὶν ἢ δικίσης πρέπει νὰ ἀκούσης ἀμφοτέρους τοὺς ἀντιδίκους ἵνα ἡ κρίσις σου εἶναι δικαία.

Σημ. Παρὰ τοῖς Λατίνοις ἀπαντᾶται ὁμοίως: *audi alteram partem* = ἄκουσον τὴν ἐτέραν μεριδα. — Παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἕλλησιν ἐλέγετο ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἔννοιαν: μηδενὶ δίκην δικίσης πρὶν ἀμφοῖν μᾶλλον ἀκούσης).

Clocher (= κωδωνοστάσιον)

Il n' a jamais vu que son clocher (παροιμ.): Λέγεται περί τινος ἀνθρώπου ἐστρημέ νου πείρας τοῦ κόσμου, ἀγνοῦντος τὰ τοῦ κόσμου.

Clou (= ἦλος, καρφί)

Le clou d' une fête, d' un bal κλπ. = Ἡ λαμπροτέρα στιγμή, τὸ λαμπρότερον μέρος ἐορτῆς ἢ χοροῦ τινος κλπ. π. χ. «Quand nous sommes entrés, la fête était à son clou». (ιδὲ Battre son plein).

River à quelqu' un son clou = Ἀναγκάζω τινὰ νὰ σιωπήσῃ δι' αὐστηρᾶς καὶ ἀποτόμου ἀπαντήσεως π. χ. «Vous avez fort bien fait de lui river son clou» (Régnard).
(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις εἶναι ταυτόσημος τῆ: clore le bec).

Mettre une chose au clou (λαϊκ. ἔκφρ.) = Θέτω πρᾶγμα τι εἰς ἀρρηστίαν.—καὶ ὡσαύτως: θέτω πρᾶγμα τι ὡς ἐνέχυρον.

Compter les clous de la porte (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἀναμένω ἐπὶ πολὺ ἔμπροσθεν θύρας τινός.

Un clou chasse l'autre (παροιμ.) = (ιδὲ Chasser).

Planter son clou (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἐγκαθίσταμαι πού.

Mettre un clou à sa roue = 1) Παύω, δὲν ἐξακολουθῶ τι·
2) διορθοῦμαι, ἀλλάζω διαγωγὴν π. χ. «Mon frère n'est plus un jeune homme débauché; il a mis un clou à sa roue».

Coche

Coche = Παλαιόν τι ταξιδιωτικὸν ὄχημα.

Etre ferme en coche = Περισμένω εὐσταθῆς, ἀκλόνητος.

Manquer le coche = Χάνω τὴν εὐκαιρίαν (ιδὲ παράδειγμα ἐν Manquer).

Coeur (= καρδιά)

Le coeur me bat = Εἶμαι πολὺ ἀνήσυχος, φοβοῦμαι.

Faire la bouche en coeur = κυρία ἔννοια: Δίδω εἰς τὰ χεῖλη μου τὸ σχῆμα τῆς καρδίας. — καὶ μεταφορική: Κάμνω ἀκισμούς (κ. νάξια).

- ✓ *Il voudrait lui manger (ή lui arracher) le coeur* = Τὸν μισεῖ θανασίμως.
- ✓ *En avoir le coeur net* = Κατέχω τὴν ἐξήγησιν πράγματός τινος, ὅπερ δὲν εἶναι σαφές· π. χ. «Tu me représentes cette chose comme un mystère; mais tu dois ignorer, sans doute, que moi j'en ai déjà le coeur net».
- Coeur d'artichaut, une feuille pour tout le monde* (ή ἀπλῶς *coeur d'artichaut*): Λέγεται περὶ νέου (ή νεάνιδος) ὅστις ἐπιπολαίως συμπαθεῖ πολλὰ συγχρόνως πρόσωπα χωρὶς πρὸς οὐδὲν τούτων ἢ ἀγάπη του νὰ εἶναι πραγματικὴ καὶ εἰλικρινὴς (τὸ παρ' ἡμῖν λεγόμενον: ἡ καρδιά του εἶναι ἀγκυνάρα).
- ✓ *Se ronger le coeur* = Καταβιβρώσκομαι ὑπὸ μυστικῆς τινος θλίψεως.
- ✓ *Avoir le coeur gros* = Αἰσθάνομαι τὴν ἀνάγκην νὰ κλαύσω· κατέχομαι ὑπὸ βαθείας λύπης· π. χ. «... Avoir le coeur gros et la tristesse prête à éclater...» (Λεγκονκούρ).
- ✓ *S'en donner à coeur joie* = Ἀπολαμβάνω πράγμα τι δι' ὅλων τῶν δυνάμεών μου, ἐντροπῶ εἰς τοῦτο, τέρπομαι· π. χ. «Souvent quand nous causions de cette manie d'Eugène Sue, nous riions à coeur joie» (Α. Δουμάς).
- Amant de coeur* (καθωμλ. ἔκφρ.) = Ἐραστής, ὃν ἔχει γυνή τις, οὐχὶ πρὸς τὸν σκοπὸν χρηματικῶν ἀφαιμάξεων ἀλλ' ἐκ πραγματικῆς ἀγάπης. (ἰδὲ καὶ Béguin).
- (Σημ. Ἡ ἀντίθετος ἔκφρασις εἶναι: *amant de poche*).
- ✓ *A coeur ouvert* ἢ *coeur à coeur* = Εἰλικρινῶς, ἀνευ ἀλλοιώσεως τῆς ἀληθείας· π. χ. *Parler à coeur ouvert*.
- ✓ *De coeur* = Μετ' εἰλικρινοῦς αἰσθημάτων· π. χ. «Il est attaché de coeur à ma famille».
- ✓ *Par coeur* = Ἀπὸ μνήμης· π. χ. «Molière savait Rabelais par coeur». (Λακρουά).
- ✓ *Coeur d'or* = 1) Χαρακτήρ ἡδύς, πρῶος (κ. χρυσοῦ καρδιά). — 2) τὸ ἄτομον προσέτι τὸ ἔχον τοιαύτην καρδίαν.
- ✓ *Coeur de lion* = 1) Γενναία καρδιά. — 2) τὸ ἄτομον προσέτι

τὸ ἔχον γενναίαν καρδίαν, λεοντόθυμος· π. χ. «Richard cœur de lion».

Coeur d'airain (ἢ *de rocher* ἢ *de marbre* ἢ *de bronze*)
= Καρδία σκληρά. — καὶ κατόπιν σημαίνει καὶ τὸν ἔχοντα
τοιαύτην καρδίαν.

Savoir un homme par cœur = Γνωρίζω κατὰ βάθος τὸν
χαρακτῆρά τινος· π. χ. «Je l'ai étudié une bonne grosse
demie - heure, et je le sais déjà par cœur». (Μολιέρως).

Un sans - cœur (καθωμιλ.) = Ἄνθρωπος ἄκαρδος, ἔσθη-
μένος αἰσθημάτων εὐγενῶν (ἢ ἐνεργητικότητος).

Avoir quelque chose sur le cœur = Διατηρῶ ἐν τῇ διανοίᾳ
μου συναίσθημά τι λυπηρόν (κ. κάτι προᾶγμα μοῦ πλακώνει
τὴν καρδιά). π. χ. «Et je ne mâche point ce que j'ai
sur le cœur» (Μολιέρως ἐν *Tartuffe*).

Faire le joli cœur = Ἐπιζητῶ νὰ ἀρέσκω.

De gaieté de cœur (ἢ *de bon cœur*) = Μετὰ μεγάλης εὐ-
χαριστήσεως, ἀσμένως· π. χ. «Je voudrais de bon cœur
couronner votre flamme» (Μολιέρως ἐν τῷ *Dépit amou-*
reux).

Aller au cœur = Θίγειν, συγκινεῖν τὴν καρδίαν· π. χ. «Vos
paroles me vont au cœur».

De grand cœur = Λίαν εὐχαρίστως· π. χ. «Voulez-vous
m'écouter? Sans doute et de grand cœur».

(Σημ. Παρ' ἀρχαίους γάλλοις συγγραφεῦσιν ἀπαντᾶται ἡ ἔκφρασις :
de gréant cœur, δηλαδή *de cœur qui agrée* (= με καρδιά
ποῦ συγκατατίθεται, ποῦ συγκατανεύει). Ἐντεῦθεν συμπεραίνομεν
ὅτι ἡ λέξις *grand* ἐν τῇ ἀνωτέρω ἔκφρασει εἶναι παραφθορά τῆς
gréant).

A contre-cœur = Παρὰ τὴν θέλησίν τινος· π. χ. «Je m'en
vais à contre-cœur de ce pays ch'armant».

Allumer le cœur = Ἐμπνέω εἰς τινα ἔρωτα, τρυφερὸν αἰ-
σθημα.

Etre tout cœur = Εἶμαι περιποιητικώτατος, ὑποχρεωτικώτατος.
(κ. ὅλο καρδιά). π. χ. «Il est tout cœur pour ses amis».

Avoir le cœur sur la main ἢ *sur les lèvres* (καθωμ. ἔκφρ.)
= Εἶμαι ἀγαθὸς καὶ μεγάλωφρων· ἔχω ἀγνὰ αἰσθήματα.

✓ *Avoir le coeur au métier* = Ἀγαπῶ, ἀρέσκομαι εἰς τὸ ἐπάγγελμά μου· π. γ. «C'est dommage, il avait le cœur trop au métier» (Ραζήνας ἐν Les Plaideurs).

Avoir du coeur = Εἶμαι θαρραλέος· π. γ. «Rodrigue as-tu du cœur?» (Κορνήλιος ἐν τῷ Cid).

Avoir (ἢ prendre) quelque chose à coeur = Ἐνδιαφέρομαι μεγάλως διὰ τὴν ἐπιτυχίαν πράγματός τινος· π. γ. «Vous prenez la chose fort à cœur». (Μολιέρως ἐν Précieuses Ridicules).—«Il paraît prendre l'affaire des Sirven à cœur» (Voltaire ἐν ταῖς Lettres).

Tenir au coeur : 1) Λέγεται περὶ πράγματος ἢ προσώπου δι' ὃ αἰσθάνεται τις συμπάθειαν, ἐνδιαφέρον, ὅφ' οὐ ἔλκύεται· π. γ. «Une beauté me tient au cœur» (Μολιέρως).—«L^a Sicilè ravie leur tenait au cœur» (Βοσσουέτος). 2) Λέγεται περὶ ἀτόμου ἢ πράγματος ὅπερ ἐμπνέει ἀνησυχίας· π. γ. «Ce maître d'armes vous tient bien au cœur» (Μολιέρως ἐν Le Bourgeois Gentilhomme).

Avoir le coeur de ... = Ἐχω τὴν σκληρότητα, τὴν ἀδιαφορίαν ὅπως . . . π. γ. «Ah! Monsieur, auriez-vous bien ce cœur--là?» (Μολιέρως ἐν ταῖς Fourberies de Scapin).

Le coeur me saigne = Κατέχομαι ὑπὸ βαθυτάτης λύπης, ἀπελπισίας· αἰμάσσει ἡ καρδιά μου· π. γ. «Le cœur est toujours jeune, et peut toujours saigner» (Victor Hugo).

✓ *Mettre (ἢ remettre) le coeur au ventre à quelqu'un* = Ἐνθάροῦνω τινά, ἐμπνέω εἰς τινά θάρρος· π. γ. «C'en est assez pour me remettre le cœur au ventre». (Boileau).

↘ *Faire contre fortune bon coeur* = Δέχομαι καὶ ὑπομένω ἀνευ ἀθυμίας, ἀγογγύστως τὰς ἀποτυχίας ἢ τὰς καταδρομὰς τῆς τύχης.

Si le coeur vous en dit = Ἐὰν ἔχετε διάθεσιν· ἐὰν σὰς ἀρέσκη (τὸ τῆς καθωμίλημένης : ἐὰν τὸ θέλη ἢ καρδιά σου)· π. γ. «. . . que sa place resterait vacante et que si le cœur lui en disait, il la retrouverait à son retour» (Cherbuliez).

Avoir le coeur mort = Αἰσθάνομαι ἐμαυτὸν ἐξησθενημένον.

Au coeur de l'été—Au coeur de l'hiver = Κατὰ τὰς θερμοτέρας ἡμέρας τοῦ θέρους (κ. στὴν καρδιὰ τοῦ καλοκαιριοῦ)
—Κατὰ τὰς ψυχροτέρας ἡμέρας τοῦ χειμῶνος (κ. στὴν καρδιὰ τοῦ χειμῶνα)

Avoir le coeur bon : Λέγεται περὶ ἀσθενοῦς ὅστις, παρὰ τὴν ἀσθένειάν του, διατηρεῖ τὴν ὄρεξίν του.

Loin des yeux, loin du coeur (παροιμ.) = Ἡ ἀπουσία διαλύει ἢ ἐξασθενίζει τὰ φιλικὰ αἰσθήματα (τὸ τῆς καθωμιλημένης : ματάκια ποῦ δὲν βλέπονται γρήγορα λησμονιοῦνται).
(Σημ. Οἱ ἀρχαῖοι ἔλεγον : Τηλοῦ φίλοι ναίνοντες οὐκ εἰσι φίλοι— Ἄθνηαιος).

C o i f f e r

Coiffer quelqu' un de quelque chose = Ρίπτω τι κατὰ τῆς κεφαλῆς τινος· π. γ. «D'une fenêtre on me coiffa d'une cassolette qui ne chatouillait point l'odorat» (Le Sage).

Coiffer son mari (καθωμ. ἔκφρ.) : Λέγεται περὶ τῶν ἀπίστων συζύγων. (τὸ τῆς παρ' ἡμῶν χυδαίας : τοῦ βάζει κέρατα).

Chien coiffé ἢ chèvre coiffée = Μορφή δυσειδής.

Etre coiffé de quelqu' un = (ιδὲ ἐν Béguin τὴν φράσιν avoir un béguin pour quelqu' un, ἥτις εἶναι ταυτόσημος τῇ παρούσῃ)· π. γ. Que de son Tartuffe elle paraît coiffée! (Μολιέρως).

Etre né coiffé = Ἔχω εὐνοίαν τῆς τύχης, ἐπιτυγχάνω ἐν τῇ ζωῇ· π. γ. «Vous êtes trop heureuse, Mademoiselle, il faut que vous soyez née coiffée» (Marivaux ἐν τῇ Epreuve).

(Σημ. Τὸ ἀρτιγέννητον βρέφος ἔχει ἐνίοτε ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του εἶδος τι μεμβράνης, ἥτις τὴν καλύπτει. Τὸ τοιοῦτον θεωρεῖται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡς οἰωνός ὅτι (τὸ παιδίον τὸ ἔχον τὴν μεμβράναν ταύτην θὰ εἶναι εὐτυχὲς εἰς τὸν βίον του).

Coiffer Sainte Cathérine (καθωμιλημ. ἔκφρ.) : Λέγεται περὶ τῆς νέας ἐκείνης ἥτις μένει ἄγαμος, περὶ τῆς γεροντοκόρης· π. γ. «Ne voyez - vous pas une fille d'une incomparable beauté, une fille noble, bien apparentée, réduite à coiffer Sainte - Cathérine? Personne n'en veut». (Balzac).

Σημ. Ἐπειδὴ ἡ Ἁγία Αἰκατερίνη ἐθεωρεῖτο ἡ προστάτις τῶν νεο-
νίδων αἰτινες μένουσι ἄγαμοι, λέγεται ὅτι, εἰς τινὰς ἐκκλησίας, ἀνε-
λαμβάνον αἱ γεροντοκόροι γ' ἀνανεώνωσι τὴν κόμμωσιν τῆς Ἁγίας
κατὰ τὴν ἐπέτειόν της. Ἐκάστη λοιπὸν γεροντοκόρη ἐκάρφωσι τὴν
πρώτην καρφίδα ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ 25ου ἔτους τῆς ἡλικίας
της, τὴν δευτέραν ἅμα τῷ 30ῳ καὶ τέλος ἅμα τῇ συμπληρώσει τοῦ
35ου συνεπλήρωνε τὴν κόμμωσιν τῆς Ἁγίας (!).

C o i n (= γωνία)

Les quatre coins du monde = Σύμπας ὁ κόσμος· π. γ. «Ne
dirait-on pas que le feu est aux quatre coins de
l'univers?». (Diderot).

Tenir son coin = Κατέχω ἔντιμον θέσιν ἔν τινι κύκλῳ· συμ-
μετέχω ἔν τινι συζητήσει καὶ ἡ γνώμη μου λαμβάνεται ὑπ'
ὄψιν· π. γ. «Mme de Coulanges tenait son coin» (Mme
de Sévigné).

Le coin du feu = Ὁ οἶκος· ὁ καθεστὶκὸς καὶ ἀπομεμονωμέ-
νος βίος· π. γ. «C'était un temps à garder le coin
du feu».

Etre marqué au coin = Ἐχειν ἰδιάζον τι σημεῖον χαρακτη-
ριστικόν· π. γ. «Tout est grand, tout est admirable
dans la nature; il ne s'y voit rien qui ne soit
marqué au coin de l'ouvrier». (La Bruyère).

C o l l e r

Coller son interlocuteur (λαϊκ. ἐκφρ.) = Ἀπευθύνω πρὸς τὸν
μετ' ἐμοῦ συνδιαλεγόμενον ἐρώτησιν, εἰς ἣν γνωρίζω ὅτι δὲν
θὰ δυνηθῆναι νὰ ἀπαντήσῃ (κ. ἀποστομώνω).

Coller au mur = Τυφεκίζω (ἐπαναστάτην, αἰχμάλωτον κλπ.)
(κτὶ τὸν κολλῶ στὸν τοῖχο).

C o l l e t

Prendre (ἢ tenir) au collet = (τὸ τῆς καθωμιλ.: τὸν πιάνω
ἀπὸ τὸν γιακᾶ)· π. γ. «Entrer chez lui le tenant au col-
let». (Λαφονταῖνος)

Prêter le collet à quelqu'un = Ἀγωνίζομαι πρὸς τινὰ, πα-
λαίω πρὸς αὐτόν· π. γ. «Villais manque plus d'une oc-

casion de prêter le collet au prince Eugène» (Σαὶν Σιμών).

Un collet—monté = Ἄτομόν τι σεμνότυπον καὶ ἔχον τρόπους ἐπιπλάστους, βεβιασμένους· π. χ. «Prévenu que Mme de V. et sa mère sont austères et collet - monté...» (Gyp).
(Σημ. Ἡ λέξις *collet—monté* ἐπέχει ἐν τῷ ἀνωτέρῳ παραδείγματι θέσιν ἐπιθέτου καὶ ἐν τούτοις μένει ἀμετάβλητος. Τοῦτο δὲ συμβαίνει πάντοτε).

Collier

Etre franc du collier = Ἐνεργῶ μετ' εἰλικρινείας καὶ τιμιότητος· π. χ. «Quiconque est libre et ferme est aussi franc du collier».

Donner un coup de collier (καθωμ. ἔκφρ.) = Παρέχω εἰς τινα βοήθειαν ἀποτελεσματικὴν.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις λέγεται κυρίως ἐπὶ τῶν ὑπόστυγιων, ἔπειτα δὲ καὶ μεταφορικῶς).

Combien (= πόσον)

Combien que (συνδετ. ἔκφρ.) = Ὅσην δὴποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ποσότης, ὅσοο δὴποτε καὶ ἂν εἶναι ὁ ἀριθμὸς, οἷα δὴποτε καὶ ἂν εἶναι ἡ ἀξία· π. χ. «Combien qu' il y ait d'ennemis ne laissez pas de combattre».

Comble

De fond en comble (ἐπιρρημ. ἔκφρ.) = Ἐξ ὀλοκλήρου, ὀλοσχερῶς· π. χ. «La ville fut renversée de fond en comble». (Βασσουέτος).

Pour comble = Ἴπρὸς συμπλήρωσιν, πρὸς ἐπαύξησιν· π. χ. «Et pour comble de notre malheur mon père est mort».

Comédie

Donner la comédie au public = Τηρῶ διαγωγὴν σκανδαλώδη ἐπισύρουσαν τὴν προσοχὴν τοῦ κόσμου.

C'est le secret de la comédie ἢ c'est le secret de Polichinelle: Λέγεται εἰρωνικῶς περὶ τινος ἀπορρήτου (!;), ὅπερ γνωρίζουσι πάντες· π. χ. «Pour faire comprendre à ses guides qu' on ne l' abusait pas et qu'il était dans le

secret de la comédie». (Ἰ. Αλφ. Daudet ἐν τῷ Tartarin sur les Alpes).

Commande (= παραγγελία)

De commande = Βεβιασμένος, ἐπίπλαστος· π. χ. «Joie de commande» — «Tristesse de commande».

Comme

Tout comme = Καθ' ὅλα ὁμοίως πρὸς . . . π. χ. «Vous vous en apercevrez tout comme moi».

Comme il faut (χρησιμοποιούμενον ὡς ἐπίθετον καὶ μένον ἄμετάβλητον) = Σύμφωνος πρὸς τὰ ὑπὸ τῆς καλῆς κοινωνίας εἰθισμένα, πρὸς τὰς ὑπὸ τοῦ ἐκλεκτοῦ κόσμου παραδεδεγμένας ἰδέας· π. χ. «La baronne le trouva charmant, et surtout très comme il faut» (Μωπασσάν ἐν τῷ Une Vie).

Comme si . . . = Ὡς ἂν . . . π. χ. «Bien des hommes vivent comme s'ils ne devaient jamais mourir».

Comme quoi = Κατὰ τίνα τρόπον· π. χ. «Voilà comme quoi il est fort dangereux d'avoir demi-étudié» (Balzac).

Comme tout (λκῆ. ἔκφρ.) = Εἰς τὸ ἑπικρον· π. χ. «Elle n'était pas plus grosse que mon poing, qu'on voyait déjà que ça serait joli et aimable comme tout» (Geor. Sand).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις εἶναι ἰδίως ἐν χρήσει παρὰ τοῖς κατοικοῖς τῶν ἐπαρχιῶν τῆς Γαλλίας· δὲν γίνεται δὲ ταύτης χρῆσις ἐν τῇ ἐκλεκτῇ γλώσσῃ).

Commerce (= ἐμπόριον, σχέσις)

Faire un mauvais (ἢ *un méchant*, ἢ *un vilain*) *commerce* = Ἀναμιγνύομαι εἰς τίνα ὑπόθεσιν ὀντικειμένην πρὸς τὴν ἠθικὴν.

Le commerce des lettres (ἢ *des muses*) = Αἱ φιλολογικαὶ ἀσχολίαι.

Avoir un commerce avec quelqu'un (προκειμένου περὶ γυναικός): Λέγεται περὶ τῆς παρανόμου συζώσεως μετὰ τινός· π. χ. «Les Géluliens et les Bactriens, par politesse».

permettaient à leurs femmes d' avoir commerce avec les étrangers». (Φενελών).

Compagnie (= συντροφία)

Tenir (ἢ *faire*) *compagnie* à quelqu' un = Συντροφεύω
τινά· π. γ. «Combien le feu tient douce compagnie».
(Βερανζέρος).

Fausser *compagnie* = Ἐγκαταλείπω τινὰ χωρὶς νὰ τὸν ἀπο-
χαιρετήσω· δὲν εἶμαι συνεπὴς· εἰς τινὰ συνέντευξίν μου· π. γ.
«Bon! le voilà qui fausse compagnie» (Ρακήνας).

De *compagnie* = Ὅμοῦ, τῇ συνοδείᾳ... π. γ.

«Capitaine Renard allait de compagnie,

» Avec son ami bouc des plus hauts encornés».

(Λαφονταῖνος ἐν Le Renard et le Bouc).

Etre de bonne compagnie = Εἶμαι εὐχάριστος διὰ συνανα-
τροφίην, εἶμαι ἀξιαγάπητος· π. γ. «Elle est toujours de
très bonne compagnie» (Mme de Sévigné).

Par *compagnie* *on se fait prendre* (παροιμ.) = Τὸ παρά-
δειγμα ἐκείνων οὐ· συναναστροφόμεθα δύναται νὰ μᾶς ὠ-
θήσῃ εἰς τὸ νὰ πράξωμεν τὰ πάντα.

Compagnon

Un petit compagnon (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἄνθρωπος ἄσημος.

Qui a compagnon a maître (παροιμ.) = Δὲν εἶναι δυνατόν
νὰ συνεταρισθῇ τις πρὸς ἕτερον, χωρὶς ὁ τοιοῦτος συνεταρι-
σμὸς νὰ τῷ παράσῃ ἐνοχλήσεις καὶ περιορισμὸν τῆς ἐλευθε-
ρίας του. (ὅποιος ἔχει σύντροφο ἔχει ἀφέντη).

Compas (= ὁ διαβήτης)

Ouvrir le compas (λαϊκ. ἔκφρ.) = Βαδίζω.

Allonger le compas (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἐπισπεύδω τὰ βήματά
μου.

(Σημ. Ἡ μεταφορὰ ἔγινε λόγῳ τοῦ σχήματος τῶν ἀνοιγομένων ποδῶν
προσομοιάζοντος πρὸς διαβήτην).

Au compas ἢ *par compas* (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Μετὰ μεγί-
στης ἀκριβείας (τὸ κοιν. λεγόμενον : μὲ τὸν διαβήτην)· π. γ.

«Nous voulons tout faire au compas; mais ça ne nous est pas possible».

Par compas et par mesure = Μετὰ περισκέψεως· π. γ. «Mon père avait agi par compas et par mesure, dans cette affaire pour éviter tout inconvénient».

Compliment (= φιλοφρόνημα)

Sans compliment (καθωμί, ἔκφρ.) = Μετ' εὐλικρινείας (κ. ξάστερα, χωρὶς κομπλιμέντα).

Tourner un compliment = Καθιστῶ φιλοφρόνημά τι κομπῶν καὶ εὐχάριστον· π. γ. «Comment, sans vous compromettre, vous tournez un compliment?» (Béranger).

Composition

Etre de bonne (ή de facile) composition = Εἶμαι ἀνθρώπος εὐήγιστος, δυνάμιενος εὐκόλως νὰ καταπεισθῶ· π. γ. «Il fallait qu'il eût trouvé des personnes de bonne composition» (Ἀμύλων ἐν ταῖς Mémoires du Chevalier de Grammont).

Entrer en composition = Προβαίνω εἰς συμφωνίαν τινά, ἔρχομαι εἰς συμβιβασμόν· π. γ. «Ils n'entrèrent avec Bucer dans aucune composition» (Βισσουέτος).

Compte (= λογαριασμός)

Mettre (ή faire entrer) quelque chose en ligne de compte = Θεωρῶ πρᾶγμα τι ὡς ἔχον ἀξίαν· π. γ. «Je fais entrer en ligne de compte votre bonne volonté».

Cela n'est pas de compte = Τοῦτο δὲν ὑπολογίζεται (κ. δὲν λογαριάζεται)

Au bout du compte = Κατόπιν ὅλων τούτων, τέλος πάντων (στὸ κάτω κάτω τῆς γραφῆς)· π. γ. «Au bout du compte je ne m'en soucie point du tout» (Mme de Sévigné).

A bon compte = Εὐθηνά, εἰς χαμηλὴν τιμὴν (λέγεται καὶ ἐν κυριολεξίᾳ καὶ μεταφορικῶς)· π. γ. «Grâce aux bontés du ciel je suis quitte à bon compte» (Μολιέρος ἐν τῇ Ecole des Femmes).

- Etre de compte à demi avec quelqu'un* = Διανέμω μειά τι-
νος ἔξ ἡμισείας τὸ κέρδος ἢ τὴν ζημίαν· π. χ. «Il fit des
affaires de compte à demi avec Ouvrard» (Scribe).
- Cette chose passe sur le compte de...* = Τοῦτο τὸ πρά-
γμα ἀποδίδεται εἰς
- Mettre quelque chose sur le compte de quelqu'un* = Ἀ-
ποδίδω εἰς τινα συμβάν τι κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον ἐπι-
λήψιμον· π. χ. «Ils ont mis la faute sur le compte de
mon frère».
- Sur le compte de quelqu'un* = Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τινα, ἀνα-
φορικῶς πρὸς τινα· π. χ. «Je suis très inquiet sur son
compte».
- Faire son compte de* = Ἔχω τὴν πρόθεσιν νὰ . . . (κ.
λογαριάζω νὰ . . .) π. χ. «Neptune peut bien faire compte
de nous laisser avecque vous» (Malherbe).
- En fin de compte* = Συνολικῶς.
- Faire son compte que* = Εἶμαι βέβαιος ὅτι π. χ.
«Faites votre compte que si vous n'aimez pas....» (Mme
de Sévigné).
- Faire compte de* (ἢ ἄλλως *faire cas de....*) =
Ἔχω ὑπόληψιν, τρέφω ἐκτίμησιν πρὸς π. χ. «D' un
si faible service elle fait trop de compte». (Κορνή-
λιος). — «Et dont alors on faisait plus de compte».
(Λαφονταῖνος).
- Rendre compte de quelque chose* = Ἀναφέρω περί τινος
πράγματος (κ. δίδω λογαριασμόν). π. χ.
«Rendez compte vieillesse»
«Du temps mal despendu (dépensé)».
(Charles d' Orleans).
- Se rendre compte de quelque chose* = Λαμβάνω γινῶσιν
ἀκριβῆ καὶ λεπτομερῆ πρᾶγματός τινος.
- Compter** (ὑπολογίζειν, λογαριάζειν)
- Compter les heures, les jours, les moments* = Ἀνυπομονῶ

(ἐπὶ ἀναμονῆς ἢ ἀνησυχίας) π. γ. «Tu comptes les moments que tu perds avec moi» (Ρακίνας).

Compter sans son hôte = (ιδὲ Ἡôte).

A compter de = 'Απὸ

π. γ. *A compter de demain* cet enfant ira à l'école.

C o n c e r t

De concert = 'Εκ συμφώνου, ἀπὸ κοινοῦ π. γ. «On agit de concert avec ses prélats» (Βοσσουέτος).

C o n d a m n a t i o n

Passer condamnation = 'Ομολογῶ ὅτι ἔχω ἄδικον, ὅτι εἶμαι ἔνοχος, ὅτι ἠπατήθην π. γ. «Il a peur qu'on ne croie qu'il ait passé condamnation, sur les livres de Madame Guyon» (Bossuet)

C o n d i t i o n (= ὄρος, συμφωνία)

A condition ἢ à la condition de (ἢ que) = 'Υπὸ τὸν ὄρον π. γ. «Attendre est sage à condition d'attendre quelque chose». (De Broglie).

Faire ses conditions = Καθιστῶ ἐκ τῶν προτέρων γνωστὰς τὰς ἀξιώσεις μου.

Un homme de condition = Ἄνθρωπος κατέχων λαμπρὰν κοινωνικὴν θέσιν.

C o n d u i r e (= ὀδηγεῖν)

Conduire une femme à l'autel = Νυμφεύομαι γυναῖκα.

Conduire de l'oeil (ἢ des yeux, ἢ du regard) = Παρακολουθῶ τι διὰ τοῦ βλέμματος, ἐπιτηρῶ τι.

Conduire sa barque = Διευθύνω, κυβερνῶ τὸν βίον μου, τὴν διαγωγὴν μου, τὰς ὑποθέσεις μου π. γ. «Je te conjure de prendre la conduite de notre barque» (Μολιέρος ἐν ταῖς Fourberies de Scapin).

C o n d u i t e

Faire la conduite = Συνοδεύω τινα ἀναχωροῦντα, κατευθύνω δὶ δῶν π. γ. «Il est parti ce matin; je lui fis la conduite».

Avoir de la conduite = Εἶμαι ἄνθρωπος τῆς τάξεως· διάγω κανονικὴν ζωὴν· π. χ. «Vous avez de la prudence, de la conduite». (Mme de Sévigné).

Confesser (= ἔξομολογεῖν)

Confesser quelqu' un (ἐν τῇ καθωμιλ.) = Κάμνω τινὰ νὰ ὁμιλήσῃ· ἐπιτυχάνω παρ' αὐτοῦ ἐντέχνως ὅπως προβῆ εἰς ὁμολογίας.

Congé (= ἄδεια ἀποχωρήσεως, ἀπαλλαγὴ)

Prendre congé = Ἀναχωρῶν ἔκ τινος μέρους ἀποχαιρετῶ τοὺς γνωρίμους μου, ἐκπληρῶ τοὺς κανόνας τῆς ἐθιμοτυπίας.

Donner congé à quelqu' un = Ἀπολύω τινὰ ἀπὸ τῆς θέσεως ἢ ὑπηρεσίας· π. χ. «Va, mon enfant, je te donne congé» (Le Sage).

Sans mon congé = Ἄνευ τῆς συγκαταθέσεώς μου, ἄνευ τῆς γνώμης μου· π. χ.

«Si dans quelque chose ils vous ont outragé

«Je puis vous assurer que c'est sans mon congé»

(Μολιέρου ἐν τῷ *Étourdi*)

Connaissance (= 1) αἰσθήσεις, 2) γνώσις)

Perdre connaissance = Χάνω τὰς αἰσθήσεις μου, περιπίπτω εἰς ἀναισθησίαν.

Reprendre connaissance = Ἐπανακτῶ τὰς αἰσθήσεις μου.

Etre en pays de connaissance = Εὐρίσκομαι μεταξὺ γνωστῶν μου προσώπων· πραγματεύονται ἐνώπιόν μου ζήτημά τι σχετικὸν πρὸς ἐμέ, γνωστὸν μοι· π. χ. «Quand on parle à un géomètre de figures il dit qu' il est en pays de connaissance».

De ma connaissance (ἢ *à ma connaissance*) = Καθ' ὅσον ἐγὼ γνωρίζω· π. χ. «De ma connaissance cet homme a volé 50,000 francs à la fille du duc de Villars» (Voltaire).

C'est une figure de connaissances = Εἶναι πρόσωπον γνωστόν.

Donner connaissance = Καθιστῶ γνωστόν· π. χ. «Nous lui donnâmes une connaissance parfaite de nos desseins» (Mme de Sévigné).

Connaître (= γνωρίζειν)

Il ne connaît ni Dieu ni Diable: Λέγεται περὶ ἀνθρώπου ἐντελῶς ἐστερημένου πίστεως.

Connais-toi toi-même (παροιμ.) = Γινῶθι σαυτόν.

Conscience (= συνείδησις)

Conscience large = Κλίσις πρὸς τὸ συγχωρεῖν εὐκόλως τὰ ἁμαρτήματα τῶν ἄλλων, ἀνεξικακία.

En conscience (ἢ *en sûreté de conscience*) = Εὐσυνειδήτως· κατὰ τοὺς κανόνας τῆς ἠθικῆς· π. χ. «Agissez en conscience dans le rapport que vous faites» (Βοσσουέτος).

La main sur la conscience = Ἐν πάσῃ εἰλικρινείᾳ (χ. μὲ τὸ χέρι στὴν καρδιά)· π. χ. «J'ai parlé devant les juges la main sur la conscience».

Faire (ἢ *se faire*) *conscience de ...* = Διστάζω νὰ προβῶ εἰς τι, θεωρῶ τι ὡς πρᾶξιν κακὴν καὶ ἀξιόμιμτον· π. χ. «On n' a pas honte de manquer de parole aux hommes, ne fait pas conscience de tromper les dieux» (Vaugelas).

Conseil (= συμβουλή καὶ συμβούλιον)

Prendre conseil = Λαμβάνω, δέχομαι συμβουλὰς μὲ τὴν πρόθεσιν νὰ τὰς ἀκολουθήσω.

Tenir conseil = Συνεδριάζειν πρὸς λήψιν ἀποφάσεως ἐπὶ τινὸς θέματος· π. χ. «Vous tiendrez avec eux votre conseil de famille» (Mme de Sévigné).

La nuit porte conseil (παροιμ.) = Ἡ γαλήνη καὶ ἡ ἐρημία τῆς νυκτὸς εἶναι ἱκαναὶ ὅπως μᾶς ἐμπνεύσωσι καλὰς ἀποφάσεις.

Conséquence (= συνέπεια)

Tirer à connaissance: Λέγεται περὶ πράγματος ἔχοντος ποιᾶν τινα σπουδαιότητα, συνεπαγομένου συνεπειᾶς· ἢ περὶ πράγματος ὅπερ θὰ χρησιμεύῃ εἰς τὸ μέλλον ὡς τι δεδομένον.

ὧς προηγούμενον· π. γ. «Cette parole ne tire pas à conséquence».

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις εἶναι συνηθέστερον ἀρνητικῆ).

Homme de conséquence = Ἄνθρωπος σπουδαῖος· π. γ. «C'est un prélat de conséquence, prêchant avec dignité» (Sévigné).

Conte (= μῦθος)

Un conte bleu = Λόγος ἢ διήγησις πλαστή, ψευδής· π. γ. «Les pères, les maris me prendront aux cheveux, pour dix ou douze contes bleus» (Λαφονταῖνος).

(Σημ. Τὰ παραμύθια ἐκαλοῦντο κυκλαί διηγήσεις (contes bleus) διότι ἔκδοσις τις τούτων ἔφερον ἐξώφυλλον χρώματος κυανοῦ. Ὅτε ὁ περιφημὸς ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Γαλλίας Νεκκέρου συνέταξεν οἰκονομικὸν τινα ἀπολογισμὸν, οὔτινος τὸ ἐξώφυλλον ἦτο ὁμοίως κυανοῦν, ἀτομὸν τι ἔκαμε τὸ ἐξῆς· λογοπαίγιον· «Εἶδατε τὸν κυανοῦν λογαριασμὸν (compte bleu) τοῦ κ. Νεκκέρου;» Ἐκτοτε ἡ λέξις αὕτη διεδόθη).

Contes en l'air = Ψευδολογίαι, ἀστείότητες· π. γ. «Ce ne sont pas des contes en l'air comme les vôtres» (Πασγάλ).

Contes à dormir debout (ἢ *contes de bonne femme*, ἢ *contes borgnes* ἢ *contes de peau d'âne*) κλπ. = Διηγήσεις πλασταί, ἀβάσιμοι· φλυαρίαι, μυθάρια· π. γ. «Si Peau d'âne m' était conté, j' y prendrais un plaisir extrême» (La Fontaine).

Contenance (= στάσις τοῦ σώματος, παρρησία)

N' avoir point de contenance = Δὲν γνωρίζω τίνα στάσιν νὰ λάβω· εἶμαι τεταραγμένος· διατελῶ ἐν συγχύσει. -σημαίνει προσέτι· συμπεριφέρομαι κατὰ τρόπον λίαν ἐλευθέριον, ἀπρεπιῆ· π. γ. «Mais le voici venir triste et sans contenance» (Mme de Sévigné).

Perdre contenance = Χίνω τὴν ψυχραιμίαν μου, περιπίπτω εἰς σύγχυσιν· π. γ. «Il lui arrive souvent de perdre contenance» (La Bruyère).

Se donner une contenance = Προσπαθῶ νὰ ἀποκρύψω διὰ τῆς στάσεώς μου τὴν σύγχυσιν ἢ τὴν στενοχωρίαν ἣν ἔχω.

Faire bonne contenance = Δεικνύω σταθερότητα, ἀποφασιστικότητα· π. γ. «On ne pouvait faire meilleure contenance» (Βοσσουνέτος).

C o n t e r (= διηγείσθαι)

Contier des sornettes (= μωρολογίας) ἢ *des fagots* (καθωμὴ, ἔκφρ.) = Διηγούμαι πράγματα ἀπίθανα, μωρά.

(Σημ. Ἴδου μία ἐκδοχὴ περὶ τοῦ πῶς ἡ λέξις *fagots*, σημαίνουσα δερμάτια ξύλων, κατήντησε νὰ ἔχη τὴν ἀνωτέρω ἔννοιαν : ὁ Θεόφραστο· Renaudot ὑπῆρξεν, ἐν ἔτει 1631, ὁ πρῶτος ἐκδόσας εἰδησεογραφικὴν ἐφημερίδα ἐν Γαλλίᾳ. Συνέβη λοιπὸν ἡμέραν τιὰ πωλητῆς τις δερματίων ξύλων νὰ διαλαλήσῃ τὸ ἐμπόρευμά του συγχρόνως μετὰ τοὺς πωλητὰς τῆς ἐφημερίδος τοῦ Renaudot. Γενομένου ἀντιληπτοῦ τοῦ τοιοῦτου ὑπὸ τοῦ κοινοῦ, ἐγένετο ἕκτοτε ἀπὸ σκοποῦ καὶ μετὰ τινος κακεντρέχειας σύγχυσις τῆς λέξεως «Gazette» (τοῦ φύλλου δηλ. τοῦ Renaudot) καὶ τῆς λέξεως *fagots*. Οἷαν δηλ. σπουδαιότητα καὶ σημασίαν εἶχον αἱ κραυγαὶ τοῦ πωλητοῦ τῶν *fagots*, τοιαύτην εἶχον καὶ τὰ γραφόμενα τῆς «Gazette»).

En conter (ἢ *en conter des belles*) = Διηγούμαι πράγματα ψευδῆ, γελοῖα· π. γ. «Dorante qui tantôt nous en a tant conté» (Κορνήλιος ἐν τῷ *Menteur*).

En conter à une femme (ἢ *conter fleurette*) = Ἀπευθύω πρὸς τινα γυναῖκα λίαν κολακευτικὰς φιλοφρονήσεις. (ἰδὲ καὶ *Fleurette*).

(Σημ. Παρ' Ἀριστοφάνει ἀπαντᾷ : ρόδα εἶρειν. Κατὰ τὸ Λεξικὸν τὸ τυπωθὲν ἐν ἔτει 1704 ἐν Τρένουκ ὑπὸ τῶν Ἰησουϊτῶν ἢ ἀνωτέρω ἔκφρασις ὀφείλεται εἰς τὸ ὅτι, ὡςάκις θέλει τις νὰ κατακτήσῃ τὴν καρδίαν γυναικός, διαποικίλλει τοὺς πρὸς αὐτὴν λόγους του μετὰ γλωσσικὰ, οὕτως εἰπεῖν, στολίδια, ἄνθη, ρόδα τῆς ρητορικῆς).

C o n t r e

Envers et contre tous = Μεθ' ὅλην τὴν γενικὴν ἐναντίωσιν· καίτοι πάντες ἀντιτίθενται εἰς τοῦτο.

Tenir contre = Ἀντέχω· π. γ. «Mes pleurs, belle Eugénie, ne tiendront pas longtemps contre la fureur d'Antoine».

Aller contre = Ἀντιλέγω, ἀντιτίθεμαι εἰς τι (κ. πηγαίνω κόν· τρα)· π. γ. «Qui diable peut aller là-contre?» (Μολιέρου).

Tout contre = Πλησιέστατα· π. γ. Cet édifice est placé tout contre la gare.

Par contre = Τούναντίον π. χ. «Si plusieurs des essais de Buffon sont heureux, quelques autres, par contre, ne le sont pas».

Contrebande (= λαθρεμπόριον)

De contrebande = Παράνομος, ἔκνομος π. χ. «Il y a beaucoup de gloires de contrebande».

Homme (ή visage ή figure) de contrebande = Πρόσωπον ὕπερ ὑπείσῃλθεν ἀπρόσκλητον ἔν τινι συναναστροφῇ, καὶ ὄπερ, ὡς ἐκ τούτου, εἰς πάντας ἐμπνέει δυσπιστίαν.

Coq (= ἀλέκτωρ)

Etre le coq du village (καθωμιλ.) = Εἶμαι τὸ μᾶλλον περιζήτητον, τὸ μᾶλλον σπουδαῖον πρόσωπον ἔν τινι μικρᾷ κοινωσίᾳ π. χ. «Il est le coq du bourg, connu pour un Crésus, et possède du moins cinquante mille écus» (Hautéroche).

C'est un coq d' Inde (καθωμιλ.) = Εἶναι ἄνθρωπος ἐγωιστής καὶ βλάξ.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις λέγεται κατὰ παρομοίωσιν πρὸς τοὺς Ἰνδιάνους, οἵτινες φουσκώνουν καὶ στέκουν καμαρωτοί).

Rouge comme un coq (ἐν τῇ καθωμιλ.): Λέγεται περὶ ἐκείνου οὕτινος τὸ πρόσωπον καθίσταται ἐρυθρὸν συνεπείᾳ ζωηρᾶς συγκινήσεως ἢ ὀργῆς.

Au chant du coq (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Κατὰ τὴν χαυραγίην π. χ. «Mon frère quitte le lit tous les jours au chant du coq».

Etre comme un coq en pâte (παροιμ. ἔκφρ.) = Ἀπολαύω πάσης εὐκολίας, πάσης ἀνέσεως π. χ. «Vous serez dans ma maison comme un petit coq en pâte» (Le Sagé).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τῆς πραγματικότητος, καθότι παχύνουσι τοὺς ἀλέκτορας διὰ ζύμης (pâte)).

Faire le coq (καθωμιλ. ἔκφρ.): Λέγεται εἰρωνικῶς περὶ νεανίσκου εὐδρεθίστου, ὅστις ὀργίζεται εὐκόλως καὶ διὰ τὴν παραμικρὰν ἀφορμὴν.

Renier au premier chant du coq: Λέγεται περὶ ἐκείνων οἵ-

τινες ἅμα τῷ πρώτῳ κινδύνῳ ἀπαρνοῦνται τὸν ἀρχηγόν των ἢ τὰς δοξασίας των.
(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω φράσις ἐλήφθη ἐκ τῆς Ἁγίας Γραφῆς, εἰς ἣν ἀναφέρεται ἡ γνωστὴ διαγωγή τοῦ Ἀποστόλου Πέτρου).

Coquille (= 1) κογχύλιον. 2) κέλυφος)

Ne faire que sortir de sa coquille : Λέγεται περὶ νεανίου ἀπείρου τῶν τοῦ κόσμου (κ. μόλις βγῆκε ἀπ' τὸ καβουκί του). π. γ. «Un collégien sortant de sa coquille» (Béranger).

Rentrer dans sa coquille = Σιωπῶ· ὑποχωρῶ· ἀποσύρομαι (τὸ περὶ τρίτου τινὸς παρ' ἡμῶν λεγόμενον : χώθηκε στὸ καβουκί του). π. γ. «Je vais rentrer dans ma coquille, il n' y a plus rien à faire» (Καρδινάλιος Ρέτζις).

Qui a de l'argent a des coquilles (παροιμ. ἔκφρ.) = Διὰ τῶν χρημάτων ἀπολαύει τις παντὸς ὅπερ ἐπιθυμεῖ.

(Σημ. Ἡσοδύναμον τῷ τοῦ Ἡσιόδου: Χρήματα ἐν οἴκῳ πάντ' ἄρμενα ποιήσασθαι),

Cor (= κυνηγετ. κέρας)

Réclamer quelque chose à cor et à cri = Ἐξαιτοῦμαι, ἀξιῶ τι ζωηρῶς, δι' ὄλων τῶν μέσων, μετ' ἐπιμονῆς ἀκάμπτον. π. γ. «Il demande le coadjuteur à cor et à cri» (Mme de Sévigné).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη κατὰ μεταφορὰν ἐκ τοῦ κυνηγίου).

Corde (= σχοινίον)

Se mettre la corde au cou = Ἄγω ἐμαυτὸν εἰς δυσχερῆ θέσιν· ἐργάζομαι εἰς τὴν καταστροφὴν μου, εἰς τὸν ὀλεθρὸν μου (τὸ παρ' ἡμῶν κοινολεκτούμενον: βάζω τὴ θηλειὰ στὸ λαιμό μου). π. γ. «Un peuple n'a jamais que le gouvernement qu'il mérite; et quand la liberté lui manque, c'est lui-même qui s'est mis la corde au cou».

Toucher la corde sensible de quelqu'un = Ὁμιλῶ εἰς τινα περὶ πράγματος ὅπερ τὰ μάλιστα τὸν ἐνδιαφέρει ἢ τὸν συγκινεῖ. Θίγω τὴν εὐαίσθητον χορδὴν τινος. π. γ. «Il ne faut point toucher à cette corde-là» (Μολιέρος).

Tenir la corde = Πλεονεκτῶ.

(Σημ. Ἡ ἀνώτερω ἔκφρασις εἶναι εἰλημμένη ἐκ τῶν ἱπποδρομιῶν, καὶ λέγεται περὶ τοῦ ἱππέως ἐκείνου ὅστις τρέχων εὐρίσκεται πλησιέστερον πρὸς τὸ σχοινίον. Τὸ σχοινίον δὲ εἰς τὰ ἱπποδρόμια χρησιμεύει πρὸς καθορισμὸν τοῦ χώρου ἐν ᾧ θὰ γίνωσιν αἱ ἱπποδρομίαι).

Homme de sac et de corde = Ἀηστής, ἄνθρωπος ἀνόσιος, κακοῦργος, ἄξιος τῶν μεγαλυτέρων τιμωριῶν (τὸ τῆς καθωμιλημένης: ἄνθρωπος τοῦ σχοινοῦ καὶ τοῦ παλουκιοῦ) π. χ. «Les voleurs et les hôteliers, gens de sac et de corde, dont la probité se règle sur le nombre des carabines que vous portez sur vous» (Θεόφιλος Γνωτιὲ ἐν τῷ Voyage en Espagne).

(Σημ. Ἡ ἀνώτερω ἔκφρασις προῆλθεν ἐκ τῆς τιμωρίας ἐκείνης, εἰς ἣν ὑπέβαλον τοὺς διασήμους κακούργους, καὶ ἦτις συνίστατο εἰς τὸ νὰ κλεισθῇ καὶ δεθῇ ἐντὸς σάκκου ὁ τοιοῦτος φανλόβιος).

Tirer sur la même corde = Ἐνεργῶ ἀπὸ κοινοῦ μετὰ τινος ἐπιδιώκων τὸν αὐτὸν σκοπόν.

La grosse corde d' un parti = Τὸ ἐπισημότερον πρόσωπον πατρίας τινός· π. χ. «M. de Turenne était dans le moment la grosse corde du parti» (Cardinal de Retz).

Avoir de la corde de pendu dans la poche = Μὲ εὐνοεῖ ἢ τύχη καθ' ὅλα.

(Σημ. Ἡ ἀνώτερω ἔκφρασις ὀφείλει τὴν ὑπαρξίν της εἰς τὴν ιδέαν ἣτις ἐπικρατεῖ παρὰ τῷ λαῷ ὅτι τὸ σχοινίον δι' οὗ ἐκρέμασάν τινα φέροι εὐτυχίαν. Καὶ παρ' ἡμῶν λέγεται ὑπὸ τὴν αὐτὴν ἐννοίαν: ἔχω τὸ κοκκαλάκι τῆς νυκτερίδας).

Montrer la corde = Ἀφήνω νὰ γίνῃ ὄρατὴ ἢ στενοχωρία, τὸ ἀδιέξοδον τῶν ὑποθέσεών μου.

(Σημ. Ἐν κυριολεξίᾳ λέγεται ἐπὶ ὑφάσματος ἐφθαρμένου τοῦ ὁποίου φαίνεται τὸ κοινῶς λεγόμενον *στημόνι*).

Filer sa corde = Προβαίνω εἰς πρῶξεις αἵτινες δυνατόν νὰ μὲ φέρωσιν εἰς τὴν καταστροφὴν ἢ εἰς τὴν ἀγχόνην (ὑφαίνει μόνος του τὸ σχοινὶ πού θὰ τὸν κρεμάσουν).

C o r d o n

Un cordon bleu = Ἱππότης τοῦ Τάγματος τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. — Κατ' ἐπέκτασιν: πρόσωπόν τι σπουδαῖον ἢ διακεκριμένον. — σημαίνει προσέτι: ἐπιτηδείαν μαγειρίσσαν· π. χ. ἐν τῇ τελευταίᾳ ταύτῃ σημασίᾳ: «Il n' est pire empiri

sonneuse qu'un cordon bleu qui se *néglige» (V. Cherbuliez).

C o r n e (= κέρασ)

Prendre le taureau par les cornes = Ἀρχίζω ὑπόθεσίν τι
ἀπὸ τοῦ δυσκολωτέρου μέρους μετὰ θάρρους καὶ ἀποφασισ-
τικότητος.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις εἶναι εἰλημμένη ἐκ τῶν ταυρομαχιῶν
Montrer les cornes = Λαμβάνω στάσιν ἀμυντικὴν π. γ. «*Monsieur*
de Fréjus commença à montrer les cornes au cardinal de Noailles» (Σαιν-Σιμών).

Porter des cornes (ἢ avoir) des cornes: Λέγεται περὶ τοῦ
συζύγου ἢ τῆς συζύγου ἐκείνης, ὃν ἢ ἣν ἀπατᾷ τὸ ἔτερον
τευφερόν(!) ἤμισυ· (φορεῖ κέρατα) π. γ. «*Une femme qui*
déjà planté cornes au front de son mari» (Βολταῖρος).

Corner (ἢ rabattre) les oreilles à quelqu'un = Ἐνοχλῶ
να ἐπαναλαμβάνων πολλάκις τὸ αὐτὸ πράγμα. (τὸ τῆς καθ' ἑ-
μνημένης: τοῦ παίρνω τ' αὐτιά, τὸν ξεκουφαίνω) π. γ.
«*On m'a corné les oreilles avec le retour d'Empire*»
(V. Cherbuliez).

C o r p s

Corps de garde = Σωματοφύλαξ.

Plaisanteries (ἢ habitudes) de corps de garde = Ἀστευ-
τητες (ἢ ἔξεις) χυδαῖαι, ἀγροῖκοι (τοιαῦται δηλ. οἵας ἔχουσιν
οἱ στρατιῶται).

Un drôle de corps = Εἷς ἄνθρωπος ἰδιότροπος, μοναδικός
π. γ. «*C'était bien le plus drôle de corps qu'on puisse*
imaginer» (Θεόφιλος Γκωτιέ).

Faire de son corps une boutique d'apothicaire = (ἢ
Boutique).

Faire corps avec quelque chose = Εἶμαι συμφυῆς πρὸς τι
ἀποτελῶ ἐν σῶμα· π. γ. «*Branches qui font corps avec*
semble».

En corps = Ἐν σώματι, ἐν ὁλομελείᾳ· π. γ. «*Les hauts*

fonctionnaires d'Etat ont assisté en corps à cette cérémonie».

Corps et âme = Ἐξ ὁλοκλήρου, ψυχῆ τε καὶ σώματι π. χ.

«Il est dévoué corps et âme à son amante».

Corps et biens = Τόσον οἱ ἄνθρωποι ὅσον καὶ τὰ ὑπάρχοντα π. χ. Le bateau a péri corps et biens = αὐτανδρον ἔχάθη τὸ πλοῖον.

Corps perdu = Ἀνεπιφυλάκτως μεθ' ὅλων τῶν δυνάμεών μου π. χ. «Je me jette à corps perdu dans le théâtre» (Beaumarchais).

son corps défendant = Κατὰ κυριολεξίαν : ὑπερασπίζων ἑαυτόν π. χ. S'il a tué c'est à son corps défendant qu'il l'a fait.—καὶ μεταφορικῶς: παρὰ τὴν θέλησίν μου, ἀκούσιως μου π. χ. «Il faut parler sobrement de soi, et presque à son corps défendant» (Mme de Sévigné).

Prendre du corps = Καθίσταμαι εὐταρκος, πικύς π. χ. «Je vois que vous avez pris assez de corps depuis notre dernière rencontre».

Prendre corps (προκειμένου περὶ σκέψεως, ιδέας, τινός) = Λαμβάνει ὑπόστασιν, ἐξελίσσεται π. χ. «Il suffit le souffle d'un homme de génie au pouvoir pour que toutes les idées justes prennent corps».

C ô t e (= πλευρά)

Se tenir les côtes de rire (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Καγχάζω, γελοῦ καταγωδῶς.

On lui compterait les côtes (καθωμιλ. ἔκφρ.) : Λέγεται περὶ ἀτόμου λίαν ἰσχυροῦ, λιποσάρκου (τὸ παρ' ἡμῖν : μετριῶνται τὰ παῖδια του).

Rompre les côtes à quelqu' un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Καταφέρω κατά τινος σφοδρότατα κτυπήματα, (κ. τοῦ σπάζω τὰ πλευρά).

Se croire de la côte de St Louis : Λέγεται περὶ ἐκείνου ὅστις νομίζει ἑαυτὸν καταγόμενον ἐξ εὐγενοῦς καὶ ἀριστοκρατικῆς οἰκογενείας (παρ' ἡμῖν λέγεται ὁμοίως: τοῦ φαίνεται

πῶς εἶναι μὲ τὸν Κατῆ γενιᾷ) π. γ. «Que voulez-vous donc dire avec votre gentillommerie? Est-ce que nous sommes, nous autres, de la côte de St Louis (Μολιέρος ἐν τῷ Bourgeois Gentilhomme).

C ô t é

Etre sur le côté = Εἶμαι ἀσθενής, τετραμιατισμένος, κλινῆρης π. γ. «Voilà six semaines que mon père est sur le côté».

(Σημ. Ἐν τῇ ἀνωτέρω ἐκφράσει ἡ μεταφορὰ ἀλήφθη ἐκ τῶν ἐπιπεπλοίων, ἅτινα εἶναι κεκλιμένα πρὸς τὴν μίαν πλευρὰν.)
Mettre les rieurs de son côté = Νικῶ ἐν τινι συζητήσει, γλοιοποιῶν τὸν ἀντίπαλόν μου.

Ne savoir de quel côté tourner (ἢ pencher) = Εὐρίσκουμαι ἐν ἀμνησίᾳ· δὲν γνωρίζω τί νὰ πράξω, πρὸς ποῖον μέρος νὰ κλίνω π. γ. «De quel côté pencher? à quel parti rendre?» (Κορνήλιος ἐν τῷ Cinna).

A côté de (προθετικὴ ἐκφρ.) = Πλησίον π. γ. «C'est à côté du berceau d'un enfant qu'il faut voir une femme» (Ἰούλιος Σιμών). — 2) Ὁμοῦ π. γ. «Le mal est toujours à côté du bien et le bien, à côté du mal» (Stern). 3) Ἐκτός, μακράν π. γ. «Etre à côté de la vérité.» — 4) Ἐν συγκρίσει πρὸς..... π. γ. «La mouche n'est qu'un atome à côté de l'éléphant.»

Regarder quelqu'un de côté = Παρατηρῶ τινα δυσπίστον καὶ μετὰ περιφρονησεως (ιδὲ ταυτόσημον: regarder de travers).

C o t o n (= βάμβαξ)

Jeter (ἢ filer) un mauvais coton (καθωμιλ. ἐκφρ.) = Ἐπιπροσβληθῆ, εἶναι ἐν κινδύνῳ ἢ ὑγεία μου, ἢ πίστις μου, ἢ ὑπόληψίς μου π. γ. «Ta mère file un mauvais coton, je la crois touchée» (Μωπασάν).

C o u (= λαιμός)

Jusqu'au cou = Ἐξ ὀλοκλήρου π. γ. «Je suis dans misère jusqu'au cou» (κοιν. ἴσα μὲ τὸ λαιμό).

Rompre (ή *casser*) *le cou à quelqu' un* = Ἐκτραηλίξω τινὰ (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας: τοῦ στρίβω τὸ λαρύγγι).

Prendre ses jambes à son cou = Τρέχω ταχύτατα· π. χ. «Voici une grande troupe de gens: ce doit être le guet; prends tes jambes à ton cou» (Hinard).

C o u c h e r (= κατακλίνειν, πλαγιάζειν)

Coucher à la belle étoile = Κοιμῶμαι εἰς τὸ ὑπαιθρον, ὑπὸ τὸν ἀστερόεντα οὐρανόν.

Coucher le poil à quelqu' un (χυδαία μᾶλλον ἔκφρ.) = Κολακεύω τινὰ ἐκ συμφέροντος.

(Σημ. Ὅταν θωπεύη τις τὰ ζῶα, ἢ ἐπίθεσις τῆς χειρὸς ἐπὶ τοῦ τριχώματος τούτων κάμνει ὥστε αἱ τρίχες νὰ κλίνουν (γέρονουν) πρὸς τὰ πλάγια).

Coucher par écrit = Λαμβάνω σημείωσιν· γρ ἀφω.

Un mauvais coucheur = Ἄνθρωπος φίλερις, χαρακτῆρος δυστρόπου· π. χ. «Le comte de la Bourdonnaye mon ami, est bien le plus mauvais coucheur qui fut oncques» (Chateaubriand).

C o u d e (= ἀγκών)

Parler du coude = Ὡθῶ τινα ἐλαφρῶς διὰ τοῦ ἀγκῶνος ὅπως ἐπισύρω τὴν προσοχὴν του, ὅπως τὸν εἰδοποιήσω χωρὶς νὰ προξενήσω θόρυβον· π. χ. «Plusieurs se parlèrent des yeux et du coude en se retirant, et puis à oreille et bien bas» (Saint-Simon).

Jouer des coudes = (κατὰ κυριολεξίαν): ἀνοίγω δίοδον μέσῳ τοῦ πηήθους ὠθῶν διὰ τῶν ἀγκῶνων μου.—(καὶ μεταφορικῶς): καταβάλλω δραστηριότητα, ἐνεργητικότητα ὅπως ἐπιτύχω ἐν μέσῳ τῶν δυσχερειῶν τῆς ζωῆς.

Avoir ses coudes franches = Ἔχω ἐλευθερίαν ἐνεργείας.

Lâche—moi le coude (ἔκφρ. τῆς διαλέκτου *argot*) = Ἄφησέ με ἤσυχον.

C o u p

Frapper les grands coups = Μεταχειρίζομαι μέσα ἀποφασιστικά.

Frapper des coups en l' air = Καταβάλλω ματαίους κόπους (κ. ἀεροκοπανῶ).

Avoir un coup de hache à la tête (ἢ ἀπλῶς *avoir un coup de hache*) : Λέγεται περὶ ἀτόμου ὀλίγον τι ἀνισορόπου (ιδὲ κατωτέρω *Coup de marteau*).

Faire d' une pierre deux coups = Ἐπιτυγχάνω, κατορθῶ διὰ τοῦ αὐτοῦ μέσου δύο πράγματα συγχρόνως (τὸ τῆς γλώσσης τοῦ λαοῦ: ἓνα συμπάρῳ δυὸ τραγόνια).

Un coup de maître = Ἔργον ἔντεχον· π. χ. «Je leur demandai ce qu' ils avaient fait ce jour-là. Un coup de maître me répondirent-ils» (Le Sage ἐν τῷ *Gil Blas*).

Juger des coups = Παραμένω ἀπλοῦς θεατῆς ἐν τινι πάλῃ· π. χ. «Nous étions neutres et nous jugions les coups» (Mme de Sévigné).

Coup de main = Χεῖρ βοηθείας· ἐπίθεσις, ἐπιχείρησις τοιμηρά.

Coup de langue, ἢ coup de bec, ἢ coup de patte, ἢ coup de griffe, ἢ coup de dent, ἢ coup de pied (μεταφορικῶς) = Κακολογία, λοιδορία· π. χ. «Un brigand nous assassine d'un coup de couteau, un calomniateur d'un coup de langue» (Boitard).

Un coup de la fortune = Περιπέτεια τῆς τύχης· π. χ. «J'admirais les coups de la fortune qui relève tout à coup ceux qu'elle a le plus abaissés» (Fénélon ἐν τῷ *Télémaque*).

Sans coup férir = Χωρὶς νὰ γίνῃ συμπλοκή· π. χ. «Il s'empara des positions de l'ennemi sans coup férir».
— καὶ ἐν τῇ καθωμιλημ. μεταφορικῶς: ἄνευ ἀντιστάσεως· π. χ. «Il est venu à bout sans coup férir».

(Σημ. *férir* εἶναι ἀρχαϊκὸν ῥῆμα σημαῖνον *frapper*).

En venir aux coups = Ἔρχομαι στὰ χέρια, συγκρούομαι πρὸς τινα. (ιδὲ ταυτόσημον: *En venir aux mains* ἐν τῷ *En*).

Coup de tête = Τόλμημα· πρᾶξις θρασεῖα πηγάζουσα ἐξ ἄφρονος ἀποφάσεως· π. χ. «C'était à l'époque du coup de tête de Lison» (Μωπασσάν).

- Faire un coup de sa tête* = Προβαίνω εἰς ἄφρονά τινα
 προᾶν χωρὶς νὰ συμβουλευθῶ οὐδένα (κοιν. κἀνω πράγματα
 τοῦ κεφαλιοῦ μου).
- Coup de pied de l'âne* = Ὑβρις πρὸς τινα δυστυχοῦντα.
 (Σημ. Ἡ ἔκφρασις αὕτη ἐλήφθη ἐκ τοῦ γνωστοῦ μύθου τοῦ Λαφον-
 ταινοῦ τοῦ φέροντος τὸν τίτλον: Le Lion devenu vieux).
- Coup sur coup* = Ἀλληπαλλήλως, τὸ ἐν μετὰ τὸ ἄλλο, ἄνευ δια-
 κοπῆς· π. γ. «Ces événements se sont passés coup sur
 coup».
- Coup de brosse* = Καθαρισμὸς ταχὺς διὰ ψήκτρας· π. γ.
 Donnez un coup de brosse à mon habit».
- Coup de peigne* = Κτένισμα· π. γ. «Donnez un coup de
 peigne à vos cheveux enchevêtrés».
- Coup de foudre* (ἢ *de tonnerre*, ἢ *d'assomoir* ἢ *de massue*)
 = Γεγονὸς ἀπρόοπτον, εἶδησις λίαν δυσάρεστος· μέγα αἰ-
 φνίδιον δυστύχημα· π. γ. «Ces paroles écrites de la main
 du roi, furent un coup de tonnerre pour le ministre»
 (Le Sage).—«Cet ordre fut un coup de foudre pour
 M. de Boinvilliers, qui ne s'attendait à rien moins»
 (Saint-Simon). —«Une lettre de N... fut pour moi
 un coup de massue» (Marmontel).
- Coup d'Etat* = Πραξικόπημα· π. γ. «Il s'est fait bien des
 coups d'Etat dans le monde; et, ce qui est plus gra-
 ve, il y en a qui ont réussi» (Guizot).
- Coup d'oeil* = Ματιά· π. γ. «Un premier coup d'œil ne
 donne point d'idées des choses qu'on voit» (Con-
 dillac).
- Coup de marteau* = Τρέλλα· π. γ. «Avoir un petit coud
 de marteau à la tête» (ἰδὲ avoir le timbre fêlé ἐν τῇ
 λέξει timbre).
- Coup d'essai* = Πρώτη ἀπόπειρα, δοκιμή, πειραματισμός·
 π. γ. «Ne cherche point de faire un coup d'essai fa-
 tal» (Κορνήλιος ἐν τῷ Cid).
- Coup d'éclat* = Προᾶξις λαμπρά, ἔνδοξος.
- Coup de soleil* = Ἡλίασις, ἀστροβλησία.
- Coup d'air* = Ρεῦμα ἀέρος.

- Porter coup* = 1) Προσβάλλω, βλάπτω π. γ. «Le chagrin porta coup à la santé de ce vieillard». 2) Ἐπιτυγχάνω τοῦ σκοποῦ ἑγκαίρως, ἀρμοδίως λέγω τι ἕξασκῶ ἐπίδρασαι.
- Manquer son coup* = Ἀποτυγχάνω τοῦ σκοποῦ π. γ. «Une des flèches qui n'ont jamais manqué leur coup» (Φεβελῶν ἐν τῷ Τέλεμαque).
- Etre sous le coup* = Ἀπειλοῦμαι ὑπὸ... (idè être en butte π. γ. Il est sous le coup d'une accusation).
- Coup de théâtre*: Λέγεται περὶ τοῦ γεγονότος ἐκείνου ὄπερ, ἐντελῶς ἀπρόοπτον καὶ αἰφνίδιον, προξενεῖ εἰς τὸ πνεῦμα τῆς ζωῆς ἐντύπωσιν π. γ. «Son arrivée fut un coup de théâtre» (Académ.).
- Coup du ciel, ἢ coup d'en haut, ἢ coup de la providence* = Γεγονὸς ἔχον εὐχαρίστους συνεπειάς, περίστασις αἰσίου.
- A coup sûr* = Μετὰ βεβαιότητος, ἀσφαλῶς.
- Pour le coup* = Ἐν τῇ προκειμένῃ περιπτώσει π. γ. «Pour le coup, ce n'est pas sans raison que je m'alarme» (Πικὰρ ἐν τῷ Deux Philiberts).
- Sur le coup* = Παραχοῆμα π. γ. Il mourut sur le coup.
- Tout à coup* = Αἰφνης.
- Après coup* (ἐπιροημ. ἔκφρ.) = Ἐξ ὑστέρου (κ. κατόπιν ἐοικ. τῆς) π. γ. «Ces actes n'ont été faites qu'après coup» (Patrou).
- Tout d'un coup* (ἐπιροημ. ἔκφρ.) = Ἐν τῷ ᾄμα π. γ. «Tout d'un coup pour voir tout d'un coup vos malheurs terminés» (Κορνήλιος).
- A tous coups* (ἐπιροημ. ἔκφρ.) = Ἐκαστοτε, κατὰ πᾶσαν στιγμήν π. γ. «Et la stérilité de son expression fait mourir à tous coups la conversation» (Μολιέρος ἐν Le Misanthrope).
- Boire un coup* (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Πίνω ποτήριον οἴνου π. γ. «Pleust à Dieu qu'il y eust quelque bon pagnon qui eust un flacon de vin et du pain pour boire un coup» (Montluc).
- Tout coup vaille* = Ὅτιδήποτε συμβῆ, ὅτιδήποτε τύχῃ.

Coup de grâce = Κτύπημα τελικόν, διδόμενον ὅπως ἐπιφέρει τὸν θάνατον καὶ ἀπαλλάξῃ τῶν πόνων τὸν βαρέως τετραυματισμένον περὶ τῆς σωτηρίας τοῦ ὁποίου οὐδεμία ἐλπὶς ὑπάρχει.

(Σημ. Τῆς ἐκφράσεως ταύτης γίνεται πλειστάκις χρῆσις ἐν τῷ κνηγίῳ).

Sur le coup de.... = Ἀκριβῶς εἰς.... π. χ. «Je t'attends chez moi sur le coup de 9 heures du soir».

Coupe (= 1) κοπή. 2) κύαθος

Mettre quelqu' un en coupe réglée = Ἐπιβάλλω εἰς τινα στερήσεις.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἐκφρασις εἶναι κυρίως ὄρος σχετιζόμενος πρὸς τὴν δασοκομίαν).

A la coupe (ἐπιτομή, ἔκφρ.) = Ὑπὸ τὸν ὄρον τῆς κοπῆς πρὸς δοκιμασίαν· π. χ. *J'achète des melons à la coupe* = ἀγοράζω πεπόνια μὲ τὴ βουῶλα.

Boire la coupe jusqu' à la lie = Ἐμφοροῦμαι θλίψεων, κενῶ τὸ ποτήριον (τῶν πικριῶν) μέχρι τρυγός (κ. καταπίνω πικρὰ φαρμάκια). Ὑφίσταμαι ἐξευτελισμόν, ἀνυχίαν.

Couper

Couper court = Σταματῶ ἀποτόμως μίαν συνδιάλεξιν ἢ μίαν κοινωνικὴν σχέσιν ἢ μίαν ἀλληλογραφίαν· π. χ. «Je vis qu'il devenait de plus en plus impertinent, et je fus obligé de couper court à cette conversation».

Couper l' herbe sous les pieds de quelqu' un = Ὑποσκελίζω τινά, ὑποτέμνω τὰς ἐλπίδας τινός· π. χ. «Le petit Bourget lui coupe l' herbe sous les pieds» (Gyp).

Couper le mal à sa racine = Ἐξολοθρεύω τὸ κακὸν ἐκ βάρθρων (κ. σύρριζα)· π. χ. *C'en est encore bien moins (de prudence) alors qu' on s' imagine guérir un si grand mal sans couper la racine* (Κορνήλιος ἐν τῷ *Cinna*).

Couper dans le vif = Λαμβάνω δραστικὰ μέτρα ὅπως δώσω πέρασ εἰς κατάστασιν τινα κακὴν.

Ca te la coupe ! (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἴδου σὺ ἐν ἀμηχανίᾳ ! Δὲν γνωρίζεις τί νὰ ἀπαντήσης. (χυδ. σοῦ κόπηκε ὁ βήχας !)

Couper le sifflet à quelqu' un (λαϊκ. ἔκφρ.) = Φόνεύω τι νὰ.—καὶ μεταφορικῶς: ἐκφοβίζω τινὰ καὶ τὸν ἀναγκάζω τοιοῦτοτρόπῳ; νὰ μὴ δύναται τίποτε νὰ ἀπαντήσῃ, τὸν ἀποστομῶ· π. χ. «Eh bien ! voilà qu'il te coupe le sifflet, hein!».

Couper la parole = Διακόπτω τινὰ.

C O U R

Cour = Ἡ αὐτὴ ἡγεμόνος.

Amitié de cour = Ψευδής, ἐπίπλαστος φιλία.

Faire la cour à une dame = Ἐρωτοτροπῶ (κ. κοριάρῳ) πρὸς τινὰ γυναῖκα.

La cour du roi Pétaud = Μέρος τι ἔνθα ἐπικρατεῖ ἄκρα ἀταξία καὶ σύγχυσις, ἔνθα ὅλοι ὁμιλοῦσι συγχρόνως, ἔνθα ὁ καθεὶς διευθύνει (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς: χάβρα τῶν Ἑβραίων) π. χ. «Chacun y contredit, chacun y parle haut ; et c'est tout justement la cour du roi Pétaud» (Μολιέρου ἐν *Tartuffe*).

(Σημ. Ἐπρεπε νὰ γράφεται μᾶλλον *Péto* ἀντὶ *Pétaud*. Ἴδου ὁ λόγος: ἄλλοτε, ἐν Γαλλίᾳ, πάντα τὰ σωματεῖα εἶχον ἀρχηγόν τινα ὄν ἐκάλουν βασιλέα. Καὶ αὐτοὶ ἀκόμη οἱ ἐπαῖται εἶχον τοιοῦτον βασιλέα, ὄν ἐκάλουν εἰρωνικῶς *Pétaud*, ἐκ τοῦ λατινικοῦ *péto* ὅπερ σημαίνει ζητῶ, ἐπαίτῳ. Εἶναι εὐνόητον ὅτι μία τοιαύτη παρῳδία βασιλέως οἷος ἦτο ὁ τῶν ἐπαίτων, οὐδεμίαν ἠδύνατο νὰ ἀσκήσῃ ἐξουσίαν ἐπὶ τῶν ὑπηκόων του (!) ἐντεῦθεν καὶ ἡ σημασία τῆς ἀταξίας καὶ συγχύσεως).

C O U R A N T

Etre au courant d' une affaire = Γνωρίζω τὰς λεπτομερείας ὑποθέσεώς τινος, εἶμαι ἐνήμερος· π. χ. «J' espère que tu vas m' initier aux plaisirs parisiens, tu me parais au courant, tout à fait lancé» (Ἄλφόνσος Ἄωδὲ ἐν τῷ *Les Rois en Exil*).

Se tenir au courant d' une affaire = Παρακολουθῶ τὴν ἐξέλιξιν ὑποθέσεώς τινος.

Mettre au courant = Εισάγω τινὰ εἰς τὰ καθέκαστα ὑποθέσεώς τινος· π. χ. «Auparavant j' ignorais tout; c'est lui qui m' a mis au courant».

C o u r i r (= τρέχειν)

Courir au plus pressé = Ἐπιλαμβάνομαι, κατὰ πρόωτον τοῦ μᾶλλον ἐπείγοντος πράγματος.

Courir après quelqu' un (ἢ *après quelque chose*) = Τρέχω εἰς ἀναζήτησιν πράγματος ἢ προσώπου τινός.

Par le temps qui court (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Κατὰ τὰς παρούσας περιστάσεις· π. χ. «Elle est honnête; et il faut avouer que par le temps qui court il est très difficile d' en trouver plusieurs».

Il ne faut pas courir deux lièvres à la fois (γνωμκ.) = Δὲν πρέπει νὰ ἐπιζητῇ τις δύο πράγματα συγχρόνως, διότι διατρέχει κίνδυνον νὰ μὴ ἀποκίσησιν οὐδὲν τούτων (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς; ὅποιος κυνηγᾷ δυὸ λαγούς δὲν πιάνει κανένα).

Courir le risque de... = Διατρέχω τὸν κίνδυνον νὰ... π. χ. «Il vaut mieux courir le risque de s' ennuyer une heure ou deux que d' affliger gratuitement qui que ce soit une minute» (Arnault).

Courir les filles: Λέγεται περὶ τοῦ γυναικοθήρα.

Courir la pretentaine = Πηγαινοέρχομαι ἄνευ ὀρισμένου σκοποῦ, ἀσκοπῶς· π. χ. Cette femme court la pretentaine = Τὰ πηγαινοερχόμενα τῆς γυναικὸς ταύτης διεγείρουσιν ὑπονοίας ὡς πρὸς τὴν διαγωγὴν της.

(Σημ. Κατὰ τὸν Menage ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις εἶναι ὀνοματοποιία ἐκ τοῦ θορύβου ὃν κάμνουσιν οἱ ἵπποι καλπάζοντες: pretentan, pretentan, pretentaine).

Etre couru: Λέγεται περὶ ἀτόμον ἀπολαύοντος θαυμασμοῦ, ὑπολήψεως, ἐκτιμήσεως ἐκ μέρους τοῦ κόσμου· π. χ. «Il suffisait à Bathylle d' être pantomime pour être couru des dames romaines» (La Bruyère)

(Σημ. Ταυτόσημον τῷ ἀνωτέρω εἶναι καὶ τὸ: être en vogue).

C O U R S

Avoir cours : Λέγεται περὶ τοῦ πράγματος ἐκείνου ὅπερ εἶναι διαδεδομένον εἰς τὸ κοινόν (τὸ τῆς καθωμιλημένης: ἔχει πέρασι) π. χ. «Les erreurs aujourd' hui ont cours dans le monde».

Donner cours à quelque chose = Ἀφήνω νὰ ἐκδηλωθῇ συν-αίσθημά τι ἐκφράζω, διαδίδω πράγμα τι π. χ. «Je veux pour donner cours à mon ardente haine... (Ρακίνας).

C O U R T (= βραχύς)

Etre à court (d' argent ἢ de mémoire κλπ.) = Στεροῦμαι (χορημάτων, μνήμης κλπ.).

Tourner court (λαμβάνομένου *court* ἐπιροημαικῶς) = (ιδὲ Tourner).

Tenir quelqu' un de court = Ἀφήνω εἰς τινα ὀλίγην μόνον ἐλευθερίαν. Περιορίζω τὴν ἐλευθερίαν τινός π. χ. «Ne sachant à qui nous en avions, on nous tenait de plus court qu' auparavant» (I. I. Ρουσσώ).

Savoir le long et le court de quelque chose = Γνωρίζω τὰ καθέκαστα, τὰς λεπτομερείας πράγματός τινος (τὸ τῆς χυδαίας: ξέρω τὸ κοντό του καὶ τὸ μακρὸ του).

Rester court = (ιδὲ Demeurer court ἐν τῷ Demeurer).

C O U S I N (= ἐξάδελφος)

Le roi n' est pas son cousin : Λέγεται περὶ τοῦ ἀτόμου ἐκείνου ὅπερ, συνεκεία εὐτυχοῦς τινος περιστατικοῦ ἐπισυμβάντος αὐτῷ, εἶναι τοσοῦτον εὐχαριστημένον, τοσοῦτον ὀφειλόμενον ὥστε οὐδὲ καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα ἀκόμη θὰ παρεδέχετο ὡς ἐξάδελφόν του π. χ. «Il était trop heureux, le roi n' était pas son cousin» (Jean Aicard ἐν τῷ *Le Roi de Camargue*).

C O U T E A U (= μάχαιρα)

Etre aux épées et aux couteaux (ἢ *être à couteaux tirés*)

avec quelqu' un = Ἐχθρικῶς, δυσμενῶς διακείμεαι πρὸς
τινα (κοιν. εἶμαι στὰ μαχαίρια).

Avoir le couteau sur la gorge = Ἐκβιάζομαι εἰς τὸ νὰ πρῶ-
ξω τι.

Avoir le pain et le couteau = Ἐχω πᾶσαν εὐκολίαν ὅπως
πρῶξω τι. π. γ. «*Quand on a le pain et le couteau, il
faut profiter de l'occasion.*».

C o û t e r (= στοιχίζειν)

côte que coûte = Μὲ πᾶσαν θυσίαν ὁποιονδήποτε καὶ ἂν
εἶναι τὸ ἐμπόδιον ὅπερ πρέπει νὰ ὑπερπηδήσῃ τις.

Il en coûte de.... = Δεινόν, λυπηρὸν εἶναι νὰ.... π. γ. «*Il
en coûte de quitter son pays.*».

C o u t u m e (= ἔθος)

Avoir coutume de = Ἐχω συνήθειαν, συνηθίζω νὰ.... π. γ.
«*Nous avons coutume de faire chaque jour de lon-
gues promenades.*».

De coutume (ἐπιροηματικῶς) = Κατὰ τὸ σύνηθες «*Et qu'é-
tant loin de moi, quelque ombre d'amertume vous
fit trouver les jours plus longs que de coutume.*»
(Ρακίνας).

C o u v e r t

Offrir (ἢ *donner*) *à quelqu' un le couvert* = Παρέχω ἄ-
συλον, στέγην εἰς τινα. «*On donne le couvert à des
passants embarrassés de leur gîte.*» (J. J. Rousseau).

A couvert (ἐπιροηματικῶς) = Ἐν ἀσφαλείᾳ, μικρὰν π. γ.
«*Avec cela, quoiqu' il arrive, vous êtes à couvert.*»
(Λέγεται καὶ ἐν κυριολεξίᾳ καὶ μεταφορικῶς).

Sous le couvert de.... = 1) Ὑπὸ τὸ πρόσχημα... 2) ὑπὸ τὴν
αἰγίδα....

Mettre le couvert = Θέτω τὰ ἐπιτραπέζια σκεύη.

Couverture (= κάλυμμα)

Sous couverture de ... = Ὑπὸ τὸ πρόσχημα... π. γ. «*Sous couverture de dévouement*»

Tirer à soi la couverture = Παρέχω ἑμαυτῷ τὸ καλύτερον μέρος πραγμάτων τινος· φυλάττω δι' ἑμαυτὸν ὅλα τὰ πλεονεκτήματα ἀποστερωῶν τούτων τοὺς ἄλλους.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω μεταφορική ἐκφρασις ἐγένετο κατὰ παρομοίαν πρὸς δύο συγκοιμωμένους ἐξ ὧν ὁ εἷς ἐγωϊστικῶς, σύρει πρὸς ἑαυτὸν τὸ κάλυμμα (τὴν κουβέρταν) ἀφήγων τὸν ἄλλον ξεσκεπαστον).

Cracher (= πτύω)

Cracher des injures = Ἐξεμῶ ὕβρεις.

Cracher blanc ἢ cracher du coton = Διψῶ ὑπερβαλλόντως π. γ. «*Toute l'armée crachait blanc pendant quinze jours de marche dans le désert.*»

(Σημ. Ἡ ὑπερβολικὴ δίψα δίδει εἰς τὸν σίελον χρῶμα λευκόν).

C'est lui tout craché (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Τοῦ ὁμοιάζει ὁλοκλήρως π. γ. *Cet enfant est son père tout craché* αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι ἴδιος πατέρας.

Crampon (= ἀρπάγη, ἄγκιστρον)

Un crampon = Πρόσωπόν τι ὀχληρὸν ἀπὸ τοῦ ὁποίου δύναται τις νὰ ἀπαλλαγῇ (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας τσιμποῦρι).

Crâne

C'est crâne (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Εἶναι τολμηρός, θίψος· ἀπαντᾶται δὲ καὶ ὡς οὐσιαστικὸν καὶ ὡς ἐπίθετον π. γ. «*Il y a dans ces notes le récit d'une prouesse faite par lui sous les bombes au fort St Anne. C'est d'un crâne!*» (A. Daudet).

Crapaud (= βάτραχος)

Etre vilain comme un crapaud : Λέγεται περὶ ἀνθρώπου δυσειδεστάτου. (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας : εἶναι σὰν μύγα κακας) π. γ. «*Dieu! que ce crapaud-là m'a fait rire*» (H. Monnier).

Un crapaud (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Μικρὸς παῖς. (ἢ ἔκφρασις αὕτη εἶναι ἐνίοτε φιλική)· π. γ. «Je ne m'attendais pas qu'un crapaud du Parnasse eut pu, dans son bournier, s'enfler de tant d'audace» (Voltaire).

Avaler un crapaud (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἐκτελεῶ πράγμα τι δυσκολώτατον.

C r a s s e u x

Un crasseux (οὐσιαστικῶς λαμβανόμεν.) = Ἄνθρωπος συμπερουντολόγος, φιλάργυρος· π. γ. «Un crasseux qui n'a que sa chicane» (Ρακήνας ἐν Les Plaideurs).

C r è m e

La crème = Τὸ ἐπίλεκτον μέρος (ἢ ἀφόροκρεμα)· π. γ. C'est la crème des honnêtes gens.

C r é s u s

Un crésus (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἄνθρωπος πλουσιώτατος (ὡς ὁ Κροῖσος).

C r e u x (= κοῦλος, βαθύς)

Songer (ἢ rêver) creux = Ὀνειροπολεῖ, τρέφω κενὰς ἐλπίδας· π. γ. «Amusez-vous, ne rêvez pas creux ne vous faites point de bile», (Mme de Sévigné).

Avoir du creux (ἢ en avoir un bon creux) = Ἐχω ἰσχυρὰν φωνὴν βαρυφώνου.

C r e v é

Un petit crevé = Νεαρὸς κομψευόμενος ἠλίθιος καὶ μηδαμινός· π. γ. «... car voici les petits crevés!... O grêles chevaliers de la triste figure, quel air piteux et minaudier!».

(Σημ. Ἐκάλουν *petits crevés* τοὺς νεανίσκους ἐκείνους οἵτινες κατὰ τὸ 1870 ἦσαν οἱ ἡγήτορες τοῦ συρμοῦ καὶ διεκρίνοντο πρὸ πάντων διὰ τὸ ἐξεζητημένον τοῦ καλλωπισμοῦ των. Κατὰ τὸν γάλλον φιλόλογον καὶ διευθυντὴν θεάτρων Λουδοβίκον-Νέστορα Roqueplan, ὅστις πρῶτος ἔκαμε χρῆσιν τῆς ἀνωτέρω ἑπωνυμίας, ὀφείλεται

αὕτη εἴτε εἰς τὸ ὅτι οἱ νέοι τῆς ἀριστοκρατίας ἠρέσκοντο νὰ λαμβάνωσιν ὕψος ἀνθρώπου κουρασμένου ἀπὸ τὴν ζωὴν, γηράσαντος προῶρως λόγῳ παντοειδῶν καταχρήσεων (crevé), εἴτε εἰς τὸ ὅτι πολλοὶ τούτων ἦσαν πραγματικῶς τοιοῦτοι.

Crever (= διαυρηγνύω-ομαι)

Cela crève les yeux = Τοῦτο εἶναι ὀφθαλμοφανές· π. γ. «C'est une maîtresse enseignée... Sans doute, elle crève les yeux» (Ἐδμόνδος Ἀμποῦ).

Crever de rire = Ὑπερβολικῶς γελῶ (κοιν. σκάζω ἀπὸ τὰ γέλια).

Crever de faim = Πεινῶ ὑπερβαλλόντως (χυδ. φορῶ τῆς πείνας)· π. γ. «Je ne veux pas me défaire de mon blé autrement, dussiez-vous crever de faim» (Montesquieu ἐν *Lettres Persanes*).

Cri (= κραυγή)

Le dernier cri = Ὁ τελευταῖος συρμός, ἡ ἄκρα κομψότης.

Crier (= κραυγάζειν)

Crier miracle (ἢ *au miracle*) = Αἰσθάνομαι μεγίστην ἐκπληξιν· π. γ. «Chacun cria miracle» (Λαφονταῖνος ἐν τῷ *Simonide*).

Crier vengeance: Λέγεται περὶ πράγμα τὸς ὅπερ εἶναι ἄξιον νὰ τύχη ἐκδικήσεως, ὅπερ φωνάζει, ἀπαιτεῖ ἐκδίκησιν· π. γ. «Toute la ville est en rumeur, toutes les bouches crient vengeance» (Voltaire).

Crin (= θρίξ τοῦ ἵππου)

A tous crins = Ἄνθρωπος τῶν ἄκρων, ζωηρός, ἐνθερμός· π. γ. C'est un royaliste à tous crins—εἶναι μανιώδης ἐνθερμός βασιλόφρων.

Crochet (= ἀρπάγη, γάντζος)

Etre aux crochets de quelqu'un = Ζῶ δαπάναις τινός· π. γ. «Ces gens-là sont toujours aux crochets de quelqu'un» (V. Cherbuliez).

Faire un crochet = Ἀλλάζω ἐξαίφνης διεύθυνσιν, ὁδόν, ἐν περιπάτῳ (ἢ ἐν συνδιαλέξει, θέμα ὁμιλίας)· π. χ. «Je fis le crochet à droite en approchant de la barrière» (J. J. Rousseau).

Aller aux mûres sans crochet = Ἐπιχειρῶ, ἀναλαμβάνω τὴν ἐκτέλεσιν πράγματός τινος χωρὶς νὰ ἔχω τὰ μέσα ὅπως τὸ πραγματοποιήσω (μοιάζω δηλ. μὲ ἐκεῖνον ποῦ πηγαίνει γὰρ μούρα χωρὶς γάντιο γιὰ νὰ τραβήξῃ τις κλάρες).

C r o i r e

A l' en croire = Ἐὰν ἠθέλῃ τις τὸν πιστεύσῃ· π. χ. «A les en croire, j'aurais conjuré les vents, dissipé les orages, et fait nager la France dans un océan de délices» (Béranger).

Il se croit le premier moutardier du pape: Καθωμιλημένη ἔκφρασις λεγομένη περὶ ἀνθρώπου λίαν κενοδόξου, ἄκρως οἰηματίου.

(Σημ. Περὶ τοιοῦτου ὑποκειμένου λέγεται ἐν τῇ παρ' ἡμῖν κοινολεκτουμένῃ: μωρέ, τοῦ φαίνεται ὅτι κρατάει τὸν Πάπα ἀπὸ τὰ γένεια! ἐπίσης: μωρέ, αὐτοῦ τοῦ φαίνεται πῶς εἶναι μὲ τὸν Κατῆ γενῆ!)

C r o q u e r

Croquer le marmot = Ἀδημονῶ ἀναμμένων τινὰ ὅστις δὲν ἔρχεται.

(Σημ. Κατὰ τὸν Furetière, ἐκ τῆς συνηθείας ἣν ἔχουσιν οἱ νεαροὶ μαθητευόμενοι ζωγράφοι νὰ κάμνωσιν ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν σχεδιάσματα μικρῶν ἀνθρωπαρίων (marmots), προήλθεν ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις. Διηγοῦνται τὸ ἔξῃς φαιδρὸν ἀνέκδοτον, ὀφειλόμενον εἰς τὴν διπλὴν σημασίαν τοῦ ρήματος croquer=τρώγω (τραγανίζω) καὶ σχεδιάζω ἐκ τοῦ προχείρου. Ἄγγλος τις, θέλων νὰ συνταίρησθῇ μὲ τινα Γάλλον, τοῦ ἔδωσε rendez-vous πρὸς καθορισμὸν τῶν λεπτομερειῶν. Ὁ Γάλλος ἐπῆγε τὴν ὠρισμένην ὥραν εἰς τὴν συνέντευξιν, καὶ ἀφοῦ μιταίως ἀνέμεινε τὸν Ἄγγλον, ἄφησε σημεῖωσιν, παραπονούμενος διὰ τὴν ἀνοίκειον συμπεριφορὰν τούτου «Μάθετε, τοῦ ἔγραφε, que vous m'avez fait croqué le marmot! Τὴν ἔπαθα μιὰ φορὰ, ἀλλὰ καὶ τελευταία». Ὁ Ἄγγλος ἰδὼν κατόπιν τὴν σημεῖωσιν καὶ μὴ γνωρίζων τὴν ἔννοιαν τοῦ ἰδιωτισμοῦ croquer le marmot, ἔτρεξε νὰ συμβουλευθῇ ἐν λεξικόν. Εἶρε τὴν πρώτην σημασίαν τοῦ ρήματος croquer, ὡς καὶ τὴν τῆς λέξεως

marmot και αϊ τρέχες του ώρθώθησαν εκ φρίκης. «Α! ανέκράξει, τί πήγαινα γὰ πάθω! γὰ συνεταιρισθῶ μὲ ἓνα καννίβαλον, μὲ ἓνα ἀνθρωποφάγον!!». π. γ. «Le duc qui croquait le marmot dans la salle de billard, aurait été en droit de lui reprocher sa sottise» (V. Cherbuliez).

A croquer = Πολὺ ώραῖος (διὰ σχεδίασμα)· π. γ. «Il est à croquer».

Un croquant = Ἄνθρωπος οἰσοδῆποτε, ἄνευ ἀξίας οὐδεμιᾶς· π. γ. «Ce croquant qu' à l' instant je viens de voir sortir» (Μολιέρος).

(Σημ. Εἰς λίαν παροχημένην ἐποχὴν ὁ λαὸς ἀπεκάλεσε croquants και ἀκολούθως croquants τοὺς εὐγενεῖς οἵτινες κατεπίεζον και ἔξον εἰς βάρος τοῦ λαοῦ. Ἐπὶ τοῦ Ἑρρίκου τοῦ Δ'. ἐξεργάγη ἐν Γαλίᾳ ἐπανάστασις τῶν χωρικῶν, καθ' ἣν ὁ λαὸς ἐφώνασε «Aux croquants!». Ἄλλη ἐπανάστασις ἐκραγεῖσα βραδύτερον ἐν ἔτει 1637 ἐκλήθη ἐπανάστασις τῶν croquants. Ἐπὶ Ἑρρίκου τοῦ Δ'. ἔδιδον τὴν προσωνυμίαν croquants εἰς τοὺς χρηματιστάς. Ἡ λέξις αὕτη κατήντησε περιφρονητικὴ ἔκφρασις και κατέστη σὺν τῷ χρόνῳ συνώνυμος πρὸς τὸ: ἄνθρωπος μηδαμνός).

Croûte (= ἡ κόρα τοῦ ἄρτου)

Une croûte (ἐπὶ ζωγραφικῆς) = Κακὴ ζωγραφιά· π. γ. «Il barbouillait jadis quelque méchante croûte».

Cru (= γῆ, ἀγρός)

Du cru = Ἰθαγενής· π. γ. «Il vivait dans les hauts quartiers avec une petite dame du cru appelée Baïa» (A. Δωδὲ ἐν τῷ Tartarin).

Cela est de votre cru = Σὺ ἐπενόησες, σὺ ἔπλασες τοῦτο.

Cruche (= ὕδρια, στάμνα)

Une cruche (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἄνθρωπος ἠλίθιος, βλάξ· π. γ. «Le cousin me connaît: oh! je ne suis pas cruche, tel que vous me voyez» (Régnaud).

Tant va la cruche à l'eau qu' à la fin elle se casse (παροιμ.). Ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὴν ἑλληνικὴν: πολλές φορές πάει ἡ στάμνα γιὰ νερό, μὰ κάποτε και δὲν γυρίζει.

Cuirasse (= θώραξ)

Le défaut de la cuirasse = Τὸ τρωτὸν μέρος, τὸ ἀσθενὲς τοῦ χαρακτῆρος ἢ τοῦ πνεύματος ἢ τῆς θέσεως ἀνθρώπου τινός.

Cuire (= ψήνειν)

Il vous en cuira = Θὰ μεταμεληθῆς· π. χ. «Il faut vous amender d'abord...et surtout ne point tenir ainsi des propos cavaliers, car il pourrait bien, malgré tout, vous en cuire» (Henri Lavedan).

Culotte (= περισκελῖς)

Porter les culottes: Λέγεται περὶ γυναικὸς ἣτις ἐν τῷ οἴκῳ της ἔχει πλείονα ἐξουσίαν, πλείον κῦρος ἢ ὁ σύζυγός της.

D

Dada

C'est son dada = Ἡ ἰδέα αὕτη κατέχει ὅλην του τὴν σκέψιν, τῷ εἶναι ἄκρως προσφιλῆς· π. χ. «Il est difficile à tout le monde, même à un prêtre, de vivre sans un dada» (Balzac).

(Σημ. Ἐν τῇ γλώσσῃ τῶν παιδῶν dada σημαίνει ἄλογον (τὸ ὑπὸ τῶν ἑλληνοπαίδων λεγόμενον ντεντέ), καλεῖται δὲ dada μακρὰ τις ράβδος ἢ κάλαμος φέρουσα εἰς τὸ ἐν ἄκρον ὁμοίωμα κεραλῆς ἵππου ἐπὶ ταύτης ἱπεύουσιν οἱ παῖδες πρὸς διασκεδάσιν των).

Damer

Damer le pion à quelqu'un (μεταφορικῶς ἐκ τοῦ ζατρι-κίου) = Ὑπερκελίξω, ὑπερτερῶ τινα· π. χ. «Il prétendait exceller en ce genre; mais il a trouvé un homme qui lui a damé le pion» (Académie).

Danse (= χορός)

Entrer en danse = Ἀναμιγνύομαι εἰς τινα διένεξιν ἢ πάλιν, ἥς μέχοι τινὸς ἡμῖν ἀπλοῦς θεατῆς· ἀναδέχομαι τι (τὸ τῆς

καθωμιλημένης : μπαίνω στο χορό) π. χ. «Il ne voulait pas s' y mêler, mais enfin il est entré en danse». *Faire danser à quelqu' un la danse d'ours* (παροιμ.) = Ευλοκοπῶ τινα.

Date (= χρονολογία)

De fraîche date = Πρόσφατος, ἐσχάτως συμβάς π. χ. «Une amitié de fraîche date».

De vieille date = Ἀρχαῖος, χρονολογούμενος ἀπὸ πολλοῦ π. χ. «rancune de vieille date».

De

De compagnie (aller) = Ὅμοῦ, τῆ συνοδείᾳ π. χ. «Capitaine Renard allait de compagnie, avec son ami bouc de plus haut encornés» (Λαφονταῖνος ἐν τῷ μύθῳ Le Renard et le Bouc).

D' aventure = Τυχαίως, κατὰ τύχην π. χ. «D'aventure passent trois bons marchands» (Λαφονταῖνος).

De.....en = Ἀπό π. χ. Je partirai d' aujourd' hui en huit = Θὰ φύγω σὲ ὀκτὼ ἡμέρες ἀπὸ σήμερα.

De (πρὸ μετοχῆς) π. χ. Il y a eu cent hommes de tués. Τὸ de ἐνταῦθα ἀναλαμβάνει τὴν ἀρχικὴν τοῦ ἔννοια ἰσοδυναμεῖ δηλ. ἢ φράσις αὕτη πρὸς τὴν ἐξῆς : d' hommes tués il y en a eu cent. Ἔχει δηλ. ἀκριβῶς τὴν ἔννοια γενικῆς.

De πρὸ ἀπαρεμφάτου ἀποτελεῖ ἑλλειπτικὴν ἔκφρασιν· θὰ ἴδύνατό τις ἐπὶ τοῦ προκειμένου νὰ τὸ ὀνομάσῃ de διηγηματικόν. Ἀντικαθιστᾷ τὸν ἀόριστον π. χ. «Et mon chat de crier, et le rat d' accourir» (Λαφονταῖνος ἐν τῷ Je Chat et le Rat).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω φράσις ἀποτελεῖ σχῆμα ἐναλλαγῆς ἢ ἀντιμεθεσίσεως (enallage). Οὕτω δὲ καλεῖται ἡ χρησιμοποίησις χρόνου τινός, ἐγὼ κλίσεως ἢ ἀριθμοῦ ἀντ' ἄλλου).

De (ἐπιτασσομένης τῆς προθέσεως par) = Κατὰ διαταγὴν, ἐν ὀνόματι... π. χ. De par le roi je vous arrête.

Comme de raison = ὦς εἶναι δίκαιον π. χ. «Je dois, comme de raison, lui être très reconnaissant».

Si j'étais de vous ἢ *si j'étais que de vous* εἶναι παραπληρωματικὸν καὶ ἰσοδυναμεῖ πρὸς τὸ ἀπλοῦν *si j'étais vous* = εἶναι ἡμῖν εἰς τὴν θέσιν σας π. χ. «Si j'étais de mon fils, son époux...» (Μολιέρου ἐν τῷ Tartuffe).

De (ἢ *que de*) (μεταξὺ ἐνὸς ἐπιθέτου συνοδευομένου ὑπὸ τοῦ *si* καὶ ἐνὸς ῥήματος) = Ἄρκούντως... ἵνα π. χ. «Qui te rend si hardi de troubler mon breuvage?» (Λαφονταῖνος ἐν τῷ Le Loup et l'Agneau).

Tò de εἶναι πολλάκις καὶ παραπληρωματικόν, δὲν προσθέτει δὲ τίποτε εἰς τὴν ἔννοιαν τῆς φράσεως π. χ. «Il y eut là bien des chevaliers de tués par les marauds» (Victor Hugo).

D é (= κύβος)

Tenir le dé de la conversation = Ἐμψυχῶ τὴν συνδιάλεξιν ἐν τινι συναναστροφῇ, ὁμιλῶ ἄδιακόπως.

(Σημ. Ἐν τῇ φράσει ταύτῃ γίνεται ὑπαινιγμὸς εἰς τὸν κύβον, ὃν κρατεῖ ἐκεῖνος, οὐτιμὸς εἶναι ἢ σειρὰ νὰ παίξῃ).

Faire quitter le dé à quelqu' un (μεταφορικῶς ἐκ τοῦ παιγνιδίου τῶν κύβων) = Ἀναγκάζω τινὰ νὰ ὑποχωρήσῃ π. χ. «On discutait trois heures entières ; enfin je lui ai fait quitter le dé».

A vous le dé = Σεῖς ἔχετε τὸν λόγον, σεῖς δύνασθε νὰ ἀποκριθῆτε, νὰ πράξετέ τι κλπ.

D é b o u t (= ὄρθιος)

Contes à dormir debout = Ἀηδεῖς διηγῆσεις, μῦθοι.

Etre debout = Ὑφίστασθαι, ὑπάρχειν π. χ. «Ils vivent et leur temple est debout» (Ρακίνας).

D é b o u t o n n e r (= ξεκουμβῶνω)

Se déboutonner = Λέγω, ἀνακοινῶ ἀνεπιφυλάκτως ἐκεῖνο ὅπερ σκέπτομαι π. χ. «Il s'est tenu longtemps sur la réserve, mais à la fin il s'est déboutonné» (Ἀκαδ.).

Découdre (= ξηλώνειν)

En découdre = Μάχομαι, διαμάχομαι, εἰς χεῖρας ἔρχομαι π. χ. «Les deux traîtres se découvrirent, et vous vous imaginez bien qu' il en fallut alors découdre (Le Sage).
Se découdre = Βαίνω ἐπὶ τὰ χεῖρω π. χ. «Les choses commencent à se découdre».

Défaut (= ἐλάττωμα, ἔλλειψις)

A défaut de...ἢ au défaut de... = Ἐλλείπει... π. χ. «A défaut de pain nous mangeons des pommes de terre».
Etre en défaut = 1) Δὲν εἶμαι ἔτοιμος. 2) ἔχω διαπράξιη σφάλματα, παράλειψιν τινα π. χ. «Voilà mes guichetiers en défaut, Dieu merci» (Ρακήνας).
Etre pris en défaut = Συλλαμβάνομαι ἑξαπίνης, συμπεριφερόμενος ἀντιθέτως πρὸς ὅ,τι μοὶ ἐπιβάλλει τὸ καθήκον μου

Dégonfler (= ἐκπνευματεῖν, κοιν. ξεφουσκώνειν)

Se dégonfler = Ἀνακουφίζομαι ἀνακοινῶν τὰς λύπας μου, τὰς στενοχωρίας μου, αἷτινες μοῦ ἐβάρυνον τὴν καρδίαν (κοιν. ξεθυμαίνω). π. χ. «Le père alors posait ses coudes sur sa chaise; son cœur plein de sanglots se dégonflait à l'aise» (Victor Hugo).

Dehors (= ἐκτός, ἔξω)

Etre en dehors de la question = Ἐξέρχομαι τοῦ θέματος, τοῦ προκειμένου.
Sous les dehors de... = Ὑπὸ τὸ πρόσχημα... π. χ. «Sous les dehors de la bienveillance il cache un cœur dur».
Sauver (ἢ garder) les dehors = Τηρῶ τὰ προσχήματα (ταῦ τὸς, τῶ: sauver les apparences).
Etre tout en dehors = Εἶμαι εἰλικρινής π. χ. «Le caractère de M. de la Fayette est tout en dehors; il n'a repris ni secrets» (Saint--Marc Girardin).

Déjeuner (= πρόγευμα)

C'est un déjeuner de soleil (καθωμιλ. ἔκφρ.) : Λέγεται περί πράγματος βραχείας διαρκείας ἢ μὴ ἔχοντος ἀνθεκτικότητα, (ἴδια περί ὑφάσματος οὔτινος τὸ χρῶμα εὐκόλως ἀλλοιοῦται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡλίου)· π. χ. «Ce petit chapeau de crêpe rose est très joli, mais ce ne sera, je crois, qu'un déjeuner de soleil» — «Leur passion n'est qu'un déjeuner de soleil» (Sainte-Beuve).

Déluge (= κατακλυσμός)

Un déluge (ἐπι πραγμάτων) = Πλῆθος· π. χ. un déluge de paroles, d'injures, de maux κλπ — (ἐπι προσώπων) = Πληθὺς· π. χ. «Un déluge de Gaulois se répandit... etc». *Après moi le déluge!* = Μετ' ἐμὲ ὁ κατακλυσμός! (δηλαδὴ ἀδιαφορῶ τελείως δι' ὅ,τι θὰ συμβῆ μετὰ τὸν θάνατόν μου). (Σημ. Ἡ ἀνωτέρω φράσις ἀποδίδεται εἰς τὸν Ληδοβόικον ΙΕ'. ὅστις, εἰς τὰς παρατηρήσεις ἐνάμιων τινῶν ἀδικῶν ὅτι ἡ Γαλλία βαίνει εἰς τὸ βάραθρον, τυφλώτων ἐξ ἐγωϊσμοῦ, ἐσυνήθιζε νὰ τὴν ἐπαυαλιμβάνη).

Demain (= αὔριον)

A demain les affaires sérieuses! = Ἐς αὔριον τὰ σπουδαῖα! (Σημ. Εἶναι, ὑποθέτω, γνωστὴ εἰς πάντας ἢ ἀπάντησις, ἣν ἔδωσε, κατὰ τι συμπόσιον, ὁ τύραννος τῶν Θηβῶν Ἀρχίας, εἰς ἀγγελιαφόρον ἐξ Ἀθηνῶν ἐρχόμενον καὶ κομίζοντα σπουδαιότατον ἔγγραφο, ἀποκαλύπτον τῷ τυράννῳ τὴν ἐξύφανσιν συνωμοσίας κατὰ τῆς ζωῆς του. Ἐν τῇ παραζάλῃ τῶν ὀργῶν του ἔθεσε τὸ ἔγγραφο ὑπὸ τὸ προσκεφάλαιόν του χωρὶς νὰ τὸ ἀναγνώσῃ. Ἡ τοιαύτη ἀμέλεια τῷ ἐστοίχισε τὴν ζωὴν, διότι μετὰ τινος στιγμῆς οἱ συνωμῶται ὑπὸ τὸν Πελοπίδαν εἰσώρμησαν εἰς τὴν αἴθουσαν καὶ τὸν κατέσφαξαν. Ἐκτοτε ἡ φράσις αὕτη κατέστη παροιμιακὴ).

Aujourd' hui pour demain (ἢ *aujourd' hui comme demain*) = Ἀπὸ μίαν στιγμὴν εἰς ἄλλην, αἰφνιδίως, ἐξαίφνης· π.χ. «Aujourd' hui pour demain mon père peut mourir». *Le demain des prisonniers* = Τὸ αὔριον τῶν δεσμοτῶν (τούτέστιν ἡμέρα λίαν ἐπιθυμητὴ, ἣτις ὅμως δὲν ἔρχεται).

Demander (= ζητεῖν, καὶ ἐρωτᾶν)

Ne demander pas mieux = Δὲν ἀντιτίθεται εἰς τι· διακείμεαι εὐνοϊκῶς πρὸς τινα ἰδέαν, πρὸς τι σχέδιον· π. γ. «Je ne demande pas mieux que de vous voir partir pour votre pays natal».

Demandez-moi pourquoi! = Ἄγνοῶ τὴν αἰτίαν τούτου!

Cet habit en demande un autre = Τὸ ἔνδυμα τοῦτο ἤρχει νὰ παλαιούται.

Cela ne se demande = Τοῦτο εἶναι προφανές.

Demander raison = Ζητῶ ἐξηγήσεις, ἱκανοποίησιν· προκαλῶ εἰς μονομαχίαν· π. γ. «Mais si vous aviez frappé un gâlerien et qu' il vous en demandât raison, vous vous battriez donc avec lui?» (Merimée).

Demanger

Le dos (ἢ la peau) lui demange (καθωμ. ἔκφρ.) : Τὸ παρ' ἡμῶν κοινολογούμενον : τὸν τρώει ἢ ράχη ἰου· π. γ. «Ma petite femme, ma mie, votre peau vous demange» (Μολιέρος ἐν Le Médecin malgré lui).

La langue lui demange = Ἔχει μεγάλην ὄρεξιν νὰ ὀμιλήσῃ.

Déménager (= μετοικεῖν)

Déménager (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Παραφρονῶ, παραλογίζομαι· π. γ. «Tu déménages mon ami!».

Déménager à la cloche de bois = (ιδὲ Bois).

Demeure (= διαμονή, κατοικία)

Constituer (ἢ mettre) en demeure de... = Ὑποχρεῶ νὰ... Ἐξαναγκάζω νὰ... π. γ. «Son cheval mis en demeure d'opter entre un succès d'amour—propre et un fossé de dix pieds, avait pris le bon parti» (Edm. About).

A demeure = Διὰ μακρὸν χρονικὸν διάστημα· κατὰ σταθερὸν τρόπον· π. γ. «Peu à peu descendirent les invités à demeure» (Gyp).

Demeurer court (ή) en beau chemin) = Σταματῶ, δὲν προχωρῶ ἔν τινι ὁμιλίᾳ, λόγῳ, ὅστις ὁμῶς ἐφαίνεται ὅτι καλῶς ἤρχισε· (τὸ παρ' ἡμῖν κοινολεκτούμενον: τὸν κόβω στὴ μέση). π. γ. «N' as tu pas honte de demeurer court à si peu de chose?» (Μολιέρως ἐν *Les Fourberies de Scapin*).

(Σημ. Τὸ ἀνωτέρω εἶναι ταυτόσημον τῷ *rester court*).

En demeurer là = Παύω, σταματῶ κατὰ τινα συνδιάλεξιν, λόγον ἢ ὑπόθεσιν.

Démordre (= τὸ τῆς χυδ. ξεδαγκάνειν)

Ne pas vouloir en démordre = Δὲν θέλω νὰ παραιτηθῶ σχεδίου, ιδέας, ἀποφάσεώς τινος· π. γ. «Je m'en trouve fort bien et ne veux pas en démordre» (*Hauteroche*).

Dent (= ὀδοῦς)

Parler (ή) marmoter) entre ses dents = Γρύζω (κοιν. μουρμουρίζω).

Rire du bout des dents = Βιάζω ἑμαυτὸν εἰς γέλωτα χωρὶς νὰ ἔχω διάθεσιν πρὸς τοῦτο (ιδὲ καὶ *Lèvre*).

Avoir (ή) garder) une dent contre quelqu' un = Μνησικακῶ κατὰ τινος.

Avoir les dents longues = Κατόπιν μακρᾶς νηστείας πεινῶ ὑπερβολικῶς· π. γ. «Et l'on a le temps d'avoir les dents longues, lorsqu' on attend pour vivre le trépas de quelqu' un» (Μολιέρως ἐν *Le Médecin malgré lui*).

Montrer les dents à quelqu' un = Ὅργίζομαι κατὰ τινος, ἀπειλῶ τινα· π. γ. «Tellement qu' il faisait le maître parmi les autres prétendants, qui n' osaient lui montrer les dents» (*Scarron* ἐν τῷ *Virgile*).

Malgré ses dents = Παρὰ τὴν θέλησίν του· καίτοι ἀντίστατο εἰς τοῦτο· π. γ. «Ils m' ont fait médecin malgré mes dents» (Μολιέρως ἐν *Le Médecin malgré lui*).

Ne pas desserrer les dents = Δὲν λέγω, δὲν προσφέρω οὐδὲ λέξιιν.

Etre sur les dents = Εἶμαι καταβεβλημένος ὑπὸ τοῦ καμάτου

ἢ τῶν βασάνων π. γ. «Tout cet embarras met mon esprit sur les dents» (Μολιέρως ἐν Amphitryon).

Prendre le mors aux dents = Παραφέρομαι, ὀργίζομαι.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις, ἐν κυριολεξίᾳ λέγεται ἐπὶ ἱππῶν, οὗ ὀχαλινὸς δὲν δύναται πλέον νὰ συγκρατήσῃ καὶ οὔτινες ἀφηνιάζουσιν).

D é p i t (= πεῖσμα)

En dépit que... ἢ en dépit de... = Παρὰ....., ἀντιθέτως πρὸς... π. γ. «Il faut que je lui sois fidèle en dépit que j'en aie» (Μολιέρως ἐν τῷ Don Juan). — «En dépit du bon sens».

D é p o u r v u (= ἐνδεής)

Prendre quelqu' un au dépourvu = Καταλαμβάνω ^{τινά} ἀπροσδοκῆτως π. γ. «Un souriceau tout jeune et n' avait rien vu, fut presque pris au dépourvu» (Λαφονταῖνος ἐν Le Cochet, le Chat et le Souriceau).

Etre au dépourvu = Στεροῦμαι τῶν ἀναγκαίων.

D é r i v e (= ἔκκλισις πλοίου)

Aller à la (ἢ en) dérive = Ἐν τῇ διαγωγῇ μου ἢ ἐν ταῖς ὑποθέσεσί μου, ἀπομακρύνομαι, παρεκκλίνω τῆς καλῆς ὁδοῦ π. γ. «Laissons les nations aller en dérive» (Proudhomme).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις λέγεται κυρίως ἐπὶ πλοίου ὅπερ παρεκκλιναν φέρεται τῆδε κάκεισε ὑπὸ τῶν κυμάτων).

D e r n i e r (= τελευταῖος)

Dernier bien = Ἄκρα τελειότης π. γ. «Une toilette du dernier bien».

Etre du dernier bien avec quelqu' un = Συνδέομαι στενωδῶς μετὰ τινος π. γ. «Je respecte cet homme parce qu'il était du dernier bien avec mon père».

D é s e r t (= ἡ ἔρημός)

Prêcher dans le désert = Βοῶ ἐν τῇ ἐρήμῳ.

Désespoir (= ἀπελπισία)

En désespoir de cause = Ὡς τελευταῖον καταφύγιον καὶ ἄνευ ἐλπίδος ἐπιτυχίας· π. γ. «Ceux qui, après avoir philosophé, embrassent le mysticisme en désespoir de cause, sont d'ordinaire les ennemis les plus intolérants de la philosophie» (Renan).

D e s s o u s

Etre sans dessus dessous = Εἶμαι ἄνω κάτω, τὰ ἔχω χαμένα.

D e s s u s

Avoir le dessus sur quelqu'un = Ὑπερέχω τινός, ὑπερτερῶ τινα.

En avoir (ἢ être) par dessus la tête (ἢ les yeux). = Ἔχω πρῶγμά τι ἐν ἀφθονίᾳ· ἔχω κορροσθῆ πρῶγματός τινός· π. γ. «Madame de Lavardin est dans la noce par dessus les yeux». (Mme de Sévigné).

Le dessus du panier = Τὸ καλύτερον μέρος· ὅ,τι καλύτερον ὑπάρχει· π. γ. «Je vous donne avec plaisir le dessus de tous les paniers; c'est à dire la fleur de mon esprit, de ma tête, de mes yeux, de ma plume, de mon écritoire». (Mme de Sévigné).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἐκφρασις ἔγινε κατὰ μεταφορὰν ἐκ τῶν πωλητῶν οἵτινες τὸ ἐκλεκτότερον μέρος τοῦ ἐμπορεύματός των (ὀπωρικῶν, ἰχθύων κλπ.) τοποθετοῦσιν εἰς τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ κανίστρου των, ἵνα ὁ ἀγοραστής κρίνῃ ἐξ αὐτοῦ ὅτι ὀλόκληρον τὸ περιεχόμενον εἶναι ἐξ ἴσου καλῆς ποιότητος).

Là-dessus = Ἐπὶ τούτῳ, μετὰ ταῦτα· π. γ. «Là-dessus il s'en alla».

D e u i l (= πένθος)

Faire son deuil d'une chose = Θεωρῶ τι ὡς γεγονὸς πλέον τετελεσμένον ἢ ἀναποφεύκτως ἐπισημβησόμενον καί, ἀπελπισθεῖς, παραιτοῦμαι πάσης ἀπολείρας ματαιώσεώς του· π. γ. «Le sage sait mieux que les autres qu'il doit mourir; il y pense souvent, il en a fait son deuil» (Boiste).

Le deuil de la nature = Ὁ χειμὼν.

Deux

Piquer de deux (ὕπονοεῖται ἐπερώνς) = (ἐν κυριολεξίᾳ) : διεγείρω, ἐξερεθίζω τὸν ἵππον μου ὅπως τρέξῃ ταχύτερον, κεντῶν αὐτὸν καὶ διὰ τῶν δύο πτερνιστήρων. — (καὶ μεταφορικῶς) : σπεύδω πάσῃ δυνάμει· π. γ. «Pour réussir dans cette affaire il faut piquer des deux» (Académie).

Devant (= ἔμπροσθεν)

Aller au devant de... = Προλαμβάνω τι· π. γ. «Nous allons au devant de tous ses désirs».

Prendre les devants = (ἐν κυριολεξίᾳ) : Φεύγω πρώτος, προηγούμενος. — (μεταφορικῶς δὲ) : ἐνεργῶ ἢ ὀμιλῶ πρώτος· π. γ. «Ce fut elle-même qui prit les devants avec sa noblesse de cœur accoutumée». (Renan ἐν Ma sœur Henriette).

Ci—devant = Πρόφην· π. γ. «Maison Dubois ci-devant Char-doz».

Par devant (δικαστικ. ὄρος) = Ἐνώπιον, παρουσία· π. γ. «Par devant nous, notaire... etc.».

Devers (= πρὸς, εἰς)

Par devers soi = Ἐν τῷ μυχῶ τοῦ πνεύματός μου, τῆς διανοίας μου· π. γ. «Garder une pensée par devers soi».

Diable

Un pauvre diable = Εἰς δυστηχίης, ἀξιολύπητος ἄνθρωπος· π. γ. «Ce pauvre diable est logé dans une petite chambre garnie et manque des choses les plus nécessaires». (Lésage ἐν τῷ Gil Blas).

Un bon diable = Ἄνθρωπος ἀγαθοῦ καὶ εὐθύμου χαρακτήρος, καλόγνωμος· π. γ. «Il s'était fait bon diable, il semblait n'être que le camarade de ses hommes». (Zola).

Un diable d'homme = Ἄνθρωπος ἐκκεντρικός, παράδοξος, κακὸς ἢ ἐπικίνδυνος.

Une peur du diable = Ὑπέμετρος φόβος π. γ. «Il tremblait ; il avait une peur du diable».

Faire le diable à quatre = Κινοῦμαι ὡς μαινόμενος φέρω φέρω τὰ πάντα ἄνω κάτω κάμνω δαιμονιώδη θόρυβον π. γ. «Il ferait le diable à quatre si cela venait à ses oreilles» (Μολιέρος ἐν τῷ G. Dandin).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις προῆλθεν ἐκ παραστάσεώς τινος, ἀπὸ σκηνῆς, κατὰ τὸν μεσαίωνα, ἐν ἣ ἔπαιζον τέσσαρες ἠθοποιοὶ περιβεβλημένοι μέλανα δέρματα καὶ ἔχοντες τὴν θεὰν δαιμόνων. Ἡ παράστασις σῦτη, ἐν ἣ ἐγένετο μέγας θόρυβος καὶ ὑπὸ τῶν τεσσάρων ὁμοῦ δαιμόνων, ἐκαλεῖτο «La grande Diablerie à quatre personnes».

C'est là le diable! = Ἴδου τὸ δύσκολον σημεῖον ! Ἴδου ἡ δυσκολία! π. γ. «C'est le diable que de vouloir pénétrer le secret d'une femme» (G. Sand)—«Pour que tout cela ne soit pas trop long, c'est le diable!» (G. Flaubert).

Avoir le diable au corps = Εἶμαι ζωηρός, παράφορος· ἔχω θάρρος, ἐπιτηδειότητα, πνεῦμα π. γ. «Ce policier réussit toujours! il a le diable au corps».

Un froid de diable = Ψῦχος ὑπερβολικόν, δριμύτατον.

Un orage de diable = Θύελλα φοβερά.

Un diable de métier = Ἐπάγγελμα δύσκολον, δυσάρεστον.

Demeurer au diable (λαϊκ. ἔκφρ.) = Κατοικῶ πολὺ μαζράν (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας : κάθομαι στοῦ διαβόλου τῆ μάγνα).

S'en aller au diable (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Φεύγω πολὺ μαζράν π. γ. «Il faudra si je veux que le manteau s'en aille au diable» (Λαφονταῖνος ἐν τῷ Phœbus et Borée).

À la diable = Κακῶς, ἐσφαλμένως, ἐλλιπῶς π. γ. «Le violoneux qui menait tout ce monde, jouait à la diable» (P. Loti ἐν Le Pêcheur d' Islande).

Le diable bat sa femme et marie sa fille (χυδ. ἔκφρ.) : Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις λέγεται ὑπὸ τοῦ λαοῦ ὡσάκις συμβαίνει τὸ παράδοξον μετεωρολογικὸν φαινόμενον τοῦ νὰ βρέξη,

ἐν ᾧ συγχρόνως ὁ ἥλιος δὲν ἔχει κρυβῆ ὑπὸ τὰ νέφη, ἀλλὰ
λάμπει ἐπὶ τοῦ ὀρίζοντος.

Tirer le diable par la queue = Εὐρίσκομαι ἐν οἰκονομικῇ
στενοχωρίᾳ.

Loger le diable dans sa bourse (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Στε-
ροῦμαι παντελῶς χρημάτων (εἶμαι ἀπένταρος) π. γ.
homme n'ayant plus ni crédit ni ressource et logeant
le diable en sa bourse, c'est à dire n'y logeant rien
Δαφονταῖνος ἐν Le Trésor et les deux Hommes).

Le diable et son train (λαϊκ. ἔκφρ.) = Μέγας ἀριθμὸς πο-
υμάτων ποικίλων π. γ. «Le digne homme s'était rangé
il mitonnait alors une affaire de contrebande, cigares
étoffes, liquides, le diable et son train» (Eug. Sue)

Quand le diable devient vieux il se fait ermite (παροιμ.
= Οἱ ἀκόλαστοι καὶ ἀσεβεῖς καθίστανται συνήθως εὐσεβεῖς
καὶ ἐνάρετοι κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τῆς ζωῆς των
παρ' ἡμῖν: ὅταν ὁ διάβολος γερίση γίνεται καλόγερος).

D i n d o n

Un dindon = Ἀνὴρ βλάξ, ἠλίθιος.

Une dinde = Γυνὴ βλάξ.

D i r e

Si le coeur vous en dit = (ιδὲ Cœur).

Il n'y a pas à dire = Οὐκ ἔστιν ἄλλως τοῦτο εἶναι
πίδεκτον ἀντιλογίας.

Pour tout dire = Ἐν ἐνὶ λόγῳ.

A vrai dire (ἢ à dire vrai ἢ à dire vérité) = Ἵνα ἀπ-
θῶς εἴπω π. γ. «La simplicité n'est, à vrai dire, que
modestie dans les soins consacrés à la tenue et à la
toilette» (Théry).

Commè qui dirait = Οἶον, καθὼς εἶδός τι π. γ. «Cet
droit est comme qui dirait un vaste entonnoir».

Au dire de quelqu'un = Κατὰ τὸ λέγειν τινός, συμφώνως

- πρὸς τὰ λεγόμενά τινος· π. γ. «Au dire des témoins, il est coupable».
- Qui aurait dit cela?* = Ποῖος θὰ τὸ ἔλεγε (θὰ τὸ ἐπίστευεν) αὐτό!
- Pour ainsi dire* = Οὕτως εἰπεῖν· «Il me sert, pour ainsi dire, de parasol».
- On dirait de...* (ἔλλειπτική ἔκφρασις ἀντὶ: *on dirait qu'il s'agit de...*) = Θὰ ἔλεγέ τις ὅτι πρόκειται περὶ... π. γ. «On dirait d' un bataillon de petits troupiers de France qui courent à la bataille» (A. Brisson).
- Le qu'en dira-t-on* = Τὸ τί θὰ εἰπῆ ὁ κόσμος· π. γ. «Je m'en vais, et le qu'en dira-t-on m'est tout à fait égal».
- Un tel dit avocat (ἢ médecin etc)* = Ὁ δεῖνα ὑποτιθέμενος δικηγόρος (ἢ ἰατρός κλπ.).
- Le sus-dit (avocat etc).* = Ὁ προειρημένος (δικηγόρος κλπ.)
- Aussitôt dit que fait* = Ἄμ' ἔπος ἄμ' ἔργον.
- Cela soit dit en passant* = Εἰρήσθω ἐν παρόδῳ.
- Il a son dit et son dédit* = Φάσκει καὶ ἀντιφάσκει.

Discorde (= διχόνοια)

Pomme de discorde = Πρᾶγμα τι περὶ τῆς κατοχῆς τοῦ ὁποίου προκαλεῖται ἔρις, τὸ μῆλον τῆς ἔριδος· π. γ. «Ce jouvenceau est la pomme de discorde des dames galantes».

(Σημ. Ἡ Ἔρις, ἀλληγορική θεότης, ἐκδιωχθεῖσα τοῦ Ὀλύμπου ὡς σπείρουσα ζιζάνια καὶ θέλουσα νὰ ἐκδικηθῆ, διότι δὲν προσεκλήθη εἰς τοὺς γάμους τοῦ Πηλέως καὶ τῆς Θέτιδος, εἰς οὓς εἶχον προσκληθῆ πᾶσαι αἱ ἄλλαι θεαί, ἔρριψεν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ συμποσίου μῆλον χρυσοῦν φέρον τὴν ἐπιγραφὴν: *ἢ ὄραιοτέρᾳ*. Ἡ Ἡρα, ἢ Ἀθηνᾶ καὶ ἡ Ἀφροδίτη ἠγείραν ἀξιώσεις ἐπὶ τούτου καὶ ἀπεφάσισαν, κατόπιν φιλονεικίας, νὰ ἀπευθυνθῶσιν εἰς τὸν υἱὸν τοῦ βασιλέως τῆς Τροίας Πάριον, ἵνα αὐτὸς κοίνη. Οὗτος τὸ ἔδωκε τῇ Ἀφροδίτῃ. Ἐκ τοῦ φαίδρου τούτου ἐπέισδιόν τῆς Ἑλληνικῆς μυθολογίας προήλθεν ἡ ἀνωτέρω σημασία.)

Diseur

- Un diseur de bons-mots* = Ἀνθρώπος λέγων ἀστείότητας προκαλοῦσας τὸν γέλωτα.
- Un diseur de riens* = Ἀνθρώπος μωρολόγος.

Un diseur de bonne aventure = Ἀνθρωπος μαντεύων τὴν τύχην, χειρομάντις π. γ. «... consulter, sur le sort de sa géniture, les diseurs de bonne aventure» (La Fontaine).

Disputer (= διαμφισβητῶν)

Disputer le terrain = Ἐποστηρίζω τὴν γνώμην μου ἐνθέρμως, μὲ ὄλας μου τὰς δυνάμεις π. γ. «Il menait une polémique des plus acharnées; il disputait le terrain».

Doigt (= δάκτυλος)

Montrer quelqu'un au doigt = Περιπαίζω τινὰ δημοσίᾳ, τὸν δακτυλοδεικτῶ.

Toucher quelque chose du doigt (ἢ au doigt) = Βλέπω ἢ ἐννοῶ τι σαφῶς π. γ. «Je te veux faire toucher au doigt ta poltronnerie» (Μολιέρος ἐν τῷ Don Juan).

Faire toucher quelque chose au doigt et à l'œil = Καθιστῶ πραγμά τι σαφῶς νοητόν· δίδω περὶ αὐτοῦ ἀποδείξεις ἀναμφισβητήτους (οἷας δηλ. ἡ ἀφή καὶ ἡ ὄρασις).

Savoir une chose sur le bout du doigt = Γνωρίζω τι ἀκριβῶς, κατὰ βάθος (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς: τὸ ξέρω στὰ πέντε δάκτυλα) π. γ. «Il connaissait son tout Paris sur le bout du doigt» (Sarcey).

Ne faire oeuvre de ses dix doigts = Μένω ἔξ ὀλοκλήρου ἄργός.

Donner sur les doigts = Ἐπιπλήττω, τιμωρῶ.

S'en mordre les doigts = Μετανοῶ π. γ. «Vous en mordrez vos doigts». (Destouches).

Un doigt de... (vin, eau κλπ.) = Ἐλάχιστη ποσότης (οἴνου, ὕδατος κλπ.) μὴ ὑπερβαίνουσα δηλ. τὸ πάχος ἐνὸς δακτύλου π. γ. «Un petit pain et un doigt de vin» (Le Sage ἐν Gil Blas).

(Σημ. Παρ' ἡμῖν λέγεται ὡσαύτως: ἓνα δάκτυλο κρασί, νερό κλπ.)
Se mettre le doigt dans l'œil (ἢ se fourrer le doigt dans l'œil) (λαϊκ. ἔκφρ.) = Ἀπατῶμαι οἰκτρῶς π. γ. «Je me

mets peut-être le doigt dans l' œil, mais je crois...

(G. Flaubert).

Marcher au doigt et à l' œil = Ὑπακούω δουλικῶς.

Avoir de l'esprit au bout des doigts = Ἔχω μεγάλην εἰς τὰς χεῖρας ἐπιτηδειότητα· π. χ. «J'ai découvert un ouvrier qui a de l'esprit au bout des doigts» (Balzac).

Avoir mal au bout du doigt = Ἔχω ἀλγηδόνα ἐντελῶς ἀσήμενον· π. χ. «Lui et Madame n'avaient pas mal au bout du doigt que le roi n' y allât dans l' instant» (Saint-Simon).

Mon petit doigt me l'a dit : Ἐκφρασις ἦν μεταχειρίζονται ἀπευθυνόμενοι ἰδίᾳ πρὸς τὰ παιδιά ἵνα τὰ ἀναγκάσωσι νὰ εἴπωσι τὴν ἀλήθειαν· π.χ. «Voilà mon petit doigt qui me dit que vous avez vu quelque chose que vous ne m' avez pas dit» (Μολιέρος).

(Σημ. Παρ' ἡμῖν λέγεται : μοῦ τῶριτε ἓνα πουλάκι).

Les cinq doigts (χρδ. ἔκφρ.) = Ἡ μοῦντζα· π. χ. «De mes cinq doigts je lui couvre la face» (Voltaire).

D o n c

Allons donc! (ἔκφρασις δηλοῦσα δυοπιστίαν) = Ἔλα δά !.

D o n n e r (= δίδειν)

Donner sur = Ἔχειν θέαν, βλέπειν πρὸς... π. χ. «Ma fenêtre donne sur le jardin».

Donner à parler (ἐπὶ κακῆς ἐννοίας) = Δίδω ἀφορμὴν ὥστε νὰ λέγῃ ὁ κόσμος, νὰ σχολιάζῃ· π. χ. «La conduite de Mme Oudin donnait beaucoup à parler».

Donner son reste à quelqu' un = Νικῶ τινα τελειωτικῶς.

Ne savoir où donner de la tête = Ἀγνοῶ τί νὰ πράξω· εὐρίσκομαι ἐν ἀμηχανίᾳ πόθεν νὰ ἀρχίσω ἕνεκεν ὑπερβολικῆς συσσωρεύσεως ἀσχολιῶν.

S' en donner = Παραδίδομαι, ἀφίεμαι εἰς τινα κλίσιν μου, ἐπιθυμίαν μου.

- Se donner des airs de...* = Λαμβάνω τὸ ὕφος, τὸ ἔξωτε-
ρικὸν... π. γ. «C'est ridicule de se donner des airs
d'un grand homme quand on n'est qu'un huissier».
- Donner dans...* = Παραδίδομαι εἰς... π. γ. «Donner dans
la mollesse».
- Donner dans le sens de quelqu'un* = Εἶμαι τῆς αὐτῆς
μέτινα γνώμης π. γ. «Descartes, pour l'aimant donne
fort dans mon sens...» (Μολιέρου ἐν Les Femmes Sa-
vantes).
- Donner dans l'œil* (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Ἀρέσκω, διεγείρω τὴν
ἐπιθυμίαν π. γ. «Cette femme donne dans l'œil» (τὸ τίς
καθ' ἡμᾶς χυδαίει: χτυπάει στὸ μάτι).
- Se donner du mal* = Στενοχωροῦμαι π. γ. «Quand on s'est
donné bien du mal pour trouver la vérité, il en coûte
d'avouer que ce sont les frivoles qui sont les vrais sa-
ges». (Renan ἐν τοῖς Souvenirs d'Enfance).
- Donner lieu* = Προξενῶ, γίνομαι αἴτιος π. γ. «Sa mauvaise
conduite donne toujours lieu à des plaintes».
- En donner à garder* = Ἀπατᾶν π. γ. «Vous m'en donnez
à garder!».
- Donneur d'eau bénite de cour* (ἢ *donneur de bonjour*) (κα-
θωμιλ. ἔκφρ.) = Ἄνθρωπος κόλαξ, δίδων λαμπρὰς ὑποσχέ-
σεις χωρὶς ὅμως νὰ ἔχη τὴν πρόθεσιν νὰ τὰς τηρήσῃ.
- Qui donne tôt donne deux fois*: Παροιμία σημαίνουσα ὅτι
τὸ νὰ προσφέρῃ τις ὑπηρεσίαν ταχέως εἶναι ὡς νὰ προσ-
φέρῃ διπλὴν τοιαύτην.
(Σημ. Ὁ Σενέκας λέγει ὁμοίως: bis dat qui citò dat).

D o r e r = (ἐπιχρυσῶ)

- Dorer la pilule* (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Κατορθῶ μετὰ γλυκὰ λόγια
νὰ γίνῃ ἀποδεκτὸν πράγμα τι δυσάρεστον.
(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις προήλθεν ἐκ τῆς συνηθείας τῶν φαρι-
σοποιῶν, νὰ περιβάλλωσι δι' ἐλαφροῦ ἐπιστρώματος ἐκ κανέλλου καὶ
μέλιτος τὰ καταπότια, ἵνα λαμβάνωνται εὐάρεστος).
- Langue dorée*: Λέγεται περὶ ἐκείνου ὅστις γνωρίζει νὰ ἀρεστέ-

καὶ θέλγη διὰ κολακευτικῶν λόγων· π.χ. «Je ne sais ce qui peut résister à la langue dorée d'une femme» (G. Sand),

D o r m i r (= κοιμᾶσθαι)

Dormir sur les deux oreilles = Εἶμαι ἐντελῶς ἀπηλλαγμένος ἀνησυχιῶν (καὶ ἐπομένως δύναμαι νὰ κοιμῶμαι ἤσυχος).

Ne dormir que d'un œil = Διατελῶ ἐν ἀνησυχίᾳ.

Dormir (ἢ faire) la grasse matinée = Ἐγείρομαι τῆς κλίνης εἰς προκεχωρημένην ὥραν τῆς πρωΐας.

(Σημ. Ἔλεγον ἄλλοτε ὅταν δὲν εἶχον θηλυκὸν τὰ ἐπίθετα: grans matinée ἔκ τοῦ grandis (=μέγας)· ὅτε δὲ ἔδωσαν κατάληξιν εἰς τὰ θηλυκοῦ γένους ἐπίθετα εἶπον: grasse matinée καὶ ἀκολούθως: grasse matinée).

Il n'est pire eau que l'eau qui dort = (Ἰδὲ Eau).

D o s (= ἡ ῥάχις)

Tourner le dos à quelqu'un = Ἐκφράζω πρὸς τινα τὴν περιφρόνησίν μου στρέφων αὐτῷ τὰ νῶτα· ἀποφεύγω τινά· π. χ. «Quand il m'adressa la parole, je lui tournai le dos».

Mettre une chose sur le dos de quelqu'un = Ἐπιρρίπτω τι εἰς τινα, τὸν καθιστῶ ὑπεύθυνον πράγματός τινος.

Scier le dos (λαϊκ. ἔκφρ.) = Παρενοχλῶ τινα μεγάλως· π. χ. «Nous a-t-on assez scié le dos avec ce monsieur-là» (G. Flaubert).

Faire le gros dos = Προσποιῶμαι, κάμνω τὸν σπουδαῖον, τὸν ἐπίσημον.

En avoir plein de dos: Λαϊκὴ ἔκφρασις ἰσοδυναμοῦσα πρὸς τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς χυδαίας: τὸ βαρέθηκα πρὸς αὐτὸ τὸ πράγμα· π.χ.

«M. de Voltaire avait raison, la vie est une froide plaisanterie,.... j'en ai, quant à moi, plein le dos, révérence parler» (Gustave Flaubert).

Douceur (= γλυκύτης, ἠδύτης)

Conter des douceurs à une femme = Ἀπευθύνω ἐρωτικῶς λόγους εἰς τινα γυναῖκα.

Passer en douceur: Ἡ ἔκφρασις αὕτη λέγεται περὶ πράγματος

ὅπερ γίνεται προθύμως ἀποδεκτόν· π. γ. «L' affaire a été passée en douceur».

D o u t e (= ἀμφιβολία)

Ne faire aucun doute: Ἡ ἔκφρασις αὕτη λέγεται περὶ πράγματος μὴ γεννῶντος οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν, ἀναμφισβητήτου.
Mettre (ἢ revoquer) en doute = Διαμφισβητῶ τι· π. γ. «Je mets en doute la bonne foi de ton ami».

D o u x

Filer doux = Ὑποτάσσομαι ἀγογγύστως· φέρομαι πρῶως καὶ εὐπειθῶς· π. γ. «Il file doux» (Μολιέρος ἐν τῷ *Anare*).
Tout doux (ἐπιρρημ. ἐκφρ.) = Ἠρέμα (ἀπαλά, ἀπαλά)· ἀνευ παραφορᾶς· π. γ. «Marchant tout doux, la terre ne sent pas l' impression de ses pieds délicats» (Voltaire).— «Je m'en vais tout doux éclaircir avec elle» (Μολιέρος).

D r a g é e (= κομφέτον)

Tenir à quelqu' un la dragée haute = Ἀναγκάζω τινὰ πρὸς πληρώσῃ ἀκριβὰ ἐκεῖνο ὅπερ ἐπιθυμεῖ· τὸν κάμνω νὰ περιμένῃ· π. γ. «Or, comme son père lui tenait de plus en plus la dragée haute, il lui fallut pour pouvoir satisfaire ce caprice, recourir aux expédients» (A. Dumas, père).

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τινος παιγνίου, ὅπερ συνίστατο εἰς τὸ νὰ παρουσιάξῃ τις εἰς ἄλλον κομφέτον (dragée) ἐξυμνημένον ἀπὸ σχοινίου εἰς τὸ ἄκρον ράβδου. Εὐθύς ὡς οὗτος ἤθελε νὰ συλλάβῃ τὸ κομφέτον ὁ ἄλλος ἀνύψωνεν ἀποτόμως τὴν ράβδον ἀπομακρύνων τοιοιτοτρόπως τοῦτο ἀπὸ τῶν χειρῶν του).

Dragon (= ὁ δράκων, μυθολ.)

Dragon de vertu = Γυνὴ ἧς ἡ ἀρετὴ ἐξικνεῖται μέχρις ἀγροικίας· αὐστηροτάτης ἠθικῆς γυνή.

Drap (= ἔρέα, κοιν. τσόχα)

Mettre quelqu' un dans de beaux draps = Φέρω, περιβάλλω

τινά εἰς λίαν δυσχερῆ θέσιν π. χ. «Leurs affaires allaient mal, on était dans de mauvais draps...» (V. Cherbuliez).
(Σημ. Ὡς γίνεται φανερόν ἐκ τοῦ ἀνωτέρω παραδείγματος, χρησιμο-
ποιεῖται καὶ ἡ λέξις mauvais ἀντὶ τῆς beau ἐν τῇ ἀνωτέρῳ ἐκφράσει).

Dresser (= ἀνυψῶ, κ. στήνω)

Faire dresser les cheveux sur la tête de quelqu'un =
Ἐμποιεῖν εἰς τινα φρίκην (ὥστε νὰ ἀνορθοῦνται αἱ τρίχες
τῆς κεφαλῆς του).

Droit (= δίκαιον, δικαίωμα)

A bon droit = Δικαίως π. χ. «Il est élu, à bon droit, député de la Seine».

A qui de droit = Εἰς ἐκεῖνον ὃν ἀφορᾷ π. χ. «Rendez ce dossier à qui de droit».

Drôle (= γελοῖος, ἀλλόκοτος)

Un mauvais drôle (ἢ ἀπλῶς un drôle) = Ἄνθρωπος ἀξιοκατα-
φρόνητος π. χ. «Je ne suis point un drôle, je suis hon-
nête homme» (Collin d'Harleville).

Un drôle de corps = Ἄνθρωπος παράδοξος τοὺς τρόπους, τὸν
χαρακτῆρα ἐκκεντρικός π. χ. «C'était la régence alors ;
et sans hyperbole, grâce aux plus drôles de corps, la
France était folle» (Béranger).

Dur (= σκληρός, τραχύς)

Etre dur à la détente (ἢ à la desserie) = Εἶμαι φιλάργυρος.
δίδω δυσκόλως τὰ χρήματα ἢ ὀφείλω π. χ. «Payez donc
cent écus net et comptant ; je sais qu'à la desserie vous
êtes dur ; j'en suis fâché pour vous» (La Fontaine).

Avoir l'oreille dure = Εἶμαι βαρνήκοος.

Cet homme a la tête dure = Οὗτος ὁ ἄνθρωπος δυσκόλως
ἀντιλαμβάνεται (εἶναι ξεροκέφαλος).

Coucher sur la dure (λαϊκ. ἔκφρ.) = Κοιμῶμαι κατὰ γῆς
ἄνευ ὑποστρώματος τινος.

E

E a u (= ὕδωρ)

Etre tout en eau = Εἶμαι διάβρεκτος ἐξ ἰδρωτός· κάθιδρος·

Eau bénite de cour = Κολακεία ἐλάχιστα εἰλικρινεῖς· π. γ.

On s'aperçut de l'affection que le ministre avait pour moi; cela fut cause que je reçus bien de l'eau bénite de cour» (Le Sage).

Se ressembler comme deux gouttes d'eau = Εἶμαι ἐξ ὁλο-

κλήρου ὅμοιος πρὸς τινα· π. γ. «Je ressemble à saint Jean comme deux gouttes d'eau» (Voltaire).

Mettre de l'eau dans son vin = Καταπραΰνομαι· μειοῦμαι

τὰς ἀξιώσεις μου· ἐξημερῶ τὰς σκέψεις μου ἢ τὸν χαρακτήρα μου (κοιν. βάζω νερὸ στὸ κρασί μου)· π. γ. «Dans la fureur, il disait qu' il me ferait donner des coups de bâton. Depuis, il mit de l'eau dans son vin».

Donner des coups d' épée dans l'eau = Καταβάλλω προσ-

πάθειαν ἄνευ ὅμως ἀποτελέσματος τινος (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς· κάνω μὲν ἀνὰ τρυπα στὸ νερό).

Tomber dans l'eau : Ἡ ἔκφρασις αὕτη λέγεται περὶ πρά-

γματος ἀποτυγχάνοντος ἢ ἐγκαταλειπομένου· π. γ. «Je suis peu disposé à poursuivre cette connaissance; je la laisserai tomber dans l'eau» (Flaubert).

Pêcher en eau trouble = Ἐπιτυγχάνω τὴν ἐκπλήρωσιν τῶν

συμφεροντολογικῶν μου βλέψεων ἐν καιρῷ γενικῶν ταραχῶν, κοινῶν συμφορῶν (ἐφαρμοζῶ δηλαδή τὸ κοινολογούμενον τῆς καθ' ἡμᾶς· ὁ λύκος στὴν ἀνεμοζάλη χάιρεται).

Suer sang et eau pour faire quelque chose = 1) Κατα-

βάλλω ὑπερμέτρους προσπαθείας πρὸς ἐπίτευξιν πράγματός τινος (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς· ἔφτυσα αἷμα γὰρ νὰ τὸ κάνω αὐτὸ).

—2) Ἀγωνιῶ, ἀνησυχῶ· π. γ. «Je suis sang et eau

pour voir si du Japon il viendrait à bon port au fait de son chapon» (Ρακήνας ἐν Les (Plaideurs).

Porter de l'eau à la mer ἢ porter de l'eau à la rivière (παροιμ.) = Προσθέτω ἀσήμαντον, ἐλαχίστην ποσότητα εἰς τὴν πράγμα ὑπάρχον ἐν ἀφθονία (ἰσοδυναμεῖ τῷ παρὰ τοῖς ἀρχαίοις Ἑλλησι : Γλαῦνας εἰς Ἀθήνας φέρειν, καὶ τῷ παρὰ Λατίνοις : In sylvam ligna ferre).

Il n'est pire eau que l'eau qui dort : παροιμία ἀντίστοιχος τῇ ἑλληνικῇ : τὸ σιγανὸ ποτάμι νὰ φοβᾶσαι (δηλ. πρέπει νὰ δυσπιστῇ τις πρὸς ἄτομα σιωπηλὰ καὶ ὑπουλά, ἔστω καὶ ἐὰν ἔχωσιν ἐξωτερικὸν προῖον).

Faire venir l'eau au moulin = Ἐφελκῶ πρὸς ἑμαυτὸν ἢ πρὸς τοὺς περὶ ἑμὲ κέρδη, ὠφελήματα (τὸ παρ' ἡμῖν κοινο-λογούμενον : Βάζω τὸ νερὸ στ' αὐλάκι).

Etre dans les eaux de quelqu'un = Εἶμαι ὀπαδὸς ἰσχυροῦ τινος προσώπου.

Etre à l'eau de rose = Εἶμαι πλήρης προσκοιήσεως, ὑποκρισίας· εἶμαι κόλαξ· π. γ. «Voilà ma façon de penser ; vous ne me trouverez pas à l'eau de rose» (Voltaire).

C'est une goutte d'eau dans la mer = Εἶναι πράγμα μηδαμινόν, ἀσήμαντον (σταγὼν ἐν τῷ ὠκεανῷ).

Échasse (= ξυλοπόδαρον)

Etre monté sur des échasses = Ὀμιλῶ ἐμφαντικῶς· μεταχειρίζομαι πομπώδεις λόγους· ὑποκρίνομαι ἐπίσημον χαρακτήρα· π. γ. «Le nain monté sur des échasses; que de nains couronnés paraissent des géants!» (Voltaire).

Echec

Tenir en échec = Περιάγω τινὰ εἰς ἀδυναμίαν ἐνεργείας· π. γ. «Ne savez-vous pas comme les jarsénistes les tiennent en échec?» (Pascal).

Faire échec et mat = Νικῶ ἐξ ὀλοκλήρου τὸν ἀντίπαλόν μου. (Σημ. Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τοῦ παιγίου σκακίου, περὶ αἰκῆς προελεύσεως).

Échelle (= κλίμαξ)

Tenir l'échelle ή faire la courte échelle (καθωμιλ. έκφορ.) = Βοηθῶ τινα νὰ ἀνέλθῃ.

Sur une grande échelle = Ἐκτεταμένως· εἰς μεγάλην κλίμακα· π. γ. «Un caravansérail dans lequel l'hospitalité était pratiquée gratis et sur une grande échelle» (A. Dumas)!

Sur une petite échelle = Εἰς μικρὰν κλίμακα· εἰς μικρὸν κύκλον.

Tirer l'échelle après quelqu'un (ή après quelque chose) = Ἀναγνωρίζω, ἀνομολογῶ ὅτι οὐδὲν ὑπάρχει τὸ δυνατόμενον νὰ συγκριθῇ πρὸς τοῦτο τὸ πρόσωπον (ή τὸ πρῶγμα) π. γ. «Oh! morguennne, il faut tirer l'échelle après ce ti-là» (Μολιέρως ἐν τῷ Le Médecin malgré lui).

Écho (= ἠχώ)

Être l'écho d'un autre : Ἡ φράσις αὕτη λέγεται περὶ πρὸς πρόσωπου ὅπερ μιμεῖται τὰς πράξεις ή τοὺς λόγους ἄλλου. ἀπηχεῖ τὰς σκέψεις του· π. γ. «Mme de Sévigné, du fond de sa mesure des Rochers, est l'écho d'un règne» (Δαμαρτίνος).

Trouver de l'écho = Εὐρίσκω ἠχώ, δηλ. εὐρίσκω παρὰ τοῖς ἄλλοις τὰς ἰδίας γνώμας ὡς ἔχω καὶ ἐγώ.

Éclat

Rire aux éclats = Καγχάζω.

Éclat de rire = Καγχασμός.

Cette affaire a fait de l'éclat = Ἡ ὑπόθεσις αὕτη ἔκαμε φασίον· τον· ἐγένετο περιβόητος.

École

Faire école = Ἀποκτῶ ὀπαδοὺς τῶν σχεδίων μου, τῆς γνώμης μου· ἔχω μιμητάς· π. γ. «La perfection fait école» (E. Schérer).

Tenir école de... = Ἐκθέτω γνώμην τινὰ καὶ ζητῶ νὰ τὴν δώσω.

Faire l'école buissonnière = 1) Κρύπτομαι ὅπως ἀποφύγω νὰ ὑπάγω εἰς τὸ σχολεῖον (τὸ παρὰ τοῖς μαθηταῖς κοινολογούμενον : τὸ σκάζω κανόνι). 2) Παραλείπω ἔργασίαν, ἕνασχόλησίν τινα χάριν μιᾶς διασκεδάσεως.

(Σημ. Κατὰ τὴν πρώτην ἐποχὴν τῆς διαδόσεως τοῦ Λουθηρανισμοῦ, οἱ ὄπαδοί του, ἐπειδὴ τοῖς ἦτο ἀπηγορευμένον νὰ κηρύττωσι τὸ δόγμα των δημοσίως, συνήρχοντο εἰς τὰς ἐξοχάς, εἰς μυστικά σχολεῖα, ἅτινα ἐκάλουν Ecoles buissonnières (ἐκ τοῦ buisson=θάμνος) ὡς κεκρυμμένα οὕτως εἰπεῖν ὀπισθεν θάμνων).

Ecole buissonnière = Ἰσόπος τοῦ ζῆν ἄνευ σκοποῦ ὄρισμένου, ἄνευ προορισμοῦ· π. χ. «Ma riante existence n'avait été qu'une école buissonnière dans le sens littéral du mot» (Geor. Sand).

Être à bonne école = Εἶμαι ὑπὸ καλὴν διεύθυνσιν (σὲ καλὰ χέρια), λαμβάνω καλὸν παράδειγμα, καλὰ διδάγματα.—(καὶ εἰρωνικῶς) : ἀκολουθῶ κακόν τι παράδειγμα ὅπερ ἔχω πρὸ τῶν ὀμμάτων μου. Τὸ τοιοῦτον λέγεται ὠσαύτως : être en mauvaise école· π. χ. «Vous êtes là, ma mie, en très mauvaise école» (Régnaud).

Faire une école = Διαπράττω ἀνοησίαν, σφάλμα τι ὑποπίπτω εἰς πλάνην ἥτις μοὶ γίνεται μάθημα· π. χ. «En l'accusant aussi, moi, j'ai fait une école» (Picard)

Écorcher (= ἐκδέρειν)

Écorcher une langue = Ὅμιλῶ γλῶσσάν τινα κακῶς· π. χ. «La cibambrière de l'auberge écorche un peu le français» (Chateaubriand).—Ἐπίσης σημαίνει προσφέρω κακῶς γλῶσσάν τινα, τὴν παραμορφώνω.

Écorcher l'oreille de quelqu'un = Πλήττω τὰς ἀκοάς τινος (τὸν ξεκουφαίνω)· π. χ. «... Des louanges pareilles de nos dames d' à présent n' écorchent point les oreilles» (Λαφονταῖνος).

Écoutes

Être aux écoutes (ἢ *se mettre aux écoutes* ἢ *avoir l'oreille aux écoutes*) = Τείνω ἑταστικὸν τὸ οὖς, μετὰ περιεργείας ἀδιακρίτου, ὅπως ἀκούσω τί λέγεται ἔν τινι συνδιαλέξει·

ὠτακουστῶ π. χ. «Pendant une heure entière je ne remuais pas un muscle ; il était toujours sur son séant, aux écoutes» (Baudelaire).

Ecrevisse (= ἡ καρabiς)

Aller à reculons comme une écrevisse = Καρκινοβατῶ (ἐπι ἀνθρώπου ὀπισθοχωροῦντος εἰς οἶονδῆποτε ἔργον) π. χ. «Voilà trois mois déjà et je ne vois pas votre ouvrage achevé ; il paraît que vous allez à reculons comme une écrevisse».

E c r i t

Mettre quelque chose par écrit = Κρατῶ γραπτῶς προᾶγμα τὸ ὅπως διατηρήσω ἀκριβῆ τούτου ἀνάμνησιν.

E f f e t (= ἀποτέλεσμα, ἐντύπωσης)

Faire effet = Ἐμποιῶ ἐντύπωσιν π. χ. «Votre robe fait beau coup d'effet».

A l'effet de... = Ἴνα, πρὸς τὸν σκοπὸν γὰ... π. χ. «Je suis venue de bonne heure à l'effet de vous trouver chez vous».

E g a r d

A tous égards = Ὑφ' ὅλας τὰς ἐπιόψεις π. χ. «Je ne connais point d'homme plus respectable à tous égards que ce bon gentilhomme». (J. J. Rousseau).

A l'égard de... = Ὅσον ἀφορᾷ ἀναφορικῶς πρὸς... π. χ. «A l'égard de vos intérêts».

Avoir égard = Λαμβάνω ὑπ' ὄψιν π. χ. «Avoir égard à leur rang» (Fléschier).

É l e m e n t (= στοιχεῖον)

Lutter contre les éléments = Παλαίω κατὰ τῶν στοιχείων (τῆς Φύσεως) π. χ. «Ce bateau, pendant trois heures entières, luttait contre les éléments».

Être dans son élément = Εὐρίσκομαι ἐκεῖ ἔνθα ἀρέσχομαι συζητῶ περὶ θέματος οὗτινος εἶμαι τελείως κάτοχος (τὸ πά...

ἡμῶν κοινολογούμενον : Εἶμαι στὸ στοιχεῖό μου). π. γ.
« Quand on parlait de mariage, ma nièce était dans son élément ».

Embéguiner

S'embéguiner de quelqu'un = (ἰδὲ ταυτόσημα : se coiffer de quelqu'un καὶ avoir un béguin pour quelqu'un).

Emboucher

Emboucher quelqu'un (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Διδάσκω εἰς τινα ἐκ τῶν προτέρων τί πρέπει νὰ εἴπῃ· π. γ. « Mon diable d'homme, qui avait son petit intérêt dans cette affaire, courut prévenir les aumôniers, et emboucha si bien les bons prêtres que... » (J. J. Rousseau).

Empaumer

Empaumer une affaire = Ἐπιλαμβάνομαι δραστηρίως ὑποθέσεώς τινος καὶ διευθύνω ταύτην ἐπιδεξίως.

Empaumer quelqu'un = Κυριεύω τὸ πνεῦμα· δελεάζω τινά· π. γ. « Tu connais l'art d'empaumer cette femme ».

Empire (= 1) αὐτοκρατορία, 2) ἰσχὺς)

Pas pour un empire = Τίποτε δὲν θὰ μὲ ἔκαμνε νὰ ἀποφασίσω ἢ νὰ παραδεχθῶ τι (οὔτε γὰρ ὅλο τὸν κόσμον)· π. γ. « Messieurs, je ne vous quite pas; je ne resterais pas seul ici pour un empire » (Scribe).

Prendre (ἢ exercer) de l'empire sur quelqu'un = Εἶμαι κύριός τινος, ἔξασκῶ μεγίστην ἐπιρροὴν ἐπὶ τινος· π. γ. « Le théâtre exerce beaucoup d'empire sur les hommes » (Mme de Staël).

Emporter (= ἀπάγειν)

Emporter la pièce (ἢ le morceau) = Λέγω ἄκρωσ δηκτικόν τινα λόγον ὅστις πλήττει καιρίως ἐκεῖνον πρὸς ὃν σπρευθύνεται· π. γ. « Il avait l'esprit enjoué, un peu railleur ».

mais il raillait agréablement, sans emporter la pièce» (Le Sage).

L'emporter sur... = Ὑπερερωῶ, νικῶ, ὑπερισχύω... π. γ. «L'avarice l'a emporté sur les bons sentiments». — «Dieu des Juifs tu l'emportes!» (Ραζήνας).

Autant en emporte le vent (παροιμ.) = Οὗτοι εἶναι λόγοι τοῦ ἀέρος, κενοὶ ἐννοίας· π. γ. «Ne vous alarmez point de ses menaces; autant en emporte le vent».

Ε n

En vouloir à quelqu' un (ἢ à quelque chose) = Μνηστῆ κακῶ κατά τινος (ἢ καὶ ἔχω τὴν πρόθεσιν νὰ σφετερισθῶ τῷ) π. γ. «N'est-ce point qu'on en voudrait à mon argent?» (Μολιέρος ἐν τῷ Avare).

En moins de rien = Ἐν μιᾷ στιγμῇ καὶ μόνη· ἀκαριαίως.

En venir à... = Ἐπιτυγχάνω, κατορθῶ νὰ... π. γ. «Après ces explications ils en vinrent à se comprendre».

En venir aux mains = Φιλονεικῶ μετὰ τινος καὶ ἡ φιλονεικία μου φθάνει εἰς ξυλοκόπημα (ἔρχομαι στὰ χέρια)· π. γ. «Ils se sont mis en colère... jusqu'à se dire des injures et à en vouloir venir aux mains» (Μολιέρος ἐν τῷ Bourgeois Gentilhomme).

En tant que = Ὡς, καθὼς· π. γ. «En tant qu'ami tu me dois des conseils».

Il s'en faut de beaucoup = Πολὺ ἀπέχει νὰ... π. γ. «Il s'en faut de beaucoup que mon père soit vieux».

C'en est assez (ἢ *c'en est trop*) = Ἀρκεῖ τοῦτο· ὑπεραρκετὸν εἶναι τοῦτο· ὑπερβαίνετε τὸ μέτρον· π. γ. «Eh! Messieurs c'en est trop! laissez cela de grâce» (Μολιέρος ἐν τῷ Misanthrope).

En être pour = Χάνω τὶ ἔχω μεταχειρισθῆ ἐπὶ ματαίῳ· π. γ. J'en suis pour ma peine = j'ai perdu ma peine.

Malgré que j'en aie = Παρὰ τὴν θέλησίν μου, ἀκουσίως μου· π. γ. «Ah! malgré que j'en ai il me vient à la bouche...» (Μολιέρος ἐν τῇ Ecole des Femmes).

C'en est fait! = Τετέλεσται! εἶναι πολὺ ἀργὰ καὶ οὐδεμίαν μεταβολὴν δύναται νὰ ἐπενεχθῆ· π. γ. «C'en est fait: on

dira que Phèdre trop coupable de son époux trahi fuit l'aspect redoutable» (Ρακήνας).

C'est fait de moi (de toi κλπ.) = Εἶμαι χαμένος· π. γ. «Mentor m'abandonne, c'est fait de moi» (Fénélon ἐν τῷ Τηλέμαque).

En tenir pour quelqu'un (καθωμλ. ἔκφρ.) = Ἐρῶμαι τινος· ἔχω ἰδιαιτέραν προτίμησιν εἰς τινα· π. γ. «Veux-tu dire par là, grand farceur, que ma fille en pourrait bien tenir pour toi?» (Geor. Sand).

N'en pouvoir mais (ἢ n'en pouvoir davantage) = Δὲν εἶμαι ὑπεύθυνος· π. γ. «Bat l'air qui n'en peut pas» (Λαφονταῖνος).

S'en tenir à... = Περιορίζομαι εἰς... π. γ. «Je m'en tiens à ce que j'ai dit».

Ne pas s'en tenir à... = Δὲν θὰ περιορισθῶ εἰς... (Εἶμαι διατεθειμένος νὰ πράξω, νὰ προβῶ ἔτι περαιτέρω)· π. γ. «En lui faisant ce présent il lui dit qu'il ne s'en tiendrait pas là».

S'en prendre à quelqu'un = Καθιστῶ τινα ὑπεύθυνον· τῷ ἀποδίδω τὴν ἀποτυχίαν ὑποθέσεώς τινος· π. γ. «Madame Sand s'en prend surtout à la société et déprime des classes entières pour faire valoir quand même des individus» (Ste-Beuve).

En croire = (ιδὲ Croire).

Contre qui (ἢ à qui) en avez-vous? = (ιδὲ Avoir).

Où veut-il en venir? = Ποῖος εἶναι ὁ σκοπός του, τὸ σχέδιόν του; Ποῦ θέλει νὰ καταλήξῃ; π. γ. «Tu sais cela mieux que moi, mon ami, mais où veux-tu en venir?» (Ed. About).

Enclume (= ἄκμων)

Être entre le marteau et l'enclume (παροιμ.) = Εδρίσχομαι εἰς λίαν δυσχερῆ θέσιν (μεταξὺ σφύρας καὶ ἄκμωνος).

Encore

Encore que = Καίτοι, ἂν καὶ· π. γ. «Sa figure, encore que vieillie, avait une expression d'énergie, qui étonnait».

Encre

Écrire de la bonne encre (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Γράφω πρὸς πρῶτα
να ἐπιστολὴν αὐστηρὰν ἄνευ οὐδεμιᾶς ἐπιφυλάξεως.

Endosse (= ὀχληρὰ εὐθύνη)

En avoir l'endosse = Ὑπέχω τὴν εὐθύνην πράγματός τινος
π. χ. «Ma foi, vous avez l'endosse de cette affaire...»

Enfance (= παιδικὴ ἡλικία)

Tomber (ἢ retomber) en enfance (ἢ dans l'enfance) = Χάνω
ὡς ἐκ τῆς προβεβηκυίας ἡλικίας τὰς διανοητικὰς μου δυνάμεις
(κ. ξαναμωραίνομαι) π. χ. «On ne sort de l'enfance que
par degrés et souvent on y retombe tout à coup».

Enfant

Enfant terrible: Ἡ ἔκφρασις αὕτη λέγεται περὶ τοῦ παιδίου
ἐκείνου ὅστις, ἐπαναλαμβάνων τὰ ὅσα ἤκουσέ σου, γίνεταί
αἴτιος ἐρίδων· λέγεται ὡσαύτως περὶ προσώπων ἅτινα ἐκθε-
τουσι τὴν ὀμάδα ἢ φατρίαν, εἰς ἣν ἀνήκουσι διὰ τῆς ἀσφ-
τομυθίας των.

Un enfant gâté = Παῖς ἀπολαύων ἐξαιρετικῆς εὐνοίας, καὶ
δεμένος· π. χ. *Un enfant gâté de la fortune.* — «C'est
une fille unique... fille gâtée» (Mme de Maintenon)

(Σημ. Τὸ ἐπίθετον *gâté* σημαίνει κυρίως ἐφθαρμένος, διεφθαρμένος
καὶ βεβαίως εἶναι φυσικὸν τὸ τοιοῦτον νὰ συμβῇ δι' ἓνα παιδαίω-
περιβάλλουσι διὰ μυρίων θωπειῶν, καὶ οὐ θεραπεύουσι τὰς
ἰδιοτροπίαν καὶ μωρίαν) (ιδὲ καὶ *Gâter.*)

L'enfant prodigue = Ὁ ἄσωτος υἱός· π. χ. «Tu reviens dans
ta famille dans l'équipage de l'enfant prodigue» (Le Sage)

(Σημ.) Ἡ ἀνωτέρω ἔκφρασις ἐλήφθη ἐκ τῆς ἐν τῷ Ἐδαγγελίῳ ποσει-
βολῆς τοῦ Ἀσώτου υἱοῦ).

Enfer (= ἄδης)

Mener un train d'enfer = Διὰ γο βίον πολυτελεῖ καὶ πολυέξοδον

Un métier d'enfer = Ἐπάγγελμα λίαν κοπιῶδες· (ιδὲ *Diabole*)

Enfoncer (= θραύειν, διαρρηγνύειν)

Enfoncer des portes ouvertes: Ἡ ἔκφρασις λέγεται περὶ τοῦ ἀνθρώπου ἐκείνου, ὅστις κανχᾶται ὅτι ὑπερέβη ἐμπόδιον, ὑπερ-ἐνίκησε δυσκολίαν, ἣτις ὁμῶς ἐν τῇ πραγματικότητι οὐδ' ὑπῆρξε κἀν.—Προσέτι λέγεται περὶ ἐκείνου ὅστις ὑποστη-ρίζει γνῶμην τινά, ἣν οἱ ἄλλοι ἔχουσιν ἤδη παραδεχθῆ ἢ πρὸ πολλοῦ· π. χ. «C'est un vantard qui ne fait qu' enfoncer des portes ouvertes».

É n i g m e

Le mot de l' énigme = Ἡ ἐξηγήσις πράγματός τινος δυσνο-ήτου· π.χ. «La vie est une énigme dont la mort donne le mot» (Boiste).

Enragé (= λυσσῶ)

Un mal enragé = Μέγα κακόν.

Une musique enragée = Μουσικὴ θορυβώδης, ἐκκωφαντικὴ. (Λέγουσιν ὡσαύτως *une faim enragée* = ὑπερβολικὴ πείνα, *un temps enragé* = δυσάρεστος, ἄθλιος καιρὸς, *une douleur enragée* = δξύτατος πόνος).

Manger de la vache enragée = (ιδὲ Vache).

Enseigne (= ἔμβλημα, σημεῖον)

A l' enseigne de la lune = Εἰς τὸ ὑπαιθρον, εἰς τόπον ἀσχεπῆ· π. χ. «Ce pauvre diable fut obligé de coucher cette nuit à l' enseigne de la lune» (ιδὲ à la belle étoile).

Être logé à la même enseigne avec quelqu' un = Εὐρίσσομαι εἰς τὴν αὐτὴν δυσχερῆ θέσιν μέ τινα, πάσχω τὰ αὐτά.
A telles enseignes que ... ἢ à telle enseigne que... = Ἀπόδειξις τούτου ὅτι..., εἰς τρόπον ὥστε,.. π. χ. «A telle enseigne qu' au premier coup de lance il est tombé les quatre fers en l' air» (A. de Musset ἐν Carmosine).

E n t e n d r e

C'est entendu! = Σύμφωνοι! π. χ. «C'est entendu! je vous attendrai au café».

Faire l' entendu = Ἰποκρίνομαι τὸν σπουδαῖον, τὸν ἐπιδέξιον
π. γ. «Au reste, il fait l' entendu comme s'il était sor-
ti de la côte de Saint-Louis» (Scarron).

Entier (= ὁλόκληρος)

Un homme (ἢ un caractère) entier = Ἄνθρωπος (ἢ χα-
ρακτήρ) ἰσχυρογνώμων μὴ δεχόμενος οὐδεμίαν ἀντίρρησην
π. γ. «Ce vieux plaideur, quoique inflexible et entier
presqu' autant que son adversaire, n' a pu résister à
l' ascendant qui nous a tous subjugués» (J. J. Rousseau).

Mourir tout entier = Ἀποθνήσκω μὴ ἀφήνων οὐδεμίαν ὑστε-
ροφημίαν π. γ. «Voudrais-je...ne laisser aucun nom et
mourir tout entier?» (Racine ἐν Iphigénie).

Entorse (= στραγγάλισμα)

Donner une entorse à la vérité = Διαστρεβλῶ τὴν ἀλήθειαν.

Entre

Entre quatre yeux (πρόφραζε : *entre quatre-z-yeux*) = Κατ'
ἰδίαν, κατὰ μόνας.

Entrer (= εἰσερχεσθαι)

*Entrer dans les sentiments (ἢ dans les vues, ἢ dans les
idées ἢ dans les principes, ἢ dans l'esprit) de quel-
qu' un* = Ἐχω τὴν αὐτὴν γνώμην μετὰ τινος, ὁμογνω-
μονῶ, ὁμοφρονῶ π. γ. «Ils entrent dans leurs principes
pour modérer leur folie» (Pascal).—«Entrons dans l'es-
prit de nos saints prédécesseurs et nous entrerons dans
le succès de leurs travaux» (Massillon).

Entrer en religion = Ἀσπάζομαι τὸ ἱερατικὸν σχῆμα (ταυτό-
σημον τῷ : prendre le voile ἢ l'habit).

Entrer en matière = Εἰσερχομαι εἰς τὸ θέμα, ἀρχομαι τῆς
ἔξετάσεως θεματός τινος (παράδειγμα ἰδὲ ἐν Matière).

Entrer en vigueur : Ἡ φράσις αὕτη λέγεται περὶ νόμου ἢ
διατάγματος ὅπερ τίθεται ἐν ἰσχύϊ π. γ. «La loi contre

le duel est entrée en vigueur depuis l'année passée». *Entrer en danse* = Ἀναμινύομαι εἰς ὑπόθεσιν ἧς μέχρι τῆς στιγμῆς ἤμην ἀπλοῦς θεατῆς (τὸ παρ' ἡμῖν : μπαίνω στὸ χορό).

Envers (= ἡ ἀνάποδη ὄψις)

A l'envers = Ἀνεστραμμένως (ἀνάποδα) π. γ. «Il portait son veston à l'envers».

Avoir l'esprit (ἢ la tête) à l'envers = Εὐρίσκομαι ἐν διανοητικῇ ταραχῇ, παραλογίζομαι π. γ. «Déjà les cœurs s'en-voient à Nevers; Voilà d'abord vingt têtes à l'envers»,

Épaule (= ὄμος)

Hausser (ἢ lever) les épaules = Ὑψῶ τοὺς ὄμους πρὸς ἔκφρασιν δυσαρεσκείας, περιφρονήσεως ἢ οἴκτου π. γ. «Vous avez un ridicule orgueil qui fait hausser les épaules» (Μολιέρος).

Regarder par dessus l'épaule = Παρατηρῶ μετὰ περιφρονήσεως.

Donner un coup d'épaule = Παρέχω μικράν τινα βοήθειαν. π. γ. «Je compte sur vous, aimable jeune homme; il faut que vous me donniez un coup de main ou un coup d'épaule» (Scribe).

Épée

Être aux épées et aux couteaux avec quelqu'un = (ιδὲ Couteau).

Donner des coups d'épée dans l'eau = (ιδὲ Eau).

C'est l'épée de Damoclès = Εἶναι ἡ σπάθη τοῦ Δαμοκλέους.

(Σημ. Ἡ ἀνωτέρω παροιμιακὴ ἔκφρασις λέγεται περὶ κινδύνου, περὶ δυστυχήματος, ὅπερ δυνατόν νὰ ἐπισυμβῇ, ἀνά πᾶσαν στιγμὴν, εἰς ἀνθρώπον εὐρισκόμενον ἐν φαινομενικῇ εὐδαιμονίᾳ).

Éperon (= πτερυστήρ)

Regimber contre l'éperon = Πρὸς κέντρα λακτίζειν.

Épine (= ἄκανθα)

Il n' y a pas de roses sans épines = Οὐδὲν καλὸν ἀμιγῆς κακοῦ.

Être sur les épines (ἢ *sur des épines*) = Εὐρίσκομαι ἐν μεγάλῃ ἀνησυχίᾳ, ταραχῇ (κ. κάθομαι στ' ἀγκάθια).

Tirer à quelqu' un une épine du pied (μεταφορ.) = Ἀπαλλάττω τινὰ ἀπὸ τινος δεινοῦ ὅπερ τὸν κατατρύχει· ἐκβάλλω τινὰ τῆς ἀμηχανίας· π. χ. «*Nous nous ôtons du pied une fâcheuse épine*» (Μολιέρως).—«*Voilà donc cette grande épine hors du pied*» (Mme de Sévigné).

Épingle (= καρφίς, καρφίτσα)

Tirer son épingle du jeu = Ἀπαλλάττομαι δυσαρέστου τινὸς καταστάσεως, ἧς θέλω νὰ ἀποφύγω τὰς ὀλεθρίας συνεπειάς· π. χ. «*Vous tirez sagement votre épingle du jeu*» (Μολιέρως ἐν *Le Dépit amoureux*).

Être tiré à quatre épingles = Εἶμαι ἐνδεδυμένος κατὰ τρόπον λίαν ἐξεζητημένον· καλλωπίζομαι (τὸ τῆς καθ' ἡμᾶς· εἶναι στὶς τέσσερες καρφίτσες)· π. χ. «*C'était un jeune homme tiré à quatre épingles et d' une physionomie très distinguée*».

Coups d'épingles = Μικραὶ προσβολαί· ἐπανεὶλημμένοι ἐπιπλήξεις· π. χ. «*Des coups d'épée! Messieurs! des coups d'épée! mais pas de coups d'épingles*» (A. Daudet ἐν τῷ *Tartarin dans les Alpes*).

Une épingle ne tomberait pas à terre (παροιμία λεγομένη ἐπὶ συρροῆς πλήθους) = Οὐδὲ βελόνη ἠδύνατο νὰ πέσῃ κατὰ γῆς (δηλ. τόσον μεγάλη συρροὴ κόσμου ἦτο).

Éponge (= σπόγγος)

Passer l' éponge sur une faute (ἢ *sur une offense*) = Στυγῶς σφάλμα τι (ἢ προσβολήν τινα).

Époque (= ἐποχή).

Faire époque: Ἡ ἔκφρασις αὕτη λέγεται περὶ πράγματος ἢ γένους

γονότος ἀξιοσημειώτου ὅπερ ἀφήνει ἐποχὴν, ἀνάμνησιν· π. χ.
«La Pléiade fit époque».

Épreuve (= δοκιμασία)

Être à l'épreuve (de l'argent ἢ de la tentation ἢ de la séduction) = Μένω (ἀδωροδόκητος ἢ ἀνεπηρέαστος ἢ ἀδιάφθορος)· π. χ. «Une bonne conscience est à l'épreuve de tout» (Massillon).

Ergot

Monter (ἢ se lever ἢ se hausser ἢ se dresser) sur ses ergots = Ὁργίζομαι· ὑψαυχενῶ· π. χ. «Voyant qu'on prétendait l'humilier, il se dressa sur ses ergots, et répondit assez vivement» (Balzac).

(Σημ. Πτηνά τινα ἔχουσιν εἰς τὸ ὀπίσθιον μέρος τῶν ποδῶν των κέντρον τι (ergot). Ὁ ἀλέκτωρ, ὅταν ᾄδῃ, ἀνεγείρεται ἐπὶ τῶν κέντρων του τούτων. Ἡ μεταφορὰ λοιπὸν ἐλήφθη ἐκ τῶν πτηνῶν).

Escient (= τὸ συνειδός)

A son escient = Ἐν γνώσει του, ἐν ἐπιγνώσει· π. χ. «S'il a fait une faute, ce n'est pas à son escient».

A bon escient = Σπουδαίως· ἐν ἐπιγνώσει καὶ ἐκουσίως· π. χ.
«Est-ce à bon escient que tu m'as dit cela?».

Espèce (= εἶδος)

En espèces = Εἰς χρήματα, εἰς κέρματα· π. χ. «Il avait bien voulu comprendre que j'éprouverais un plaisir particulier à être auprès de mon protégé le porteur de la bonne nouvelle en espèces sonnantes» (Octave Feuillet).

Espérance (= ἐλπίς)

Avoir des espérances : Λέγεται προκειμένου περὶ κληρονομίας, ἀναμενομένης ἐκ τοῦ θανάτου στενοῦ τινος συγγενοῦς· π. χ.
«Julie n'avait point de dot, mais elle avait des espérances».

Esprit (= πνεῦμα)

Présence d' esprit = Ἐτοιμότης πνεύματος, ἀγχίνοια.

Il me vient à l'esprit de... = Μοῦ ἔρχεται στό νοῦ νά...

Esprit de corps = Ἡ τηρουμένη τάξις καί ἀρμονία ὑπό πάντων τῶν μελῶν ἑταιρείας ἢ σωματείου οἰουδήποτε καί ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὰ συμφέροντα, εἰς τὰς γνώμας τοῦ σωματείου τούτου· π. χ. «Admis enfin, aurai-je lors, pour tout esprit, l'esprit de corps?» (Béranger).

Esprit de contradiction = Πνεῦμα ἀντιλογίας.

Être bien dans l'esprit de quelqu' un = Ἐκτιμῶμαι ὑπό τινος, ἀπολαύω ὑπολήψεως.

Bel esprit = Ἡ θεραπεία τῶν γραμμάτων· π. χ. «O vous donc qui, brûlant d' une ardeur périlleuse, courez du bel esprit la carrière épineuse». (Boileau)

Les gens de bel esprit (ἢ *les beaux esprits*) = Οἱ ἀνθρώποι οἱ διακρινόμενοι ἐπὶ κομψότητι, λεπτότητι οἱ χαρίεντες· π. χ. «L'ambition de passer pour bel esprit» (Hamilton).

Essai (= δοκιμή)

Coup d' essai = Πρώτη δοκιμή, πρώτη ἀπόπειρα, δοκιμαστικὸν πείραμα· π. χ. «Mes pareils à deux fois ne se font point connaître, Et pour leurs coups d' essai veulent des coups de maître» (Κορηήλιος ἐν τῷ Cid).

Essuyer (= ἀπομάσσειν)

Essuyer = Ὑποφέρω, ἀνέχομαι· π. χ. «Qu' il me faut de la sorte essuyer vos caprices» (Μολιέρος ἐν τῷ Etourdi). — «Je ne sais point en lâche essuyer un outrage» (Boileau).

Essuyer une tempête = Καταλαμβάνομαι ὑπὸ τρικυμίας, θυέλλης.

Essuyer les larmes (les pleurs) de quelqu' un = Παρηγορεῖν τινα· π. χ. «Ses larmes n'auront plus de main qui les essuie» (Ραζήνας ἐν Phèdre).

Essuyer les plâtres = Ἐγκαθίσταμαι πρῶτος ἐν νεοκτίσῳ οἴ-

κία.—(καὶ μεταφορικῶς): Ὑφίσταμαι πρῶτος τὴν πρώτην
ζημίαν ἔκ τινος ὑποθέσεως ἢ ἐπιχειρήσεως.

Étage (= ὄροφή, πάτωμα)

C'est un fou (ἢ un sot) à triple étage = Εἶναι εἰς ὕψιστον
βαθμὸν τρελλός (ἢ ἠλίθιος).

De bas étage (ἐπὶ προσώπων) = Ταπεινῆς κοινωνικῆς τάξεως
π. χ. Un homme de bas étage.

De bas étage (ἐπὶ ἐνστίκτων) = Κακαὶ (ἔξεις).

État (= κατάστασις, διάθεσις)

Faire état de... = 1) Βασίζομαι ἐπὶ... π. χ. «Faites état
de moi comme du plus chaud de vos amis» (Μολιέρως).

— 2) Προτίθεμαι νὰ... π. χ. «Destin se coucha de bon-
ne heure pour ne pas faire attendre Verville qui fai-
sait état de partir de grand matin» (Scarron).—3) Ἐκ-
τιμῶ, ἀποδίδω σημασίαν, σπουδαιότητα π. χ. «Je ferais
plus d'état du fils d'un crocheteur qui serait hon-
nête homme que du fils d'un monarque qui serait
comme vous» (Μολιέρως ἐν τῷ Don Juan).

Être dans tous ses états (λαϊκ. ἔκφρ.) = Εἶμαι λίαν τετα-
ραγμένος, λίαν ἔξηρηθισμένος. (ιδὲ Dessus).

Être en état de... = Εἶμαι εἰς κατάστασιν, εἰς θέσιν νὰ...,
δύναμαι νὰ... π. χ. «L'inculpé n'était pas en état de
répondre».

Être hors d'état de... = Δὲν εἶμαι εἰς θέσιν νὰ..., ἀδυ-
νατῶ π. χ. «Le pilote était hors d'état de connaître le
danger» (Fénélon ἐν τῷ Télémaque).

En tout état de cause = Ὅ,τιδῆποτε καὶ ἂν συμβῆ, ἐν πάσῃ
περιπτώσει.

Étoffe (= ὕφασμα, ἱμάτιον)

Cet homme a de l'étoffe = Ὁ ἄνθρωπος οὗτος ἔχει ἀξίαν,
προτερήματα π. χ. «Il y a en lui l'étoffe d'un grand po-
litique».—«Un sot n'a pas assez d'étoffe pour être
bon» (La Rochefoucauld).

Etre fait de la même étoffe : Λέγεται περὶ δύο ἢ πλείονων ἀτόμων ἅτινα ἔχουσι τὸν αὐτὸν κακόν, ἐλαττωματικὸν χαρακτῆρα· ἅτινα εἶναι τοῦ αὐτοῦ φυράματος· π.χ. «Père et fils, tous les deux sont faits de la même étoffe».

Étoile (= ἀστήρ)

Faire voir les étoiles à quelqu'un = Βασανίζω τινά.

Être né sous une heureuse (ἢ fâcheuse) étoile = Ἐπιτυχάνω (ἢ ἀποτυγχάνω) εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις μου, εἰς τὰς πράξεις μου. Εὐνοοῦμαι (ἢ εἶμαι ὑπὸ τὴν δυσμένειαν) ὑπὸ τῆς τύχης.

Étourdi - e

À l'étourdie (ἐπιρρημ. ἔκφρασις) = Ἄνευ περισκέψεως, ἄσυνέτως· π.χ. «Entre les pattes d'un lion un rat sortit de terre assez à l'étourdie» (La Fontaine ἐν τοῖς Fables).

Être

Être ailleurs = Ἐχω ἄλλοθι ἐστραμμένην τὴν προσοχίην μου· π.χ. «Répétez, je vous prie; j'étais ailleurs».

Être bien (ἢ être mal) avec quelqu'un = Φιλικῶς (ἢ ἐχθρικῶς) διακείμεαι πρὸς τινά· π.χ. «Nous étions bien avec votre frère».

Être à quelque chose = Ἀσχολοῦμαι εἰς τι, προσέχω· π.χ. «Il est tout à son affaire et à son devoir».

Être à... = Ἀνήκειν εἰς... π.χ. Cette maison est à moi.
Être à jeun = Εἶμαι νηστis· π.χ. «Et la moindre disgrâce, lorsque je suis à jeun, me saisit, me terrasse» (Μολιέρος ἐν Sganarelle).

Il est à (μετ' ἀπαρεμφάτου) Ὁφείλει τις, δύναται· π.χ. Il est à désirer qu' il parle au plus tôt = Ὀν doit désirer, etc.—*Il est à croire* = Ὀν peut croire.

Être de... = Κατάγομαι ἐκ... π.χ. «Nous sommes tous d'Athènes» (La Fontaine).

Il est à savoir si... = Χρῆζει ἐξακριβώσεως ἂν...

Il en est de même = Ὁμοίως, ὡσαύτως, τὸ ἴδιον συμβαίνει·
π. γ. «Il en est de même de tout le reste».

Être de quelque chose à quelqu'un = Λέγεται περὶ πράγ-
ματος ὅπερ εἶναι τὸ ἀντικείμενον τοῦ ἐνδιαφέροντος προσώπου
τινός· π. γ. «Le Rhône et Lyon me sont de quelque
chose» (Mme de Sévigné).

Il ne m'est de rien (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Οὐδόλως συνδέομαι
μετ' αὐτοῦ διὰ συγγενείας· π. γ. «Paul est mon fils;
quant à Georges, il ne m'est de rien».

Être de loisir = Ἔχω χρόνον ἐλεύθερον, διαθέσιμον· π. γ.
«Hébé est de grand loisir depuis que Ganymède verse
le nectar en sa place» (Fénélon).

J'y suis = Ἐννοῶ, καταλαμβάνω· π. γ. «Comment? je n'y
suis pas; vous plaira-t-il de recommencer?» (La
Bruyère).

Soit = Ἔστω· π. γ. «Vous voulez partir? soit».

Si j'étais de vous ή si j'étais que de vous = (ιδὲ D).

C'est... qui = (ἐκφράζει ἔννοιάν τινα ἐντονώτερον)· π. γ.
«C'est vous qui devez fuir et non pas moi!».

C'est à vous de... ή à... = Εἰς σᾶς ἀνήκει νὰ..., εἶναι ἡ σει-
ρά σας νὰ... π. γ. C'est à vous de répondre. — c'est à
vous à jouer.

Il est. il était (ἀπρόσωτος ἔκφρασις ἐν ἧ ἔπεται τὸ ὑποκείμενον)
= Ὑπάρχει· ὑπῆρχε· π. γ. «Il était une fois un bûcheron
et une bûcheronne...» (Perrault).

Être = Πορεύομαι (aller)· π. γ. J'ai été à Paris = je suis
allé à Paris.

(Σημ. Τοῦ τρόπου τούτου τῆς ἐκφράσεως γίνεται χρῆσις μόνον ἐν τῷ
παρελθόντι).

Être pour... = 1) Προορίζομαι διὰ... π. γ. «Mes vœux sont
pour vous». — 2) Εἶμαι τῆς γνώμης· π. γ. «Vous hésitez?
moi je suis pour la promenade». — 3) Εἶμαι ἱκανός, ἐπι-
τήδειος νὰ..... π. γ. «Serais-tu pour me trahir?».
(Μολιέρως). — 4) (Ἐπομένου δὲ οὐσιαστικοῦ) Εἶμαι μὲ
τὸ μέρος, ὑπερασπίζομαι· π. γ. «Je ne suis point pour

Albe et ne suis plus pour Rome» (Corneille ἐν Ηο-
races).

Est-ce que? (τρόπος ἐρωτήσεως ἐκφραζών μίζονα ἀμφιβολίας
τοῦ ἀπλοῦ) = Μήπως· π. γ. «Est-ce que vous êtes ma-
lade?».

Être à l'extrémité (ἢ à toute ἢ à la dernière extrémité)
= Ἄσθενῶ βαρέως· εἶμαι ἐγγύς τοῦ τέλους μου.

Les êtres de la maison = "Ολα τὰ μέρη τοῦ οἴκου (τὰ κατατό-
πια)· π. γ. «Je sais parfaitement les êtres de la maison»
(J. J. Rousseau).

Étrier (= ὁ ἀναβολεύς)

Avoir le pied dans (ἢ à) *l'étrier* = (ἐν κυριολεξίᾳ) : εἶμαι ἔ-
τοιμος πρὸς ἀναχώρησιν· π. γ. «Il faut toujours avoir
son paquet prêt et le pied à l'étrier pour voyager dans
l'autre monde» (Voltaire).—(καὶ συνηθέστερον μεταφο-
ρικῶς) : εὐρίσκομαι ἐν καλῇ ὁδῷ ἐπιτυχίας.

Être ferme sur ses étriers = (ἐν κυριολεξίᾳ) : Στερωῶς ἵ-
σταμαι ἐπὶ τῶν ἀναβολέων.—(καὶ μεταφορικῶς) : Ἐμμένω
σταθερῶς εἰς τὰς σκέψεις μου, τὰς ἀτοφίσεις μου.

Courir à franc étrier = Ἐφιπποῦ ὄν τρέχω ἀπὸ ρυτῆρος· π. γ.
«Joseph partit à franc étrier pour prévenir le docteur»
(Maupassant).

Evangile

Ce n'est pas paroles d'Evangile = Δὲν εἶναι προᾶγμα εἰς ὃ
πρέπει νὰ δίδῃ τις μεγάλην πίστιν (ὡς εἰς τὰ ρήματα τοῦ
Εὐαγγελίου)· π. γ. «Les serments des Gascons passent
peu pour mots d'Evangile» (La Fontaine).

Événement (= συμβεβηκός)

Faire événement = Προσελκύω τὴν γενικὴν προσοχὴν προ-
καλῶ ἐκκληξίν· π. γ. «Le dennier article du «Journal»
a fait événement».

Évent

Tête à l'évent = Ἄτομόν τι κουφόνουν (κ. ἀερόμυαλος· π. γ.

«Quarante ans! A cet âge une femme souvent sait mieux se faire aimer qu' un tête à l' événement» (Μολιέρος).

Éventer (= ἀνεμίξειν, ἀερίζειν)

Éventer la mèche (ή la mine) = Ἀνακαλύπτω σχέδιόν τι ἀπόρητον, ἐπιβουλήν τινα, ἐμποδίζω τὴν ἐπιτυχίαν τούτου· π. γ. «Jurieux se glorifiait d'avoir été le premier qui avait éventé la mine du malheureux complot.» (Bayle).

F

Face (= πρόσωπον, ὄψις)

Un homme à deux faces ή à double face = Ἄνθρωπος δι-πρόσωπος, δόλιος, ἀπατεών· π. γ. «C'est un homme sans conscience; un homme à deux faces»,

Changer la face de ή changer de face = Ἀλλάσσω χαρακτήρα. — (προκειμένου δὲ περὶ ὑποθέσεως) : μεταβάλλειν ὄψιν (ἐπι-συμβαίνουνσι δηλ. ἀλλοῖα περιστατικά)· π. γ. «Un pareil accident change la face de son existence».

A la face de tous = Ἐμπροσθεν, παρουσία ὄλων.

Faire face à... = 1) Ἐπαρκῶ, ἀνταποκρίνομαι εἰς... π. γ.

«Faire face à ses engagements, à ses affaires». — 2) Ἐυρίσκομαι ἀπέναντι· π. γ. «Ma maison fait face au jardin botanique» (ἰδὲ καὶ Donner sur...).

F a ç o n

S' en donner de la bonne façon (καθωμιλ. ἔκφρ.) = Δια-τῶμαι καλῶς, προβαίνω εἰς μεγάλας δαπάνας, διάγω βίον πολυτελεῖ· π. γ. «Déquis qu' il a eu cet héritage il s'en donne de la bonne façon».

De toute façon = Ἐκ παντὸς τρόπου· ὀτιδήποτε καὶ ἂν συμβῇ· π. γ. «Il faudra bien, de toute façon, que vous y con-sentiez»

C'est une façon de parler = Εἶναι τρόπος τοῦ λέγειν (δηλ. τὸ λεγόμενον δὲν πρέπει νὰ ἐκληφθῇ κατὰ γράμμα)· π. γ.